

แนวทางการกำหนดผังพื้นที่ภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

THE INTERIOR CONFIGURATION FLOOR PLAN GUIDELINE FOR
BANGKOK PUBLIC LIBRARY

สุวัฒน์ ตงทงระวัักษ์
SUWAT TUNGTEEKARAK

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-485-0

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

แนวทางการกำหนดผังพื้นภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

THE INTERIOR CONFIGURATION FLOOR PLAN GUIDELINE FOR
BANGKOK PUBLIC LIBRARY

สุวัฒน์ ตั้งทีฆะรักษ์

SUWAT TUNGTEEKARAK

เลขหม.....
เลขทะเบียน..... 47681
วัน, เดือน, ปี 22 ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-485-9

THE INTERIOR CONFIGURATION FLOOR PLAN GUIDELINE FOR
BANGKOK PUBLIC LIBRARY

SUWAT TUNGTEEKARAK

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2003
ISBN 974-324-485-9

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการกำหนดผังพื้นที่ภายใน ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร
THE INTERIOR CONFIGURATION FLOOR PLAN GUIDELINE FOR
BANGKOK PUBLIC LIBRARY

ชื่อนักศึกษา นายสุวัฒน์ ตั้งที่ชะรักษ์

รหัสประจำตัว 41063308

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.อรรถพร เพชรานนท์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.อรรถพร	เพชรานนท์	
ผศ.กฤษณา	อินทรสติชัย	
อาจารย์ฉัตรชัย	อินทรโชติ	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 28 เมษายน 2546 เวลา 10.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัครฐ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....29.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.....2546

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการกำหนดผังพื้นที่ภายในห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร
นักศึกษา	นายสุวัฒน์ ตั้งทีชะรักษ์
รหัสประจำตัว	41063308
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2546
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ.อรรถพร เพชรานนท์

บทคัดย่อ

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เป็นสถานที่ที่ทางกรุงเทพมหานครจัดเป็นแหล่งความรู้ขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนที่ต้องการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากทางกรุงเทพมหานครมีความต้องการที่จะสร้างห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครให้ครอบคลุมพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ห้องสมุดประชาชนที่สร้างขึ้นนั้นส่วนใหญ่มาจากเงินภาษีอากรของประชาชน การออกแบบห้องสมุดประชาชนจึงควรคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ภายในให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และสอดคล้องกับรูปแบบให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครด้วย การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกระทำโดยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ (ผู้ให้บริการ) ของห้องสมุดฯ นั้นๆ ตามความต้องการใช้และความพึงพอใจภายใต้รูปแบบการบริการ การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และวิเคราะห์ปัญหาในการจัดพื้นที่ใช้สอยที่มีผลต่อทัศนคติในการใช้พื้นที่ของผู้ใช้ (ผู้รับบริการ) ศึกษาความต้องการที่นึ่งภายในห้องสมุดฯ และการใช้พื้นที่ในส่วนต่างๆ ของห้องสมุดฯ เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

การศึกษาใช้การสำรวจ การบันทึกภาพ และการสังเกตการณ์ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมถึงการศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดสภาพแวดล้อมภายใน และทัศนคติของความพึงพอใจ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้วัดทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ และในการจัดองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยต่างๆ ของห้องสมุดฯ โดยศึกษาถึงขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยของห้องสมุดทำการจัดกลุ่มพื้นที่ใช้สอยและหาความสัมพันธ์ในการจัดตำแหน่งของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย (Zoning) รวมไปถึงขนาดของทางสัญจรและความกว้างของประตูทางเข้าออก คำถามในแบบสอบถามเป็นเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยต่างๆ ด้วยระดับทัศนคติความพึงพอใจ 5 ระดับ จากระดับดีมากที่แสดงถึงความพึงพอใจอย่างมากในการใช้สอยจนถึงระดับเลวมาก ซึ่งแสดงว่าไม่พึงพอใจอย่าง

ยิ่งในการใช้สอยพื้นที่ การศึกษานี้ได้กำหนดกรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครได้ 4 แห่งที่มีรูปแบบการใช้บริการและคุณลักษณะของส่วนพื้นที่ใช้สอยที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด คือ ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นห้องหนังสือ 3 หมวด โดยที่แต่ละหมวดมีส่วนพื้นที่ใช้สอยหลัก 4 ส่วน การใช้แบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติความพึงพอใจกับผู้ตอบทั้งสิ้นจำนวน 194 คน ที่เข้าใช้ห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่งนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินอาคารภายหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (P.O.E) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติในรูปของร้อยละ และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของกรณีศึกษาทั้ง 4 เพื่อหารูปแบบและความสัมพันธ์ในการจัดพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดฯ และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปผลการวิจัยเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการกำหนดผังพื้นที่ของห้องสมุดฯ ที่เหมาะสมกับการใช้งานและพฤติกรรม โดยอ้างอิงจากความพึงพอใจของผู้ใช้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรูปร่างของผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ขนาดของพื้นที่ใช้สอย ทางสัญจร และประตูทางเข้าออก พื้นที่ห้องสมุดฯ กรณีศึกษาแต่ละแห่งมีขนาดของพื้นที่แตกต่างกัน แต่ละรูปแบบความสัมพันธ์ที่พบในห้องสมุดฯ แต่ละแห่งมีลักษณะที่เหมือนกัน เนื่องจากเป็นอาคารที่มีด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน และมีรูปแบบการให้บริการที่เหมือนกัน ซึ่งพบว่าส่วนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีความสัมพันธ์กับประตูทางเข้าและตั้งอยู่ใกล้กันในห้องหนังสือทุกหมวด และความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือ และส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ภายในห้องหนังสือ เนื่องจากทั้ง 2 ส่วน ถูกตั้งให้อยู่ใกล้กันเสมอและมีตำแหน่งอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือ แต่มีรูปแบบการจัดตำแหน่งของเครื่องเรือนที่แตกต่างกัน

การวิจัยนี้เสนอแนะเกณฑ์ในการกำหนดผังพื้นที่มีลักษณะเหมาะสมกับพื้นที่ รูปแบบการจัดพื้นที่ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ และความสัมพันธ์ของส่วนพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

Thesis Title	The Interior Configuration Floor Plan Guideline for Bangkok Public Library
Student	Mr. Suwat Tungteekarak
Student ID.	41063308
Degree	Master of Architecture
Programme	Interior Architecture
Year	2003
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Athaporn Bejrananda

ABSTRACT

Bangkok Public Library is established by Bangkok Metropolitan Administration as an opened source. Bangkok Metropolitan Administration has a goal to establish Bangkok Public Library in each area of Bangkok for the most benefit of Bangkokian. Most of the capital investment comes from the income tax. So, the designing of public library has to be concerned to the efficiency of internal usage area and getting along with the services that provide to the user. Now, the librarian and staffs design the internal usage area based on their satisfaction. So, this research is studied the existing condition and analyzed the problem in following point; functional area set up toward the user attitude, the demand of the sitting area and the other usage areas; to be a guideline for setting up the internal usage are of the Bangkok Public Library.

The survey, photographing and the library's user observation are used in this research. The literature study which related to the library task, environment and satisfaction attitude is also used in this research. From these methods, the information is collected and used as a guideline to develop a questionnaire. The questionnaire is used to evaluate the level of user's satisfaction upon area usage and managing functional area including size, zoning and relationship such as size of circulation area and entrance. The level of user's satisfaction is rated into 5-level (worst – bad – fair – good – best). Four Bangkok Public Library which have the same service and functional features are selected in this research; Bangkok Public Library at Wat Ladplakao, Bangkok public library at Nongjork, Bangkok public library at Wat Ratchaosarama and Bangkok public library at Wat Siripongthammanimitre; by dividing the area into three

zones. Each zone is combined with four usage parts. One hundred ninety four library's users answered the questionnaires; a part of the Post Occupancy Evaluation (P.O.E); in this research. The collected information from the questionnaire is analyzed by statistical method (Percentile) and comparison the functional area of 3 zones from selected public libraries to find the pattern and area relationship of the library. The research summary will be used as a guideline for designing the library floor plan which is appropriated the usage and behavior based on the user's satisfaction.

From the survey, the users have a good level of satisfaction for Bangkok Public Library in rectangular shape. Although the size of functional area of each library is different, the area relationship of each library is similar. Because each library has the same purpose and service. For example: Service staff area and entrance are related and located next to each other. The reading part and bookshelves are related and located next to each other which is always set inmost of the room but might have a different in the furniture location.

This research is advised how to assign the floor plan to be appropriated the area, how to set up the reading part and bookshelves and functional area relationship in the Bangkok Public Library.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงเป็นไปด้วยดี ด้วยบุคคลและกลุ่มบุคคลต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ รศ.อรรถพร เพชรานนท์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และเป็นคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า อีกทั้งให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อ.ฉัตรชัย อินทรโชติ และ ผศ.กฤษฎา อินทรสถิตย์ คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ บรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร และ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่เอื้อให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ขอขอบคุณ นายโชคชัย นันทะกุล ซึ่งเป็นเพื่อนผู้ให้คำแนะนำและมุมมองดีดีในการแก้ปัญหาในงานวิจัยนี้ รวมทั้งได้เอื้อเพื่อสถานที่ และอุปกรณ์ในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นางสาววาสิณี เอกจำนงค์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ บุญการี และครอบครัว ที่ให้กำลังใจและโอกาสในการทำวิจัยเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุญการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุวัฒน์ ตั้งที่ชะรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญภาพ.....	XIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	5
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดประชาชน.....	5
2.1.1 แนวคิด นิยามและรูปแบบของห้องสมุดประชาชน.....	6
2.1.2 มาตรฐานห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2533.....	7
2.1.3 แนวทางของห้องสมุดกรุงเทพมหานคร.....	12
2.2 ทฤษฎีเชิงพื้นที่.....	15
2.2.1 ลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอย.....	15
2.2.2 การกำหนดขนาดของพื้นที่.....	17
2.2.3 ขนาดของเฟอร์นิเจอร์และตำแหน่งที่ตั้ง.....	17
2.2.4 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction).....	19
2.3 การศึกษาวิธีการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผังพื้นที่.....	21
2.4 การศึกษาวิธีการประเมินอาคารภายหลังจากเข้าครอบครองพื้นที่.....	23
2.5 แนวคิดความพึงพอใจของผู้ใช้.....	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
3.1 จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	27
3.2 ขั้นตอนด้านการศึกษาวิจัย.....	27
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา.....	29
3.4 การเลือกกรณีศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง.....	30
บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	34
4.1 ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดลาดปลาเค้า.....	37
4.2 ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร หนองจอก.....	47
4.3 ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดราชโอรสาราม.....	61
4.4 ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	76
บทที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	87
5.1 ขนาดของพื้นที่ส่วนใช้สอยต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยและ กลุ่มของส่วนใช้สอยต่างๆ.....	88
5.1.1 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	88
5.1.2 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	89
5.1.3 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล.....	91
5.2 องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด ของห้องสมุด ประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	93
5.2.1 การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก จากการสำรวจห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณี ศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง.....	93
5.2.2 การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากการสำรวจ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง.....	105
5.2.3 การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง.....	117
5.3 การจัดเครื่องเรือนในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ.....	129

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.3.1 การจัดเครื่องเรือนในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของ ห้องหนังสือหมวดนิติศาสตร์ วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	129
5.3.2 การจัดเครื่องเรือนในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของ ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	134
5.3.3 การจัดเครื่องเรือนในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของ ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	140
บทที่ 6 การอภิปรายผล.....	147
6.1 ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องเรือนภายใน ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	149
6.1.1 จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิติศาสตร์ วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	149
6.1.2 จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	150
6.1.3 จำนวนที่นั่งภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	151
6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดฯ เกี่ยวกับความพึงพอใจใน การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	152
6.2.1 ห้องหนังสือหมวดนิติศาสตร์ วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	153
6.2.1.1 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยภายใน ห้องสมุดฯ.....	153
6.2.1.2 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนใช้สอยภายใน ห้องสมุดฯ.....	158
6.2.1.3 ทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายใน ในห้องหนังสือหมวดนิติศาสตร์ วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	163
6.2.2 ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	171
6.2.2.1 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุด..	171
6.2.2.2 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุด..	176
6.2.2.3 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายใน ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	181
6.2.3 ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	189
6.2.3.1 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุด..	189

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6.2.3.2	ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายใน ห้องหนังสือ.....	194
6.2.3.3	ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายใน ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	198
บทที่ 7	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	206
7.1	สรุปผลการวิจัย.....	207
7.1.1	ขนาดของส่วนใช้สอยและความต้องการใช้พื้นที่ของผู้ใช้ในส่วนพื้นที่ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุดฯ.....	207
7.1.2	รูปแบบความสัมพันธ์ในการจัดส่วนพื้นที่ใช้สอย และเกณฑ์ในการออก แบบห้องสมุดฯ.....	211
7.2	ข้อเสนอแนะ.....	221
7.3	ตัวอย่างของการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ.....	222
บรรณานุกรม.....		225
ภาคผนวก ก.	ตัวอย่างเครื่องมือในการวิจัย.....	227
	ตัวอย่างแบบสำรวจการใช้พื้นที่.....	228
	ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	232
	ประวัติผู้เขียน.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงการจำแนกห้องสมุดฯ ตามลักษณะของอาคารและที่ตั้งอาคาร.....	29
3.2 แสดงกรอบของการวิจัย ตัวแปร และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
4.1 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วน ใช้สอยของห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุด ประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	34
4.2 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนใช้สอย ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	35
4.3 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนใช้สอยของ ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร.....	36
5.1 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	89
5.2 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	90
5.3 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	91
5.4 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรณีศึกษา.....	92
5.5 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	95
5.6 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯหนองจอก.....	96
5.7 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	98
5.8 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	99
5.9 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการ และอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	107
5.10 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการ และอ้างอิงของห้องสมุดฯหนองจอก	108
5.11 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการ และอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.12 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการ และอ้างอิงของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	112
5.13 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	119
5.14 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ หนองจอก.....	120
5.15 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม.....	122
5.16 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	123
6.1 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพและวัตถุประสงค์ของการใช้ห้องสมุดฯ.....	147
6.2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือ หมวดนิยาย วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรณีศึกษา.....	150
6.3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษา.....	151
6.4 ความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อจำนวนที่นั่งที่มีอยู่ในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและ เรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษา.....	152
6.5 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของห้องหนังสือหมวดนิยาย วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯที่เป็นกรณีศึกษา.....	154
6.6 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของห้องหนังสือหมวดนิยาย วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯที่เป็นกรณีศึกษา.....	159
6.7 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายในห้องหนังสือ หมวดนิยาย วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4.....	164
6.8 ทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ภายในห้องหนังสือวิชาการและอ้างอิง...172	
6.9 ทัศนคติเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	177
6.10 ทัศนคติเกี่ยวกับทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง	182

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
6.11 ทศนคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล.....	189
6.12 ทศนคติเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล.....	194
6.13 ทศนคติเกี่ยวกับทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือหมวด นิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	199
7.1 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	208
7.2 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	209
7.3 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิยายเรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	210

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนผังแสดงขั้นตอนของการศึกษา.....	4
2.1 แสดงลักษณะการปิดล้อมพื้นที่หรืออาคาร.....	19
2.2 แผนผังแสดงการเชื่อมโยงแนวความคิดและทฤษฎีของการวิจัย.....	26
3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	28
3.2 แผนผังแสดงการสุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม.....	32
4.1 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	39
4.2 ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้ามุมมองจากถนน.....	39
4.3 มุมมองของอาคารจากประตูทางเข้าออกห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	39
4.4 ผังแสดงการจัดพื้นที่ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก(ชั้นที่ 1) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	40
4.5 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1).....	41
4.6 เจ้าหน้าที่ให้บริการยืมและคืนกับผู้ใช้ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ.....	41
4.7 ชั้นหนังสือเตี้ยกันขอบเขตของส่วนมุมเด็กห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1).....	41
4.8 การจัดที่นั่งในส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1).....	42
4.9 ส่วนชั้นวางนิยายสารตั้งอยู่ด้านใน.....	42
4.10 ประตูเล็กใช้เป็นทางเชื่อมสู่พื้นที่อื่นๆ ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1).....	42
4.11 ผังแสดงการจัดพื้นที่ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่ 2) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	43
4.12 บันไดทางขึ้นสู่ห้องหนังสือชั้นที่ 2 ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	44
4.13 ลักษณะการใช้ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 2).....	44
4.14 การจัดส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 2).....	44
4.15 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 3)ของ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	45
4.16 ส่วนสืบค้นที่ตั้งอยู่ด้านนอกห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง(ชั้นที่ 3).....	46
4.17 ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 3).....	46
4.18 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและปฏิบัติงานของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	46
4.19 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดฯหนองจอก.....	50

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.20 ห้องสมุดฯหนองจอกมุมมองจากถนน.....	50
4.21 มุมมองจากประตูทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯหนองจอก.....	50
4.22 ผังแสดงการจัดพื้นที่ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1)ของห้องสมุดฯหนองจอก.....	51
4.23 บริเวณโถงทางเข้าที่มองเห็นส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก.....	52
4.24 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก.....	52
4.25 บริเวณมุมเด็กที่อยู่ติดกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก.....	52
4.26 พื้นที่ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก.....	53
4.27 ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก.....	53
4.28 บริเวณส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก.....	53
4.29 ช่องทางเดินไปยังส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก.....	54
4.30 ภาพรวมของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1) ของห้องสมุดฯหนองจอก.....	54
4.31 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 2) ของห้องสมุดฯหนองจอก.....	55
4.32 พื้นที่ที่ผู้ใช้ติดต่อเจ้าหน้าที่บริเวณโถงทางเข้าของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	56
4.33 พื้นที่ภายในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	56
4.34 ตำแหน่งที่ตั้งส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)ของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	56
4.35 การจัดส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	57
4.36 ระยะเวลาภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	57
4.37 ระยะเวลาระหว่างชั้นหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2).....	57
4.38 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่ 2)ของห้องสมุดฯหนองจอก.....	58
4.39 พื้นที่ที่ผู้ใช้ติดต่อเจ้าหน้าที่บริเวณโถงทางเข้าของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3).....	59
4.40 ตำแหน่งที่ตั้งส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)ของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3).....	59
4.41 การจัดโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3).....	59
4.42 ระยะเวลาภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3).....	60

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.43 การจัดตำแหน่งส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก (ชั้นที่ 3).....	60
4.44 ระยะห่างระหว่างชั้นหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่3).....	60
4.45 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	63
4.46 ทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	64
4.47 ด้านหน้าอาคารห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	64
4.48 ลานจอดรถด้านข้างอาคารห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	64
4.49 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1)ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	65
4.50 ทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	66
4.51 บริเวณโถงทางเข้าห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	66
4.52 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	66
4.53 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	67
4.54 เจ้าหน้าที่ให้บริการยืมและคืนแก่ผู้ใช้ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	67
4.55 ลักษณะการใช้พื้นที่ในส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	67
4.56 ชั้นหนังสือเตี้ยกันขอบเขตในส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	68
4.57 การจัดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	68
4.58 ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	68
4.59 ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและผนังอาคาร.....	69
4.60 ส่วนชั้นวางนิเทศสารที่มีผู้เข้าใช้ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1).....	69
4.61 บันไดเวียนภายในที่เชื่อมต่อกับห้องหนังสือหมวดนิเทศฯ.....	69
4.62 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศฯ เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่ 2) ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	70
4.63 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ใกล้กับประตูห้องหนังสือหมวดนิเทศฯ เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	71
4.64 การจัดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิเทศฯ เรื่องสั้นและเรื่องแปล(ชั้นที่2)	71
4.65 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่2)	71
4.66 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 3)ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	72

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.67 ประตูห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3).....	73
4.68 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	73
4.69 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่บรรณารักษ์ประจำอยู่(ชั้นที่3).....	73
4.70 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง(ชั้นที่3).....	74
4.71 ระยะเวลาภายในโต๊ะหนังสือ(ชั้นที่3).....	74
4.72 ระยะเวลาระหว่างโต๊ะหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3).....	74
4.73 ระยะเวลาระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ.....	75
4.74 ระยะเวลาภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3).....	75
4.75 ระยะเวลาระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3).....	75
4.76 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	76
4.77 อาคารห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มองเห็นได้จากถนน.....	78
4.78 ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรตั้งอยู่ในบริเวณวัด.....	79
4.79 บริเวณโถงทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก.....	79
4.80 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก(ชั้นที่1) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	80
4.81 การให้บริการของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	81
4.82 ส่วนชั้นวางนิตยสารที่ตั้งห่างจากส่วนอ่านหนังสือ.....	81
4.83 ระยะเวลาระหว่างโต๊ะหนังสือที่เป็นทางสัญจรหลัก.....	81
4.84 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 2) ของ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	82
4.85 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	83
4.86 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่บริเวณนอกห้องหนังสือ.....	83
4.87 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งขวางพื้นที่ประตูของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร(ชั้นที่ 2).....	83
4.88 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	84
4.89 ระยะเวลาระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ.....	84
4.90 ระยะเวลาระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	84
4.91 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่3) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	85

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.92 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ที่มีสวนสืบค้น (ตู้บัตรคำ).....	86
4.93 ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและผนังอาคารภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร(ชั้นที่ 3).....	86
4.94 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล(ชั้นที่3).....	86
5.1 ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสารหนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามและ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	94
5.2 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และ มุมเด็กของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	95
5.3 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และ มุมเด็กของห้องสมุดฯหนองจอก.....	97
5.4 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และ มุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	98
5.5 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และ มุมเด็กของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	100
5.6 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	101
5.6 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและประตูทางเข้าออกในห้องหนังสือ หมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	103
5.8 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารในห้องหนังสือหมวด นิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	104
5.9 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและมุมเด็ก ในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	104
5.10 ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามและห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	106

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.11 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	107
5.12 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของ ห้องสมุดฯหนองจอก.....	109
5.13 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของ ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	110
5.14 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	112
5.15 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอย ออกเป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯทั้ง 4 แห่ง.....	114
5.16 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออกใน ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	115
5.17 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	116
5.18 ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	118
5.19 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า.....	119
5.20 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯหนองจอก.....	121
5.21 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	122
5.22 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	124
5.23 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอยออก เป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดฯทั้ง 4 แห่ง.....	126
5.24 แสดงรูปแบบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออกในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	127

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.25 แสดงรูปแบบส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง.....	128
5.26 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	129
5.27 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ หนองจอก.....	130
5.28 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม.....	131
5.29 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	131
5.30 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	132
5.31 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	133
5.32 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวด วิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	134
5.33 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวด วิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ หนองจอก.....	135
5.34 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวด วิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม.....	136
5.35 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการ และอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	137
5.36 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	138
5.37 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	138
5.38 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	139
5.39 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	139
5.40 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า.....	140
5.41 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ หนองจอก.....	141

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.42 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม.....	142
5.43 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร.....	143
5.44 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	144
5.45 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	144
5.46 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ.....	145
5.47 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	145
5.48 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	146
5.49 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ.....	146
7.1 รูปแบบของทางสัญจรหลักแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ขนานไปตามความยาวของห้อง.....	211
7.2 รูปแบบของทางสัญจรหลักแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ขนานไปตามความกว้างของห้อง.....	211
7.3 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ และประตูทางเข้าออกที่พบ.....	212
7.4 รูปแบบของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่ติดกับมุมเด็ก.....	213
7.5 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่แยกจากมุมเด็ก.....	213
7.6 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 1)ของห้องสมุดฯ.....	214
7.7 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 2)ของห้องสมุดฯ.....	215
7.8 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	216
7.9 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	216
7.10 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 1)ของห้องสมุดฯ.....	217
7.11 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 2)ของห้องสมุดฯ.....	217
7.12 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	218
7.13 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	219
7.14 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ.....	219
7.15 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ(แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ.....	220
7.16 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ.....	220
7.17 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ.....	221
7.18 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก.....	222

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
7.19 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง.....	223
7.20 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล.....	224

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

กระแสการตื่นตัวของยุคข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง หน่วยงานต่างๆของภาครัฐได้หันมาให้ความสนใจในการให้ความรู้และให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างจริงจัง ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้ามีการขยายตัวของห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ ในอัตราที่สูง เพื่อให้เป็นแหล่งความรู้แก่ประชาชนของตนและเป็นการกระจายความรู้ไปสู่ประชาชนทุกระดับชั้น(สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์,2535: 23-24)

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ในปีพุทธศักราช2534 ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “ห้องสมุดในทรงคนะของข้าพเจ้า” มีความตอนหนึ่งว่า

“...ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกที่ตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นอักษรขึ้นผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือทำให้นุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้นๆ และได้ใช้ความรู้เก่าๆเป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นความเจริญก้าวหน้าสืบไป...

ห้องสมุดเป็นสถานที่จัดเก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าว แล้วจึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหาวิเคราะห์หิววิจารณ์ให้รู้สิ่งควรรู้ชื่นชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เราห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน...”

เพื่อสนองแนวทางพระราชดำริทางกรุงเทพมหานครที่กำกับดูแลห้องสมุดประชาชนในเขตต่างๆของกรุงเทพมหานคร ที่แล้วมาการจัดสวัสดิการทางด้านนี้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนโดยที่สำนักสวัสดิการสังคม กองนันทนาการ ฝ่ายห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครของกรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบายในการที่จะขยายพื้นที่ให้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครเพื่อใช้เป็นแหล่งค้นคว้าความรู้ให้กับประชาชน หัวใจของห้องสมุดคือการให้บริการแก่ผู้ใช้ที่ดีที่สุด และให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ห้องสมุดจะต้องพื้นที่ใช้สอยภายในที่เอื้ออำนวยให้กับผู้ใช้และผู้ให้บริการ (อ้างถึง ลมูล รัตตากร,2530 : 40-41)

ที่ผ่านมาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในกระทำโดยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ ณ ห้องสมุดฯ แห่งนั้นๆ การกำหนดพื้นที่ใช้สอยจึงเป็นไปตามความต้องการและทัศนคติความพึงพอใจของบรรณารักษ์เพียงด้านเดียวเท่านั้น เนื่องจากว่า

การกำหนดผังพื้นที่ควรจะมีการสนองต่อความต้องการและทัศนคติความพึงพอใจในการใช้สอยพื้นที่ของผู้ใช้บริการ

การออกแบบห้องสมุดประชาชนที่ใช้ระเบียบมาตรฐานห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ปี 2533 เป็นแนวทางกว้างๆซึ่งขาดความชัดเจนและไม่ได้ เพื่อให้การกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องความต้องการของผู้ใช้ และทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษาหาแนวทางในการกำหนดผังพื้นที่ภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดที่เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1. เพื่อศึกษา ขนาดของพื้นที่ใช้สอย ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยต่างๆใน ส่วนของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุดฯ

1.2.2. เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย และการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ภายในที่สอดคล้องกับความต้องการและทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด

1.2.3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดผังพื้นที่ภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

1.3. ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1. ศึกษาการกำหนดผังพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการให้บริการจำแนกตามหมวดหนังสือได้ 3 หมวด ซึ่งแต่ละหมวดที่เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) กับ พื้นที่ให้บริการชั้นพื้นฐานที่จัดเป็นส่วนๆของห้องสมุดฯดังนี้คือ

- 1) หมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางนิยายสาร และส่วนมุมเด็ก
- 2) หมวดวิชาการและอ้างอิง ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือ และส่วนชั้นหนังสือ
- 3) หมวดนิตยสาร เรื่องสั้นและเรื่องแปล ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือ และส่วนชั้นหนังสือ

1.3.2. การศึกษานี้จะทำการศึกษาองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในซึ่งประกอบด้วยขนาด ตำแหน่งและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆของห้องสมุดฯเฉพาะที่

เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) รวมไปถึงประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายใน ที่มีผลต่อทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดฯ

1.3.3 ทำการศึกษา คือ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ฝ่ายห้องสมุดประชาชน กองนันทนาการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร กำหนดขอบเขตของกรณีศึกษาของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีแนวโน้มจะสร้างต่อไปในอนาคตตามนโยบายของห้องสมุดฯ อาคารที่มีความสูงอย่างน้อย 3 ชั้น และเป็นอาคารที่ตั้งอยู่บนที่ดินที่ใกล้กับวัด หรืออยู่ในบริเวณเดิยววัด จากการสำรวจมีจำนวน 4 แห่งดังนี้

- 1) ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า
- 2) ห้องสมุดฯ หนองจอก
- 3) ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม
- 4) ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

1.4. ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร และแหล่งข้อมูลแล้วทำการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่จริงพร้อมบันทึกภาพ ทำการสังเกตการณ์หรือสอบถามข้อมูลในเบื้องต้นพร้อมทั้งสอบถามพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ให้บริการ

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจ โดยจำแนกตามคุณลักษณะต่างๆ ของห้องสมุดฯ ที่ทำการสำรวจ แล้วทำการเลือกกรณีศึกษาที่มีคุณลักษณะสอดคล้องที่กำหนด

1.4.3 ทำการศึกษากับกรณีศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

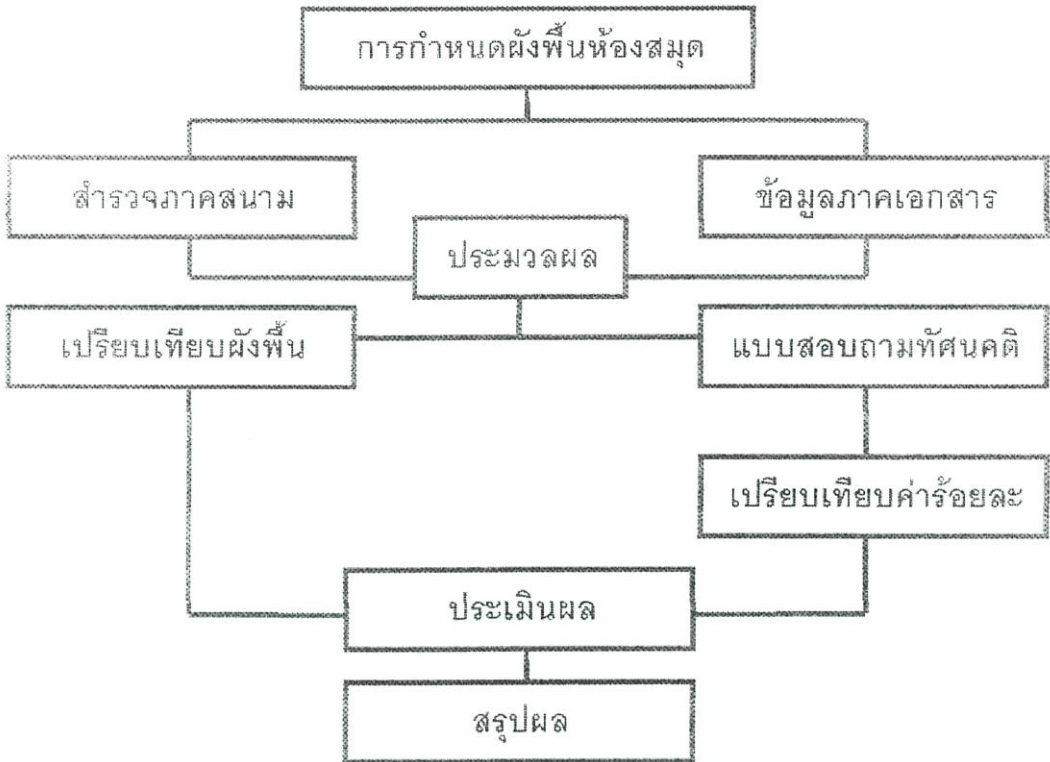
1.4.3.1 สังเกตการณ์ และใช้แบบสำรวจพื้นที่ทำการบันทึกผังพื้นที่ และการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ รวมทั้งบันทึกภาพเพื่อใช้ประกอบการศึกษา

1.4.3.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อต้องการวัดระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่มีต่อการใช้พื้นที่ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดฯ ตามขอบเขตที่กำหนด

1.4.4 ทำการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยด้วยวิธีการเปรียบเทียบผังพื้นที่ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษา

1.4.5 วิเคราะห์ข้อมูลในทางสถิติในรูปร้อยละ แล้วทำการเปรียบเทียบผลของข้อมูลที่ได้ นำเสนอผลที่ได้ในรูปของตาราง

1.4.6 สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะ

ภาพที่ 1.1. แผนผังแสดงขั้นตอนของการศึกษา

1.5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1. ทราบถึง ขนาดของพื้นที่ที่ใช้สอย ตำแหน่งของพื้นที่ที่ใช้สอยและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ใช้สอยต่างๆใน ส่วนของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุดฯ

1.5.2. ทราบถึง รูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ที่ใช้สอย และการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ภายในที่สอดคล้องกับความต้องการและทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด

1.5.3. ได้มาซึ่งแนวทางในการกำหนดผังพื้นที่ภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) ของห้องสมุดประชาชน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งมีหัวข้อดังนี้คือ

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดประชาชน

ความหมายของห้องสมุดประชาชน คือ สถานที่เก็บรวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อความรู้ทุกประเภททุกชนิด รวมทั้งแหล่งความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดให้บริการแก่ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะจัดให้เป็นที่ยังดูใจแก่ผู้รับบริการ ให้บริการเคลื่อนที่ใช้เครื่องมือที่ทันสมัย ในการให้บริการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ จัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ประชาคมที่ประชาชนมาจัดกิจกรรม รวมกลุ่มเพื่อความรู้และอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรม การจัดบริเวณภายในให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น ให้มีการจัดบริเวณภายนอกให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับที่พักผ่อนหย่อนใจ จัดห้องสมุดให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและให้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน,2536)

ปรัชญาของห้องสมุดถูกบัญญัติไว้ เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถยึดถือไว้เป็นหลักในการดำเนินงาน มี 5 ข้อ RANGANATHAN ,1960 (อ้างถึงใน ลมูล รัตตากร,2530)

1. ความรู้ทุกชนิดมีไว้ใช้ประโยชน์
2. ผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละคนมีความรู้ที่ตนจะศึกษาค้นคว้า
3. ความรู้ทุกชนิดมีผู้ใช้ประโยชน์
4. ประหยัดเวลาผู้ใช้
5. ห้องสมุดเป็นเสมือนสิ่งมีชีวิตและเจริญเติบโตได้

ห้องสมุดประชาชน เป็นสถาบันสำคัญแห่งหนึ่งของชุมชนที่สามารถตอบสนองการศึกษาหาความรู้ของประชาชนให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต เพราะห้องสมุดเป็นสถานที่รวบรวมการสื่อความรู้ที่มีคุณค่ามากมายหลายชนิดที่เหมาะสมและทันสมัย ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ไปจนตลอดชีวิต

2.1.1. แนวคิด นิยามและรูปแบบของห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดมิใช่เป็นเพียงที่เก็บรวบรวมเอกสารหรือวัสดุเพื่อการศึกษาหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว หากมีลักษณะที่เด่นชัด 2 ประการ คือ

ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด มิติใหม่ของห้องสมุดจะเป็นแหล่งความรู้ที่โปร่ง ที่อยู่ในชุมชนซึ่งอาจจะเป็นอาคารหรือเป็นแหล่งความรู้ที่อยู่ในชุมชนตามธรรมชาติ

องค์ความรู้ทั้งหลายในห้องสมุด มิได้จำกัดอยู่แต่ในเอกสารและสื่อต่างๆแต่ยังครอบคลุมถึงองค์ความรู้ในตัวบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ห้องสมุดทำหน้าที่เป็นศูนย์ประชาคมหรือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ที่ยอมรับว่าชุมชนเปรียบเสมือนห้องเรียนและประชาชนทุกคนในชุมชนเป็นนักเรียน

ห้องสมุดประชาชนจะมีใช้องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ของตนเอง แยกออกเป็นอิสระจากองค์กรรัฐ หรือองค์กรอื่นๆในชุมชนบูรณาการ กิจกรรมและบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับภารกิจการศึกษาลดชีวิต โดยห้องสมุดจะต้องทำหน้าที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนด้วย

ห้องสมุดประชาชนในอนาคตจะต้องไม่ใช่สถานที่แปลกหน้าที่เป็นส่วนเกินของชีวิต แต่จะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประชาชนของการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งในเรื่องการพัฒนาคุณภาพและการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตด้วย

ในด้านกิจกรรมและบริการของห้องสมุดประชาชนตามโฉมหน้าใหม่นั้นจะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆที่สำคัญดังนี้

- 1) บริการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า สำหรับบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นการบริการและกิจกรรมขั้นพื้นฐานของห้องสมุด บริการสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนศึกษา บริการตอบคำถาม บริการให้ยืมหนังสือ
- 2) บริการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้าสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นจุดเน้นที่สำคัญอีกประการหนึ่งของห้องสมุด โดยการเพิ่มกิจกรรมและบริการที่ดึงดูดความสนใจของเด็กให้สนใจการอ่านและการศึกษาค้นคว้า เช่น มีการจัดมุมเด็ก การบริการหนังสือสำหรับเด็ก
- 3) บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดประชาชนจะทำหน้าที่ในการให้บริการความรู้สำหรับประชาชนทั่วไปที่ไม่มีโอกาสเข้ามาใช้ในห้องสมุด
- 4) บริการและกิจกรรมในลักษณะของศูนย์ประชาคม เป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ประชาชนมาร่วมชุมนุมกัน เพื่อการจัดกิจกรรมของชุมชนหรือการจัดกิจกรรมร่วมกันของบุคคลบางกลุ่ม
- 5) กิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและชุมชน
- 6) การจัดสวนสาธารณะ สวนรุกขชาติ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาค้นคว้าเรื่องธรรมชาติสำหรับประชาชน โดยห้องสมุดที่มีสถานที่เพียงพอจะมีใช้แต่เพียงอาคารเก็บหนังสือ แต่

บริเวณรอบๆ ห้องสมุดยังทำหน้าที่เป็นแหล่งการศึกษาและนันทนาการ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกอยากเข้ามาห้องสมุดเพราะมีบรรยากาศสบาย ร่มรื่นและสะอาด

7) การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ในอนาคตห้องสมุดจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนที่มีการเชื่อมโยงระบบการบริการข่าวสารข้อมูลของแหล่งความรู้อื่น การเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการบริการข่าวสารข้อมูล

8) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะมีอิทธิพลต่อการให้บริการข่าวสารข้อมูล กิจกรรมของห้องสมุดจะมีสิ่งแปลกแยกไปจากวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ห้องสมุดจะมีใช้สถานที่เฉพาะพวกหนังสือห้องสมุดจะกลายเป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยไม่ลำบาก ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยได้สัมผัสกับห้องสมุด ห้องสมุดก็คือ "ส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันนั่นเอง"

2.1.2 มาตรฐานห้องสมุดประชาชน พ. ศ. 2533

โดยที่ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิตที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าไพบาคความรู้และใช้บริการได้ตามความสนใจ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ทำมาตรฐานห้องสมุดประชาชนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการดำเนินงานอันจะเป็นการยกระดับห้องสมุดประชาชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้นทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ มาตรฐานที่กำหนดขึ้นนี้เป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำเท่านั้น

มาตรฐานทั่วไป

1. หน้าที่และความรับผิดชอบ

ห้องสมุดประชาชนจัดบริการให้กับประชาชนทุกระดับการศึกษา มีหน้าที่เก็บรวบรวมวัสดุสารนิเทศต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ ใสดทัศนวัสดุ ฐานข้อมูล ตลอดจนสารนิเทศระบบอื่นๆ นอกจากนี้ยังมุ่งให้ประชาชนรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างนิสัยให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์การ

2. โครงสร้างการบริหาร ห้องสมุดประชาชนมีโครงสร้างการบริหารแตกต่างกันไปตามองค์กรที่สังกัด

2.1 ห้องสมุดประชาชนของรัฐ

2.1.1 ห้องสมุดประชาชนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

- ห้องสมุดประชาชนระดับภาคและจังหวัด
- ห้องสมุดประชาชนระดับอำเภอ ตำบล

2.1.2 ห้องสมุดประชาชนสังกัดองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

- ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานที่มีสถานภาพไม่ต่ำกว่ากองหรือหน่วยงานที่เทียบเท่า ดูแลรับผิดชอบด้านนโยบาย แผนงาน การจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังของห้องสมุด โดยห้องสมุดประชาชนในสังกัดมีสถานภาพไม่ต่ำกว่าฝ่ายหรือหน่วยงานที่เทียบเท่า

- ห้องสมุดประชาชนเมืองพัทยา
- ห้องสมุดประชาชนเทศบาล
- ห้องสมุดประชาชนสุขาภิบาล

2.2. ห้องสมุดประชาชนของเอกชน องค์กรเอกชน สมาคม บริษัทหรือองค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย อาจจัดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปได้ ควรมีสถานภาพตามความเหมาะสมโดยเปรียบเทียบกับห้องสมุดประชาชนของรัฐ

โครงสร้างลักษณะงานและกิจกรรมพื้นฐานของห้องสมุดประชาชนซึ่งประกอบด้วย

งานบริหาร งานเทคนิค งานบริการและกิจกรรมให้บรรณารักษ์รับผิดชอบดำเนินการโดยมีคณะกรรมการห้องสมุดทำหน้าที่ให้คำปรึกษานับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือการดำเนินงานของห้องสมุด

3. บริการและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชนควรให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนที่รับผิดชอบอย่างกว้างขวางโดยเท่าเทียมกัน

3.1 ห้องสมุดประชาชนควรกำหนดวันเวลา เปิดทำการที่แน่นอน โดยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน และมีเวลาปฏิบัติการอย่างน้อยสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง ควรเปิดทำการในวันเสาร์และอาทิตย์ด้วย

3.2 ห้องสมุดประชาชนควรจัดบริการและกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการกับกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดและชุมชน

3.3 ห้องสมุดประชาชนควรจัดให้มีบริการและกิจกรรมดังนี้

- บริการยืม – คืน
- บริการแนะนำการใช้วัสดุสารสนเทศ
- บริการตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้าและบริการสารสนเทศ
- บริการแนะนำวารสารอ่าน
- บริการชุมชน ได้แก่ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

3.4 ห้องสมุดประชาชนควรดำเนินการให้เกิดการร่วมมือระหว่างห้องสมุดทุกประเภท ในการแลกเปลี่ยน วัสดุสารนิเทศ แลกเปลี่ยนความรู้ และการปรับปรุงพัฒนางานห้องสมุด

4. วัสดุสารนิเทศ

5. บุคลากร

ห้องสมุดประชาชนควรมีบุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย หัวหน้าห้องสมุด บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักวิชาการโสตทัศนศึกษา เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ช่างศิลป์ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักการภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ

6. การดำเนินงานด้านเทคนิค

ห้องสมุดประชาชนควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดำเนินงานด้านเทคนิคของห้องสมุดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ดังนี้

6.1 การกำหนดนโยบายการจัดการจัดหาและคัดเลือกวัสดุสารนิเทศ

6.2 จัดหาวัสดุสารนิเทศที่มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความจำเป็น

6.3 จัดหมวดหมู่ลักษณะสารนิเทศและทำบัตรรายการระบบสากลมีการทำ

บรรณานุกรม และดัชนี เพื่อความสะดวกในการให้บริการ

6.4 จัดหาอุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานทางด้านเทคนิคอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

6.5 จัดเก็บวัสดุสารนิเทศในที่ๆเหมาะสมปลอดภัย ดูแลสำรวจและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่ตลอดเวลา

7. อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์

ห้องสมุดประชาชนควรมีอาคารสถานที่ตั้งและครุภัณฑ์ห้องสมุดดังนี้

7.1 อาคาร สถานที่

7.1.1 สถานที่ตั้งต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และการคมนาคมสะดวก

7.1.2 อาคารห้องสมุดและที่ตั้ง หัวหน้าห้องสมุดควรประสานงานกับสถาปนิก ในการออกแบบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยที่สอดคล้องกับ พฤติกรรมผู้ใช้ บริการและกิจกรรมของห้องสมุด ซึ่งสามารถรองรับการ เจริญเติบโตของห้องสมุดในเวลา 20 ปี

7.1.3 ห้องสมุดควรมีแสงสว่างเพียงพอเพียงระบบระบายอากาศ ระบบควบคุม ความชื้น ระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสมและได้มาตรฐาน

7.2 ครุภัณฑ์ของห้องสมุดควรมีมาตรฐาน คงทน สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและรักษา ความสะอาด มีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมกับผู้ใช้และบุคลากรของห้องสมุด

8. งบประมาณ

ห้องสมุดประชาชนควรได้รับงบประมาณที่เพียงพอโดยมีแหล่งที่มาดังนี้

- 8.1 เงินงบประมาณ
- 8.2 เงินบริจาค
- 8.3 เงินบำรุงห้องสมุดจากสมาชิก
- 8.4 เงินรายได้อื่นๆ

มาตรฐานเชิงปริมาณ

9. จำนวนวัสดุสารนิเทศ ห้องสมุดควรมีวัสดุสารนิเทศ เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรดังนี้

9.1 วัสดุสิ่งพิมพ์

9.1.1 หนังสือ

1) ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ สำหรับชุมชนที่มีขนาดประชากรตั้งแต่ 20,000 คนขึ้นไป ให้มีหนังสือจำนวน 4 เล่มต่อคน และให้เพิ่มขึ้น 500 เล่มต่อปี

2) ห้องสมุดประชาชนขนาดกลาง สำหรับชุมชนที่มีขนาดประชากร 10,000 คนขึ้นไป ให้มีหนังสือจำนวน 6 เล่มต่อคนและให้เพิ่มขึ้น 500 เล่มต่อปี

3) ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก สำหรับชุมชนที่มีขนาดประชากร 5,000 คนขึ้นไป ให้มีหนังสือจำนวน 8 เล่มต่อคนและให้เพิ่มขึ้น 300 เล่มต่อปี

ทั้งนี้ให้เป็นหนังสือวิชาการและสารคดีร้อยละ 50 หนังสือสำหรับเด็กร้อยละ 30 หนังสืออ้างอิงร้อยละ 10 และหนังสือบันเทิงคดีร้อยละ 10

9.1.2 วารสาร

1) ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ให้มีวารสาร 100 ชื่อ โดยเป็นวารสารภาษาต่างประเทศ 10 ชื่อ

2) ห้องสมุดประชาชนขนาดกลางให้มีวารสาร 80 ชื่อ โดยเป็นวารสารภาษาต่างประเทศ 5 ชื่อ

3) ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็กให้มีวารสาร 50 ชื่อ โดยเป็นวารสารภาษาต่างประเทศ 3 ชื่อ

9.1.3 หนังสือพิมพ์

1) ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ให้มีหนังสือพิมพ์ 10 ชื่อโดยเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 2 ชื่อ

2) ห้องสมุดประชาชนขนาดกลางให้มีหนังสือพิมพ์ 8 ชื่อโดยเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 1 ชื่อ

3) ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็กให้มีหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อโดยเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 1 ชื่อ

ทั้งนี้ควรจัดให้มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไว้บริการด้วย

9.2 วัสดุที่ไม่ตีพิมพ์

ลำดับ	รายการวัสดุ	หน่วย	จำนวน		
			ห้องสมุด ขนาดใหญ่	ห้องสมุด ขนาดกลาง	ห้องสมุด ขนาดเล็ก
9.2.1	รูปภาพ	แผ่น	1,000	500	300
9.2.2	สไลด์	เรื่อง	60	30	20
9.2.3	แถบบันทึกเสียง	ตลับ	3,000	2,000	1,000
9.2.4	วีดิทัศน์	ตลับ	300	200	100
9.2.5	แผนที่	แผ่น	10	8	5

10. จำนวนบุคลากร

ห้องสมุดประชาชน ควรมีจำนวนบุคลากรปฏิบัติงาน 1 คนต่อประชาชน 2,000 คน

ตำแหน่ง	จำนวน		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
หัวหน้าบรรณารักษ์	1	1	1
บรรณารักษ์	3	2	1
นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	1	1	-
เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	1	1	1
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3	2	1
ช่างศิลป์	1	1	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	1	1
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	2	1	1
นักการ	2	1	1
รวม	15	11	8

อ้างอิงจาก : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, "มาตรฐานห้องสมุดประชาชน พ.ศ.2533",
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยาม
บรมราชกุมารี

11. อาคารห้องสมุดและครุภัณฑ์

ห้องสมุดประชาชนควรมีอาคารสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับเก็บวัสดุสารนิเทศ จัดกิจกรรม และที่นั่งสำหรับผู้อ่าน ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนห้องเก็บของ ห้องน้ำและอื่นๆอย่างเพียงพอ

11.1 ขนาดของห้องสมุด

- 1) ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่สำหรับชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 20,000 คนขึ้นไปให้มีเนื้อที่ใช้สอยภายใน 900 ตร.ม. และมีที่นั่งอ่าน 250 ที่นั่ง
- 2) ห้องสมุดประชาชนขนาดกลางสำหรับชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปให้มีเนื้อที่ใช้สอยภายใน 700 ตร.ม. และมีที่นั่งอ่าน 200 ที่นั่ง
- 3) ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็กสำหรับชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 5,000 คนขึ้นไปให้มีเนื้อที่ใช้สอยภายใน 500 ตร.ม. และมีที่นั่งอ่าน 150 ที่นั่ง

11.2 ครุภัณฑ์ห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนควรมีครุภัณฑ์ห้องสมุดอย่างเพียงพอโดยคำนึงถึงเนื้อที่ภายในห้องสมุดที่สามารถรองรับครุภัณฑ์ได้

2.1.3. แนวทางห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

1. ให้การศึกษาออกโรงเรียนแก่ชนทุกชั้น ทุกเพศ และทุกระดับการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ประชาชนให้มีนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้า
3. ให้บริการทางข่าวสารและความรู้ต่างๆที่ทันต่อเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวของประเทศและของโลก
4. ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนและประเทศ
5. ส่งเสริมและแนะนำให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย
6. ส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเกิดความบันเทิง

นโยบายของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

- 1 จัดสร้างห้องสมุดประชาชนให้ครบทุกเขตในที่ดินของกรุงเทพมหานคร ที่ดินของวัด ตามสวนสาธารณะ อาคารพาณิชย์ ที่ดินของผู้มีศรัทธาบริจาค หรือตามสำนักงานเขต กรุงเทพมหานครเป็นต้น
- 2 จัดรถห้องสมุดเคลื่อนที่บริการตามชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครให้เพียงพอ
- 3 จัดเปิดบริการในวันหยุดราชการ วันเสาร์-อาทิตย์ และขยายเวลาบริการออกไปตั้งแต่เวลา 08.30-20.00น. ณ ห้องสมุดฯ สวนลุมพินีและห้องสมุดฯ ซอยพระนาง

4 ปรับปรุงห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร (ที่มีอยู่เดิม) ในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ให้ทันสมัย

5 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ โดยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการให้บริการ เพื่อให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นและเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อบริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ของโลก

6 จัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

7 สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร (โดยจัดส่งให้ข้าราชการรับการฝึกอบรมหรือสัมมนาตามโครงการ หรือตามหลักสูตรต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น)

หน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายห้องสมุดประชาชน

ฝ่ายห้องสมุดประชาชน สังกัด กองนันทนาการ สำนักงานสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการให้บริการ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ต่างๆ การวางแผนและการจัดทำแผนและโครงการต่างๆ การคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด การสำรวจและวิจัยสภาพปัญหาความต้องการของผู้ใช้บริการ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงาน การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม การจัดสัมมนา การทำรายงานประจำปี การรวบรวมข้อมูลและสถิติต่างๆ การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรม การจัดนิทรรศการ การฝึกงานให้กับนักศึกษาสถาบันต่างๆ การประเมินผลและเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสนองความต้องการของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร ฝ่ายห้องสมุดประชาชนแบ่งส่วนราชการได้ดังนี้

1. กลุ่มงานธุรการ รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณ และธุรการทั่วไป บุคลากรการเงิน – การบัญชี งบประมาณ การทะเบียนและพัสดุ การซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชน และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆที่เกี่ยวข้อง
2. กลุ่มงานวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานและโครงการต่างๆ การคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด การจัดทำข่าวสารห้องสมุด การประชาสัมพันธ์ การรวบรวมข้อมูลและสถิติ การติดตามและประเมินผล สรุปรายงานประจำปี ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆที่เกี่ยวข้อง
3. กลุ่มงานบริการ ห้องสมุดรับผิดชอบควบคุมดูแลการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานครจำนวน 20 แห่ง และห้องสมุดเคลื่อนที่จำนวน 5 คัน ให้บริการประชาชนในด้านการค้นหาความรู้และเผยแพร่ความรู้ต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การจัดนิทรรศการ การพัฒนาบุคลากร การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของ

เจ้าหน้าที่ จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดประชาชน การสำรวจและวิจัยสภาพปัญหา การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การรายงานผลงานและสถิติ ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ต้องดูแลรับผิดชอบห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมีรายชื่อดังต่อไปนี้

- 1) ห้องสมุดวิชาการ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
- 2) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สวนลุมพินีฯ
- 3) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซอยพระนาง
- 4) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตจตุจักร
- 5) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร อนนคาราม
- 6) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร บางเขน
- 7) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดสังข์กระจาย
- 8) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดราชฎาธิษฐานราชวรวิหาร
- 9) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดราชโอรสaram
- 10) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ประเวศ
- 11) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดลาดปลาเค้า
- 12) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ภาษีเจริญ
- 13) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร หนองจอก
- 14) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร
- 15) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตบางซื่อ
- 16) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี
- 17) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตบางกอกใหญ่
- 18) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตธนบุรี
- 19) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน
- 20) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม

การให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร

บริการตามปกติ

- บริการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ภายในห้องสมุด
- บริการยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน
- บริการมุมหนังสือสำหรับเด็ก
- จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- บริการโสตทัศนศึกษา

- บริการยืมระหว่างห้องสมุด
- บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
- บริการแนะนำหนังสือใหม่
- บริการกฤตภาพ
- บริการบรรณานุกรม
- บริการดัชนีวารสาร
- บริการข่าวสารทันสมัย
- บริการบรรณนิทัศน์
- บริการถ่ายเอกสาร

บริการพิเศษ

- บริการศูนย์การศึกษาเฉพาะกิจ มธ. ณ ห้องสมุดฯ สวนลุมพินี ห้องสมุดฯ ซอยพระนาง ห้องสมุดฯ ภาษีเจริญ และห้องสมุดฯ บางเขน
- บริการศูนย์วิทยบริการบัณฑิตศึกษา ณ ห้องสมุดฯ สวนลุมพินี
- บริการฝึกงานห้องสมุดแก่นักศึกษาศาสนาบ้านต่างๆ
- บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดรายกลุ่มและรายบุคคล
- บริการนำห้องสมุดเคลื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการของสำนักงานเขตและหน่วยงานที่ขอความร่วมมือมา

2.2. ทฤษฎีเชิงพื้นที่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดผังพื้นที่ของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร ในส่วนของพื้นที่ใช้สอยต่างๆของห้องสมุด จะกล่าวถึงความต้องการพื้นที่ใช้สอยของผู้ใช้ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ การวิจัยชิ้นนี้จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงพื้นที่ผังพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เพื่อค้นหาความเหมือนและความต่างที่บ่งถึงการใช้สอยพื้นที่ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในอาคารแต่ละแห่ง เพื่อใช้ในการกำหนดลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ใช้สอย โดยศึกษา ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย ขนาดของพื้นที่ใช้สอย รูปแบบการสัญจรภายในของพื้นที่ใช้สอย และการจัดผังบริเวณ

2.2.1. ลักษณะของการจัดพื้นที่ใช้สอย

ในที่นี้กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ใช้สอยที่สอดคล้องกับประเด็นในวัตถุประสงค์ของการวิจัย หัวใจสำคัญเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ (Users) และกิจกรรมของห้องสมุด (Activities) ในส่วน

ของกิจกรรมสามารถแยกได้เป็น 2 ส่วนคือการให้บริการแก่ผู้รับบริการ (User serviced) แบ่งได้เป็น กิจกรรมของผู้ใช้ ปริมาณของผู้ใช้ ความสำเร็จของการเข้าใช้ และเวลา อีกส่วนหนึ่งคือกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ ในการให้บริการผู้ใช้ ข้อมูลที่ได้จะมาจากสองทาง ทางแรกจากกิจกรรมหลักที่เกิดในห้องสมุดซึ่งประเมินถึงจำนวนผู้ใช้ทั้งผู้ให้และผู้รับบริการและเวลาที่เกิดกิจกรรมนั้นๆ ทางที่สองจากแผนผัง (diagram) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนั้นๆและลำดับขั้นตอนที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดพื้นที่(Thompson,1974:29-30) การศึกษาลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดประชาชนในด้านตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย, ขนาดและรูปทรงของพื้นที่ใช้สอย, รูปแบบเส้นทางสัญจรภายใน, และการจัดผังบริเวณ มีรายละเอียดดังนี้

ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย เนื่องด้วยอาคารมีวัตถุประสงค์ของอาคารที่เหมือนกัน มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกันตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์กันของอาคารที่ไม่เท่ากัน รูปแบบการทำงาน สายการทำงานก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณา

ขนาดของพื้นที่ใช้สอย ในกิจกรรมที่เกิดขึ้นและหน้าที่ที่รับผิดชอบในการทำงานเหมือนกันบุคคลจะมีการใช้ขนาดของพื้นที่เท่าๆกัน จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของผู้ใช้ในกิจกรรมเดียวกันจะมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยในขนาดที่เท่ากัน ยังมีตัวแปรในด้านปริมาณผู้ใช้ที่อาคารสามารถจะรองรับได้ในการวิจัยนี้จะทำการศึกษาห้องสมุดประชาชนที่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน500 ตารางเมตรของกรุงเทพฯ

รูปแบบการสัญจรภายใน โดยทั่วไปการสัญจรภายในแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ทางสัญจรทางเดียว เป็นทางสัญจรที่อาจอยู่ส่วนริมด้านใดด้านหนึ่ง (Single Zone) หรืออยู่ส่วนด้านใน ซึ่งแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน(Double Zone)
2. ทางสัญจรแยกหลายแนว เป็นทางสัญจรที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่
3. ทางสัญจรโดยรอบ

การจัดผังบริเวณ สามารถแบ่งผังบริเวณออกได้เป็น 3 แบบ

1. การจัดผังแบบเป็นห้อง (Cellular plan) โดยทั่วไปการจัดแบบเป็นห้องจะจัดเรียงรายเป็นแนวริมทางสัญจรภายใน ประตูห้องจะเปิดสู่ทางสัญจร แต่ละห้องอาจประกอบด้วยผู้ใช้ 1-2 คน หรืออาจเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่ไม่เกิน 10 คน บางครั้งก็มีการจัดในลักษณะที่แต่ละห้องประกอบด้วยกลุ่มผู้ใช้ที่จัดเป็นกลุ่ม (Group Space)

2. การจัดผังแบบเปิดโล่ง (Open plan) ลักษณะสำคัญของการจัดแบบเปิดโล่งก็คือการจัดองค์ประกอบของอุปกรณ์ต่างๆ เช่นโต๊ะ เก้าอี้ หรือตู้เอกสาร ฯลฯ จะจัดอย่างเป็นระเบียบไม่มีการกั้นฉากภายในการจัดผังแบบเปิดโล่ง

3. การจัดผังแบบภูมิทัศน์ (Landscape plan) การจัดองค์ประกอบของผังไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว การกั้นฉากจะไม่กั้นฉากสูงจรดเพดาน จะแบ่งพื้นที่ภายในออกเป็นกลุ่ม

2.2.2 การกำหนดขนาดของพื้นที่

การศึกษาของขนาดของพื้นที่ เพื่อได้มาซึ่งความต้องการพื้นที่ที่น้อยที่สุดที่ต้องการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ถึง ขนาดของการจัดเก็บสื่อ จำนวนเจ้าหน้าที่ ความต้องการของผู้ใช้ และการประมาณการเติบโตในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่กำหนดได้ยากที่สุด เนื่องจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการจัดเก็บ เช่น นิตยสาร วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ที่เป็นฉบับล่วงหน้า ที่มีอยู่ถูกรวบรวมไว้เป็นหนังสือปกแข็งจะพิมพ์ในรูปแบบไมโครกราฟฟิก (micrographic) ซึ่งจะมีรูปการแสดงผลแบบออนไลน์ (on-line) และการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและการเปลี่ยนแปลงความต้องการในการใช้ห้องสมุดที่เพิ่มสูงขึ้น

พื้นที่จัดเก็บหนังสือ (Book collection space)

สิ่งที่ต้องรู้คือ จำนวนหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด และจำนวนของเจ้าหน้าที่ โดยมีรูปแบบของการจัดเก็บผันเปลี่ยนไปตามประเภทของห้องสมุด อย่างเช่น ห้องสมุดประชาชนต้องการพื้นที่จัดเก็บหนังสืออยู่ระหว่าง 15-18.5 เล่มต่อตารางฟุต, ห้องสมุดกฎหมายต้องการ 5-7 เล่มต่อตารางฟุต (Thompson, 1974)

ขนาดของพื้นที่จัดเก็บหนังสือ ต้องทราบถึง ขนาดของหนังสือ (size of books) และขนาดของชั้นหนังสือ (size of book stacks) ---จำนวนและความลึกของชั้นหนังสือ---รวมทั้งความยาวของระยะระหว่างชั้นหนังสือและความกว้างของช่องระหว่างชั้นหนังสือ

2.2.3 ขนาดของเฟอร์นิเจอร์และตำแหน่งที่ตั้ง

มีงานวิจัยพบว่า ที่นั่งที่มี 3 ที่นั่ง (Lounge) ในห้องสมุดมักมีคนนั่งไม่เกิน 2 คน คนที่แปลกหน้าไม่คุ้นเคยกันจะพยายามนั่งห่างจากอีกคนเท่าที่จะทำได้ นี่เป็นการชี้ให้เห็นว่า ระยะที่ห่างกันเท่าที่จะห่างได้ของผู้ใหญ่ (Adult) สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ผู้สังเกตการณ์การใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ณ เออร์ไวน์ (University of California at Irvine) (Thompson, 1974) ได้บันทึกไว้ว่า บริเวณที่นั่งในห้องสมุดมักจะขาดแคลนจากสาเหตุการที่มีผู้ใช้เข้ามาใช้มากเกินไป ที่ผ่านมามีการจัดตำแหน่งของ ที่สำหรับนั่งอ่านเฉพาะบุคคล (Carrel) อยู่ใกล้กันมาก ซึ่งในทางจิตวิทยาเป็นตำแหน่งที่ไม่เป็นส่วนตัว และทำให้ผู้ใช้ (User) สับสนลังเลในการเลือกที่นั่ง แล้วยังมีการย้ายเก้าอี้จากบริเวณนี้ไปยังตำแหน่งที่เขารู้สึกสบายกว่า ปัจจัยสำคัญยิ่งในการจัดห้องสมุด คือ การวางตำแหน่งและทิศทาง (Orientation) ของที่นั่ง และ ที่สำหรับนั่งอ่านเฉพาะบุคคล ในชั้นต่าง ๆ และช่องทางเดินต่าง ๆ (Aisles) ผู้ใช้ (User) ชอบที่จะนั่งที่นั่งที่มีการป้องกันด้านหลังและด้านข้างของพวกเขา กล่าวได้ว่า ถ้าทิศทางทางด้านนอกอาคารมีความงาม

เป็นที่พอใจ และแสงแดดไม่จ้าจนเกินไป ผู้ใช้ (User) อาจจะไม่ใส่ใจในเรื่องสัญญาติญาณการป้องกัน โดยทำการหันเก้าอี้ออกทางหน้าต่าง ชัมเมอร์ ได้บันทึกไว้โดยอ้างอิงถึงการนั่งของคนมักหันหลังให้กับประตูมากกว่าที่จะหันหลังไปทางประตู จากกลุ่มตัวอย่างที่เขาทำการทดลองมีจำนวน 60 % ที่ไม่หันหน้าไปทางประตู ในการทดลองนี้ ชัมเมอร์ได้ถามกลุ่มตัวอย่างถึงที่นั่งที่อยากนั่งด้วยแบบสอบถาม และพบว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกที่นั่งด้านหลังห้องโดยให้ห่าง ๆ จากประตูมากที่สุด(Thompson,1974)

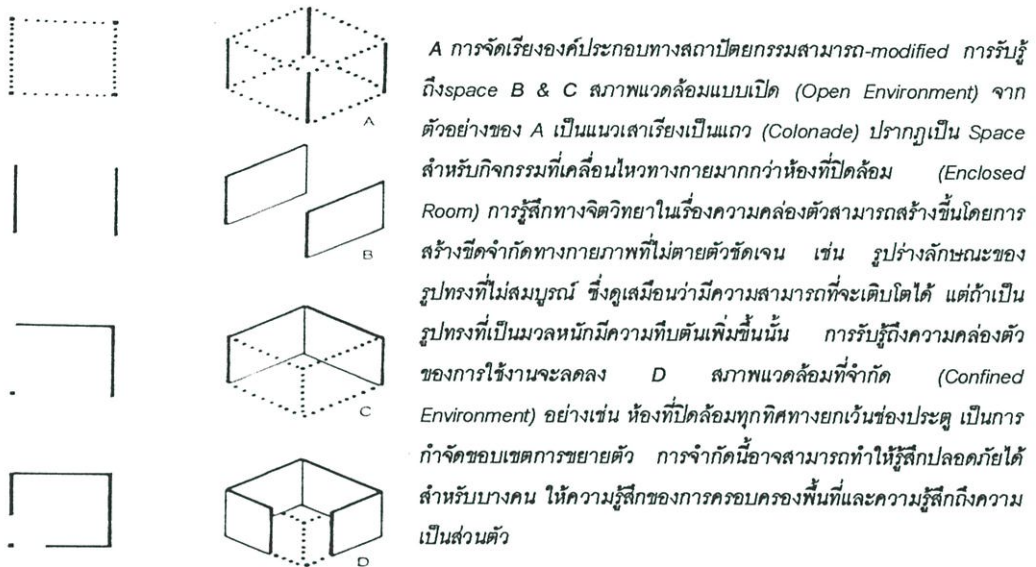
โต๊ะในห้องสมุด

มีงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าสามารถใช้งานได้ดีกว่า และมีความเหมาะสมกับงานที่ต้องการใช้สมาธิ โต๊ะวงกลมนั้นเหมาะกับงานที่มีการสนทนาติดต่อกัน โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้านี้ ผู้ใช้สามารถทำเครื่องหมายแสดงการครอบครองได้ง่ายกว่า ดังนั้นการเลือกใช้โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าในสวนพื้นที่ทำงานน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด (Thompson,1974) เนื่องจากห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความต้องการของผู้ใช้ที่คล้ายคลึงมามีกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน ถ้าห้องสมุดเอื้ออำนวยให้ผู้ใช้ที่มาทำการค้นคว้าวิจัยมีความต้องการสมาธิอย่างมาก การจัดเรียงเครื่องใช้น่าจะประกอบด้วย โต๊ะขนาดเล็กและโต๊ะขนาดใหญ่

ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล (Library carrels)

ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล (Carrels) จัดเป็นโต๊ะขนาดเล็ก ขนาดของที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล จึงมีความสำคัญยิ่ง ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ ใช้ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล ที่มีขนาดความกว้าง 3 ฟุต หรือ 90 ซม. และความลึก 2 ฟุต หรือ 60 ซม. ซึ่งเป็นขนาดที่เล็กเกินไปสำหรับผู้เข้ามาเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าที่ต้องการสมาธิ และใช้เป็นเวลายาวนาน ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล ส่วนมากไม่มีชั้นสำหรับวางหนังสือ ผู้ต้องการใช้เพื่อศึกษาค้นคว้ามีความต้องการให้มีชั้นวางหนังสือบนชั้น Carrels ขนาดที่เล็กที่สุดที่เหมาะสมควรมีความกว้าง 4 ฟุต หรือ 1.2 ม. และมีความลึก 2.5 ฟุต หรือ 75 ซม. มีขนาดของชั้นวางหนังสือ 9" - 10" หรือ 22.5 ซม.- 25 ซม. จำนวน 1 - 2 ชั้น เหนือโต๊ะขึ้นไป ถ้าชั้นวางหนังสือของ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล สามารถเคลื่อนย้ายได้ทำให้คล่องตัวในการใช้งานมากขึ้น ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลเป็นเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ทำวิจัย (Researcher) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกอย่าง คือ ความสูงของผนัง Carrels ควรจะให้มีความสูง 4" - 4.5 ฟุต หรือ 1.2 ม- 1.35 ม.(Thompson,1974) เพื่อความสะดวกในการสอดส่องดูแล และยังสามารถป้องกัน หรือบังตาจากสายตาคู่อื่น Carrels สามารถกำหนดอาณาเขต ซึ่งถ้ามีผู้คนเข้ามาใช้อ่าน หรือเขียนจำนวนมาก ๆ Carrels ก็สามารถสร้างความเป็นส่วนตัว (สันโดษ) ตามที่ผู้ใช้ต้องการ

การปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หรือการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ หรือการปิดล้อม Space หรือเรียกว่า "Architectural Determinism" เป็นทฤษฎีที่เริ่มใช้ในช่วงปี 1960 ที่เรียกว่า ยุคทองของการสร้างอาคาร (Building Boom) เป็นตัวแสดงให้เห็นว่า การแสดงออกของกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ สามารถ ปรับเปลี่ยนด้วยการปิดล้อมพื้นที่หรืออาคาร (อ้างในThompson,1974)

ภาพที่ 2.1 แสดงลักษณะการปิดล้อมพื้นที่หรืออาคาร

2.2.4. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction)

การจัดการเฟอร์นิเจอร์ หรือการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการกำหนดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้ รูปแบบของการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สนับสนุนการเกิดการปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจทำให้เกิดการพูดคุยกัน เรียกว่า พื้นที่ที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Sociofugal Space) เช่น การจัดเก้าอี้ทุกตัวในร้านให้หันหน้าเข้าหาโต๊ะกาแฟ ส่วนรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ หรือการทํากิจกรรมใด ๆ ร่วมมือกัน เรียกว่า Sociopetal Space เช่น การจัดเก้าอี้ วจิแชรร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) (Thompson,1974) จัดให้เก้าอี้ทุกตัวหันหน้าออกจากกัน จากการทดลองของ ซัมเมอร์ ในเรื่องนี้พบว่า เขาสามารถเปลี่ยนแปลงการปฏิสัมพันธ์ของคนใช้ด้วยการปรับการจัดเรียงเก้าอี้ (Furniture) โดยให้ย้ายเก้าอี้ในแถวให้หันหน้าเข้าหากันกับตัวอื่น ทำให้คนใช้ที่แต่เดิมไม่เคยได้มีการปฏิสัมพันธ์กันได้เริ่มหันมาพูดคุยมีปฏิสัมพันธ์กันได้ ยังพบว่า การนั่งบนเก้าอี้ยาว คนส่วนใหญ่มักชอบนั่งให้ห่างจากคนที่นั่งตรงข้ามมากที่สุดเท่าที่ระยะห่างระหว่างพวกเขา

นั้นไม่เกินไปกว่า 5 .5 ฟุต หรือ 1.65 เมตร จากจมูกถึงจมูก แต่ถ้าคนเราเพียงกระทำใด ๆ ร่วมกัน พวกเขาจะเลือกที่นั่งบนเก้าอี้ยาวที่ห่างออกไปจากการมองเห็น เมื่อนั่งอยู่ตรงกันข้ามบนโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ผู้ใหญ่ (Adults) ส่วนมากมักชอบที่จะนั่งห่างจากคนตรงข้ามไม่เกิน 5 .5 ฟุต หรือ 1.65 เมตร แต่ถ้าระยะมากขึ้น พวกเขาจะย้ายไปทางด้านข้าง Figure นี้มีความสำคัญ เพราะมาตรฐานการออกแบบต่าง ๆ ได้กำหนดตำแหน่งของเฟอร์นิเจอร์ให้ห่างจากกัน 8 ฟุต หรือ 2.4 เมตร การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่เก็บรวบรวมเอกสาร, งานเขียน, ตำรา, หนังสือ และสื่อต่าง ๆ ที่มีคุณค่าไว้ด้วยกัน ผู้คนส่วนมากจึงคิดว่าห้องสมุดเป็นอาคารที่เป็นเสมือนอนุสรณ์แห่งความรู้ และแหล่งค้นคว้าที่สำคัญยิ่ง อีกนัยหนึ่ง ห้องสมุดนั้นมีระบบองค์กรที่ค่อนข้างซับซ้อน มีอุปกรณ์มากมาย และอุปกรณ์เหล่านั้นได้พัฒนาให้มีความสะดวกในการใช้งาน และทันสมัยมากขึ้น เพราะงานในห้องสมุดต้องอาศัยอุปกรณ์เครื่องใช้อย่างมาก มีผู้กล่าวจากเหตุผลข้างต้นนี้ว่า การจัดวางผังภายในห้องสมุดมีบางสิ่งที่คล้ายกับการจัดวางผังโรงงาน การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดจึงเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง ห้องสมุดนั้นประกอบด้วย ชั้นหนังสือที่เรียงเป็นแถว ตู้เอกสาร โต๊ะ เก้าอี้แบบต่างๆ และเครื่องมือในการจัดเก็บ และเส้นทางเข้าสู่การจัดเก็บสื่อความรู้ ที่ผ่านมาผู้ออกแบบห้องสมุดได้พยายามออกแบบห้องสมุดให้มีรูปทรงของอาคารที่ดูแล้วไม่น่าเบื่อ อย่างการออกแบบให้มีการเรียงชั้นวางหนังสือมีลักษณะเป็นซีกงล้อ เป็นต้น ห้องสมุดที่ออกแบบด้วยวิธีเหล่านี้ส่วนมากมักพบกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับชั้นหนังสือ, การเข้าถึง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การขยายตัวในอนาคต ในการจัดผังห้องสมุดสิ่งสำคัญที่ไม่ควรละเลย คือ การหาที่จัดเก็บหนังสือ, สื่อ หรือวัสดุทางความรู้ และแถบบันทึกต่างๆ การจัดเก็บ (Collection) ทำให้ห้องสมุดเป็นห้องสมุด เป็นการต้องการที่วางในการจัดเก็บมีความสำคัญยิ่ง เป็นประการแรกที่สำคัญ ที่เป็นเหตุผลให้ห้องสมุดดำรงอยู่ ประการที่ 2 เป็นที่ว่างสำหรับผู้ใช้ที่เข้าไปใช้ห้องสมุด ถ้าที่ว่างนั้นเป็นห้องขนาดเล็ก ผู้ใช้มักไม่อยากจะเข้าไปใช้ ที่ว่างแบบเปิดจึงเป็นที่ต้องการสำหรับผู้ ใช้ ประการที่ 3 ที่ว่างสำหรับเจ้าหน้าที่ เป็นที่ว่างของผู้มีหน้าที่สอดส่องดูแลให้ส่วนต่าง ๆ ใช้งานได้อย่างสะดวกการจัดที่ว่าง บริเวณชั้นหนังสือ น่าจะมีรูปแบบที่เรียบง่าย และให้ถือประโยชน์ที่ได้รับเป็นสำคัญ

พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือภารกิจของงานห้องสมุด (Non-assignable Space)

บริเวณที่อยู่นอกเหนือวัตถุประสงค์ของงานห้องสมุดนี้ เช่น โถงทางเดิน บันได ลิฟท์ ห้องน้ำ และห้องเครื่อง เป็นต้น ทั้งนี้ยังรวมถึง ช่องหรือชอกต่าง ๆ ของอาคาร บางครั้ง Non-assignable space ถูกสร้างขึ้นเพื่อช่วยในเรื่องความสวยงาม เช่น การสร้างโถงอาคาร (Atrium) สูง 6 ชั้น ซึ่งสามารถดึงดูดใจผู้คนที่พบ แต่ที่ต้องคอยบำรุงดูแลที่ว่างบริเวณนี้ในเรื่องของ ความร้อน (Heated) การระบายอากาศ (Ventilated) เครื่องปรับอากาศ และแสงสว่างในอาคาร (Lighted)

ผู้ออกแบบผังห้องสมุดส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการให้มี พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือภารกิจของงานห้องสมุด (non-assignable space) ไว้ให้น้อยที่สุด ซึ่งพบว่าข้อกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ กระชับพอดี และน่าดึงดูดใจนั้นจะประกอบด้วย พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือภารกิจของงานห้องสมุด (non-assignable space) มากกว่า 25% โดย 15% ของพื้นที่ว่างทั้งหมดของอาคารมีไว้สำหรับ โถงทางเดิน (Corridor) และการไหลเวียน (Circulation) เพื่อการสัญจรทั่วไป และอีก 10 % ของ พื้นที่ทั้งหมดแบ่งไว้ให้กับห้องน้ำ, ห้องเครื่อง และรายละเอียดที่ทำให้เกิดความสวยงาม ถ้ามีการ กำหนดให้มี พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือภารกิจของงานห้องสมุด (non-assignable space) มีมากกว่า 25% จะทำให้การจัดวางผังพื้นที่มีความลื่นไหลในการใช้พื้นที่ และขาดประสิทธิภาพของความ คล่องตัวในการทำงาน

2.3 การศึกษาวิธีการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผังพื้นที่

วิธีการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผังพื้นที่ เป็นวิธีที่ใช้เพื่อพัฒนาแนวความคิดในการจัดการ เชิงพื้นที่ ในกระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม โดยในแต่ละผังพื้นที่จะบ่งบอกถึงจุดมุ่งหมาย ของการใช้อาคาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในอาคารนั้นๆโดยสถาปนิกจะทำการเปรียบเทียบอย่าง คร่าวๆ ของการวางผังอาคารในอาคารประเภทเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในเรื่องความต้องการเชิงพื้นที่ พัฒนาแนวความคิดในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับพื้นที่ และทดสอบปัจจัยที่เป็นประโยชน์ของแผนผังการปรับปรุง หรือดัดแปลงอาคาร ผู้ใช้เป็นส่วน สำคัญประการหนึ่งของอาคาร คือ เป็นการจัดการเชิงพื้นที่ของกิจกรรมทางสังคม การออกแบบ อาคารต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวของผู้ใช้อาคาร จุดประสงค์ของอาคาร การคาดหวังจากการใช้ อาคาร กิจกรรมในอาคาร และโครงสร้างขององค์กร พื้นฐานที่น่าจะจำเป็นในการพิจารณาเพื่อการ ออกแบบ คือ ความต้องการของผู้ใช้ จากการศึกษาถึงวิธีดำเนินการของการวิเคราะห์เพื่อ เปรียบเทียบผังพื้นที่ของศูนย์สุขภาพของเนเธอร์แลนด์ (Comparative Floor Plan Analysis as a means to develop design guidelines, n.d.) มีดังนี้ (Hoogdalem, 1985)

1. การพัฒนาวิธีการในการประเมินผลทดสอบหลาย ๆ วิธี รวมถึงการทำแบบสอบถาม และการ สังเกตทั้งทางสังคมและใช้เทคนิคการวัดในหลายมิติ
2. ใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วม 1-2 คน และสังเกตการณ์ภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับความคิด และสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมจากแผนผังของอาคารตามหน้าที่ใช้สอย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่ทั้งหมดเพื่อทดสอบกับมาตรฐาน และผังพื้นที่ตามที่เป็นจริง และ เพื่อค้นหาความเหมือนและความแตกต่างกันของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ ได้แก่ การจัด พื้นที่, การเชื่อมโยงกันระหว่างพื้นที่ และประเภทของการจัดพื้นที่ส่วนร่วม

4. พัฒนาการของการแบ่งระดับการบริหารในองค์กรของศูนย์สุขภาพ และการจัดคุณลักษณะเชิงพื้นที่
5. การพัฒนาเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างต่อประเภทอาคารสำหรับใช้วิจัยต่อไป
6. ให้รายละเอียดจากกรณีศึกษาของศูนย์ที่ถูกเลือกมา ซึ่งเป็นการจัดระเบียบของการทำงาน และงานจะต่อบัวตฤประสงค์ในการวางผังอาคารได้หรือไม่ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้สัมพันธ์กับแผนผังอาคารและขนาดของพื้นที่ เป็นต้น
7. การแจกแบบสอบถามไปกับเจ้าหน้าที่และคนใช้ ทั้งที่มาจากศูนย์สุขภาพอื่น ๆ ด้วยคำถามของเจ้าหน้าที่ที่จะเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ และความสัมพัทธ์ระหว่างพื้นที่เหล่านี้ คนใช้จะถูกถามเกี่ยวกับสิ่งช่วยเหลือในการเข้าถึงอาคาร เช่น การหาทางในอาคาร, ความเป็นส่วนตัว, ความน่าเชื่อถือ และความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวอาคารทั้งหมด ผังพื้นที่ไม่สามารถจะให้รายละเอียดของอาคารได้ทั้งหมด คือ ไม่สามารถบอกถึงวัสดุที่ใช้สี, การทำพื้นผิว และระบบต่างๆ แต่สิ่งที่ทำให้การวิเคราะห์ผังพื้นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา คือ วิเคราะห์เปรียบเทียบนอกจากนั้นผังพื้นที่ยังสามารถบอกถึงสิ่งที่ถาวรของอาคารได้ดี เช่น กริดของโครงสร้าง และแสดงถึงความเป็นไปทางสังคมของผู้ใช้ในอาคาร ตลอดจนการเป็นที่อยู่ และก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่ เพื่อที่จะค้นหาความเหมือน และความแตกต่างที่จะบอกถึงหน้าที่ใช้สอย หรือกิจกรรมภายในอาคารแบบหนึ่งกับอีกแบบหนึ่ง ในแต่ละผังพื้นที่แต่ละสถานที่ที่แตกต่างกัน แต่มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันได้ โดยได้ทำการศึกษาในสิ่งเหล่านี้ คือ ขนาดและความสัมพันธ์ของพื้นที่ ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกลุ่มของพื้นที่ และพื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน ในความแตกต่างกันของขนาดของพื้นที่ในแต่ละผังพื้นที่ที่มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกัน ในระหว่างการจัดระเบียบผังพื้นที่ จำเป็นจะต้องพิจารณาในเรื่องของขนาดที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายถึงความต้องการของการใช้สอยพื้นที่ที่แตกต่างกันได้ ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ ในการจัดบริเวณที่แบ่งเป็นแผนกไว้ กิจกรรมอย่างเดียวกันในแต่ละสถานที่ แต่การกำหนดองค์ประกอบของพื้นที่แตกต่างกัน เช่น เป็นห้อง หรือไม่เป็นห้อง หรือผังแบบหนึ่งจัดเป็นหนึ่งห้อง ผังของอีกแบบจัดเป็นสองห้อง หรือมากกว่านั้น ซึ่งความหลากหลายเหล่านี้จะแตกต่างกันไปตามความหมาย และวัตถุประสงค์ของแต่ละสถานที่ อีกวิธีการหนึ่งในการวิเคราะห์ คือ การใช้แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างห้องที่ถูกแยกออกจากกัน การเชื่อมต่อระหว่างห้องโดยตรง แสดงให้เห็นโดยใช้เส้นเชื่อมโยงระหว่างกันตามแผนผังพฤติกรรมของแนวความคิดในการจัดกลุ่มพื้นที่ที่อ้างอิงการเชื่อมโยงกันระหว่างแผนกหรือแต่ละห้องและกลุ่มสังคม ซึ่งกำหนดไว้ตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ คือ แนวความคิดในการจัดการเชิงพื้นที่ Cammock, 1975 (อ้างถึงในHoogdaem, 1985) แสดงให้เห็นถึงการกำหนดกลุ่ม

ของพื้นที่ที่แตกต่างกันสามส่วนในศูนย์สุขภาพ ส่วนแรก คือ ส่วนสาธารณะ ซึ่งจะหมายถึงบริเวณที่จำกัดไว้ให้สำหรับผู้ป่วยระหว่างที่รอพบแพทย์ มีการกำหนดขอบเขตโดยการจัดเก้าอี้ไว้ให้นิเทศสาร, หนังสือพิมพ์ และที่เขียนหรือถูกจัดเตรียมไว้ ส่วนที่สอง คือ ส่วนของพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะมีทางเข้าที่แยกต่างหากจากทางเข้าของผู้ป่วยทั่วไป และในส่วนสุดท้าย คือ ส่วนที่ต้องมีการติดต่อกันระหว่างผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่ หรือ เรียกว่าเป็นบริเวณที่เชื่อมต่อกัน เช่น ห้องตรวจ และห้องให้คำปรึกษา เป็นต้น

2.4 การศึกษาวิธีการประเมินอาคารภายหลังการเข้าครอบครองพื้นที่

การประเมินอาคารภายหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ หรือ Post Occupancy Evaluation (POE) เป็นกระบวนการในการประเมินอาคารที่เป็นระบบ และใช้วิธีที่เคร่งครัด ภายหลังจากที่ได้ก่อสร้าง และเข้าใช้อาคารมาระยะหนึ่ง การทำ POE มุ่งให้ความสนใจไปยังผู้ใช้อาคาร และความต้องการของผู้ใช้อาคาร และสิ่งที่พวกเขาเตรียมความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลที่เกิดขึ้น ภายหลังจากตกลงใจในการออกแบบที่ผ่านมา และผลสรุปของการใช้ประโยชน์จากอาคาร ความรู้นี้จะใช้เป็นกรอบของการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างอาคารที่ดีมากขึ้นในอนาคต POE เป็นขั้นตอนหนึ่งใน กระบวนการก่อสร้างอาคาร (Building Process) ที่เป็นลำดับต่อเนื่องจากการจัดทำรายละเอียด (Programming) ในการออกแบบก่อสร้าง และการเข้าใช้พื้นที่ การใช้ POE เพื่อนำผลกระทบของการประเมินอาคารไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในอาคารอย่างทันที ขจัดปัญหาระหว่างขั้นตอนตรวจสอบ ซึ่งเป็นขั้นตอนภายหลังจากการเคลื่อนย้ายเข้า ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่ได้คาดคิดล่วงหน้าในการใช้อาคาร ปรับปรุงอาคาร และการใช้อาคารให้สมดุลขึ้นในขณะที่หาผลลัพธ์ ตรวจสอบ หรือสืบสวนในจุดที่สนใจอื่นๆ เพื่อเข้าสู่การเลือกเกณฑ์ของการใช้สอยอาคาร เช่น การใช้พื้นที่ว่างภายในเพื่อเกิดประโยชน์ การหาเอกสารที่เกี่ยวกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการใช้สอยอาคาร เพื่อตัดสินใจว่าควรสร้างอาคารใหม่ หรือปรับปรุงอาคารที่เป็นอยู่ วางเกณฑ์เกี่ยวกับข่าวสาร POE เพื่อเป็นการทำให้ทันสมัย และปรับปรุงให้ดีขึ้น สำหรับเกณฑ์การออกแบบและเอกสารสำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับสถาปนิก ผลสรุปของการประเมินและผลกระทบที่ได้ จะถูกนำไปใช้ต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่อาคารหลักล้มเหลว การประเมินนี้มีผลสรุปในการวางข้อกำหนด ซึ่งตามประวัติศาสตร์จะเป็นวิธีเดียวที่เป็นระบบ และแหล่งของข่าวสารข้อมูลพื้นฐานจากการวิจัยในการเคร่งครัด เช่น เรื่องของสุขภาพ สวัสดิภาพ และความปลอดภัยพื้นฐานของผู้ใช้อาคาร ระหว่างเวลาที่ผ่านมารูปแบบของอาคารใหม่ๆ ปรากฏขึ้นมากมาย โครงสร้างของอาคารเติบโตขึ้นอย่างซับซ้อน และยังรวมถึงการรวบรวมเกณฑ์ต่างๆ ในการออกแบบอาคาร และสุดท้ายข้อพิจารณาด้านจิตวิทยา และสังคมได้ถูกนำมา

เชื่อมโยงกับการออกแบบ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของมนุษย์ก็จะเข้ามาเป็นแบบฝึกหัดใหม่ๆ และความรู้ที่ได้จากการฝึกหัดนี้จะถูกนำไปประยุกต์ใช้กับการประเมินอาคาร การพัฒนาเพื่อเข้าสู่การพิจารณา มีองค์ประกอบของการใช้อาคารที่ถูกจำแนก คือ องค์ประกอบทางด้านเทคนิค, ด้านการใช้สอย และด้านพฤติกรรม ตามลำดับ องค์ประกอบทางด้านเทคนิค คือ เกณฑ์ด้านสุขภาพ สวัสดิภาพ และความมั่นคงในการครอบครองอาคาร รวมถึงกรณีพื้นฐานบางประการ เช่น สวัสดิภาพจากไฟไหม้ ความปลอดภัยทางด้านโครงสร้างอาคาร และเรื่องของการสุขาภิบาล รวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น แสงสว่าง การป้องกันเสียงรบกวน เสียงก้อง และเสียงสะท้อน และเรื่องของความทนทาน อย่างไรก็ตามการประเมินอาคารในด้านเทคนิคจะถูกพัฒนา และนำไปใช้ต่อไป การเปลี่ยนแปลงผลของอาคารในปัจจุบัน ขนาดความซับซ้อนของอาคาร และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมในกระบวนการก่อสร้างอาคาร (building process) มีการกระตุ้นความต้องการสำหรับการทำ POE องค์ประกอบด้านการใช้สอย คือ ความสามารถของผู้ใช้ในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ องค์ประกอบด้านการใช้สอยของ POE เริ่มต้นในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปแบบกับกรณีฉุกเฉินของอาคารรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายในศตวรรษที่ 19 หนังสือคู่มือได้รวบรวมการใช้สอยแบบพิเศษๆ ในการออกแบบเรือนต้นไม้ เรือนจำ โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า เคหสถาน และอื่นๆ แนวโน้มนี้มีการต่อเนื่องอย่างคงที่ และมีอัตราเร่งโดยองค์ประกอบ เช่น การแพร่หลายของรูปแบบอาคาร ระบบโครงสร้างอาคารแบบใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ กระบวนการใหม่ และวิธีการในการจัดองค์กรภายใน องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นเกณฑ์ด้านจิตวิทยา และสังคมของความพึงพอใจของผู้ใช้ และคุณภาพชีวิตที่ดีโดยทั่วไป ความเป็นส่วนตัว ความมั่นคง การสื่อความหมายของอาคาร การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางสังคมการรับรู้เกี่ยวกับความแออัด และอาณาเขตครอบครองทั้งส่วนสาธารณะและส่วนบุคคล มีการย้ำโดยองค์ประกอบทางพฤติกรรมภายในองค์ประกอบทางการใช้สอยอาคารที่ถูกมองข้ามไปในทศวรรษนี้ต่อความเสียหายในการเป็นเสมือนเจ้าของผู้ครอบครองอาคาร

ขั้นตอนสำหรับการดำเนินการประเมินสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ คือ การเก็บข้อมูลภาคสนามเบื้องต้น (การสำรวจพื้นที่) รวมถึงการเก็บข้อมูลจากกลุ่มคนที่คาดว่าจะมีผลต่อการประเมิน ตรวจสอบ และจัดการกับกระบวนการในการเก็บข้อมูล สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลของข้อมูลนั้น

การเก็บข้อมูลภาคสนามเบื้องต้น (การสำรวจพื้นที่จริง) การทำ POE จะเริ่มต้นเมื่อผู้ประเมินได้เริ่มต้นตรวจสอบ ณ อาคารนั้นๆ ที่ต้องการศึกษา โดยสัดส่วนของการศึกษา ณ สถานที่ มักจะเป็นขั้นตอนในการประเมินสภาพอาคารที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด การเก็บข้อมูลจากสถานที่นั้น จำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการรวบรวมสิ่งที่ต้องการศึกษาสำหรับการทำ POE ในครั้งนั้นๆ

เพื่อที่กลุ่มผู้ประเมินจะสามารถมุ่งไปที่ประเด็นหลักๆ โดยไม่ถูกทำให้ไขว้เขวหรือเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำทุกครั้งในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ผู้ประเมินต้องไปอยู่ ณ อาคารที่จะทำการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจอาคาร แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมคำถามไว้ หรือการสังเกตการณ์อย่างเป็นแบบแผน ที่เปิดโอกาสในการค้นพบรูปแบบของพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

2.5 แนวคิดความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction)

ความพึงพอใจ (Satisfaction) คือผลกระทบของการรับรู้ทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ ในการกระทำกิจกรรมใดๆ ตามวัตถุประสงค์

ความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) คือ ผลของการเข้าใช้ห้องสมุดซึ่งเกิดการรับรู้ทางด้านจิตใจหรือความคิดเห็นด้วยการประเมินคุณภาพที่สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม

การประเมินผู้เข้าใช้ด้วยความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) จึงเป็นสิ่งสำคัญในการจะทราบถึงความเหมาะสมของกิจกรรมและพื้นที่ ซึ่งความพึงพอใจนี้สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดถึงความต้องการพื้นที่ใช้สอยและพฤติกรรมของผู้ใช้สอยพื้นที่ในการบรรลุดูวัตถุประสงค์

ลักษณะการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ มี 2 ลักษณะ คือ

1. การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ในเชิงอุปนัย (Objective Approaches) จะมองห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญ ห้องสมุดสามารถที่จะสนองความต้องการของผู้ใช้ในระดับนั่น ซึ่งจัดเป็นความพึงพอใจ โดยจะวัดจากผลกระทบของความพึงพอใจของผู้ใช้จากประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด
2. การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ในเชิงความคิดของผู้ใช้ (Subjective Approaches) จะมองที่ผู้ใช้และความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญ โดยจะวัดจากความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อบริการของห้องสมุด การประเมินของผู้ใช้จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นการปฏิบัติงานของห้องสมุดและคุณภาพของการบริการในห้องสมุด

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) เป็นการประเมินความคิดของผู้ใช้หรือการประเมินคุณค่าห้องสมุด

การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ในแง่ความคิด มี 2 ลักษณะคือ

1. การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ทางตรง (Direct Approach) เป็นการวัดความพึงพอใจโดยที่จะถูกถามเกี่ยวกับการใช้สอยพื้นที่
2. การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ทางอ้อม (Indirect Approach) เป็นการวัดความพึงพอใจโดยจะเป็นการตั้งสมมติฐานความพึงพอใจของผู้ใช้ และผู้ใช้ประเมินคุณภาพของพื้นที่ใช้สอย

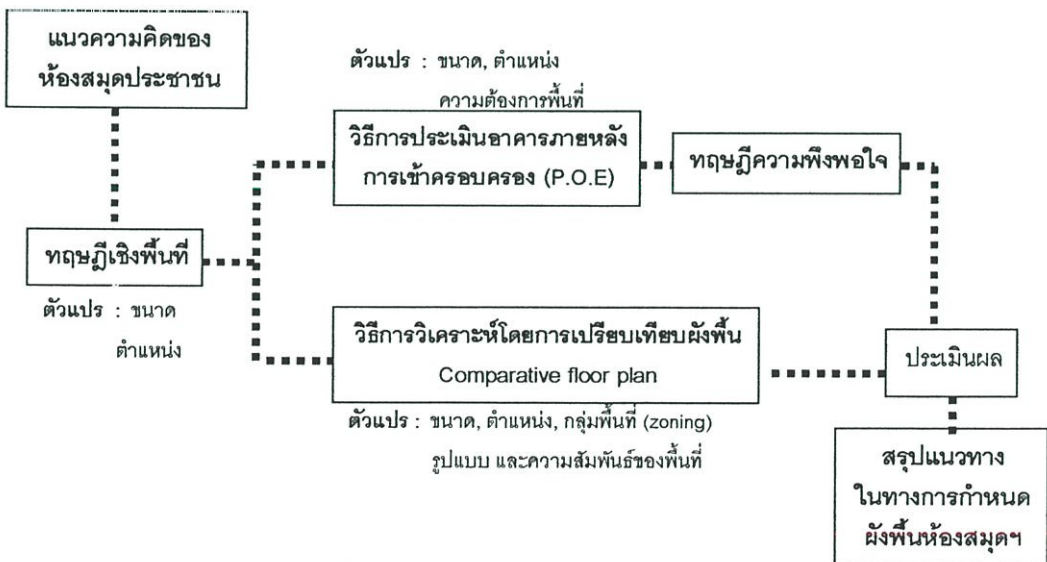
การวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ ทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวจะต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาถึงพฤติกรรมผู้ใช้และความต้องการพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชน

ความพึงพอใจเป็นเสมือนสิ่งส่งเสริมการใช้ห้องสมุด รวมทั้งเป็นสิ่งเร้าการใช้ห้องสมุดในอนาคต กล่าวคือถ้าห้องสมุดสามารถใช้งานได้สะดวกและมีการปฏิบัติงานอย่างดีผู้ใช้จะเกิดความพึงพอใจสูง จะส่งผลให้ผู้ใช้มาใช้อีกในครั้งต่อไป ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ใช้เกิดความพึงพอใจในระดับต่ำ การเข้าใช้ห้องสมุดในครั้งต่อไปก็จะลดน้อยลง

ความพึงพอใจในการทำงาน คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลดความเครียดของผู้ทำงานให้ต่ำลง เมื่อความเครียดลดน้อยลงย่อมเกิดความพึงพอใจในงาน

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นการบ่งถึงระดับความพึงพอใจมากน้อยของผู้ทำงานที่มีต่องานนั้นว่า ตอบสนองความต้องการของเขามากน้อยเพียงใดซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีต่องานทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อม (อ้างถึงใน เดวิดและอีโอดอร์,2522)

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการออกแบบสำนักงานแบบดั้งเดิมและแบบปิด พบว่าปริมาณพื้นที่สำหรับทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่เชื่อมโยงกับความพึงพอใจในสถานที่ทำงานและแสดงให้เห็นว่าความรู้สึกของพนักงานที่เกี่ยวกับบรรยากาศในหน่วยงานและรูปแบบของอาคารมีผลต่อความรู้สึกที่มีต่อพื้นที่สำหรับทำงาน และได้เสนอแนะว่านักออกแบบและวางแผนพื้นที่ที่ต้องการให้งานของตนเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ใช้ ต้องให้ความสนใจกับเรื่องรายละเอียดของพื้นที่ที่ทำงานไม่น้อยไปกว่าสภาพแวดล้อมในอาคารขนาดใหญ่เลย

ภาพที่ 2.2 แผนผังแสดงการเชื่อมโยงแนวความคิดและทฤษฎีของการวิจัย

บทที่3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร กระจายอยู่ตามจุดต่างๆของกรุงเทพมหานคร ว่าส่งผลต่อความพึงพอใจ และทัศนคติต่อผู้ใช้อาคารในด้านการใช้สอยพื้นที่และสภาพที่ตั้งของอาคาร ซึ่งปัจจัยที่พิจารณาเช่น ขนาดของอุปกรณ์ และความต้องการอุปกรณ์ที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมของผู้ใช้, ความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยต่างๆที่สอดคล้องกับพฤติกรรม เพื่อใช้ในการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ของห้องสมุดประชาชน และสภาพของทำเลที่ตั้งอาคารห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้จะทำการสรุปเป็นแนวทางในการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการที่ใช้ คือ การศึกษาการใช้สอยพื้นที่ภายในของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน และ ทำการศึกษาการจัดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบเชิงพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร และอ้างอิงจากการวัดทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้อาคารห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

3.2 วิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งผลไปทางด้านการใช้สอยพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องต่อพฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้ใช้อาคาร เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบเชิงพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

3.2.1 ทำการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นภาคเอกสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแปรและวิธีการวิจัย

3.2.2 ทำการสำรวจเบื้องต้นด้วยการสังเกตสภาพทั่วไปของห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร ในแต่ละแห่ง โดยการจดบันทึกลักษณะทางกายภาพ สิ่งที่เกิดขึ้นและทำการสอบถามผู้ใช้อาคารในเบื้องต้น เพื่อทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าใช้อาคาร สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเข้าใช้อาคาร แนวคิดและสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมภายในห้องสมุดประชาชนให้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

3.2.3 ทำการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.4 ทำการออกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ใช้สอย และความต้องการใช้อุปกรณ์ และพื้นที่ภายใน

ห้องสมุดของผู้ใช้สอย โดยแบ่งออกเป็น ส่วนของผู้เข้าใช้ ที่เข้ามาใช้บริการ เป็นการถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว,ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของส่วนใช้สอยภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดฯ รวมถึงขนาดของประตูและทางสัญจร จากนั้นทำการทดสอบแบบสอบถามกับผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง จำนวน 10 ชุด เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามจากผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

3.2.6 ทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการประมวลผลด้วยวิธีทางร้อยละของสถิติและทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่อยู่ในรูปร้อยละ และประมวลผลที่ได้กับการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นที่ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษา

3.2.7 ทำการสรุปผลการวิจัยของข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และเสนอเป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

3.2.8 จัดทำรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่มและเสนอผลงานวิจัย

ภาพที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาวรรณกรรมในการวิจัยนี้ เกี่ยวกับการบริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาการใช้พื้นที่และหาความสัมพันธ์ของกลุ่มของพื้นที่ที่เป็นส่วนพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดฯ ซึ่งตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบของผังพื้นที่ส่วนต่างๆที่มี ขนาดของส่วนพื้นที่ใช้สอย ตำแหน่งของส่วนใช้สอย รวมไปถึงความกว้างของประตูห้องหนังสือและขนาดของทางสัญจรภายใน ประกอบด้วย ทางสัญจรหลักที่ผู้ใช้ส่วนมากใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ระยะห่างภายในชั้นหนังสือ ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคาร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ และระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือและผนังอาคาร จากการเก็บข้อมูลการสำรวจการใช้พื้นที่ ใช้แบบสอบถาม สอบถามทัศนคติของผู้ใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์เชิงพื้นที่โดยใช้การเปรียบเทียบผังพื้นที่ และการประเมินอาคารภายหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) เป็นแนวทางในการศึกษา

ตารางที่ 3.1 แสดงกรอบของการวิจัย ตัวแปร และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กรอบของการวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้
องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย	ขนาดของส่วนใช้สอย	-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
	-ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	-การวัดขนาดของพื้นที่
	-ส่วนอ่านหนังสือ	-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
	-ส่วนชั้นวางหนังสือ	-การวัดขนาดของพื้นที่
	-ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
	-ส่วนมุมเด็ก	-การวัดขนาดของพื้นที่
	ตำแหน่งของส่วนใช้สอย	-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
	ความกว้างของประตู	-การวัดขนาดของพื้นที่
	ทางสัญจรภายใน	-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
		-การวัดขนาดของพื้นที่
ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วน ระยะห่างภายในชั้นหนังสือ ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนัง ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือและผนังอาคาร		-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
		-การวัดขนาดของพื้นที่
		-แบบสอบถามทัศนคติความพึงพอใจ
		-การวัดขนาดของพื้นที่
การใช้อุปกรณ์เครื่องเรือน		-การวัดขนาดเครื่องเรือน

3.4 การเลือกกรณีศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกกรณีศึกษา

วิธีการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เริ่มจากการเก็บข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ โดยทำการศึกษาข้อมูลทางเอกสารจากกองนันทนาการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นต้นสังกัด และทำการสำรวจพื้นที่จริงของที่ตั้งของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ในสาขาต่างๆ ทั้งหมด 20 แห่ง ที่กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพฯ จากนั้นทำการจำแนกประเภทของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ตามคุณลักษณะของอาคารและทำเลที่ตั้งอาคาร เพื่อการควบคุมตัวแปรที่ทำการศึกษาให้มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงการจำแนกห้องสมุดฯ ตามลักษณะของอาคารและที่ตั้งอาคาร

ห้องสมุดฯ	ลักษณะของอาคาร					ลักษณะของทำเลที่ตั้ง	
	สร้างอาคารเอง		ใช้พื้นที่ในอาคารสำนักงานเขต	อาคารที่อนุเคราะห์	เช่าอาคารพาณิชย์	มีที่ตั้งติดวัดหรือบริเวณเดียวกับวัด	ไม่ได้มีที่ตั้งติดหรือในบริเวณเดียวกับวัด
	อาคารน้อยกว่า 3 ชั้น	อาคารตั้งแต่ 3 ชั้น					
ศาลาว่าการกรุงเทพฯ							
สวนลุมพินี							
ชอยพระนาง							
ส.น.ง เขตบางเขน							
ส.น.ง เขตจตุจักร							
วัดอนงค์ราม							
วัดสังข์กระจาย							
วัดรัชฎาธิษฐาน							
วัดลาดปลาเค้า							
วัดราชโอรสาราม							
วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร							
หนองจอก							
ประเวศ							
ภาษีเจริญ							
เขตบางซื่อ							
เขตมีนบุรี							
เขตบางกอกใหญ่							
เขตธนบุรี							
เขตคลองสาน							
เขตปทุม							

ที่มา : จากการสำรวจ ธ.ค. 2542 – ก.ย. 2545

แทนการถูกเลือกเป็นกรณีศึกษา

จากตารางที่ 3.2 สามารถอธิบายการจำแนกลักษณะของอาคารห้องสมุดฯ และลักษณะของทำเลที่ตั้งได้ดังต่อไปนี้

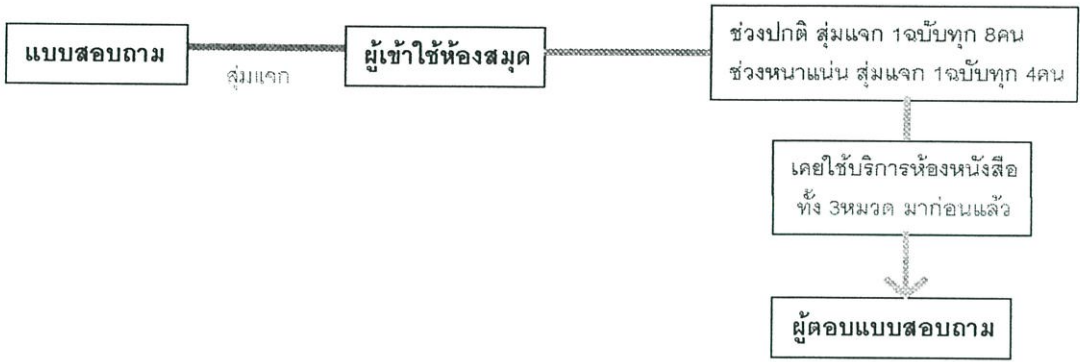
1. ใช้พื้นที่ของอาคารสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร คือ ห้องสมุดวิชาการสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร เสาชิงช้า และห้องสมุดฯสำนักงานเขตจตุจักร
2. อาคารพาณิชย์ที่เช่าจากเอกชน ได้แก่ ห้องสมุดฯมีนบุรี ห้องสมุดฯบึงกุ่ม ห้องสมุดฯคลองสาน ห้องสมุดฯบางกอกใหญ่ ห้องสมุดฯบางซื่อ และห้องสมุดฯธนบุรี
3. อาคารที่สร้างขึ้นบนที่ดินของกรุงเทพมหานคร คือห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯประเวศ ห้องสมุดฯชอຍพระนาง ห้องสมุดฯสวนลุมพินี ห้องสมุดฯภาษีเจริญ และห้องสมุดฯบางเขน
4. วัดอนุเคราะห์ให้ใช้พื้นที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณเดียวกับวัดแบ่งออกได้เป็น
 - 1) ห้องสมุดฯที่ใช้อาคารหรือศาลาการเปรียญของวัด เป็นอาคารที่ได้รับการอนุเคราะห์ คือ ห้องสมุดฯวัดสังข์กระจาย, ห้องสมุดฯวัดอนงคาราม

2) ห้องสมุดฯที่สร้างอาคารบนที่ดินที่วัดอนุเคราะห์ให้ คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า, ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม, ห้องสมุดฯวัดรัชฎาธิษฐาน, ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการกำหนดกรอบของการศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดกรณีศึกษาห้องสมุดฯในครั้งนี้อยู่ 3 แห่ง คือ อาคารที่ปลูกสร้างเป็นอาคารถาวรที่แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น อย่างน้อย 3 ชั้น เพื่อให้สอดคล้องตามรูปแบบการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำแนกตามหมวดหนังสือเป็น 3 หมวดจะอยู่คนละชั้นของอาคาร บนที่ดินที่อยู่ติดวัด หรือที่ดินที่ทางวัดอนุญาตให้ปลูกสร้างในบริเวณวัดหรือบริเวณใกล้เคียง เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

การสุ่มตัวอย่าง

วิธีการแจกแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามในช่วงเดือนธันวาคม 2545 จนถึงเดือนมกราคม 2546 การแจกแบบสอบถามให้กับผู้ใช้ห้องสมุดฯที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยแต่ละแห่งใช้เวลาเก็บแบบสอบถามใน 1 สัปดาห์ของการทำการคือ วันอังคารจนถึงวันเสาร์ ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้เข้าใช้ห้องสมุดฯในช่วงเวลาดังกล่าวด้วยการยื่นแจกแบบสอบถามบริเวณประตูทางเข้าอาคาร แล้วเลือกแจกเฉพาะกับผู้ใช้ห้องสมุดฯที่เคยเข้าใช้ห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดภายในห้องสมุดฯ แต่ละแห่งที่เป็นกรณีศึกษา ในช่วงเวลาที่มีผู้เข้าใช้ปกติจะทำการสุ่มแจกจากผู้เข้าใช้ห้องสมุดฯ ที่ถูกนับ 8 (ส่วนในช่วงเวลาที่มีผู้เข้าใช้หนาแน่นให้ทำการสุ่มแจกจากผู้เข้าใช้ห้องสมุดฯ ที่ถูกนับ 4) และต้องเป็นผู้ที่เคยเข้าใช้ห้องสมุดฯแห่งนี้ ในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด ถ้าพบผู้เข้าใช้คนที่ 8 (หรือคนที่ 4 ในช่วงเวลาที่มีผู้เข้าใช้หนาแน่น) นั้น ไม่เคยเข้าใช้ห้องหนังสือครบทั้ง 3 หมวด ให้เลือกผู้เข้าใช้ลำดับถัดไปจนพบผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดแล้วจึงดำเนินการแจกต่อไป

ภาพที่ 3.2 แผนผังแสดงการสุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม

บทที่ 4

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของห้องสมุดประชาชน

กรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผังพื้นที่ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร โดยการใช้แบบสำรวจการใช้พื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการจัดบันทึกด้วยตนเอง โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นหมวดหมู่ คือ ประวัติความเป็นมา ลักษณะของการใช้พื้นที่ ผังพื้นที่ ขนาดและตำแหน่ง จากกรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามและห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เปิดทำการตั้งแต่วันอังคาร ถึง วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 09.00 - 17.00น. ปิดทำการ ในวันอาทิตย์-วันจันทร์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ แต่ปัจจุบันห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครได้เปิดทำการล่วงหน้าในวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 -17.00น. เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร แต่ละแห่งมีงานที่ต้องทำในการดำเนินงานของห้องสมุดฯ ให้ลุล่วงได้ แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านบริหาร เป็นการคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคคลากร ตลอดจนอาคารสถานที่ในห้องสมุดฯ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้ใช้บริการมีความสะดวกสบาย
2. ด้านธุรการ รับผิดชอบงานด้านสารบรรณ การเงิน การบัญชีและทะเบียนทรัพย์สิน ดำเนินการจัดซื้อนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ เก็บรักษาเงิน ควบคุมการจัดทำบัญชีการเงินทุกประเภท การเบิกการใช้และการเก็บรักษาใบเสร็จรับเงิน การควบคุมทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์และทะเบียนหนังสือ
3. ด้านเทคนิค รับผิดชอบในการคัดเลือกหนังสือ การวิเคราะห์เลขหมู่ โดยใช้ระบบดิวอี้ทำบัตรรายการ ลงทะเบียนหนังสือ จัดเตรียมหนังสือออกให้บริการ เรียงบัตรรายการ การสำรวจหนังสือ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมหนังสือ
4. ด้านบริการ มีหน้าที่ในการจัดหาหนังสือและวัสดุการอ่านไว้ในห้องสมุดฯ บริการยืมและคืนหนังสือ บริการแนะนำหนังสือใหม่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการข่าวสารที่ทันสมัย บริการมุมหนังสือสำหรับเด็ก

ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายห้องสมุดประชาชน กองนันทนาการ สำนักสวัสดิการสังคมของกรุงเทพมหานคร รูปแบบในการให้บริการจึงมีลักษณะเหมือนกัน ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครแต่ละแห่งจะแบ่งพื้นที่การบริการ ออกเป็น 3

หมวด ตามประเภทของหนังสือ ทำให้พื้นที่ใช้สอยของอาคารแยกเป็น 3 ชั้น โดยทำการแยกเป็นแต่ละห้องหนังสือในหมวดต่างๆ ประกอบด้วย

ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

จากการสำรวจพบว่าถูกจัดให้อยู่ชั้นแรกของอาคาร องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยในห้องหนังสือหมวดนี้ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ซึ่งเป็นเสมือนศูนย์กลางของการให้บริการตั้งอยู่ เนื่องจากว่าเป็นส่วนซึ่งผู้ใช้ที่ต้องการมาทำการยืมหรือคืนหนังสือของทุกหมวดหนังสือหรือมาสมัครสมาชิกสามารถทำได้ยังบริเวณนี้ ส่วนมูมเด็ก ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนใช้สอยของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็กของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	ส่วนอ่านหนังสือ	ส่วนชั้นวางนิตยสาร	ส่วนมูมเด็ก
เจ้าหน้าที่ให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> -ให้บริการการยืมและคืนหนังสือทั้งหมดของห้องสมุด -ให้การบริการทะเบียนสมาชิก -ให้บริการตอบข้อสงสัย -ตรวจเช็คและจัดเรียงหนังสือ -ทำงานธุรการ (ในบางแห่ง) 	<ul style="list-style-type: none"> -เก็บหนังสือจากโต๊ะที่ผู้ใช้ อ่านเสร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> -จัดเรียงหนังสือตามหมวดหมู่ 	<ul style="list-style-type: none"> -ตรวจตราดูแลความเรียบร้อย -แนะวิธีการอ่านหนังสือเสริมทักษะ
ผู้ใช้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> -รับบริการยืมและคืน -สมัครสมาชิก -สอบถามการใช้บริการ 	<ul style="list-style-type: none"> -ใช้พื้นที่ในการอ่านหรือศึกษาค้นคว้า 	<ul style="list-style-type: none"> -เลือกหานิตยสารที่ต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้สนใจอ่านหนังสือสำหรับเด็กหรืออุปกรณ์เสริมทักษะ

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

เป็นห้องหนังสือที่ให้บริการประชาชนที่ต้องการมาศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเสริมทักษะตามปกติแล้วบรรณารักษ์จะประจำอยู่ที่ห้องหนังสือนี้เพื่อคอยให้บริการและตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดห้องหนังสือหมวดนี้ องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกับตู้หนังสืออ้างอิง

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนใช้สอยของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	ส่วนอ่านหนังสือ	ส่วนชั้นวางหนังสือ
เจ้าหน้าที่ให้บริการ	-บรรณารักษ์ประจำอยู่บริเวณนี้ คอยตอบคำถามและช่วยเหลือการสืบค้น -ปฏิบัติงานด้านสารบรรณและงานด้านบริการ -สอดส่องดูแล	-จัดเรียงบัตรรายการ -ช่วยสืบค้น	-เก็บหนังสือจากโต๊ะหนังสือเมื่อผู้ใช้ใช้เสร็จ	-จัดเรียงหนังสือตามหมวด -สำรวจตรวจตราหนังสือที่ชำรุด
ผู้ใช้บริการ	-สอบถามการใช้บริการ	-สืบค้นชื่อหนังสือ	-ใช้พื้นที่ในการอ่านหรือศึกษาค้นคว้า	-หยิบหนังสือหรือเลือกหนังสือที่ต้องการ

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

เป็นห้องหนังสือที่จัดไว้สำหรับประชาชนที่ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจกับการอ่านเป็นหลัก เพื่อความเพลิดเพลินจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ในจุดนี้ 1 คน องค์กรประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือหมวดนี้ ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงลักษณะการใช้พื้นที่ของผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนใช้สอยของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	ส่วนอ่านหนังสือ	ส่วนชั้นวาง หนังสือ
เจ้าหน้าที่ ให้บริการ	- สอดส่องดูแล - ตอบคำถามและแนะนำการ บริการ	- จัดเรียง บัตรรายการ - ช่วยสืบค้น	- เก็บหนังสือจาก โต๊ะหนังสือเมื่อ ผู้ใช้ใช้เสร็จ	- จัดเรียงหนังสือ ตามหมวด - สำรวจตรวจตรา หนังสือที่ชำรุด
ผู้ใช้บริการ	- สอบถามการใช้บริการ	- สืบค้นชื่อ หนังสือ	- ใช้พื้นที่ในการ อ่านหรือศึกษา ค้นคว้า	- หยิบหนังสือหรือ เลือกหนังสือที่ ต้องการ

จากกรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจการใช้พื้นที่ของห้องสมุดแต่ละแห่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดลาดปลาเค้า

ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตั้งอยู่ในบริเวณวัดลาดปลาเค้า ซึ่งทางวัดได้พิจารณาเห็นถึงประโยชน์ของห้องสมุดอันเป็นแหล่งความรู้ให้กับประชาชนที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับวัด อีกทั้งมีสถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้กัน ทำให้นักเรียนสามารถใช้เป็นที่ค้นคว้าหาความรู้และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้

ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า สร้างอยู่บนที่ดินประมาณ 130 ตารางวา ที่ทางวัดมอบให้ทางกรุงเทพมหานครเป็นผู้จัดสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน ที่ตั้งของอาคารตั้งอยู่ภายในบริเวณวัดลาดปลาเค้าซึ่งตั้งอยู่บนถนนวัดลาดปลาเค้า การคมนาคมสะดวกสบาย เนื่องจากอยู่ใกล้กับป้ายรถประจำทางและผู้ที่นำพาหนะมาเองสามารถจอดรถได้ในบริเวณวัดลาดปลาเค้าได้ ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีทางเข้าหลักของอาคารหันหน้าไปทางทิศใต้ มีประตูทางเข้าหลักอยู่ภายในบริเวณวัดสามารถมองเห็นอาคารห้องสมุดฯ ได้จากถนน (ดูภาพที่ 4.2)

ลักษณะของอาคารเป็น ค.ส.ล สูง 3 ชั้น มีพื้นที่ใช้สอยภายใน 567 ตารางเมตร โดยแบ่งพื้นที่ตามหน้าที่และวัตถุประสงค์ได้ 2 ส่วน คือ พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Nonassignable space) เช่น โถงทางเข้า บันได สุขา ห้องเก็บของและห้องเครื่อง มีขนาดเท่ากับ 207 ตารางเมตร คิดเป็น 36.5% ของพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุดฯ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) คือ พื้นที่ภายในห้องหนังสือของห้องสมุดมีขนาดเท่ากับ 360 ตารางเมตร คิดเป็น 63.5% ของพื้นที่ทั้งหมด

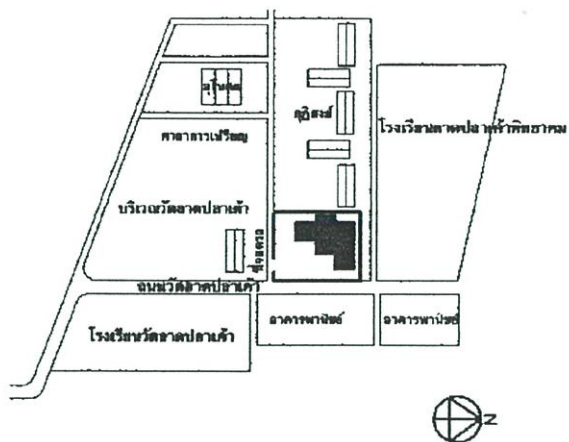
ในการศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่เป็นภารกิจของห้องสมุดเท่านั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งมีดังนี้

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก มีขนาดพื้นที่ภายในห้องที่ทำการศึกษา 120 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.50 เมตรประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ด้านยาวของอาคาร เมื่อเข้ามาภายในห้องหนังสือจะพบพื้นที่โล่งด้านหน้าเพื่อเป็นจุดที่สามารถเชื่อมไปยังส่วนใช้สอยอื่นได้ โดยมีส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กับประตู ส่วนบริการนี้จะอยู่ในรูปแบบของเคาน์เตอร์และโต๊ะอ่านหนังสือวางติดกันและเป็นเสมือนตัวแบ่งส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการออกชัดเจน ผู้ใช้จะใช้พื้นที่ด้านหน้าเคาน์เตอร์และโต๊ะ จะมีเจ้าหน้าที่ 2 ท่าน ประจำอยู่ที่ส่วนนี้โดยผู้รับบริการจะใช้พื้นที่ด้านหน้าเคาน์เตอร์และโต๊ะบริเวณส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้ต้องรองรับการบริการจากผู้ใช้อีก 2 ชั้น ที่ต้องการมายืมหรือคืนหนังสือ ขนาดของพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้เท่ากับ 15.2 ตารางเมตร คิดเป็น 12.7% มูมเด็กตั้งอยู่ติดกันกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการซึ่งวางไปตามยาวของอาคารเป็นบริเวณโล่งที่ล้อมรอบพื้นที่ด้วยชั้นหนังสือเตี้ยๆ มีขนาดของพื้นที่ 32.8 ตารางเมตร คิดเป็น 27.3% ด้านในสุดของอาคารเป็นที่ตั้งชั้นวางนิยายสาร มีขนาดของพื้นที่เท่ากับ 2.90 ตารางเมตร คิดเป็น 2.5% ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ระหว่างชั้นวางนิยายสารและมูมเด็กซึ่งมีทางสัญจรล้อมรอบ มีจำนวนที่นั่งที่

สามารถรองรับการให้บริการได้ 24 ที่นั่ง มีการจัดโต๊ะหนังสือเป็น 2 แถววางติดกันขนานไปกับความยาวของอาคาร แต่ละแถวมีโต๊ะหนังสือ 2 ชุด แต่ละชุดมีที่นั่ง 6 ที่นั่ง ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ 1.25 เมตร ส่วนอ่านหนังสือห่างจากชั้นวางนิตยสาร 1.63 เมตร ขนาดของพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือเท่ากับ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 12% ทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 12% พื้นที่ที่ใช้เป็นทางสัญจรภายในห้องเท่ากับ 40.3 ตารางเมตร คิดเป็น 33.5% ของพื้นที่ภายในห้อง ผู้ใช้ที่ต้องการเข้าใช้บริการในชั้นอื่นๆ จะต้องผ่านเข้ามาในห้องนี้แล้วไปสู่อพื้นที่ใช้สอยในชั้นอื่นๆ ที่ต้องการทางประตูเล็ก ๆ มีความกว้าง 0.90 เมตร ซึ่งอยู่ติดกับประตูทางเข้าหลักโดยไม่รบกวนส่วนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล อยู่บริเวณชั้นที่ 2 ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ถูกตั้งอยู่บริเวณด้านนอกห้องหนังสือ ขนาดของพื้นที่ภายในห้องหนังสือนี้ 120 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.50 เมตร เมื่อเข้าสู่ห้องหนังสือจะเป็นพื้นที่โล่งซึ่งเป็นทางสัญจร ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในห้องหนังสือนี้เป็นแบบโต๊ะสำนักงานใช้พื้นที่ 1.2 ตารางเมตร คิดเป็น 1% มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ส่วนนี้ 1 ท่าน เพื่อคอยให้บริการตอบคำถามการใช้ห้องสมุดและคอยสอดส่องดูแล ส่วนอ่านหนังสือถูกวางอยู่ใกล้กับประตู ถัดจากส่วนอ่านหนังสือเป็นส่วนชั้นวางหนังสือซึ่งวางขนานไปตามยาวห้องหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือใช้พื้นที่เท่ากับ 16.9 ตารางเมตร คิดเป็น 14% และส่วนชั้นวางหนังสือใช้พื้นที่เท่ากับ 20.2 ตารางเมตร คิดเป็น 17% ทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 12% ระยะระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือเท่ากับ 1.40 เมตร ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือเท่ากับ 1.00 เมตร ทางเดินภายในชั้นหนังสือกว้าง 0.68 เมตร ขนาดของพื้นที่สัญจรเท่ากับ 67.3 ตารางเมตร คิดเป็น 56% ของพื้นที่ภายในห้อง ห้องหนังสือนี้สามารถรองรับผู้ที่ต้องการเข้าใช้พื้นที่ได้ทั้งสิ้น 30 ที่นั่ง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง อยู่บริเวณชั้นที่ 3 ของอาคารจะพบตู้บัตรคำอยู่บริเวณด้านนอกอาคารใช้พื้นที่ทั้งหมด 0.76 ตารางเมตร ด้านในหนังสือมีการวางผังพื้นคล้ายกับห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ขนาดของพื้นที่ภายในห้องหนังสือนี้ 120 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.50 เมตร ห้องหนังสือนี้เป็นห้องที่บรรณารักษ์จะประจำอยู่ พื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเท่ากับ 8.4 ตารางเมตร คิดเป็น 7% มีเจ้าหน้าที่ทั้งสิ้น 2 ท่านประจำอยู่ในส่วนนี้ ส่วนอ่านหนังสือ มีโต๊ะหนังสือ 5 ชุด เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง วางเรียงไปตามความยาวของอาคาร โดยผู้ใช้นั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคาร โต๊ะหนังสือภายในมีระยะห่างกว้าง 1.00 เมตร สามารถรองรับได้ 30 ที่นั่ง ส่วนชั้นวางหนังสือใช้พื้นที่เท่ากับ 19.8 ตารางเมตร คิดเป็น 16.5% โดยมีระยะห่างจากโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือเท่ากับ 1.40 เมตร มีระยะช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ 0.68 เมตร ผนังด้านในสุดของห้องตั้งตู้หนังสืออ้างอิง ใช้พื้นที่เท่ากับ 2.8 ตารางเมตร คิดเป็น 2.3% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 10.4 ตารางเมตร คิดเป็น 8.7% ส่วนพื้นที่ทางสัญจรภายในห้องหนังสือนี้เท่ากับ 61.6 ตารางเมตร คิดเป็น 51.3% ของพื้นที่ภายในห้อง

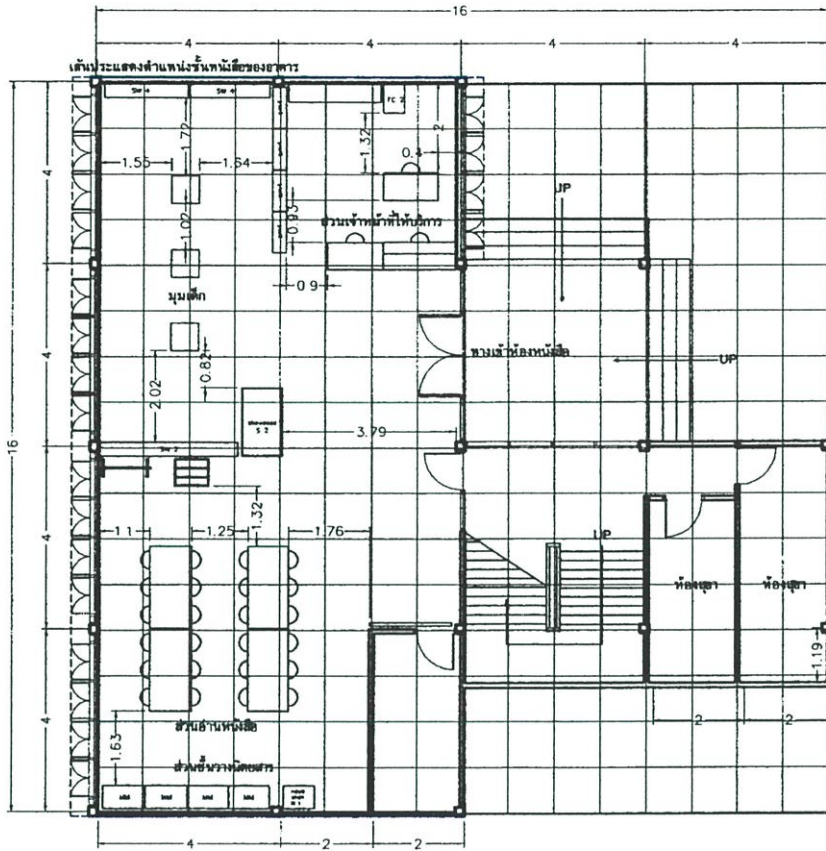
ภาพที่ 4.1 แผนผังตำแหน่งที่ตั้งห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ภาพที่ 4.2 ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้ามุมมองจากถนน

ภาพที่ 4.3 มุมมองของอาคารจากประตูทางเข้าออกห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

พื้นที่ภายในห้อง = 120 ตร.ม

ความสูงของห้อง = 2.50 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 24 ที่นั่ง

เจ้าหน้าที่ประจำ = 2 คน

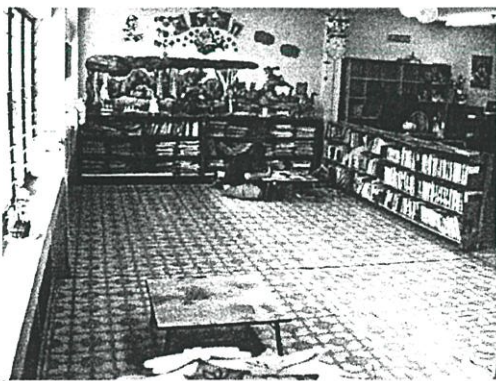
ภาพที่ 4.4 ผังแสดงการจัดพื้นที่ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1)
ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ภาพที่ 4.5 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.6 เจ้าหน้าที่ให้บริการยืมและคืนกับผู้ใช้ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ภาพที่ 4.7 ชั้นหนังสือเด็กกันขอบเขตของส่วนมุมเด็กห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1)

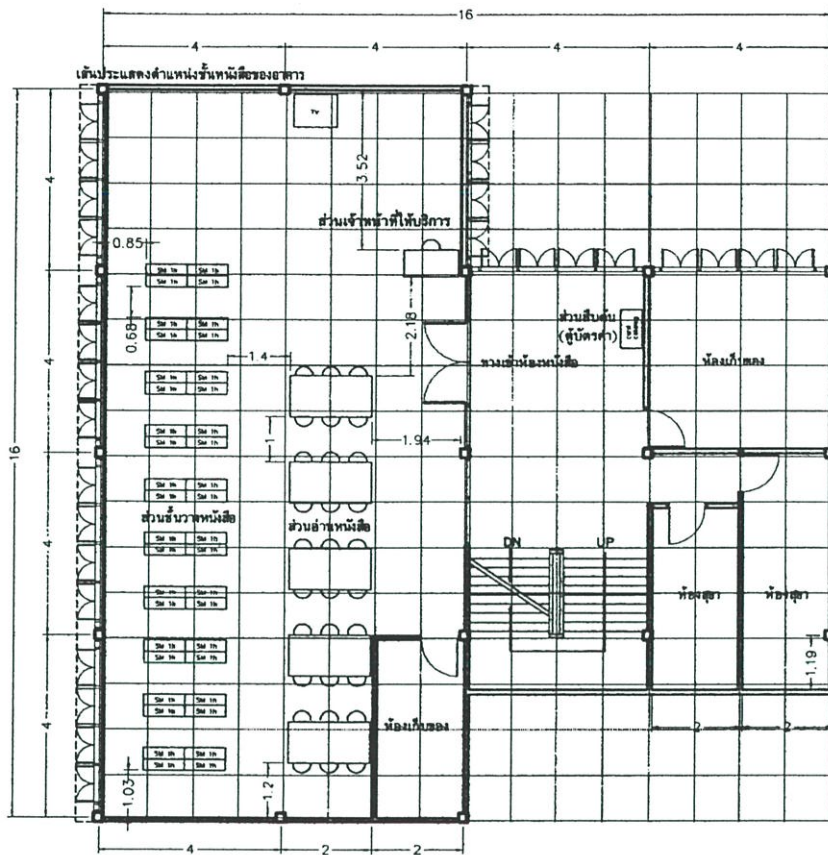
ภาพที่ 4.8 การจัดที่นั่งในส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.9 ส่วนชั้นวางนิตยสารตั้งอยู่ด้านใน

ภาพที่ 4.10. ประตูเล็กใช้เป็นทางเชื่อมสู่พื้นที่อื่นๆ ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 1)

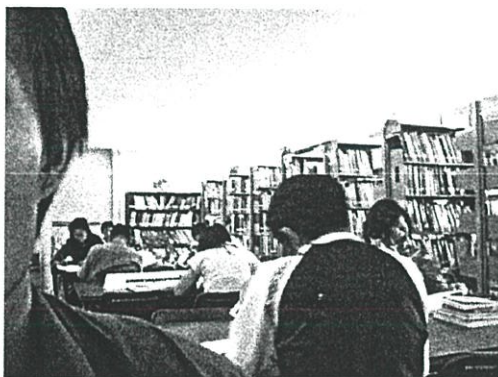

พื้นที่ภายในห้อง = 120 ตร.ม
 ความสูงของห้อง = 2.50 เมตร
 จำนวนที่นั่งอ่าน = 30 ที่นั่ง
 จำนวนชั้นหนังสือ = 10 แนว
 เจ้าหน้าที่ประจำ = 1 คน

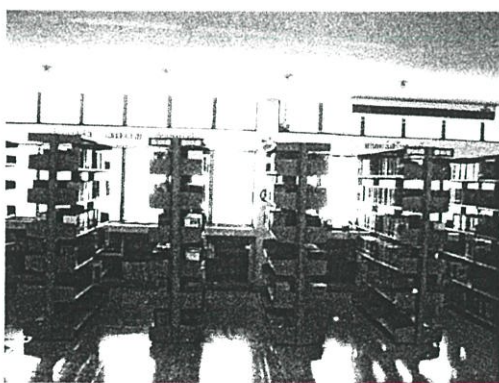
ภาพที่ 4.11 ผังแสดงการจัดพื้นที่ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่ 2) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

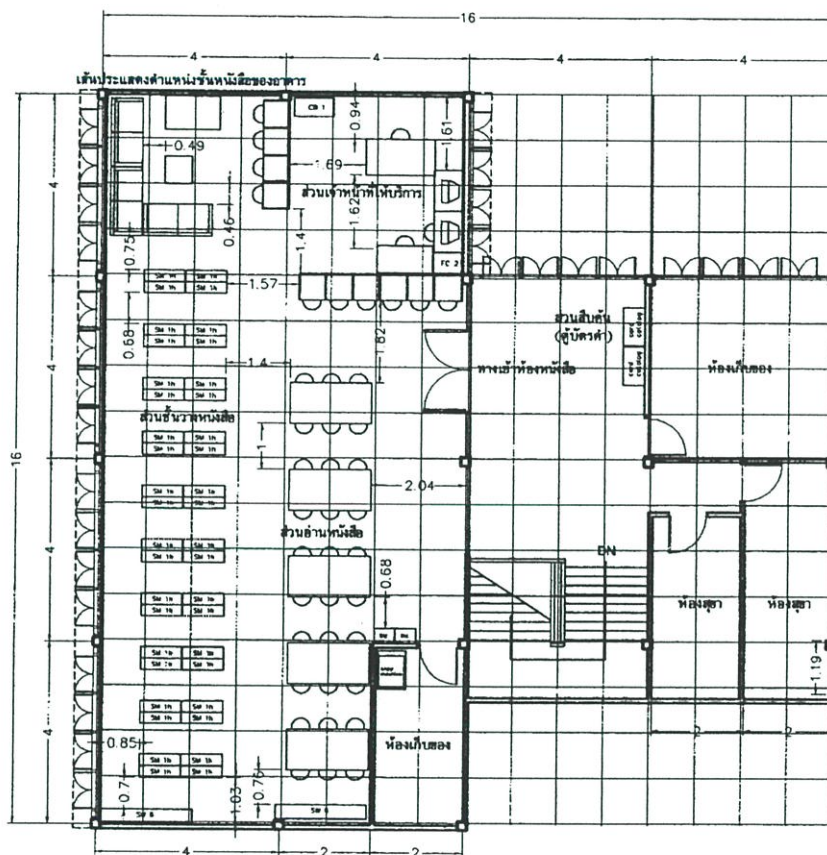
ภาพที่ 4.12. บันไดทางขึ้นสู่น้องหนังสือชั้นที่ 2 ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ภาพที่ 4.13. ลักษณะการใช้ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 2)

ภาพที่ 4.14. การจัดส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 2)

พื้นที่ภายในห้อง = 120 ตร.ม

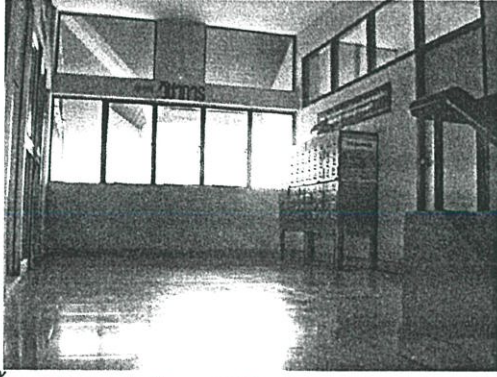
ความสูงของห้อง = 2.50 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 30 ที่นั่ง

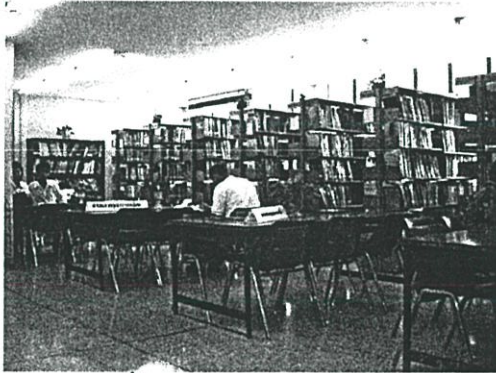
จำนวนชั้นหนังสือ = 10 แนว

เจ้าหน้าที่ประจำ = 1 คน

ภาพที่ 4.15 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 3) ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ภาพที่ 4.16 ส่วนสืบค้นที่ตั้งอยู่ด้านนอกห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.17 ส่วนอ่านหนังสือและส่วนค้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.18 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและปฏิบัติงานของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า(ชั้นที่ 3)

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร หนองจอก

ห้องสมุดฯหนองจอก ตั้งอยู่บนที่ดิน 160 ตารางวา ความกว้าง 16 เมตร ยาว 40 เมตร ภายในบริเวณโรงเรียนมักคีนรเศรษฐ์ ห้องสมุดฯ แห่งนี้ตั้งอยู่บนถนนเลียบบวารีย์ เขตหนองจอก โดยด้านกว้างของอาคารตั้งฉากกับถนนสามารถมองเห็นอาคารได้จากภาพ ห้องสมุดฯหนองจอกมีทางเข้าหลักของอาคารหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านหน้าของอาคารมีอาณาเขตติดกับถนนเลียบบวารีย์ ด้านหลังติดกับโรงเรียนมักคีนรเศรษฐ์ และด้านข้างตามยาวของอาคารติดกับวัดหนองจอก ส่วนอีกด้านหนึ่งติดกับถนนทางเข้าโรงเรียนมักคีนรเศรษฐ์ประตูทางเข้าหลักอยู่ติดกับส่วนนี้

เนื่องจากห้องสมุดฯหนองจอก ตั้งอยู่ติดกับถนนทำให้การคมนาคมมาได้สะดวกและสำหรับผู้ที่มาพาหนะส่วนตัวสามารถจอดรถได้บริเวณถนนทางเข้าโรงเรียนมักคีนรเศรษฐ์ ซึ่งติดกับอาคารห้องสมุดฯ สามารถจอดรถได้ 4-5 คัน

ห้องสมุดฯหนองจอก เปิดบริการตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 และดำเนินการมาจนปัจจุบัน อาคารของห้องสมุดฯหนองจอกเป็น ค.ส.ล สูง 4 ชั้น อาคารมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีการจัดภูมิทัศน์โดยรอบด้วยการปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น ขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ ทั้งสิ้น 714 ตารางเมตร โดยแบ่งเป็น พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Nonassignable space) มีขนาดเท่ากับ 301 ตารางเมตร คิดเป็น 42.2% ของพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุดฯ พื้นที่ที่ใช้ในภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) ซึ่งมีขนาดพื้นที่ 413 ตารางเมตร คิดเป็น 57.8% ของพื้นที่ใช้สอยภายในทั้งหมด งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาในพื้นที่ที่ใช้ในภารกิจของห้องสมุดฯ เท่านั้น ในที่นี้ก็คือพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก มีขนาดพื้นที่ภายในห้องที่ทำการศึกษาขนาด 118 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.90 เมตร ห้องหนังสือเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางเข้าห้องหนังสือต้องผ่านบริเวณโถงทางเข้า ประตูทางเข้าตั้งอยู่ด้านกว้างของห้อง บริเวณด้านหน้าประตูทางเข้าใกล้ๆ กันนั้นจะเป็นส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกตั้งอยู่ใกล้กับประตู ซึ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนนี้เชื่อมต่อกับบริเวณโถงทางเข้าอาคารโดยช่องให้บริการ ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางช่องระหว่างห้องหนังสือและโถงทางเข้าที่อยู่ในรูปเคาน์เตอร์ให้บริการ โดยผู้ใช้พื้นที่ในส่วนของโถงทางเข้า เจ้าหน้าที่ยังสามารถตรวจตราผู้ใช้ที่ผ่านเข้าออกห้องสมุดฯ ได้จากจุดนี้ ประตูทางเข้าห้องกว้าง 1.70 เมตร ส่วนเจ้าหน้าที่เคาน์เตอร์บริการแบบติดตาย และผู้ใช้ที่ต้องการรับบริการสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ได้โดยตรงจากบริเวณโถงทางเข้า ซึ่งเป็นพื้นที่หลักในการให้บริการของห้องสมุดฯ ขนาดของพื้นที่เท่ากับ 12.6 ตารางเมตร คิดเป็น 1.7% เจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ใช้สอยในส่วนนี้ 2 ท่านปฏิบัติงานในบริเวณนี้ ถัดเข้าไปเป็นมุมเด็กที่ตั้งอยู่ติดกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ มุมเด็กมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งมีการใช้ชั้นวางหนังสือแบบเตี้ยกันพื้นที่ เพื่อแสดงอาณาเขตและใช้ในการ

จัดเก็บรูปแบบการใช้ คือ ผู้ใช้ต้องนั่งกับพื้นซึ่งปูด้วยเสื่อน้ำมัน พื้นที่ที่ใช้เท่ากับ 26.4 ตารางเมตร คิดเป็น 22.4% อีกด้านหนึ่งจัดเป็นส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางนิตยสาร ซึ่งส่วนชั้นวางนิตยสารถูกวางอยู่ด้านในสุดของห้อง ใช้พื้นที่เท่ากับ 3.42 ตารางเมตร คิดเป็น 2.9% ส่วนอ่านหนังสือมีรูปแบบการจัดที่นั่งเป็น 2 แถว วางขนานไปตามความยาวของอาคาร โดยผู้อ่านจะหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่าง แต่ละแถวมีโต๊ะหนังสือแบบ 6 ที่นั่งวางเรียงกัน 3 ชุด จำนวนทั้งหมด 6 ชุด มี 24 ที่นั่ง โต๊ะหนังสือที่อยู่ในแถวเดียวกันวางห่างจากกัน 0.65 เมตร โดยระยะห่างระหว่างแถวเท่ากับ 1.40 เมตร มีทางสัญจรโดยรอบส่วนอ่านหนังสือระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับชั้นวางนิตยสารเท่ากับ 1.21 เมตร ขนาดของพื้นที่สัญจรภายในเท่ากับ 23.8 ตารางเมตร คิดเป็น 20.2% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 12% ของพื้นที่ใช้สอยภายในห้อง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ตั้งอยู่บริเวณชั้นที่ 2 ของอาคารซึ่งมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายใน 147 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.90 เมตร ห้องหนังสือนี้จะพบว่าแยกส่วนของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและห้องหนังสือจากกัน แต่เจ้าหน้าที่สามารถตรวจตราดูแลได้จากทางกระจกที่กั้นอยู่ระหว่างห้องหนังสือและส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ บรรณารักษ์ประจำพื้นที่ส่วนนี้ในการให้บริการตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและปฏิบัติงานในห้องนี้อย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วน ขนาดของพื้นที่ให้บริการเท่ากับ 17.8 ตารางเมตร คิดเป็น 12% ของพื้นที่ของห้องหนังสือ ซึ่งผู้ใช้สามารถติดต่อกับบรรณารักษ์โดยผ่านทางโถงทางเข้าซึ่งอยู่ติดกับประตูทางเข้าอาคารภายในห้องเป็นผังพื้นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งประตูทางเข้าอยู่ด้านกว้างของผังพื้น ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ใกล้กับประตู จากการสำรวจไม่สามารถมองเห็นได้ในตอนแรก เนื่องจากตั้งอยู่ด้านหน้าที่ใกล้กับประตูซึ่งมีลักษณะหักมุมพื้นที่ที่ใช้เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร คิดเป็น 0.5% ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือถูกแบ่งออกจากกันด้วยทางสัญจรซึ่งวางพาดไปตามยาวของอาคาร โดยส่วนอ่านหนังสือมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 28 ตารางเมตร คิดเป็น 19% การจัดที่นั่งเป็นแบบ 2 แถว วางขนานไปตามความยาวของอาคาร เป็นโต๊ะหนังสือแบบ 6 ที่นั่ง แต่ละแถวมีจำนวนโต๊ะหนังสือ 3 ชุด แต่ละแถวแต่ละตัววางห่างกัน 1.15 เมตร จำนวนโต๊ะหนังสือทั้งสิ้น 6 ชุด เท่ากับ 24 ที่นั่ง ผู้ใช้ถูกจัดให้นั่งหันหน้าและหลังให้กับหน้าต่างของอาคาร ส่วนชั้นวางหนังสือมีขนาดพื้นที่ 19.9 ตารางเมตร คิดเป็น 13.5 % ของพื้นที่ห้องหนังสือ การจัดชั้นวางหนังสือเรียงเป็นแถวตอนเดียวโดยหันช่องทางสัญจรภายในชั้นหนังสือไปทางผู้ใช้ ช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือแต่ละช่องมีความกว้าง 0.70 เมตร และมีช่องทางสัญจรโดยรอบบริเวณส่วนชั้นวางหนังสือนี้ ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือมีความกว้าง 1.54 เมตร มีการจัดตู้หนังสืออ้างอิงให้ตั้งอยู่ติดผนังด้านในสุด ซึ่งมีส่วนอ่านหนังสืออยู่ติดออกไป พื้นที่ที่ชั้นตู้หนังสืออ้างอิงเท่ากับ 7.2 ตารางเมตร คิดเป็น 5% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 24 ตารางเมตร คิดเป็น 16.2% ของพื้นที่ห้องหนังสือ พื้นที่สัญจรภายในห้องหนังสือเท่ากับ 49.7 ตารางเมตร คิดเป็น 33.8% ของพื้นที่ห้องหนังสือ

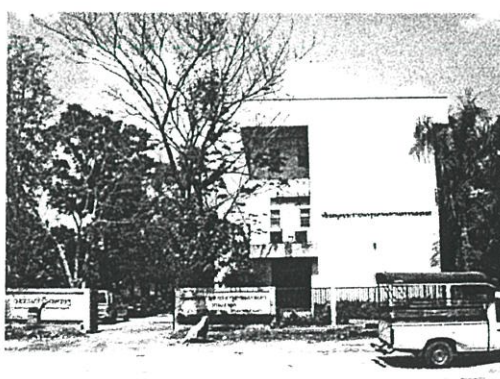
ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ตั้งอยู่บริเวณชั้นที่ 3 ของอาคารมีขนาดพื้นที่ภายในห้อง 147 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.90 เมตร ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกแบ่งพื้นที่แยกเป็นห้องโดยมีผนังกระจกเชื่อมต่อระหว่างห้องหนังสือ และส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถสอดส่องและตรวจตราห้องหนังสือนี้โดยผ่านทางช่องกระจก ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ได้โดยผ่านทางช่องติดต่อที่อยู่ในรูปเคาน์เตอร์ให้บริการ โดยใช้พื้นที่ของบริเวณโถงทางเข้า บริเวณนี้ตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าห้องหนังสือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีขนาดพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 9.7% ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ถูกจัดให้ตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือใกล้กับประตูทางเข้าห้องหนังสือ ผู้ใช้ไม่สามารถมองเห็นตู้บัตรคำนี้จากประตูทางเข้า ขนาดของพื้นที่ที่จัดตู้บัตรคำเท่ากับ 0.76 ตารางเมตร คิดเป็น 0.5% ส่วนชั้นวางหนังสือจัดวางเรียงไปตามความยาวของห้องโดยหันช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือไปยังส่วนอ่านหนังสือ ซึ่งความกว้างของช่องทางเดินภายในชั้นวางหนังสือเท่ากับ 0.89 เมตร มีทางเดินโดยรอบส่วนชั้นวางหนังสือและมีช่องทางสัญจรโดยรอบบริเวณส่วนชั้นวางหนังสือนี้ พื้นที่ส่วนชั้นวางหนังสือเท่ากับ 19.9 ตารางเมตร คิดเป็น 13.5% ส่วนอ่านหนังสืออยู่ถัดมาอีกด้านหนึ่งซึ่งมีขนาดของพื้นที่ 25.9 ตารางเมตร คิดเป็น 17.5% ของพื้นที่ภายในห้อง การจัดโต๊ะหนังสือแบ่งเป็น 3 แถว แต่ละแถวจัดวางโต๊ะหนังสือแบบ 6 ที่นั่งเรียงชิดติดกัน 2 ชุด โดยมีระยะห่างของแต่ละแถวกว้าง 1.65 เมตร มีจำนวนที่นั่งทั้งสิ้น 24 ที่นั่ง มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 22.5 ตารางเมตร คิดเป็น 15.3% ห้องหนังสือนี้มีขนาดของพื้นที่สัญจร 64 ตารางเมตร คิดเป็น 43.5% ของพื้นที่ภายในห้องหนังสือ

ภาพที่ 4.19 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดฯหนองจอก

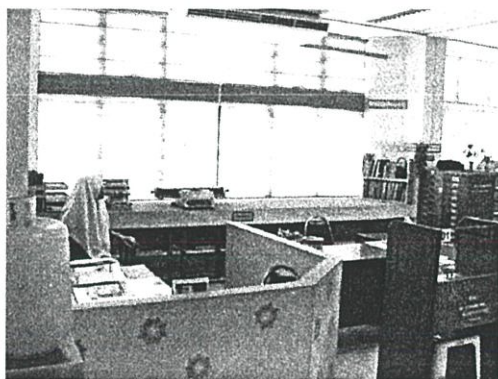
ภาพที่ 4.20 ห้องสมุดฯหนองจอกมุมมองจากถนน

ภาพที่ 4.21 มุมมองจากประตูทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.23 บริเวณโถงทางเข้าที่มองเห็นส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.24 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.25 บริเวณมุมเด็กที่อยู่ติดกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.26 พื้นที่ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.27 ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก

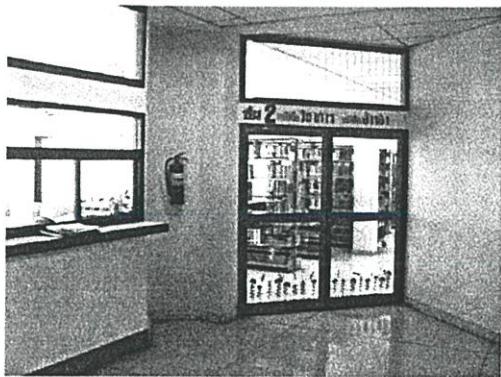
ภาพที่ 4.28 บริเวณส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.29 ช่องทางเดินไปยังส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก

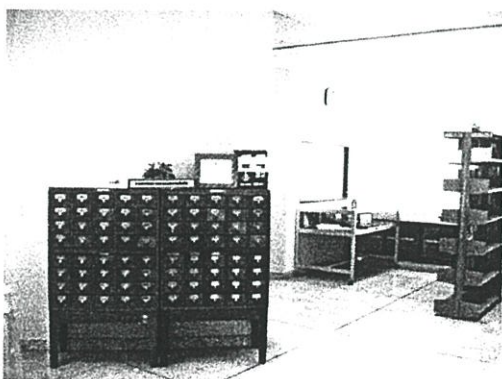
ภาพที่ 4.30 ภาพรวมของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1) ของห้องสมุดฯหนองจอก

ภาพที่ 4.32 พื้นที่ที่ใช้ติดต่อเจ้าหน้าที่บริเวณโถงทางเข้าของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

ภาพที่ 4.33 พื้นที่ภายในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

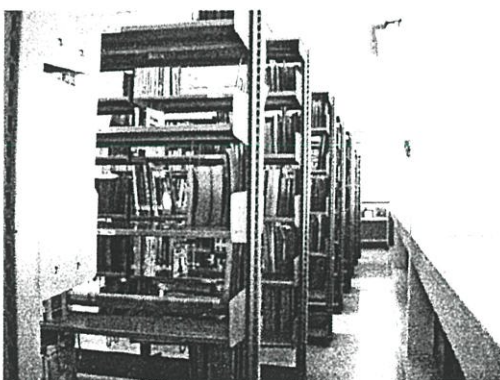
ภาพที่ 4.34 ตำแหน่งที่ตั้งส่วนสืบค้น (ตู้บัตรค่า)ของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

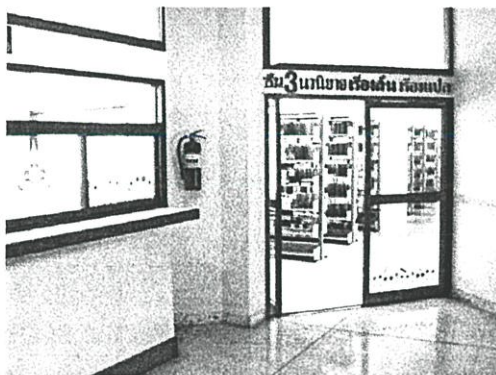
ภาพที่ 4.35 การจัดส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

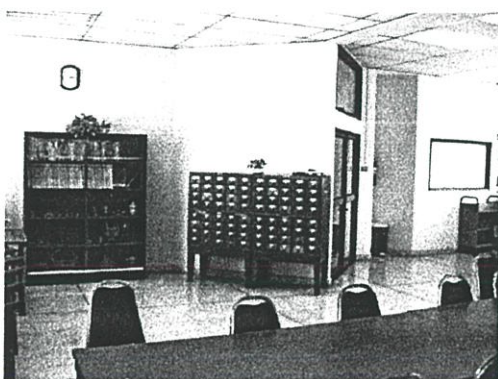
ภาพที่ 4.36 ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

ภาพที่ 4.37 ระยะห่างระหว่างชั้นหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 2)

ภาพที่ 4.39 พื้นที่ที่ผู้ใช้ติดต่อเจ้าหน้าที่บริเวณโถงทางเข้าของห้องสมุดหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.40 ตำแหน่งที่ตั้งส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)ของห้องสมุดหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.41 การจัดโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.42 ระเบียงภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.43 การจัดตำแหน่งส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.44 ระเบียงระหว่างชั้นหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก(ชั้นที่ 3)

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดราชโอรสาราม

ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่บนที่ดินที่ทางวัดราชโอรสาราม มอบให้ทาง กรุงเทพมหานครไว้สร้างอาคาร ซึ่งเป็นที่ที่แยกออกจากตัววัดโดยมีทางรถไฟ สายวงเวียนใหญ่-มหาชัย ตัดผ่านและที่ดินติดกับคลองด่าน

ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม ตั้งอยู่ในซอยอำเภอเก่า ถนนริมคลองด่าน แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยตัวอาคารของห้องสมุดอยู่ห่างจากถนนริมคลองด่าน เข้าไปใน ซอยอำเภอเก่า ประมาณ 700 เมตร ปากทางเข้าซอยมีป้ายบอกทางขนาดเล็กซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ ห้องสมุดแห่งนี้มีทางเข้าสู่บริเวณจากซอยอำเภอเก่า ซึ่งหันด้านกว้าง ของอาคารไปทางประตูทางเข้าใหญ่ บริเวณด้านข้างเป็นลานปูนโล่งไว้สำหรับจอดรถ ด้านหน้าอาคารหันไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นด้านที่มองเห็นบริเวณวัดราชโอรสาราม ประตูทางเข้าเล็กตั้งอยู่บริเวณรั้วที่ติดกับทางรถไฟเป็นทางสัญจรสำหรับคนในชุมชนสามารถเข้ามาใช้บริการได้อย่างสะดวก และอีกด้านหนึ่งของอาคารอยู่ติดกับคลองด่าน

ตัวอาคารเป็นอาคาร ค.ส.ล ผังพื้นของอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพื้นที่ที่ถูกใช้สอย 3 ชั้น (ดูภาพที่ 4.49) ขนาดของพื้นที่ทั้งสิ้นเท่ากับ 717 ตารางเมตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Nonassignable space) มีขนาดเท่ากับ 285 ตารางเมตร คิดเป็น 39.8% ของพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุดฯ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) มีขนาดพื้นที่ 432 ตารางเมตร คิดเป็น 60.2% ของพื้นที่ใช้สอยภายในทั้งหมด งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาในพื้นที่ที่ใช้ในภารกิจของห้องสมุดฯ เท่านั้น ในที่นี้ก็คือพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก อยู่บริเวณชั้นแรกของอาคาร ขนาดพื้นที่ภายในห้องหนังสือเท่ากับ 172.5 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.80 เมตร เมื่อเข้าสู่ห้องหนังสือจะพบกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ติดกับประตูทางเข้าในรูปของเคาน์เตอร์ให้บริการ มีเจ้าหน้าที่ประจำส่วนนี้ 2 ท่าน ซึ่งสามารถปฏิบัติงานด้านหลังของเคาน์เตอร์บริการ บริเวณส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีขนาดของพื้นที่เท่ากับ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็น 8.3% ของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ตัวเคาน์เตอร์ให้บริการตั้งขวางประตูทางเข้า ผู้ใช้จึงสามารถเข้าประตูทางเข้าออกได้เพียงหนึ่งด้านเท่านั้น มุมเด็กมีขนาดพื้นที่เท่ากับ 36 ตารางเมตร คิดเป็น 20.9% มีการใช้ชั้นวางหนังสือเดี่ยวแสดงขอบเขตของมุมเด็กให้เป็นสัดส่วน เจ้าหน้าที่สามารถสอดส่องดูแลบริเวณนี้ได้อย่างชัดเจน ส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางนิตยสารถูกจัดให้อยู่ถัดจากส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเข้าไปด้านในสุดของอาคาร โดยมีชั้นวางนิตยสารตั้งอยู่ติดกับผนังด้านในสุดของห้อง ใช้พื้นที่เท่ากับ 1.9 ตารางเมตร คิดเป็น 1.1% ตัวชั้นวางนิตยสารตั้งห่างจากส่วนอ่านหนังสือ 1.20 เมตร ในพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือมี

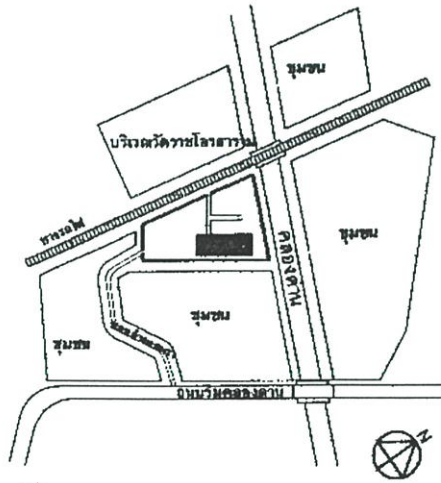
ขนาดเท่ากับ 35.6 ตารางเมตร คิดเป็น 20.7% ส่วนอ่านหนังสือนี้สามารถผู้ใช้ได้ 32 ที่นั่ง มีการจัดพื้นที่แบ่งเป็น 2 แถว แต่ละแถวมีโต๊ะหนังสือ 3 ชุด แต่ละชุดมีระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือ 0.75 เมตร ทั้ง 2 แถวมีระยะห่างจากกัน 1 เมตร การจัดโต๊ะหนังสือผู้ใช้ถูกจัดให้หันหน้าและหลังไปทางหน้าต่าง ถัดจากมุมเด็กเข้าไปมีการจัดโต๊ะหนังสือแบบแยกกลุ่มไว้สามารถใช้ได้ 8 ที่นั่ง และ 4 ที่นั่งตามลำดับ

ลักษณะพิเศษของห้องหนังสือแห่งนี้ คือ มีบันไดเวียนเชื่อมต่อกับพื้นที่ในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 24.8 ตารางเมตร คิดเป็น 14.4% พื้นที่ทางสัญจรในห้องหนังสือหมวดนิยาย หนังสือพิมพ์และมุมเด็กเท่ากับ 59.8 ตารางเมตร คิดเป็น 34.6% ของพื้นที่ภายในห้อง

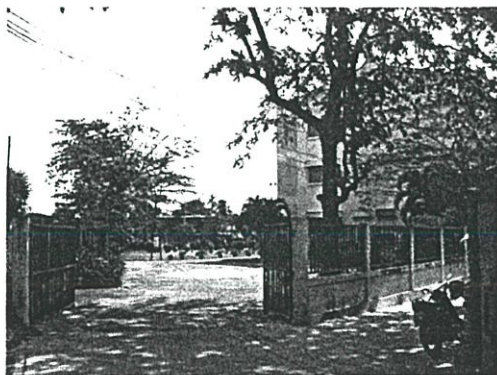
ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล เป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่บนชั้นลอยของอาคาร มีขนาดพื้นที่ภายในห้อง 87 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.60 เมตร มีทางเข้า 2 ทาง คือ จากโถงทางเข้าและบันไดเวียนจากห้องหนังสือในชั้นที่ 1 จะพบส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่บริเวณโถงทางเข้า ซึ่งใกล้กับประตูใช้พื้นที่เท่ากับ 0.38 ตารางเมตร ทางเข้าห้องภายในห้องหนังสือจะพบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ติดกับประตูทางเข้าออก ขนาดของพื้นที่ที่ใช้เท่ากับ 1.32 ตารางเมตร คิดเป็น 1.5% ของพื้นที่ภายในห้อง ด้านตรงข้ามของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นส่วนชั้นวางหนังสือและบริเวณโดยรอบห้องจะมีชั้นหนังสือวางเรียงกันโดยรอบ ขนาดของพื้นที่ที่ใช้เท่ากับ 12.7 ตารางเมตร คิดเป็น 14.6% ส่วนอ่านหนังสือมีลักษณะการจัดวางเป็นกลุ่มติดกัน ลักษณะของโต๊ะหนังสือเป็นแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส 4 ที่นั่ง จำนวน 6 ชุด ความจุของที่นั่งทั้งหมด 24 ที่นั่ง มีบันไดเวียนแทรกอยู่ตรงกลางระหว่างกลุ่ม โดยรอบของบริเวณกลุ่มที่นั่งเป็นชั้นวางหนังสือตั้งอยู่โดยรอบ ขนาดของพื้นที่อ่านหนังสือเท่ากับ 19.4 ตารางเมตร คิดเป็น 22.4% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 8.55 ตารางเมตร คิดเป็น 9.82% พื้นที่ของทางสัญจรภายในเท่ากับ 45 ตารางเมตร คิดเป็น 51.7% ของพื้นที่ภายในห้อง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ตั้งอยู่ในชั้นบนสุดของอาคาร มีขนาดของพื้นที่ภายในห้องหนังสือเท่ากับ 172.5 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.85 เมตร ภายในห้องหนังสือจะพบส่วนของเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออก ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้เป็นส่วนที่บรรณารักษ์จะประจำอยู่เพื่อให้บริการตอบคำถามแก่ผู้ใช้ห้องสมุดและปฏิบัติงาน ขนาดพื้นที่ส่วนนี้เท่ากับ 14.7 ตารางเมตร คิดเป็น 8.6% ของพื้นที่ภายในห้อง ด้านตรงข้ามเป็นพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือที่แยกกลุ่มออกมาซึ่ง ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าห้อง โดยตั้งหันหน้าไปทางยาวของห้องใช้พื้นที่ 0.38 ตารางเมตร คิดเป็น 0.2% ของพื้นที่ภายในห้อง ส่วนชั้นวางหนังสือถูกจัดเป็นกลุ่มและเรียงเป็นแถวขนานไปกับตัวห้องหนังสือ โดยหันช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือไปทางส่วนอ่านหนังสือ ซึ่งขนาดของช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.65 เมตร โดยรอบส่วนชั้นหนังสือเป็นทางสัญจร บริเวณด้านหน้าช่องทางเดินภายในชั้นเป็นพื้นที่ว่าง มีระยะความกว้างของพื้นที่นี้ 1.53 เมตร มีชั้นหนังสือเดี่ยวๆ กั้นแบ่งระหว่างส่วนชั้นหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ การจัดโต๊ะหนังสือแบ่งเป็น 2 แถว

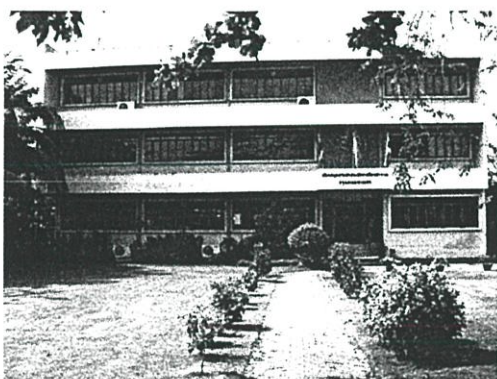
เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่งโดยจัดให้ผู้ใช้นั่งหันหน้าและหลังให้กับหน้าต่างของอาคาร โต๊ะหนังสือถูกวางเรียงกัน 3 ชุด ส่วนอ่านหนังสือนี้มีขนาดของพื้นที่เท่ากับ 29.4 ตารางเมตร คิดเป็น 17% ของพื้นที่ภายในห้อง จำนวนที่นั่งของส่วนอ่านหนังสือมี 36 ที่นั่ง และรวมกับโต๊ะหนังสือที่แยกส่วนออกไป ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องหนังสือมีจำนวนที่นั่ง 12 ที่นั่ง รวมทั้งสิ้น 48 ที่นั่ง ด้านในสุดของห้องหนังสือวิชาการและอ้างอิงนี้เป็นพื้นที่วางตู้หนังสืออ้างอิงใช้พื้นที่ขนาด 5.8 ตารางเมตร คิดเป็น 3.4% ของพื้นที่ภายในห้อง ระยะห่างระหว่างตู้หนังสืออ้างอิงและส่วนอ่านหนังสือเท่ากับ 1.91 เมตร มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 32.3 ตารางเมตร คิดเป็น 18.7% ส่วนพื้นที่ทางสัญจรภายใน 61.1 ตารางเมตร คิดเป็น 35.4% ของพื้นที่ภายในห้อง

ภาพที่ 4.45 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

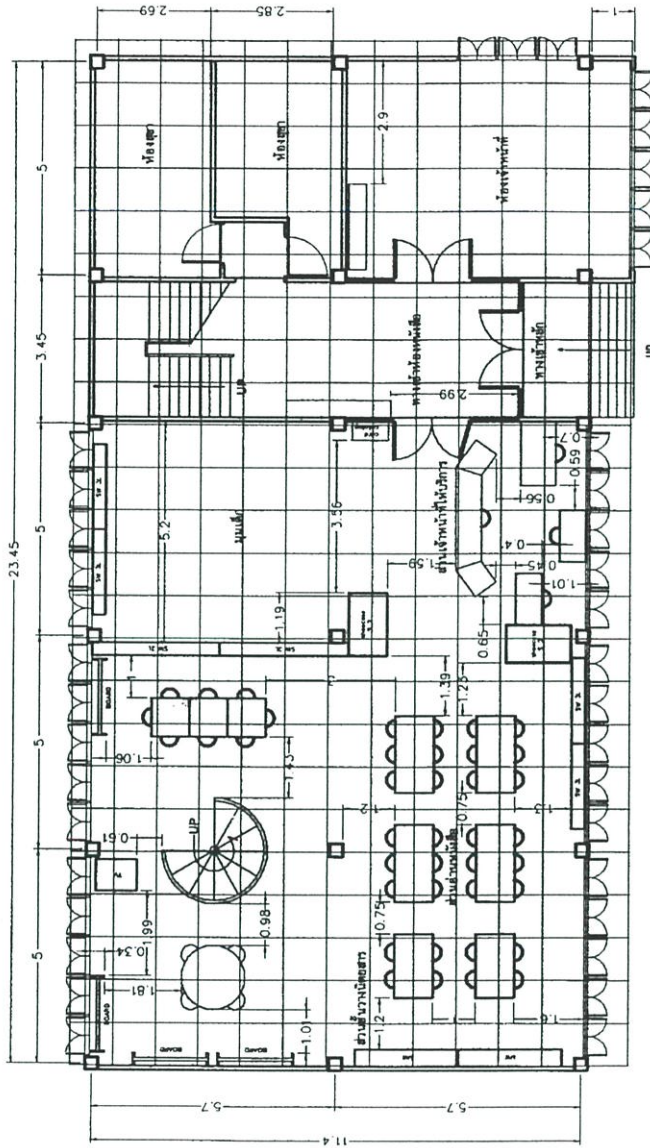
ภาพที่ 4.46 ทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

ภาพที่ 4.47 ด้านหน้าอาคารห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

ภาพที่ 4.48 ลานจอดรถด้านข้างอาคารห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

พื้นที่ภายในห้อง = 173 ตร.ม

ความสูงของห้อง = 2.80 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 44 ที่นั่ง

เจ้าหน้าที่ประจำ = 2 คน

ภาพที่ 4.49 แผนผังการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่ 1)ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

หอสมุดประชาชนวัดราชโอรสาราม
กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 4.50 ทางเข้าสู่อาคารห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ภาพที่ 4.51 บริเวณโถงทางเข้าห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.52 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

ภาพที่ 4.53 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.54 เจ้าหน้าที่ให้บริการยืมและคืนแก่ผู้ใช้งานของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.55 ลักษณะการใช้พื้นที่ในส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.56 ชั้นหนังสือเตี้ยกันขอบเขตในส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.57 การจัดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก

ภาพที่ 4.58 ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่ 1)

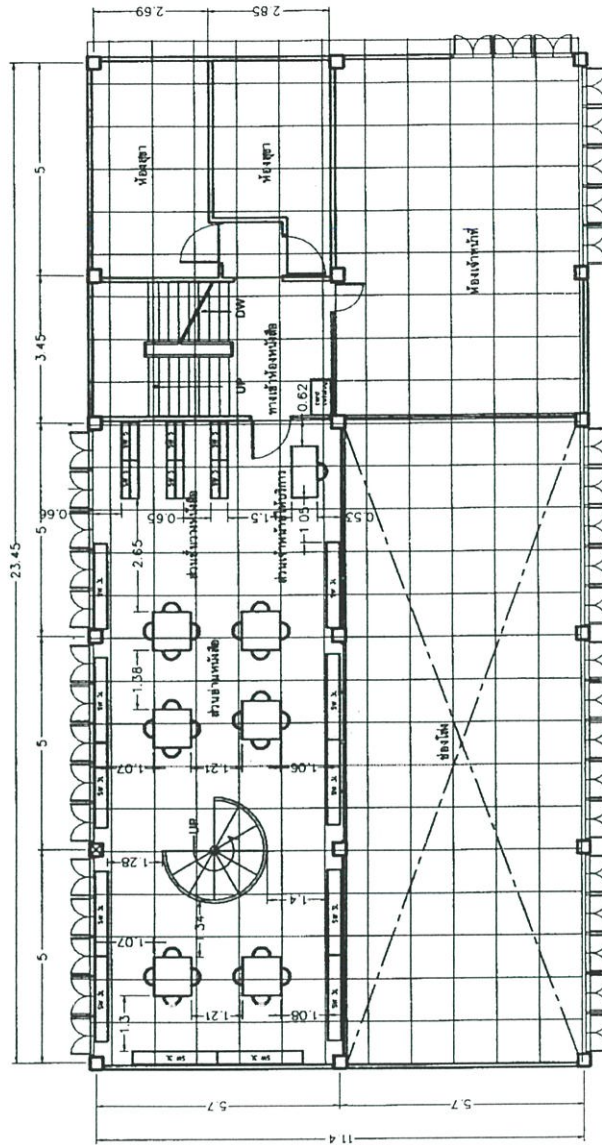
ภาพที่ 4.59 ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและผนังอาคาร

ภาพที่ 4.60 ส่วนชั้นวางนิตยสารที่มีผู้เข้าใช้ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม (ชั้นที่ 1)

ภาพที่ 4.61 บันไดเวียนภายในที่เชื่อมต่อกับห้องหนังสือหมวดนิยายฯ

พื้นที่ภายในห้อง = 87 ตร.ม

ความสูงของห้อง = 2.60 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 24 ที่นั่ง

จำนวนชั้นหนังสือ = โดยรอบ

เจ้าหน้าที่ประจำ = 1 คน

ภาพที่ 4.62 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่ 2) ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

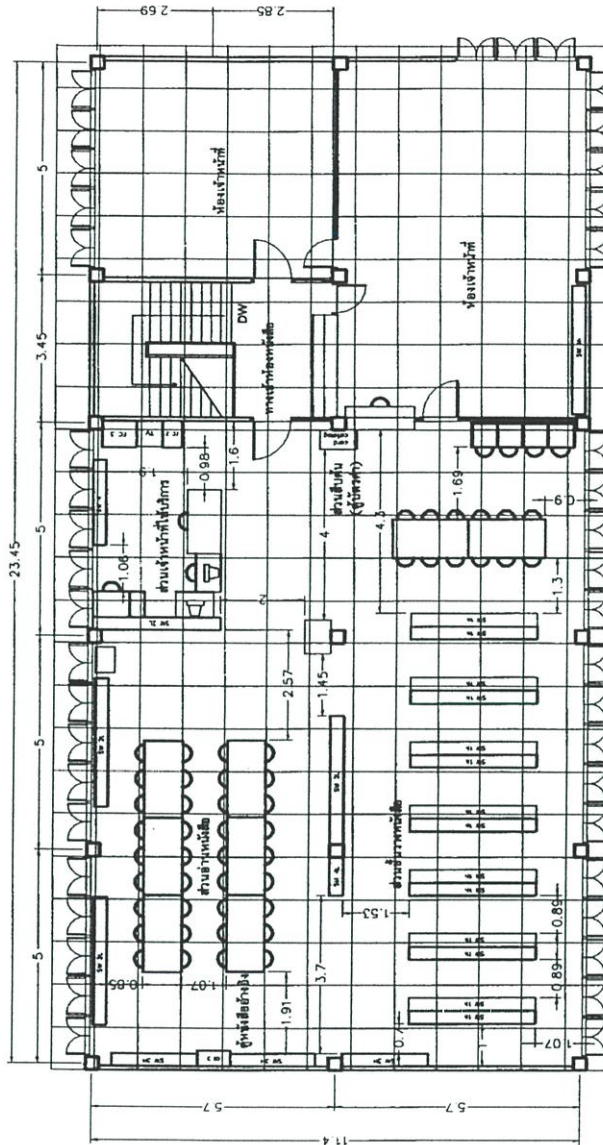
ภาพที่ 4.63 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ใกล้กับประตูห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ภาพที่ 4.64 การจัดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล(ชั้นที่2)

ภาพที่ 4.65 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่2)

พื้นที่ภายในห้อง = 173 ตร.ม

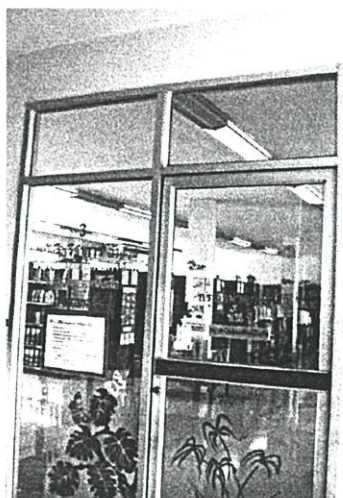
ความสูงของห้อง = 2.85 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 48 ที่นั่ง

จำนวนชั้นหนังสือ = 10 แนว

เจ้าหน้าที่ประจำ = 1 คน

ภาพที่ 4.66 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง (ชั้นที่ 3) ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

ภาพที่ 4.67 ประตูห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.68 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

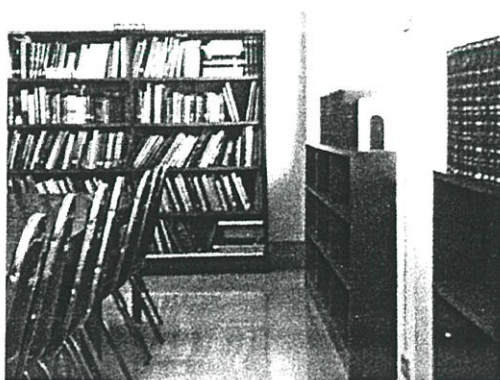
ภาพที่ 4.69 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่บรรณารักษ์ประจำอยู่(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.70 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.71 ระยะเวลาภายในโต๊ะหนังสือ(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.72 ระยะเวลาระหว่างโต๊ะหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.73 ระยะระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ

ภาพที่ 4.74 ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3)

ภาพที่ 4.75 ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม(ชั้นที่3)

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เป็นอาคารที่สร้างในบริเวณเดียวกับวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ซึ่งทางวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรได้มอบที่ดินด้านติดถนนให้กับทางกรุงเทพมหานครเพื่อสร้างห้องสมุดประชาชน การคมนาคมมาสู่ห้องสมุดฯ สามารถมาได้โดยการใช้อัตราประจำทาง หรือ การใช้พาหนะส่วนตัว สามารถจอดรถได้ภายในบริเวณวัดและสามารถมองเห็นตัวอาคารห้องสมุดฯ ได้จากถนน

วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทางเข้าหันหน้าเป็นทางทิศตะวันออกตัวอาคารตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าวัด ลักษณะอาคารของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เป็นอาคาร ค.ส.ล ผังพื้นอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างของอาคาร 8.4 เมตร และความยาวของอาคาร 30 เมตร มีขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในที่ใช้สอย 723 ตารางเมตร โดยแบ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Nonassignable space) ซึ่งประกอบด้วย โถงทางเข้า บันได สุขา ห้องเก็บของและห้องเครื่อง มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 282 ตารางเมตร คิดเป็น 39% ของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) ซึ่งเป็นพื้นที่ในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด ของห้องสมุดฯ มีขนาดพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 441 ตารางเมตร คิดเป็น 61% ของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาในพื้นที่ที่ใช้ในภารกิจของห้องสมุดฯ เท่านั้น ในที่นี้ก็คือพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ตั้งอยู่ในบริเวณชั้นแรกของอาคาร ผังพื้นของห้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดของพื้นที่ภายในห้องเท่ากับ 140 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.65 เมตร ประตูทางเข้าออกห้องหนังสืออยู่ด้านกว้างของห้องหนังสือเป็นส่วนที่อยู่ติดกับโถงทางเข้า ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นจุดที่เจ้าหน้าที่ให้บริการยืมและคืนหนังสือของห้องหนังสือทุกหมวด พื้นที่ที่ให้บริการเป็นโต๊ะบริการซึ่งมีเจ้าหน้าที่ประจำ 1 ท่าน บริเวณส่วนให้บริการนี้มีขนาดของพื้นที่เท่ากับ 7.2 ตารางเมตร คิดเป็น 5% ของพื้นที่ภายในห้อง บริเวณด้านในสุดของห้องหนังสือเป็นมุมเด็กมีขนาดของพื้นที่ 40.2 ตารางเมตร คิดเป็น 28.8% มีการใช้ชั้นวางหนังสือเดี่ยวๆ โดยรอบแสดงขอบเขตของมุมเด็ก เหนือด้านหลังประกอบด้วยภาพต่างๆ ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสารอยู่บริเวณส่วนกลางของห้องหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือถูกแบ่งออกเป็น 2 แถว โดยมีทางสัญจรหลักตัดผ่านระยะห่างระหว่างแถวกว้าง 2.10 เมตร แถวแรกมีโต๊ะหนังสือ 4 ชุด แต่ละชุดของโต๊ะหนังสือสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 4 ที่นั่ง ส่วนอีกแถวหนึ่งมี 3 ชุด จำนวนที่นั่งที่มีมีทั้งสิ้น 28 ที่นั่ง แต่ละแถวมีระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือ 1.20 เมตร ขนาดของพื้นที่ใช้เท่ากับ 21.3 ตารางเมตร คิดเป็น 15.2% ของพื้นที่ภายในห้อง ส่วนชั้นวางนิยายสารมีขนาดเท่ากับ 1.9 ตารางเมตร คิดเป็น 1.4% ระยะห่างจากชั้นนิยายสารถึงโต๊ะหนังสือกว้าง 1.28 เมตร มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 22.8 ตารางเมตร คิดเป็น 16.3% พื้นที่ทางสัญจรของห้องหนังสือเท่ากับ 46.6 ตารางเมตร คิดเป็น 33.3% ของพื้นที่ภายในห้อง

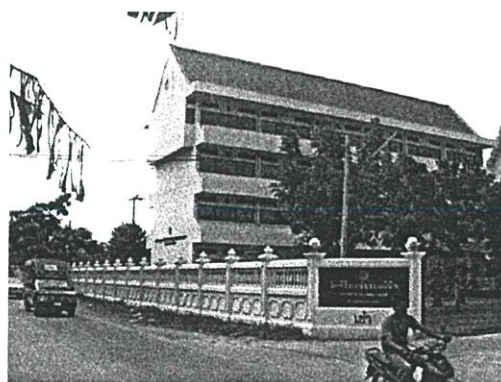
ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ตั้งอยู่บริเวณชั้นที่ 2 ของห้องสมุดฯ ศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือเท่ากับ 150 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.65 เมตร เมื่อก้าวเข้าสู่บริเวณชั้นที่ 2 ของอาคารจะพบส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ด้านหน้าประตูทางเข้าห้องหนังสือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่ติดอยู่กับประตูทางเข้าซึ่งอยู่ด้านในของห้อง บรรณารักษ์จะประจำอยู่ในส่วนบริการนี้ ซึ่งการจัดพื้นที่โดยใช้โต๊ะสำนักงานและยังมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนนี้ด้วย ขนาดของพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 10 ตารางเมตร คิดเป็น 6.7% ของพื้นที่ภายในห้อง ส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ ตั้งอยู่ใกล้กัน โดยส่วนชั้นวางหนังสือตั้งอยู่ด้านในสุดของห้องมีการเรียงเป็นกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 แถว แต่ละแถวมี 5 แถว แต่ละแนวมีชั้นวางหนังสือ 2 ชุด วางขนานตามด้านกว้างของอาคาร โดยที่ช่องทางเดินภายในชั้นสามารถมองเห็นได้จากส่วนอ่านหนังสือ ช่องทางเดินระหว่างชั้นกว้าง 0.90 เมตร ช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.66 ตารางเมตร พื้นที่ที่ใช้ของส่วนชั้นวางหนังสือมีขนาดเท่ากับ 19 ตารางเมตร คิดเป็น 12.7% ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ตอนกลางของห้องมีการจัดโต๊ะหนังสือแบ่งออกเป็น 2 แถว โดยผู้ใช้จะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร แต่ละแถวมีจำนวนโต๊ะหนังสือแบบ 6 ที่นั่ง 4 ชุด จำนวนโต๊ะหนังสือที่ไขมี 8 ชุด จำนวนที่นั่งอ่านทั้งสิ้น 48 ที่นั่ง ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือกว้าง 1.20 เมตร และระยะระหว่างแถวกว้าง 1.80 เมตร (จากโต๊ะถึงโต๊ะ) ทางสัญจรหลักตัดผ่านส่วนอ่านหนังสือทำให้แบ่งโต๊ะหนังสือออกเป็น 2 แถว ส่วนอ่านหนังสือมีขนาดของพื้นที่เท่ากับ 39 ตารางเมตร คิดเป็น 26% ของพื้นที่ห้องหนังสือ ระยะห่างจากส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 1.20 เมตร ตู้หนังสืออ้างอิงตั้งให้อยู่ใกล้กับส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ 1.2 ตารางเมตร คิดเป็น 0.8% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 28 ตารางเมตร คิดเป็น 18.6% ขนาดพื้นที่สัญจรภายในห้องหนังสือนี้เท่ากับ 52.8 ตารางเมตร คิดเป็น 35.2% ของพื้นที่ห้องหนังสือ

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล อยู่บริเวณชั้นที่ 3 ของอาคาร ขนาดพื้นที่ภายในห้องหนังสือเท่ากับ 150 ตารางเมตร ความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน 2.65 เมตร บริเวณโถงทางเข้าห้องจะพบว่ามีส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่บริเวณใกล้กับประตูทางเข้าห้องหนังสือมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 0.76 ตารางเมตร ภายในห้องหนังสือไม่ปรากฏว่ามีส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีเพียงส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ โดยส่วนชั้นวางหนังสือถูกตั้งไว้ด้านในสุดของห้อง วางขนานไปตามด้านกว้างของห้องหนังสือ ช่องทางเดินภายในชั้นถูกหันออกไปยังส่วนอ่านหนังสือ ผู้ใช้สามารถมองเห็นช่องทางเดินภายในชั้นวางหนังสือได้โดยตลอด กลุ่มของชั้นวางหนังสือแบ่งออกเป็น 2 แถว แต่ละแถวมี 5 แถว แต่ละแนวมีชั้นวางหนังสือ 2 ชุด วางขนานตามด้านกว้างของอาคาร โดยที่ช่องทางเดินภายในชั้นสามารถมองเห็นได้จากส่วนอ่านหนังสือ ช่องทางเดินระหว่างชั้นกว้าง 0.90 เมตร ช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.66 ตารางเมตร มีช่องทางเดินโดยรอบส่วนของชั้นหนังสือจะพบชั้นวางหนังสือ 1 ชุด ไม่ได้ได้อยู่รวมในกลุ่มของส่วนชั้นวางหนังสือแต่อยู่ติดกัน ส่วนชั้นวางหนังสือมีพื้นที่เท่ากับ

22.7 ตารางเมตร คิดเป็น 15% ของพื้นที่ภายในห้อง ขนาดของทางเดินโดยรอบด้านที่ติดผนังกว้าง 0.60 เมตร และด้านที่ติดหน้าต่างกว้าง 0.67 เมตร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ตอนกลางของห้องหนังสือ มีทางสัญจรแบ่งส่วนที่นึ่งออกเป็น 2 แถว ขนาดความกว้างของทางสัญจรเท่ากับ 1.80 เมตร แต่ละแถวมีโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง 4 ชุด มีจำนวนสามารถรองรับผู้ใช้ได้ทั้งสิ้น 48 ที่นั่ง ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือกว้าง 1.20 เมตร โดยผู้ใช้ถูกจัดให้นั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคาร ส่วนอ่านหนังสือ มีพื้นที่เท่ากับ 29.2 ตารางเมตร คิดเป็น 19.4% มีทางสัญจรหลักมีขนาดพื้นที่ 27 ตารางเมตร คิดเป็น 18% พื้นที่ทางสัญจรภายในห้องหนังสือเท่ากับ 71.5 ตารางเมตร คิดเป็น 47.6% ของพื้นที่ภายในห้อง

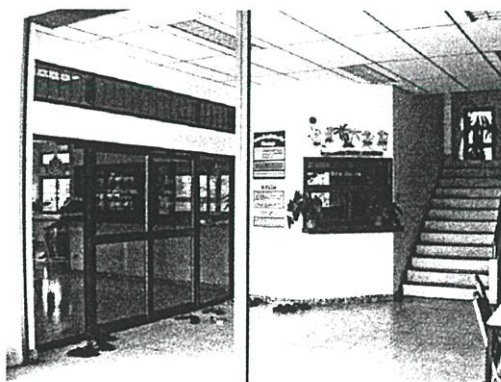
ภาพที่ 4.76 ผังแสดงตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

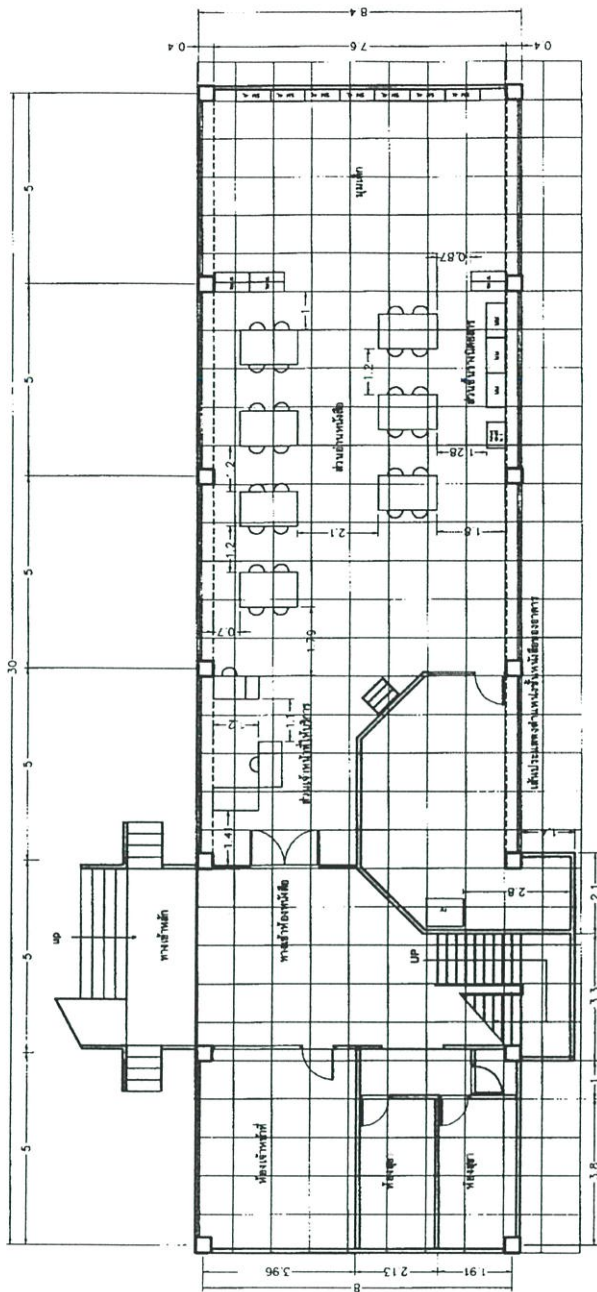
ภาพที่ 4.77 อาคารห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มองเห็นได้จากถนน

ภาพที่ 4.78 ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรตั้งอยู่ในบริเวณวัด

ภาพที่ 4.79 บริเวณโถงทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก(ชั้นที่1)

พื้นที่ภายในห้อง = 162 ตร.ม

ความสูงของห้อง = 2.65 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 36 ที่นั่ง

เจ้าหน้าที่ประจำ = 2 คน

ภาพที่ 4.80 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก (ชั้นที่1) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

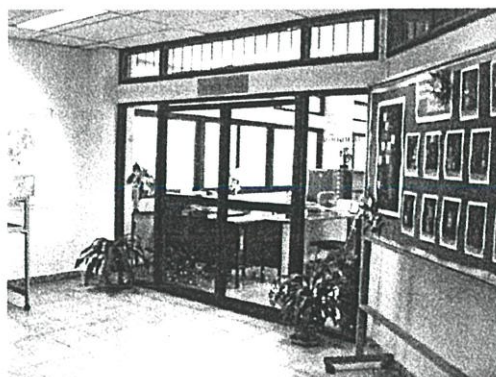
ภาพที่ 4.81 การให้บริการของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ภาพที่ 4.82 ส่วนชั้นวางนิตยสารที่ตั้งห่างจากส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

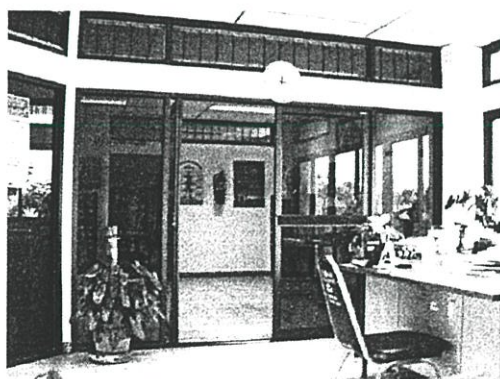
ภาพที่ 4.83 ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือที่เป็นทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ภาพที่ 4.85 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ภาพที่ 4.86 ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่บริเวณนอกห้องหนังสือ

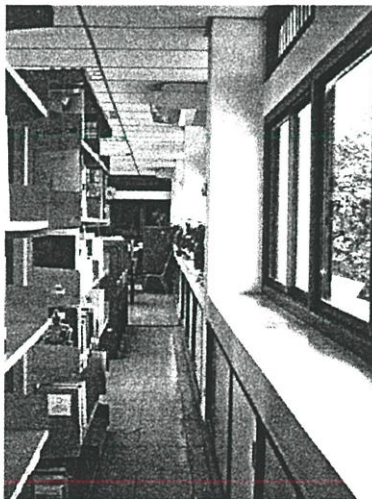
ภาพที่ 4.87 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งวางพื้นที่ประตูของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร(ชั้นที่ 2)

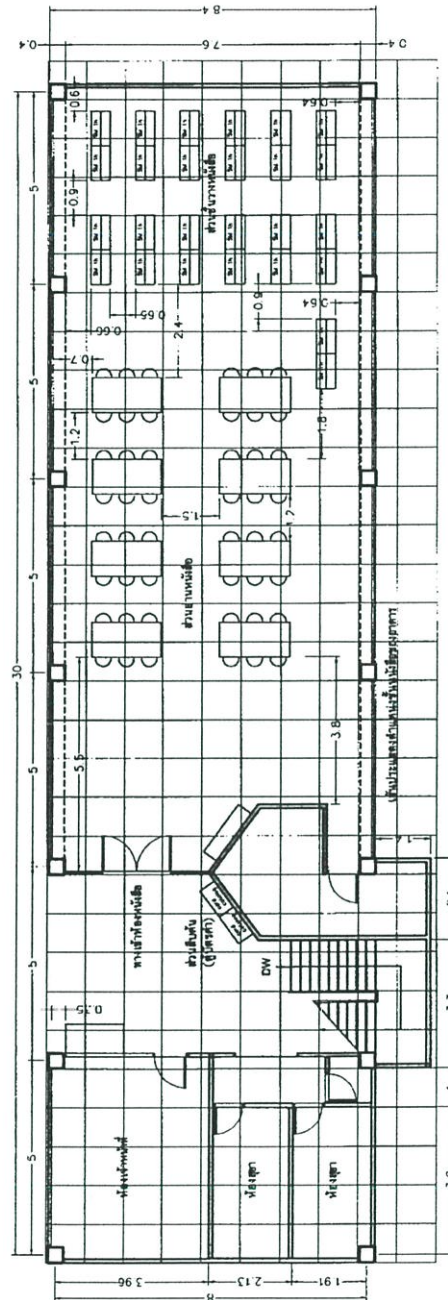
ภาพที่ 4.88 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

ภาพที่ 4.89 ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ

ภาพที่ 4.90 ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

พื้นที่ภายในห้อง = 150.36 ตร.ม

ความสูงของห้อง = 2.65 เมตร

จำนวนที่นั่งอ่าน = 36 ที่นั่ง

จำนวนชั้นหนังสือ = 10 แนว

เจ้าหน้าที่ประจำ = 1 คน

ภาพที่ 4.91 ผังแสดงการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (ชั้นที่3)
ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ภาพที่ 4.92 ประตูทางเข้าห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ที่มีส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)

ภาพที่ 4.93 ระเบียงห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและผนังอาคารภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร(ชั้นที่ 3)

ภาพที่ 4.94 การจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล(ชั้นที่3)

บทที่ 5

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงพื้นที่ของ ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ที่เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยนี้ โดยทำการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจการใช้พื้นที่ และนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นที่

ในการวิจัย พื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานครถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Assignable space) และพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุด (Nonassignable space) โดยมุ่งทำการวิจัยในส่วนของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณห้องหนังสือที่แบ่งตามหมวดหนังสือ การกำหนดพื้นที่แต่ละชั้นของอาคารตามหมวดหนังสือเป็นรูปแบบการให้บริการที่พบได้เฉพาะกับห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร โดยแต่ละหมวดหนังสือประกอบด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยดังต่อไปนี้

ในชั้นของอาคารที่จัดเป็นห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก มีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนมุมเด็ก ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร รวมไปถึงทางสัญจรภายในห้องหนังสือและประตูทางเข้าออก จากการสำรวจพบว่าห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก จะตั้งอยู่บริเวณชั้นแรกของอาคารห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครในทุกแห่ง

ในชั้นของอาคารที่จัดเป็นห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จะทำการศึกษารูปแบบของพื้นที่ใช้สอย 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือรวมถึงทางสัญจรและประตูทางเข้าออก จากการสำรวจการจัดห้องหนังสือจากห้องสมุดฯ ที่ทำการศึกษากันทั้ง 4 แห่งพบว่า ชั้นของหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงจะอยู่ในชั้นที่ 2 ของอาคาร คือ ห้องสมุดฯหนองจอกและห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร อีก 2 แห่งที่เหลือคือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตั้งอยู่ที่ชั้นที่ 3 ของอาคาร

และห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ซึ่งเป็นห้องหนังสือหมวดสุดท้ายที่มีในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ รวมไปถึงทางสัญจรและประตูทางเข้าออก จากกรณีศึกษาห้องสมุดฯกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่งพบว่า ห้องหนังสือหมวดนิยาย

เรื่องสั้นและเรื่องแปลนี้อยู่ในชั้นที่ 2 ของอาคาร คือห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม การศึกษานี้ทำการศึกษาถึงส่วนประกอบหลักในการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษานี้แบ่งการศึกษาพื้นที่ใช้สอยไปตามหมวดหนังสือที่แยกไปตามชั้นต่างๆ ของอาคารดังที่กล่าวมาข้างต้น

การเปรียบเทียบผังพื้นของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง เพื่อค้นหาความเหมือนและความแตกต่างขององค์ประกอบภายใน เพื่อจะบอกถึงประโยชน์ใช้สอย หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในอาคารและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยของผังพื้นสำหรับห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาถึงขนาดของส่วนใช้สอยต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยและกลุ่มของส่วนใช้สอยต่างๆ ความสัมพันธ์ของตำแหน่งของส่วนใช้สอยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ และรูปแบบการจัดวางโต๊ะหนังสือและการจัดวางชั้นหนังสือแบบทั่วไป

5.1 ขนาดของพื้นที่ส่วนใช้สอยต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยและกลุ่มของส่วนใช้สอยต่างๆ

จากการศึกษาการใช้พื้นที่ใช้สอย ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่งพบว่า แต่ละแห่งมีการแบ่งพื้นที่เป็นห้องตามหมวดหนังสือหรือประเภทของหนังสือซึ่งแต่ละห้องของแต่ละหมวดหนังสือนั้นประกอบด้วย พื้นที่ใช้สอยในส่วนต่างๆ คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ที่พบได้ในห้องหนังสือ 2 หมวด ยกเว้นหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ที่มีส่วนมุมเด็กได้เฉพาะในห้องหนังสือหมวดนี้เท่านั้น

ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร ซึ่งมีรายละเอียดของห้องหนังสือดังต่อไปนี้

5.1.1 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก

ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ซึ่งบริเวณนี้รับผิดชอบในส่วนของการยืมและคืนหนังสือ งานทะเบียนสมาชิกและตอบข้อซักถามการใช้บริการ มุมเด็ก ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร โดยห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาแต่ละแห่งมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยแตกต่างกัน ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

ห้องสมุดฯ		ห้องสมุดฯ วัดลาด ปลาเค้า	ห้องสมุดฯ หนองจอก	ห้องสมุดฯ วัดราช โอรสฯ	ห้องสมุดฯ วัดศิริ พงษ์ฯ
พื้นที่ใช้สอยภายใน (ตร.ม)		120	118	172.5	140
ความสูงของห้อง (เมตร)		2.50	2.90	2.80	2.65
ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	15.2	12.6	14.4	7.2
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	12.7	10.7	8.3	4.4
ส่วนอ่านหนังสือ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	14.4	27.7	35.6	21.3
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	12	23.5	20.7	13
	จำนวนที่นั่ง	24	36	32 (12)	28
ส่วนชั้นวาง นิเทศสาร	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	2.90	3.42	1.9	1.9
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	2.5	2.9	1.1	1.2
ส่วนมูมเด็ก	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	32.8	26.4	36	40.2
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	27.3	22.4	20.9	28.8
ทางสัญจรหลัก	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	14.4	24	24.8	22.8
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	12	20.3	14.4	16.3
พื้นที่ทางสัญจร	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	40.3	23.8	59.8	46.6
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	33.5	20.2	34.6	33.3

จากการสำรวจ ขนาดของพื้นที่ใช้สอยในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก พบว่าในห้องหนังสือนี้มีขนาดของพื้นที่ที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ 124-172.50 ตารางเมตร สามารถรองรับผู้ใช้ที่ต้องการนั่งอ่านหนังสืออยู่ในช่วง 24 - 48 ที่นั่ง คือ

5.1.2 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ประกอบด้วยมีพื้นที่ใช้สอยคือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ พื้นที่ส่วนนี้บรรณารักษ์จะประจำอยู่ ณ จุดนี้เพื่อคอยให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือ และส่วนชั้นหนังสือ ซึ่งแบ่งเป็นส่วนวางชั้นหนังสือแบบทั่วไปและตู้หนังสืออ้างอิง แต่ในการวิจัยนี้จะสนใจเฉพาะส่วนชั้นหนังสือแบบทั่วไปเท่านั้น จากกรณีศึกษาห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของ

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่งที่ทำการศึกษา มีขนาดของพื้นที่ใช้สอยแตกต่างกันและคิดเป็นค่าร้อยละของพื้นที่ห้องหนังสือต่างๆ ได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

ห้องสมุดฯ		ห้องสมุดฯ วัดลาด ปลาเค้า	ห้องสมุดฯ หนองจอก	ห้องสมุดฯ วัดราช โอรสฯ	ห้องสมุดฯ วัดศิริ พงษ์ฯ
พื้นที่ใช้สอยภายใน (ตร.ม)		120	147	172.5	150
ความสูงของห้อง (เมตร)		2.50	2.90	2.60	2.65
ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	8.4	17.8	14.7	10
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	7	12	8.6	6.7
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรค่า)	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	0.76*	0.76	0.38	0.76*
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	-	0.5	0.2	-
ส่วนอ่านหนังสือ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	17	28	29.4	39
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	14.2	19	17	26
	จำนวนที่นั่ง	30	36	36(12)	48
ส่วนชั้นวาง หนังสือ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	19.8	19.9	28.8	19
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	16.5	13.5	16.7	12.7
ตู้หนังสืออ้างอิง	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	2.8	7.2	5.8	1.2
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	2.3	5	3.4	0.8
ทางสัญจรหลัก	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	10.4	24	32.3	28
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	8.7	16.2	18.7	18.6
พื้นที่ทางสัญจร	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	61.6	49.7	61.1	52.8
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	51.3	33.8	35.4	35.2

*ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

จากการสำรวจพบว่า ขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือวิชาการและอ้างอิง มีความผันแปรตั้งแต่ 120 - 172.5 ตารางเมตร สามารถรองรับผู้ใช้ที่ต้องการนั่งอ่านหนังสืออยู่ในช่วง 24 - 48 ที่นั่ง

5.1.3 ขนาดพื้นที่ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ประกอบด้วยส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ (จุดควบคุม) ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ จากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง มีขนาดพื้นที่ใช้สอยต่างกันดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ห้องสมุดฯ		ห้องสมุดฯ วัดลาด ปลาเค้า	ห้องสมุดฯ หนองจอก	ห้องสมุดฯ วัดราช โอรสฯ	ห้องสมุดฯ วัดศิริ พงษ์ฯ
พื้นที่ใช้สอยภายใน (ตร.ม)		120	147	87	150
ความสูงของห้อง (เมตร)		2.50	2.90	2.85	2.65
ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	1.2	14.4	1.32	-
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	1	9.7	1.5	-
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	0.38*	0.76	0.38*	0.76*
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	-	0.5	-	-
ส่วนอ่านหนังสือ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	16.9	25.92	19.4	29.2
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	14	17.5	22.4	19.4
	จำนวนที่นั่ง	30	36	24	48
ส่วนชั้นวาง หนังสือ	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	20.2	19.9	12.7	22.7
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	17	13.5	14.6	15.1
ทางสัญจรหลัก	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	14.4	22.5	8.55	27
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	12	15.3	9.82	18
พื้นที่ทางสัญจร	ขนาดของพื้นที่ (ตร.ม)	67.3	64	45	71.5
	ร้อยละของพื้นที่ห้อง	56	43.5	51.7	47.6

* ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

จากการสำรวจขนาดพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล พบว่ามีขนาดพื้นที่ภายในห้องผันแปรในช่วง 87 - 150.36 ตารางเมตร สามารถรองรับผู้ใช้ได้ในช่วง 24 - 48 ที่นั่ง

ตารางที่ 5.4 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของ
ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรณีศึกษา

ห้องสมุดฯ ขนาดของพื้นที่ใช้สอย		ห้องสมุดฯ หนองจอก		ห้องสมุดฯ วัดลาดปลา เค้า		ห้องสมุดฯ วัดราช โอรสาราม		ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ฯ	
		ตร.ม	%	ตร.ม	%	ตร.ม	%	ตร.ม	%
พื้นที่ของอาคาร		714	100	567	100	717	100	723	100
พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของ		413	57.8	360	63.5	432	60.2	441	61
พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจ		301	42.2	207	36.5	285	39.8	282	39
หมวดหนังสือนิเทศสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก	พื้นที่ภายใน	118	100	120	100	172.5	100	140	100
	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	12.6	10.7	15.2	12.7	14.4	8.3	7.2	5
	มุมเด็ก	26.4	22.4	32.8	27.3	36	20.9	40.2	28.8
	ส่วนอ่านหนังสือ	27.7	23.5	14.4	12	35.6	20.7	21.3	15.2
	ชั้นวางนิเทศสาร	3.42	2.9	2.90	2.5	1.9	1.1	1.9	1.4
	ทางสัญจรหลัก	24	20.3	14.4	12	24.8	14.4	22.8	16.3
	พื้นที่ทางสัญจร	23.8	20.2	40.3	33.5	59.8	34.6	46.6	33.3
หมวดหนังสือวิชาการและอ้างอิง	พื้นที่ภายใน	147	100	120	100	172.5	100	150	100
	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	17.8	12	8.4	7	14.7	8.6	10	6.7
	ส่วนอ่านหนังสือ	28	19	17	14.2	29.4	17	39	26
	ส่วนชั้นวางหนังสือ	19.9	13.5	19.8	16.5	28.8	16.7	19	12.7
	ส่วนสืบค้น	0.76	0.5	0.76*	-	0.38	0.2	0.76*	-
	ตู้อ้างอิง	7.2	5	2.8	2.3	5.8	3.4	1.2	0.8
	ทางสัญจรหลัก	24	16.2	10.4	8.7	32.3	18.7	28	18.6
	พื้นที่ทางสัญจร	49.7	33.8	61.6	51.3	61.1	35.4	52.8	35.2
หมวดหนังสือนิยาย เรื่องสั้นและเรื่อง แปล	พื้นที่ภายใน	147	100	120	100	87	100	150	100
	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	14.4	9.7	1.2	1	1.35	1.5	-	-
	ส่วนอ่านหนังสือ	25.9	17.5	16.9	14	19.4	22.4	29.2	19.4
	ส่วนชั้นวางหนังสือ	19.9	13.5	20.2	17	12.7	14.6	22.7	15
	ส่วนสืบค้น	0.76	0.5	0.38*	-	0.38*	-	0.76*	-
	ทางสัญจรหลัก	22.5	15.3	14.4	12	8.55	9.82	27	18
	พื้นที่ทางสัญจร	64	43.5	67.3	56	45	51.7	71.5	47.6

* ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

5.2 องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาองค์ประกอบของพื้นที่ภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่สำรวจได้มีการแบ่งห้องหนังสือตามหมวดของหนังสือ ซึ่งในแต่ละหมวดจะมีองค์ประกอบของพื้นที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่ได้กำหนดไว้

1. ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก มีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยหลักที่ทำการศึกษาดังนี้ คือ พื้นที่ส่วนของเจ้าหน้าที่ให้บริการ พื้นที่สำหรับมุมเด็ก พื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ พื้นที่ของส่วนวางนิยายสาร รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้า

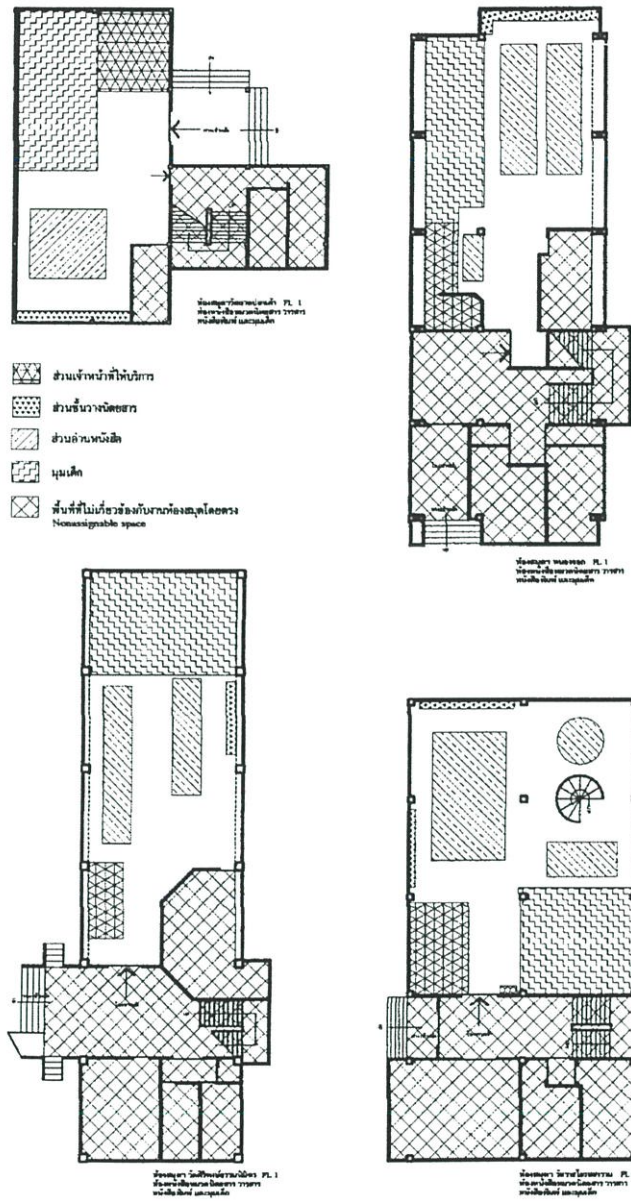
2. ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยหลักที่ทำการศึกษาดังนี้ คือ พื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ (จุดควบคุม) พื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) พื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือและพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้า

3. ห้องสมุดหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยหลักที่ทำการศึกษา คือ พื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ (จุดควบคุม) พื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) พื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้า

ในการวิจัยนี้จะทำการศึกษารายละเอียดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ตามหมวดของหนังสือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก จากการสำรวจห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สามารถจำแนกตามกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยหลักได้ 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางนิยายสาร และส่วนมุมเด็ก จากกรณีศึกษาของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ นนทบุรี ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร แต่ละแห่งมีลักษณะการจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 5.1)

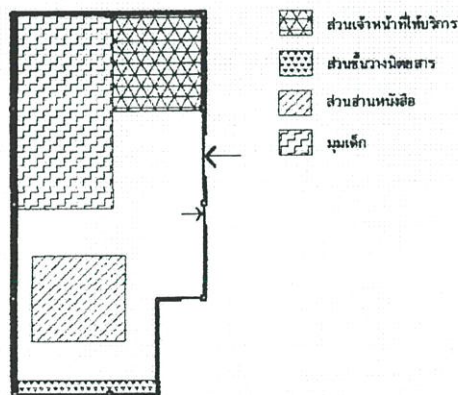
ภาพที่ 5.1 ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร
 วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ
 ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และ
 ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก มีขนาดของห้องหนังสือ 120 ตารางเมตร องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือนี้ มีขนาดของพื้นที่ใช้สอยโดยคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็กของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	15.2	12.7
มูมเด็ก	32.8	27.3
ส่วนอ่านหนังสือ	14.4	12
ส่วนชั้นวางนิยายสาร	2.95	2.5
ทางสัญจรหลัก	14.4	12
ทางสัญจรภายในห้อง	40.3	33.5
พื้นที่ของห้องหนังสือ	120	100

ภาพที่ 5.2 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ห้องหนังสือมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ติดกับประตูทางเข้าออก ห้องหนังสือมากที่สุด โดยมีบริเวณส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสารตั้งห่างออกไปทางด้านในของอาคาร ส่วนชั้นวางนิยายสารถูกตั้งอยู่ห่างจากประตูห้องหนังสือมากที่สุด และส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ใกล้กับชั้นวางนิยายสาร โดยระยะห่างระหว่างชั้นวางนิยายสารกับส่วนอ่านหนังสือเท่ากับ 1.63 เมตร

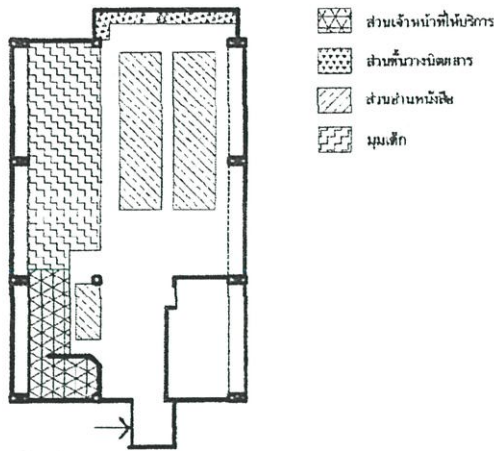
และมีทางสัญจรได้โดยรอบรอบสวนอ่านหนังสือนี้ ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้าเป็นบริเวณที่ผู้ใช้ที่ต้องการไปยังห้องหนังสือหมวดอื่นๆ ต้องสัญจรผ่านเข้ามายังห้องหนังสือนี้ โดยทางประตูเล็กซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออก เส้นทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ ของห้องหนังสือเริ่มจากแนวประตูทางเข้าออกขนานไปตามความกว้างของห้อง แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน โดยด้านหนึ่งเป็นส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสาร และอีกด้านหนึ่งเป็นมุมเด็กและส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการซึ่งตั้งชิดกันอยู่ โดยส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือซึ่งเป็นทางเข้าออกของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า แห่งนี้ พบว่าเส้นทางสัญจรดังกล่าวมีรูปร่างที่บิดเบือนไป ทั้งนี้เกิดขึ้นจากมีความต้องการใช้พื้นที่มีมากขึ้นแต่ขนาดของอาคารจำกัด จึงทำให้พื้นที่ใช้สอยเกิดการซ้อนทับพื้นที่ทางสัญจรภายในที่มีหน้าที่เป็นทางสัญจรหลักของห้องหนังสือแห่งนี้

ห้องสมุดฯ หนองจอก

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก มีขนาดของห้องหนังสือเท่ากับ 117.9 ตารางเมตร องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องหนังสือ มีขนาดพื้นที่ที่ใช้โดยคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือตามตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ หนองจอก

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	12.6	10.7
มุมเด็ก	26.4	22.4
ส่วนอ่านหนังสือ	27.7	23.5
ส่วนชั้นวางนิยายสาร	3.42	2.9
ทางสัญจรหลัก	24	20.3
ทางสัญจรภายในห้อง	23.8	20.2
พื้นที่ของห้องหนังสือ	118	100

ภาพที่ 5.3 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯหนองจอก

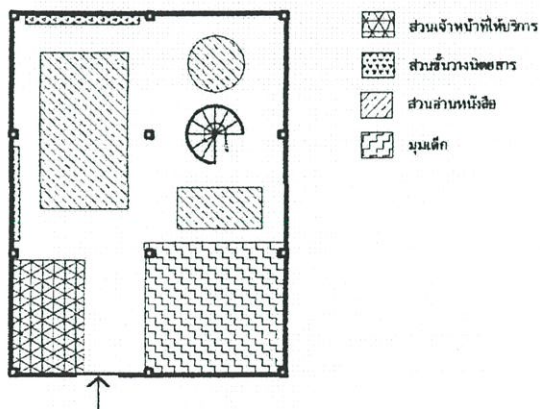
เมื่อผู้ใช้ต้องการติดต่อหรือรับบริการของห้องสมุดฯหนองจอก สามารถติดต่อโดยใช้พื้นที่บริการโถงทางเข้าผ่านทางเคาน์เตอร์ให้บริการที่มีส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือ เมื่อผ่านประตูทางเข้าออกห้องหนังสือจะพบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กัน ถัดจากส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเข้าไปจะเป็นพื้นที่ที่จัดไว้เป็นมุมเด็กซึ่งถูกวางต่อเนื่องไปตามความยาวของห้องหนังสือ ด้านในสุดของห้องหนังสือเป็นส่วนชั้นวางนิตยสาร วารสาร โดยชั้นวางนิตยสารถูกตั้งชิดกับผนังและมีส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ใกล้กันมีระยะห่าง 1.20 เมตร ส่วนอ่านหนังสือประกอบด้วยโต๊ะหนังสือแบบ 6 ที่นั่งจัดเรียงเป็น 2 แถว วางขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือจะถูกวางให้อยู่ใกล้กับชั้นวางนิตยสารมากที่สุด ทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ นั้นวางขนานไปตามแนวยาวของอาคารช่วงกลางห้องหนังสือ ทำให้พื้นที่ของห้องหนังสือถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยที่ด้านหนึ่งเป็นส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร และอีกด้านหนึ่งเป็นมุมเด็กและส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการซึ่งอยู่ติดกัน เนื่องจากเส้นทางสัญจรหลักดังกล่าวมีรูปร่างที่บิดเบือน เป็นผลมาจากความต้องการใช้พื้นที่ของส่วนใช้สอยต่างๆ ที่มากขึ้นแต่อาคารมีขนาดจำกัด และการจัดพื้นที่ใช้สอยที่ไม่สัมพันธ์กันจึงทำให้พื้นที่ใช้สอยเกิดการซ้อนทับกับทางสัญจรหลักของห้องหนังสือจนมีรูปร่างบิดเบือน

ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก มีขนาดของห้องหนังสือ 172.50 ตารางเมตร องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือนี้มีขนาดของพื้นที่ใช้สอย โดยคิดเป็น ร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ ดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	14.4	8.35
มุมเด็ก	36	20.9
ส่วนอ่านหนังสือ	35.6	20.65
ส่วนชั้นวางนิตยสาร	1.9	1.10
ทางสัญจรหลัก	24.8	14.4
ทางสัญจรภายในห้อง	59.8	34.6
พื้นที่ของห้องหนังสือ	172.5	100

ภาพที่ 5.4 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

เมื่อผู้ใช้เข้าใช้ห้องสมุดในห้องหนังสือหมวดนี้ จะพบกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้ประตูทางเข้าออก ด้านตรงกันข้ามเป็นพื้นที่ที่จัดไว้เป็นมุมเด็ก โดยมีเส้นทางสัญจรตัดแบ่งพื้นที่ทั้งสองออก

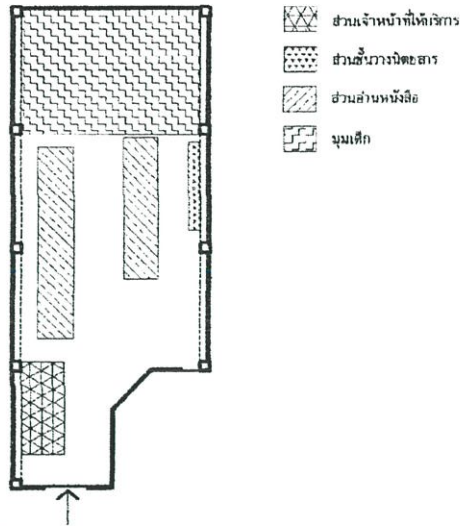
จากกันไปตามความยาวของอาคาร ถัดเข้าไปเป็นส่วนอ่านหนังสือซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับชั้นวางนิตยสารซึ่งวางชิดกับผนังด้านในสุดของห้องหนังสือ มีระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารกับโต๊ะหนังสือเท่ากับ 1.20 เมตร อีกด้านหนึ่งจัดเป็นโต๊ะหนังสือซึ่งแยกตัวออกจากกลุ่มของส่วนอ่านหนังสือเป็นพื้นที่ที่จัดไว้สำหรับผู้ใช้ที่ต้องการทำงานเป็นกลุ่ม ห้องหนังสือแห่งนี้มีบันไดเวียนที่เชื่อมต่อกับห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลซึ่งตั้งอยู่บนชั้นลอยของอาคาร และพบได้เฉพาะกับห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามเท่านั้น ทางสัญจรที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ มีรูปร่างบิดเบือน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าส่วนพื้นที่ใช้สอยภายในมีความต้องการพื้นที่ที่ต่างกันจึงทำให้เกิดการซ้อนทับกันของพื้นที่ใช้สอย อย่างที่พบกับ เคาน์เตอร์ให้บริการในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งขวางแนวประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือ ที่เป็นบานเปิด 2 บาน เป็นผลให้ประตูใช้งานได้เพียง 1 บาน เท่านั้น และเส้นทางที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ มีแนวการสัญจรอยู่บริเวณกึ่งกลาง ซึ่งขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ โดยที่ขนาดเส้นทางสัญจรมีความกว้างไม่เท่ากันตลอดทั้งเส้นทาง

ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก ซึ่งมีขนาดของห้องหนังสือเท่ากับ 140.14 ตารางเมตร องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือนี้ มีขนาดเท่ากับพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ ดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 แสดงขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมูมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

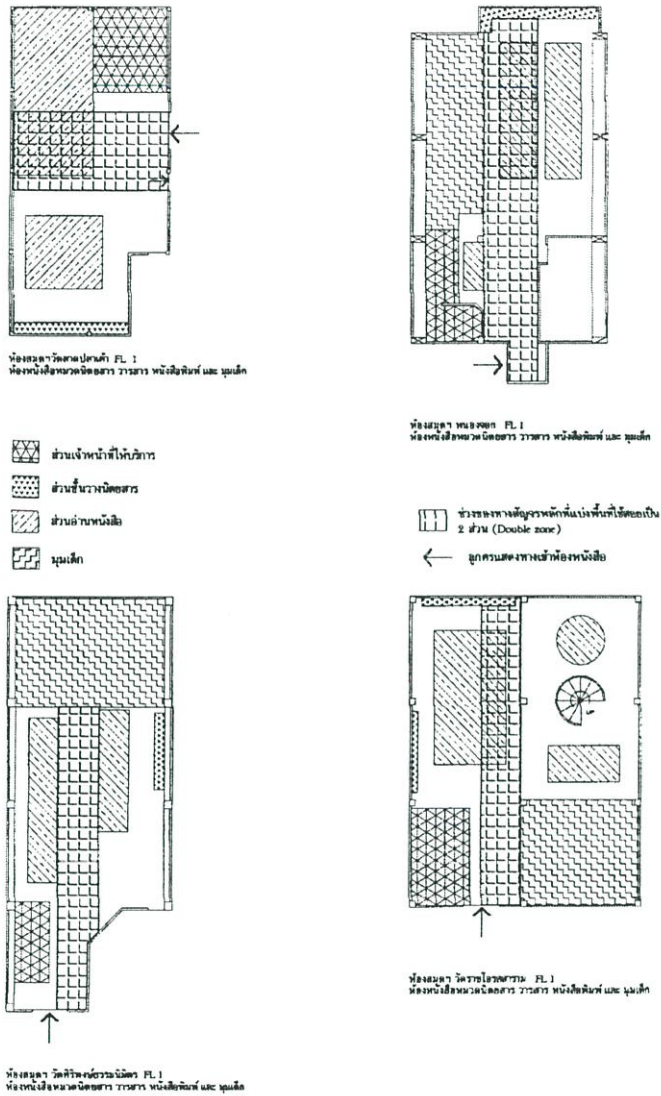
องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	7.2	5
มูมเด็ก	40.3	28.8
ส่วนอ่านหนังสือ	21.3	15.2
ส่วนชั้นวางนิตยสาร	1.9	1.4
ทางสัญจรหลัก	22.8	16.3
ทางสัญจรภายในห้อง	46.6	33.3
พื้นที่ของห้องหนังสือ	140	100

ภาพที่ 5.5 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยกำหนดให้มีประตูทางเข้าออกอยู่ทางด้านกว้างของห้องหนังสือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออกห้องหนังสือ ห้องสมุดแห่งนี้จัดพื้นที่ด้านในสุดของห้องเป็นบริเวณของมุมเด็ก บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือจัดเป็นส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสาร โดยที่ชั้นวางนิยายสารตั้งพิงหน้าต่างของอาคาร มีการเว้นระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสารกว้าง 1.28 เมตร ส่วนอ่านหนังสือมีการจัดเรียงโต๊ะหนังสือเป็น 2 แถววางขนานไปตามความยาวของอาคาร แต่ละแถวถูกแยกจากกันด้วยทางสัญจรหลักของห้องหนังสือ ความกว้าง 2.10 เมตร มีแนวการสัญจรอยู่บริเวณกึ่งกลาง ซึ่งขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือไปจนถึงส่วนมุมเด็กซึ่งเป็นส่วนพื้นที่ใช้สอยที่อยู่ด้านในสุด ภายในห้องหนังสือของอาคารห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรนี้ไม่พบว่ามีเสาของอาคารในบริเวณกลางห้อง เนื่องจากอาคารถูกออกแบบให้มีช่องความกว้างของเสาอาคารกว้างเป็นพิเศษกว่าห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครแห่งอื่นๆ ทำให้การจัดพื้นที่ใช้สอยไม่กีดขวางหรือซ้อนทับทางสัญจรหลัก แต่พบว่าส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ขวางประตูทางเข้าออก ทำให้ประตูที่มีลักษณะของบานเปิดเป็นแบบ 2 บานสามารถเปิดใช้ได้เพียง 1 บานเท่านั้น

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่ามีการจัดผังพื้นแบบเปิด (Open plan) ทำให้เจ้าหน้าที่ให้บริการสามารถสอดส่อง ดูแล หรือตรวจตราได้ทั่วทั้งห้องหนังสือ และมีการวางเส้นทางสัญจรที่สามารถเข้าใช้ยังส่วนใช้สอยต่างๆ ของห้องหนังสือมีแนวการสัญจรอยู่บริเวณกึ่งกลาง

ภาพที่ 5.6 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4

ของห้องหนังสือ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นทางสัญจรหลักของห้อง พบว่าเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ยกเว้นที่ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ที่พบว่าเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ซึ่งทางสัญจรทั้ง 2 แนว มีลักษณะเหมือนกัน คือ ตั้งอยู่บริเวณแนวกึ่งกลางของห้องหนังสือ ทำให้เกิดพื้นที่ใช้สอยถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เป็นรูปแบบของทางสัญจรแนวเดียวที่แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน (Double zone) จากภาพที่ 5.6 สามารถสังเกตเห็นการซ้อนทับกันของพื้นที่ใช้สอย ทำให้เกิดการบิดเบือนรูปร่างของเส้นทางสัญจรจนไม่ชัดเจน ยกเว้นห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็กของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มีความชัดเจนของเส้นทางสัญจรมากที่สุด

จากห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กที่ทำการศึกษาระดับชั้นศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในคือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ มุมเด็ก ส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางนิตยสาร รวมถึงทางสัญจรภายใน พบว่าการจัดห้องหนังสือในหมวดนี้ทุกแห่งกำหนดส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ใกล้ประตูมากที่สุด มีห้องสมุดฯ 3 แห่งที่จัดให้มุมเด็กอยู่ใกล้หรือติดกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ยกเว้นเพียงห้องหนังสือหมวดนี้ของวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรเท่านั้น ส่วนชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือจะถูกวางอยู่ใกล้ชิดกัน โดยที่ห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรจัดส่วนนี้อยู่ตอนกลางของห้องหนังสือ ส่วนห้องสมุดฯ อีก 3 แห่งที่เหลือจัดส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือ

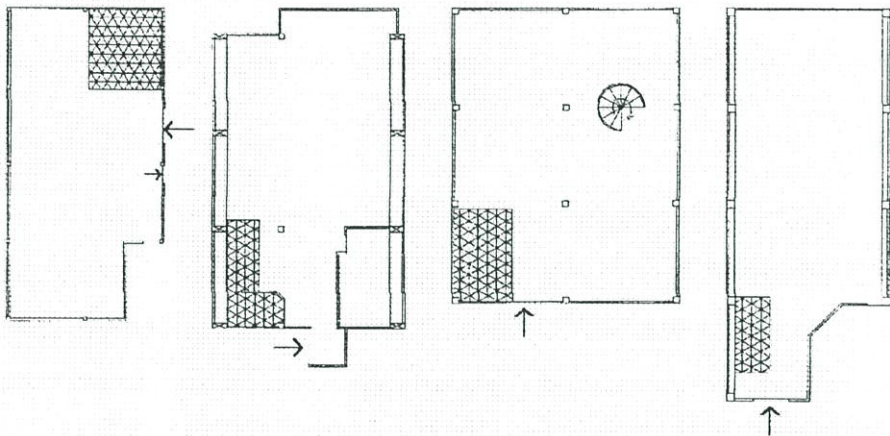
การเปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร กลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ในกรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนทั้ง 4 แห่ง นำมาทำการวิเคราะห์ ลักษณะของการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางนิตยสาร และมุมเด็ก รวมไปถึงประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายใน ซึ่งจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย ได้ 3 ความสัมพันธ์ คือ

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและประตูทางเข้าออก

ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกจัดให้อยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออกมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จะใช้บริเวณส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยอยู่ในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก เป็นศูนย์กลางของการให้บริการ ได้แก่ การยืมและคืนหนังสือ การสมัครสมาชิกและสอบถามข้อมูลของห้องสมุด จากการสังเกตพบว่า เป็นบริเวณที่ผู้ใช้กับเจ้าหน้าที่มีการปฏิสัมพันธ์กันมากที่สุด ขนาดของพื้นที่ผืนผวนอยู่

ในช่วง 7.2 -15.2 ตารางเมตร และขนาดของประตูทางเข้าออกมีความกว้าง 1.60 เมตร และ 1.80 เมตร พบว่าที่ในห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีการจัดพื้นที่ให้บริการในส่วนนี้ ขวางประตูทางเข้าออก และปิดตายให้ผู้ใช้งานสามารถใช้ประตูเพียงด้านเดียว

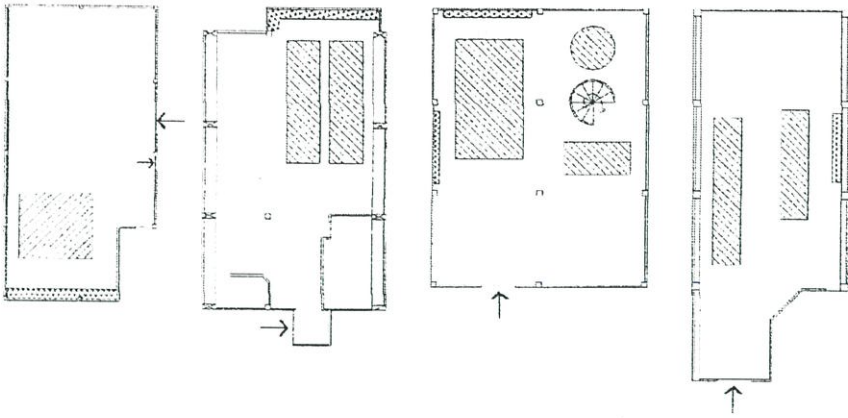
จากห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง เราสามารถพบลักษณะความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูจากผนังของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ในห้องสมุดฯแต่ละแห่ง แสดงให้เห็นดังภาพการเปรียบเทียบต่อไปนี้

ภาพที่ 5.7 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและประตูทางเข้า ในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษา ทั้ง 4

ความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร

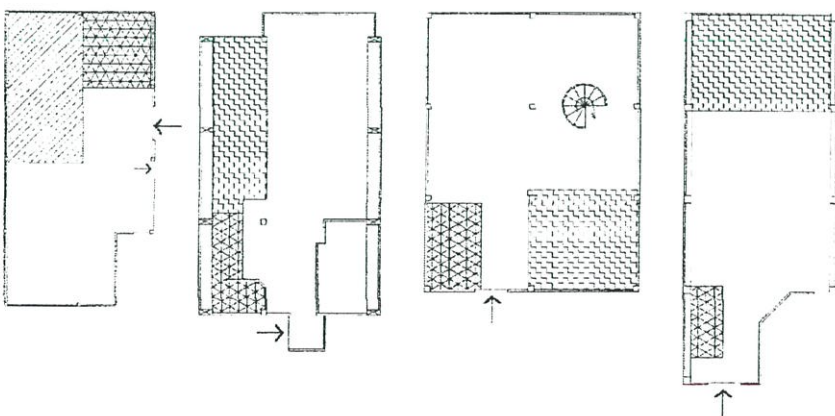
ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ในห้องหนังสือหมวดนิตยสารของห้องสมุดฯทุกแห่ง จะตั้งอยู่ติดกันโดยมีส่วนของพื้นที่สัญจรแบ่งระยะห่างเพื่อเป็นพื้นที่ในการใช้งานขนาดแตกต่างกัน ผันแปรระหว่าง 1.20 – 1.63 เมตร พบว่าตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยทั้ง 2 ส่วนนี้จะตั้งอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือ โดยตั้งชั้นวางนิตยสารชิดกับผนังด้านในของอาคาร และมีส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ถัดจากชั้นวางเข้ามา รูปแบบนี้จะพบในห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอกและห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ส่วนห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร พื้นที่ 2 ส่วนนี้จะถูกวางอยู่กลางห้องหนังสือ โดยมีทางสัญจรหลักแบ่งส่วนอ่านหนังสือแยกออกเป็น 2 ส่วนอย่างเห็นได้ชัด และการจัดชั้นวางนิตยสารถูกตั้งติดกับหน้าต่างของอาคาร กลุ่มของที่นั่งในส่วนอ่านหนังสือมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยอยู่ในช่วง 14.4 - 35.6 ตารางเมตร รูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯ ในแต่ละแห่ง แสดงให้เห็นดังภาพการเปรียบเทียบต่อไปนี้

ภาพที่ 5.8 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและมุมเด็ก

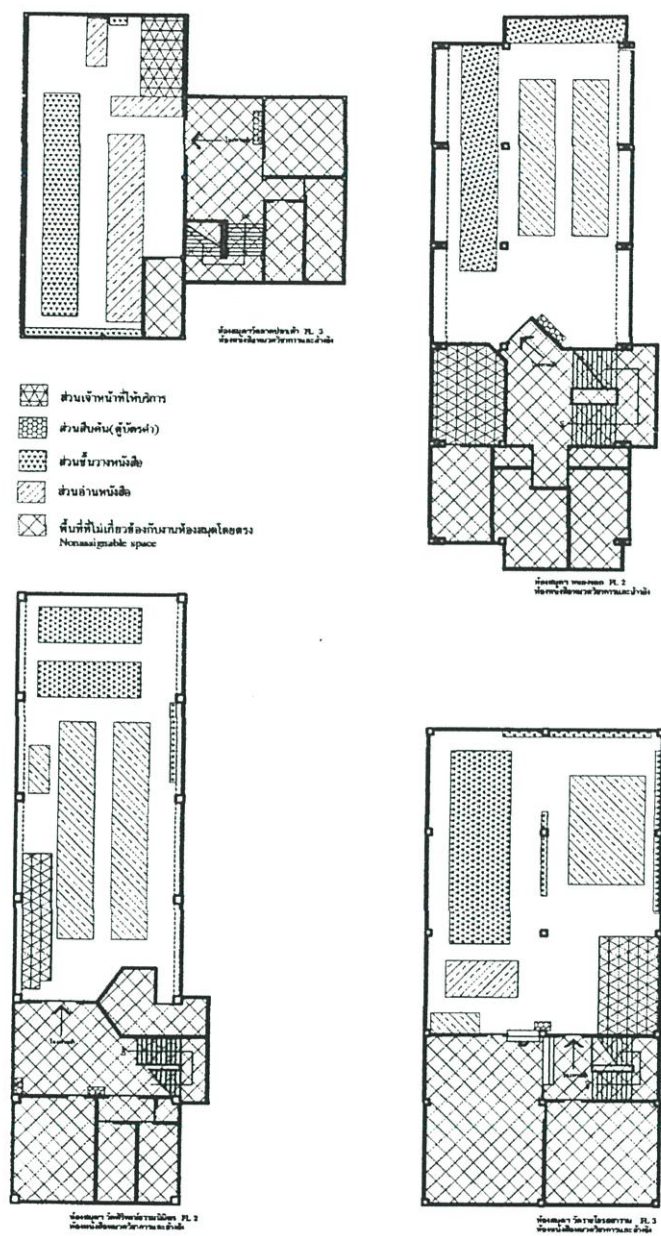
มุมเด็กมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง มีชั้นวางหนังสือเตี้ยล้อมรอบแสดงขอบเขตของพื้นที่มุมเด็ก ในห้องสมุดแต่ละแห่งของกรณีศึกษาขนาดพื้นที่ของมุมเด็กมีความผันแปรในช่วง 26.4 – 40.3 ตารางเมตร จากการสำรวจพบว่า ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและมุมเด็ก การจัดตำแหน่งของพื้นที่ ในห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอกและห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ถูกตั้งอยู่ใกล้กันใน 3 ลักษณะคือ อยู่ติดกันโดยใช้คานากว้างของพื้นที่ติดกัน และอยู่ตรงกันข้ามโดยมีทางสัญจรหลักตัดผ่านตามลำดับ ส่วนห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่จัดให้ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและมุมเด็กแยกขาดจากกัน พบว่ามุมเด็กถูกจัดให้มีบริเวณอยู่ด้านในสุดของอาคาร ซึ่งห่างจากส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมากที่สุด รูปแบบของความสัมพันธ์ของพื้นที่ทั้ง 2 ในห้องสมุดฯ แต่ละแห่ง แสดงให้เห็นดังภาพการเปรียบเทียบต่อไปนี้

ภาพที่ 5.9 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและมุมเด็กในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4

5.2.2. การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากการสำรวจห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สามารถจำแนกตามกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยหลักได้ 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางนิตยสาร และส่วนมุมเด็ก จากกรณีศึกษาของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดหนองจอก ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร แต่ละแห่งมีลักษณะการจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 5.10)

ภาพที่ 5.10. ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดหนองจอก ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดวัดศรีพงษ์ศรีธรรมนิมิตร

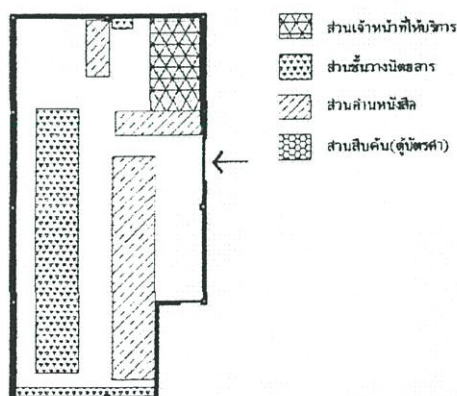
ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีขนาดของห้องหนังสือ 120 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ซึ่งขนาดของพื้นที่ใช้สอยโดยคิดเป็นค่าร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายใต้ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ดังตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9. แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายใต้ค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตร.ม)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	8.4	7
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.76*	-
ส่วนอ่านหนังสือ	17	14.2
ส่วนชั้นวางหนังสือ	19.8	16.5
ตู้หนังสืออ้างอิง	2.8	2.3
ทางสัญจรหลัก	10.4	8.7
พื้นที่ทางสัญจร	61.6	51.3
พื้นที่ห้องหนังสือ	120	100

*ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

ภาพที่ 5.11. การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

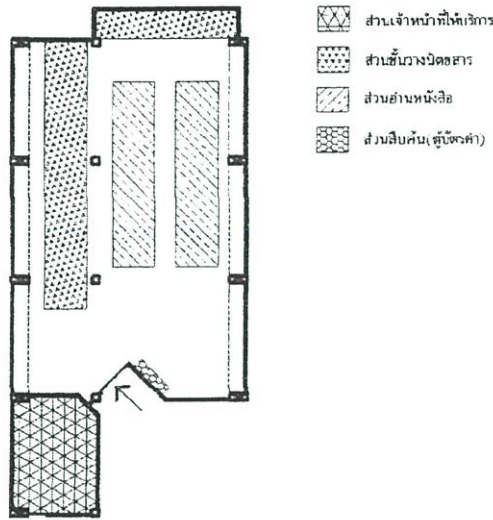
ห้องหนังสือมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประตูทางเข้าห้องตั้งอยู่ทางแนวยาวของอาคาร พบว่าส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ในส่วนนี้มีบรรณรักษ์ประจำอยู่เพื่อคอยให้บริการกับผู้ใช้จะอยู่ติดกับ ประตูทางเข้า ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ถูกจัดให้อยู่นอกบริเวณห้องหนังสือ ซึ่งเป็นพื้นที่ในส่วนของโถง ทางเข้าห้องหนังสือ ในช่วงชั้นวางหนังสือถูกจัดให้เรียงเป็นแถวขนานไปตามยาวของอาคารและอยู่ติด กับหน้าต่างของอาคาร ส่วนอ่านหนังสือถูกจัดอยู่ใกล้ส่วนชั้นวางหนังสือ โดยเรียงเป็นแถวขนานไปกับ ชั้นวางหนังสือ โดยมีทางสัญจรแบ่งพื้นที่ใช้สอยทั้ง 2 ส่วนออกจากกัน โดยมีระยะห่างเท่ากับ 1.4 เมตร ด้านในสุดของห้องหนังสือเป็นตู้หนังสืออ้างอิงที่ตั้งผิงผนังไว้ ทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยัง ส่วนใช้สอยต่างๆ ของห้องหนังสือจากประตูทางเข้าออกไปจนถึงหน้าต่างของอาคารในด้านตรงข้ามกัน แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน ด้านหนึ่งเป็นพื้นที่ที่มีส่วนชั้นวางหนังสือ และส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ ห่างจากประตูทางเข้าออก อีกด้านหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้กับประตูห้องมีพื้นที่ที่เป็นส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ซึ่ง มีการจัดพื้นที่เอนกประสงค์อยู่ใกล้ๆ กัน เส้นทางสัญจรหลักดังกล่าว มีรูปร่างบิดเบือนไป เนื่องจากมี การจัดพื้นที่ในส่วนใช้สอยซ้อนทับทางสัญจร อาจเป็นผลมาจากปริมาณความต้องการพื้นที่ที่มีมากแต่ ขนาดของพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงส่งผลต่อพื้นที่ทางสัญจรของห้อง ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ห้องสมุดฯหนองจอก

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีขนาดของห้องหนังสือ 147.45 ตารางเมตร มีองค์ประกอบ ของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ทั้ง 4 ส่วนหลักมีขนาดของพื้นที่ใช้สอย โดยคิดเป็นค่าร้อยละของพื้นที่ ห้องหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ดังตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10. แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการ และอ้างอิง ของห้องสมุดฯหนองจอก

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้อง หนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตร.ม)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	17.8	12
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.76	0.5
ส่วนอ่านหนังสือ	28	19
ส่วนชั้นวางหนังสือ	19.9	13.5
ตู้หนังสืออ้างอิง	7.2	5
ทางสัญจรหลัก	24	16.2
พื้นที่ทางสัญจร	49.7	33.8
พื้นที่ห้องหนังสือ	147	100

ภาพที่ 5.12. การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ หนองจอก

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯหนองจอกมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สำหรับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องหนังสือหมวดนี้ของห้องสมุดฯหนองจอก เป็นพื้นที่ที่กั้นเป็นสัดส่วนแบบถาวร มีผนังกระจกที่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถสอดส่องดูแลผู้ใช้พื้นที่ในห้องหนังสือได้ บรรณารักษ์จะประจำในส่วนบริการนี้เพื่อคอยอำนวยความสะดวกและช่วยในการสืบค้น และ ปฏิบัติงานภาคเอกสารต่างๆ ผู้ใช้ที่ต้องการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ได้โดยใช้ช่องติดต่อที่อยู่เหนือเคาน์เตอร์ ให้บริการและใช้พื้นที่ด้านหน้าห้องของเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ใกล้กันกับบันได ประตูทางเข้าสู่ห้องของ เจ้าหน้าที่เป็นเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ มีความกว้าง 0.75 เมตร ส่วนประตูทางเข้าห้องหนังสือมีขนาด 1.70 เมตร อยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ภายในห้องหนังสือจะมีส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ถูกตั้งอยู่ใกล้ กับประตู ส่วนชั้นวางหนังสือถูกจัดเรียงขนานไปตามความยาวของอาคารไปจนถึงผนังด้านในของ อาคาร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ขนานไปกับส่วนชั้นวางหนังสือ โดยมีระยะห่างจากกัน 1.54 เมตร การจัดโต๊ะของส่วนอ่านหนังสือเป็นการจัดโดยแบ่งเป็นแถว 2 แถว โดยมีระยะห่าง 1.76 เมตร จากโต๊ะหนึ่ง ถึงอีกโต๊ะหนึ่ง ด้านในสุดของอาคารจัดวางตู้หนังสืออ้างอิงไว้ ซึ่งห่างจากส่วนอ่านหนังสือ 2.58 เมตร ส่วนอ่านหนังสือมีทางเดินได้โดยรอบ

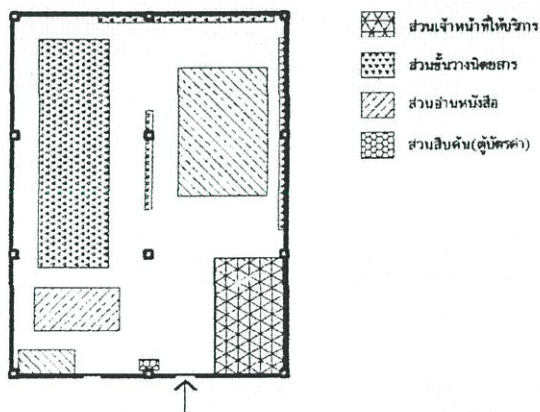
ทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ ขนานจากประตูทางเข้าไปตามด้าน ยาวของห้อง แบ่งพื้นที่ของห้องออกเป็น 2 ส่วนตามยาว ซึ่งการซ้อนทับการของพื้นที่ทำให้เส้นทาง สัญจรหลักเกิดการบิดเบือน

ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีขนาดของห้องหนังสือ 172.5 ตารางเมตร ซึ่งองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือทั้ง 4 ส่วนหลัก มีขนาดของพื้นที่และคิดเป็นค่าร้อยละของพื้นที่ใช้สอยของพื้นที่ห้องหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ดังตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11. แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยกายและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตร.ม)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	14.7	8.6
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.38	0.2
ส่วนอ่านหนังสือ	29.4	17
ส่วนชั้นวางหนังสือ	28.8	16.7
ตู้หนังสืออ้างอิง	5.8	3.4
ทางสัญจรหลัก	32.3	18.7
พื้นที่ทางสัญจร	61.1	35.4
พื้นที่ห้องหนังสือ	172.5	100

ภาพที่ 5.13 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม

ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยมีประตูทางเข้าออกอยู่ด้านกว้างของอาคาร ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออก มีบรรณารักษ์ประจำอยู่ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องหนังสือแห่งนี้เพื่อคอยให้บริการและปฏิบัติงาน โดยมีกำหนดให้ส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสืออยู่ใกล้กันและลึกเข้าไปด้านใน ห้องหนังสือ ส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นแถวตอนเดียวขนานไปตามความยาวของอาคารไปจนถึงผนังด้านหลังของห้องหนังสือ ซึ่งมีทางสัญจรระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับส่วนชั้นวางหนังสือ มีระยะห่าง 3.30 เมตร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ใกล้กับตู้หนังสืออ้างอิง ซึ่งมีระยะห่างจากกัน 1.91 เมตร โดยรอบของส่วนอ่านหนังสือมีทางสัญจรล้อมรอบ ตู้หนังสืออ้างอิงตั้งพียงอยู่กับผนังด้านในสุดของห้อง ทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ ขนานตามความยาวของอาคาร ทำให้พื้นที่ใช้สอยถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เนื่องจากขนาดความกว้างของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีมากที่สุดเมื่อเทียบกับห้องสมุดฯ ในกรณีศึกษา ทำให้มีพื้นที่ทางสัญจรในขนาดที่กว้างกว่าห้องสมุดฯ อื่นๆ

การจัดผังบริเวณส่วนใช้สอยของห้องหนังสือเป็นแบบเปิด ทำให้ผู้ใช้และเจ้าหน้าที่ให้บริการสามารถมองเห็นไปยังส่วนต่างๆ ได้ทั่วถึง บรรณารักษ์มีความต้องการที่จะมองเห็นทุกๆ ส่วนของห้องหนังสือจากส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ เพื่อการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยของหนังสือและผู้ใช้บริการ

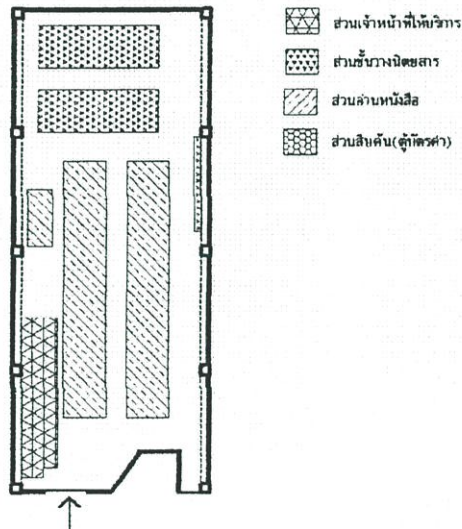
ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีขนาดของห้องหนังสือ 150.36 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ 4 ส่วนหลัก ที่มีขนาดของพื้นที่ที่ใช้โดยคิดเป็นร้อยละของพื้นที่ห้องหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ดังตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในและคำร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย(ตร.ม)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	10.	6.7
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.76*	-
ส่วนอ่านหนังสือ	39	26
ส่วนชั้นวางหนังสือ	19	12.7
ตู้หนังสืออ้างอิง	1.2	0.8
ทางสัญจรหลัก	28	18.6
พื้นที่ทางสัญจร	52.8	35.2
พื้นที่ห้องหนังสือ	150	100

* ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

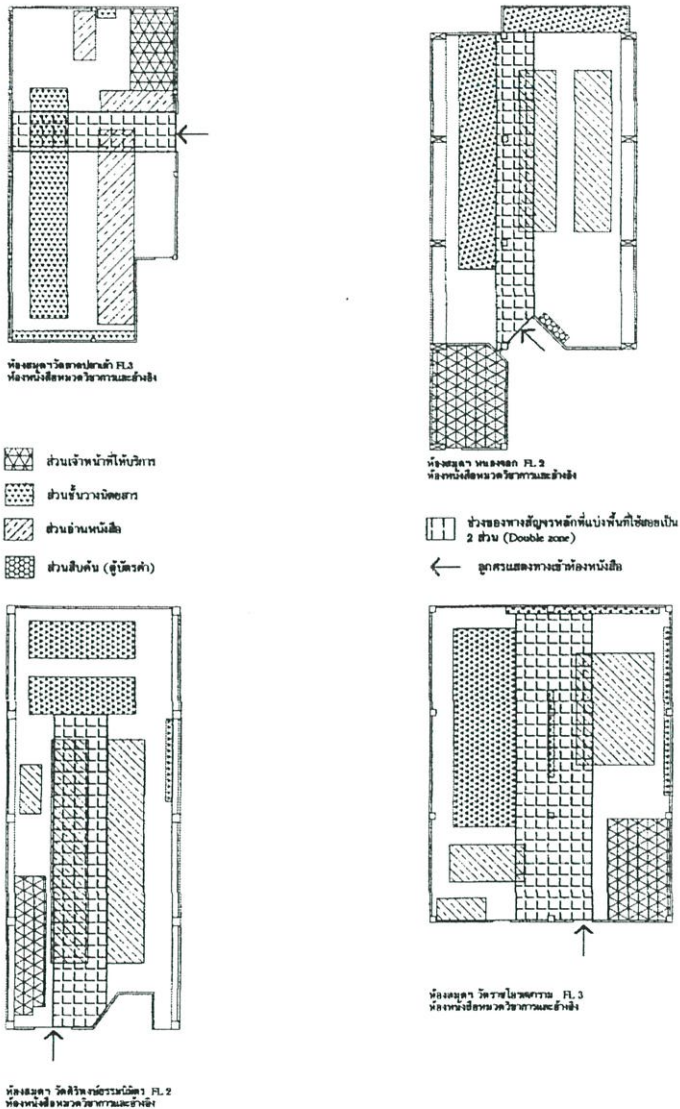

ภาพที่ 5.14 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งมีประตูอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออก ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้บรรณารักษ์ประจำเพื่อคอยให้บริการในการใช้ห้องหนังสือและทำงานในภาคเอกสาร ส่วนชั้นวางหนังสือถูกจัดวางชั้นวางหนังสือเป็นแถวอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือ เรียงขนานไปตามด้านกว้างของอาคาร แต่ละแถวของชั้นวางหนังสือมีระยะห่าง 0.90 เมตร และช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.66 เมตร ใช้พื้นที่ 18.7 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของพื้นที่ใช้

สอยภายในห้องหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือตั้งห่างจากกัน 1.20 เมตร โຕะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือจัดเป็น 2 แถว มีระยะห่างจากกัน 1.80 เมตร และเป็นเสมือนทางสัญจรหลักตัดผ่านไปจนถึงส่วนชั้นวางหนังสือด้านใน รูปแบบของการสัญจร เป็นเส้นทางสัญจรหลักทางเดียววางไปตามแนวยาวของอาคาร ทำให้พื้นที่ใช้สอยถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่ามีการจัดผังพื้นแบบเปิด (Open plan) ทำให้เจ้าหน้าที่ให้บริการสามารถสอดส่อง ดูแล หรือตรวจตราได้ทั่วทั้งห้องหนังสือ และมีการวางเส้นทางสัญจรที่สามารถเข้าใช้ยังส่วนใช้สอยต่างๆ ของห้องหนังสือมีแนวการสัญจรอยู่บริเวณกึ่งกลาง ของห้องหนังสือ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นทางสัญจรหลักของห้อง พบว่าเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ยกเว้นที่ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ที่พบว่ามีเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ซึ่งทางสัญจรทั้ง 2 แนว มีลักษณะเหมือนกัน คือ ตั้งอยู่บริเวณแนวกึ่งกลางของห้องหนังสือ ทำให้เกิดพื้นที่ใช้สอยถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เป็นรูปแบบของทางสัญจรแนวเดียวที่แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน (Double zone) จากภาพที่ 5.15 สามารถสังเกตเห็นการซ้อนทับกันของพื้นที่ใช้สอย ทำให้เกิดการบิดเบือนรูปร่างของเส้นทางสัญจรจนมีรูปร่างไม่ชัดเจน ยกเว้นห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มีความชัดเจนของเส้นทางสัญจรมากที่สุด

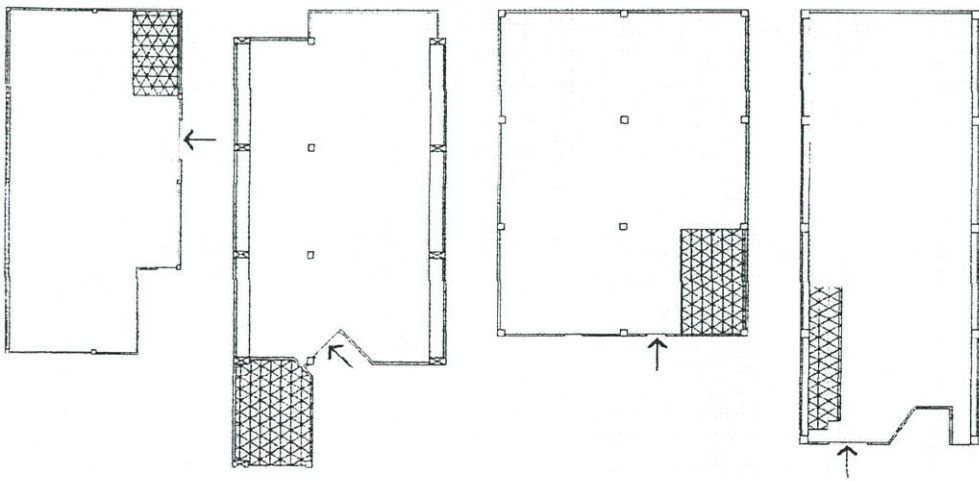

ภาพที่ 5.15 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

จากกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานครในกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะการจัดองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ประกอบด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ รวมไปถึงพื้นที่ทางสัญจรและประตูทางเข้าออก จากการสำรวจห้องหนังสือของกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามและห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร สามารถจำแนกลักษณะ 3 ความสัมพันธ์กันของพื้นที่ใช้สอย

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออก

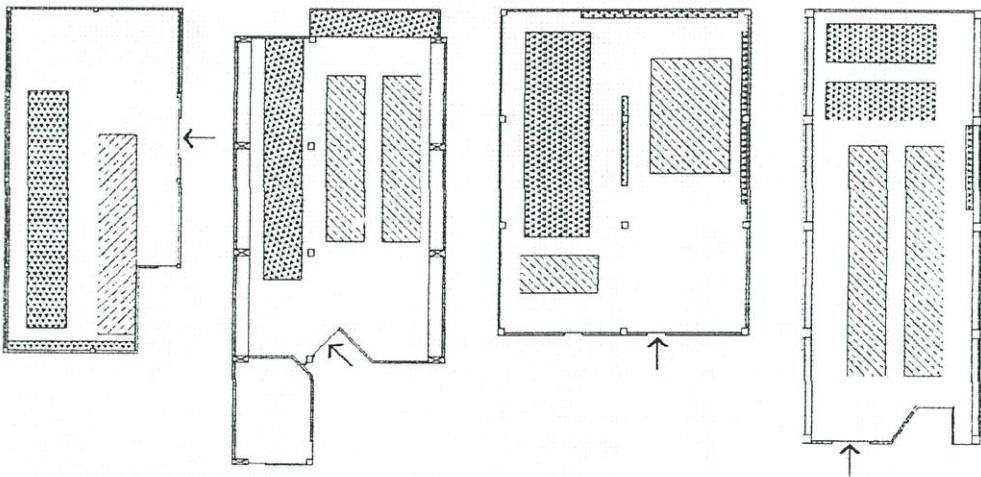
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ เป็นบริเวณที่บรรณารักษ์ของห้องสมุดฯจะเป็นผู้ให้บริการประจำอยู่ เพื่อคอยให้บริการผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่ต้องการคำแนะนำการใช้ ทั้งยังทำงานด้านการบริหารและจัดการทรัพยากรในห้องสมุดฯ จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดฯทั้ง 4 แห่ง จัดให้ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้ๆ กับประตูทางเข้าออก และจัดให้เจ้าหน้าที่หันหน้าไปยังผู้เข้าใช้ห้องหนังสือแห่งนี้ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้สอดส่องดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยของผู้ใช้และทรัพย์สินของห้องสมุดฯ ผู้ใช้บริการทุกคนต้องผ่านส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ เมื่อเดินเข้ามายังห้องหนังสือ ขนาดพื้นที่ใช้สอยในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่สำรวจพบอยู่ในช่วง 8.40 -17.75 ตารางเมตร และขนาดของประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือที่พบ 0.85 1.60 และ 1.80 เมตร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากห้องสมุดฯแต่ละแห่ง มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอย 2 ส่วนนี้เหมือนกัน สามารถแสดงให้เห็นได้ในภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 5.16 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออกในห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ

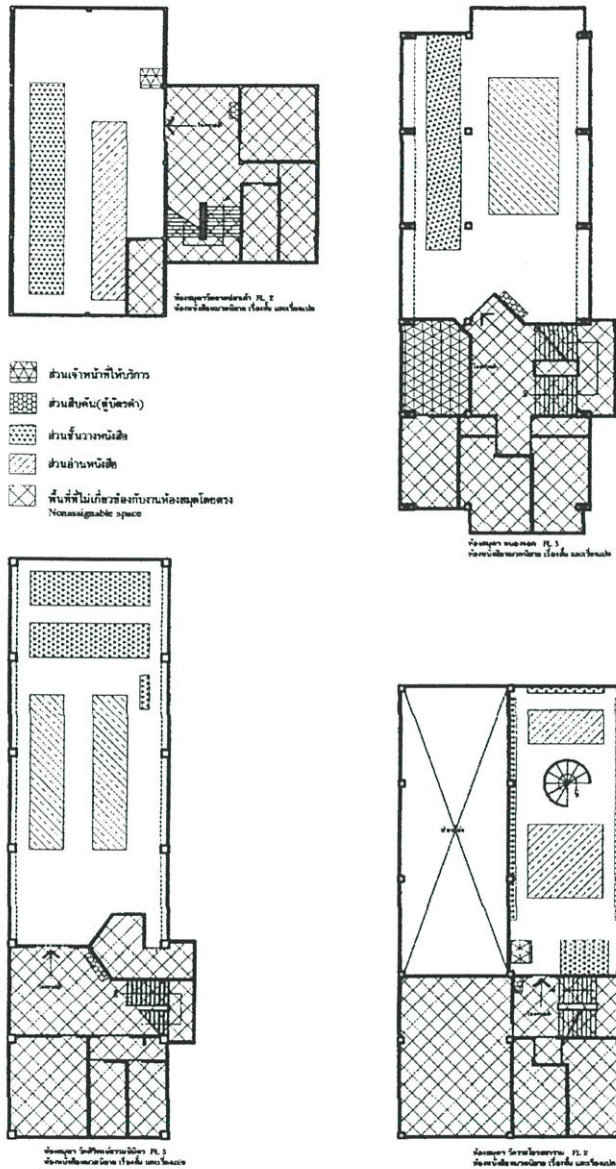
ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากกรณีศึกษา พบว่าจะถูกตั้งให้อยู่ใกล้กัน โดยมีรูปแบบของการจัดวางต่างกันไปแต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ ส่วนชั้นวางหนังสือจะจัดวางชั้นหนังสือให้เจ้าหน้าที่สามารถมองเห็นช่องทางเดินภายในชั้นวางหนังสือได้โดยตลอดเพื่อสอดส่องดูแลได้อย่างทั่วถึงและให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นได้เช่นกัน ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือมีความสัมพันธ์ในด้านการใช้พื้นที่ ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือผันแปรอยู่ในช่วง 1.20 – 2.65 เมตร ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามและห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีขนาดพื้นที่ใช้สอยเท่ากับ 17, 28.1, 29.4, 38.9 ตารางเมตร ตามลำดับและมีจำนวนที่นั่งที่รองรับการบริการภายในห้องหนังสือแต่ละแห่งเท่ากับ 46, 36, 52, 70 ที่นั่งตามลำดับ ส่วนชั้นวางหนังสือ (ทั่วไป) ซึ่งสามารถให้ผู้ใช้ยืมและคืนได้ตามปกติมีขนาดของพื้นที่ใช้สอยของแต่ละห้องสมุดฯ เท่ากับ 19.8, 19.9, 28.8, 18.7 ตารางเมตร ตามลำดับ ตู้หนังสืออ้างอิงเป็นหนังสือที่จัดเก็บไว้ในตู้หนังสือซึ่งมีบานเปิดตู้เป็นกระจกเลื่อน เนื่องจากเป็นหนังสือที่ผู้ใช้ไม่สามารถยืมหรือนำออกไปใช้จากในบริเวณห้องหนังสือได้ จากการสำรวจจะพบว่าการจัดตู้หนังสืออ้างอิงนี้จะถูกจัดให้พียงกับผนังซึ่งกระจายไปตามส่วนอื่นๆ ที่มีพื้นที่สามารถตั้งตู้หนังสือได้ จุดที่วางตู้หนังสือที่พบมากคือ บริเวณใกล้กับส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องสมุดฯ ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม จะวางตู้หนังสืออ้างอิงพียงผนังด้านในห้องหนังสือ ส่วนห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ตั้งไว้ตอนกลางห้องพียงหน้าต่างห้องหนังสือ ซึ่งอยู่ใกล้กับส่วนอ่านหนังสือมากที่สุด

ภาพที่ 5.17 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4

5.2.3 การจัดพื้นที่ใช้สอยห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากการสำรวจห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณีศึกษาห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร สามารถจำแนกตามกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยหลักได้ 4 ส่วน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางนิตยสาร และส่วนมุมเด็ก จากกรณีศึกษาของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดหนองจอก ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร แต่ละแห่งมีลักษณะการจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยดังต่อไปนี้ (ดูภาพที่ 5.10)

ภาพที่ 5.18 ตำแหน่งของการจัดวางกลุ่มพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง คือ ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดหนองจอก ห้องสมุดวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

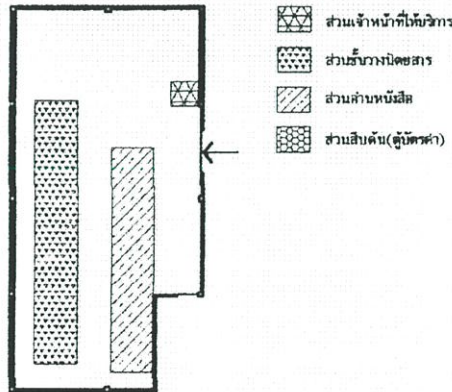
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีขนาดของห้อง 120 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ โดยคิดตามขนาดพื้นที่ใช้สอยที่ใช้และคำนวณหาค่าร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ โดยจำแนกให้เห็นดังตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	1.2	1
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.38*	-
ส่วนอ่านหนังสือ	16.9	14
ส่วนชั้นวางหนังสือ	20.2	17
ทางสัญจรหลัก	14.4	12
พื้นที่ทางสัญจร	67.3	56
พื้นที่ภายในห้องหนังสือ	120	100

*ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

ภาพที่ 5.19 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านยาวของห้องหนังสือ จากการสำรวจพบว่าส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในห้องหนังสือนี้

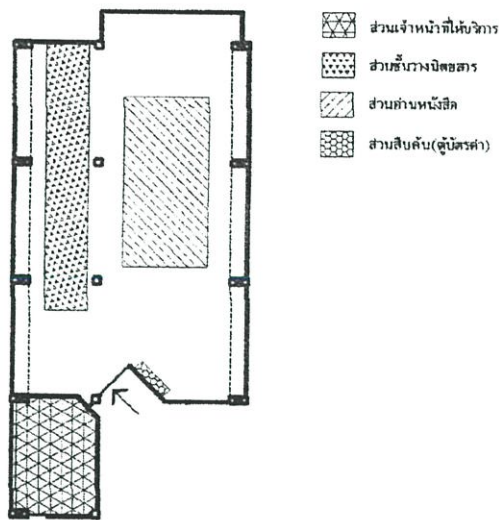
จัดเป็นโต๊ะที่นั่งแบบสำนักงานใช้เพื่อให้เจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลผู้เข้าใช้ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ 1 ท่าน ณ จุดดังกล่าวส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการตั้งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าห้อง ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ถูกจัดให้อยู่บริเวณด้านหน้าห้องหนังสือก่อนจะเข้าห้อง ส่วนอ่านหนังสือถูกจัดเป็นแถวตอนเดียวโดยที่ผู้ใช้จะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคาร ส่วนอ่านหนังสือนี้สามารถรองรับผู้ใช้ได้ 30 ที่นั่ง ซึ่งลักษณะของโต๊ะหนังสือเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ 16.92 ตารางเมตร ด้านในสุดของห้องหนังสือเป็นส่วนชั้นวางหนังสือโดยจัดเรียงชั้นวางหนังสือเป็นแถวตอนเดียววางขนานไปตามความยาวของอาคาร ช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.68 เมตร มีขนาดพื้นที่ 20.16 ตารางเมตร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือกว้าง 1.40 เมตร การจัดพื้นที่ภายในห้องนั้นมีทางสัญจรหลักแบ่งพื้นที่ห้องออกเป็น 2 ส่วน ตามความยาวของห้องหนังสือ แต่มีประตูทางเข้าออกอยู่ทางด้านกว้างของห้องหนังสือ

ห้องสมุดฯหนองจอก

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีขนาดของห้อง 147.45 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้อง ซึ่งคิดตามขนาดของพื้นที่ที่ใช้และคำนวณค่าร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในของห้องหนังสือ โดยจำแนกให้เห็นตามตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.14 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯหนองจอก

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	14.4	9.7
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.76	0.5
ส่วนอ่านหนังสือ	25.9	17.5
ส่วนชั้นวางหนังสือ	19.9	13.5
ทางสัญจรหลัก	22.5	15.3
พื้นที่ทางสัญจร	64	43.5
พื้นที่ภายในห้องหนังสือ	147	100

ภาพที่ 5.20 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯหนองจอก

ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ถูกจัดอยู่ในห้องซึ่งติดกันกับห้องหนังสือเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ 1 ท่าน เพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลและตรวจตรา ผู้ใช้สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ได้บริเวณด้านนอกของห้องหนังสือซึ่งส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้เป็นห้องแยกส่วนที่มีเคาน์เตอร์ให้บริการกับผู้ใช้สามารถติดต่อผ่านทางช่องติดต่อเหนือเคาน์เตอร์เจ้าหน้าที่สามารถใช้ประตูขนาดเล็กเพื่อเข้าใช้ห้องนี้ ขนาดของห้องที่จัดเป็นส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการเท่ากับ 14.42 ตารางเมตร โดยที่ประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือตั้งอยู่ใกล้กับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ขนาดของประตูทางเข้าออกกว้าง 1.60 เมตร ส่วนลิบคั้น (ตู้บัตรคำ) ตั้งอยู่ในส่วนที่ไม่สามารถมองเห็นได้จากประตูทางเข้าออก ขนาดของพื้นที่ตั้งตู้บัตรคำ 0.76 ตารางเมตร ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคาร ซึ่งส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 6 ที่นั่ง วางเรียงติดกันเป็นแถว 3 แถว มีความจุ 36 ที่นั่ง โดยผู้ใช้จะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างซึ่งระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือกว้าง 1.76 เมตร พื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ 25.92 ตารางเมตร ส่วนชั้นวางหนังสือเป็นการเรียงเป็นแถวยาว 1 แถว ขนานไปกับความยาวของอาคาร มีช่องภายในชั้นหนังสือกว้าง 0.70 เมตร ซึ่งมีช่องภายในจำนวน 16 ช่องทาง ผู้ใช้สามารถมองเห็นช่องทางภายในชั้นหนังสือได้จากส่วนอ่านหนังสือ พื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือเท่ากับ 19.9 ตารางเมตร ระยะห่างจากส่วนอ่านหนังสือถึงส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 1.54 เมตร

การจัดทางสัญจรหลักของห้องหนังสือวางตามแนวยาวของอาคารโดยแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งพบการบิดเบือนของทางสัญจรหลักที่มีการซ้อนทับกันของพื้นที่อันเนื่องมาจากความต้องการใช้ของห้องหนังสือ

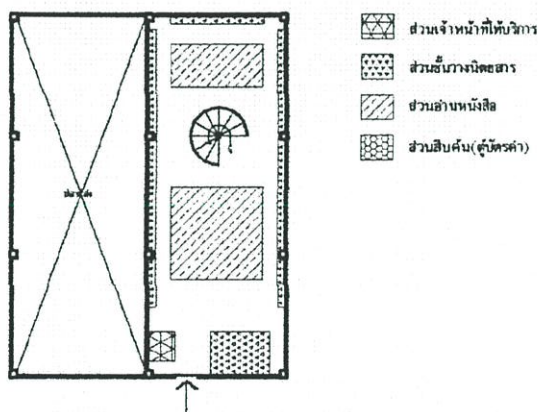
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีขนาดของห้อง 87 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้อง ที่คิดตามขนาดของพื้นที่ที่ใช้และคำนวณค่าร้อยละของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ โดยจำแนกให้เห็นตามตาราง 5.15

ตารางที่ 5.15 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	1.35	1.5
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.38*	-
ส่วนอ่านหนังสือ	19.4	22.4
ส่วนชั้นวางหนังสือ	12.7	14.6
ทางสัญจรหลัก	8.55	9.8
พื้นที่ทางสัญจร	45	51.7
พื้นที่ภายในห้องหนังสือ	87	100

*ตั้งอยู่นอกพื้นที่ห้องหนังสือ

ภาพที่ 5.21 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามตั้งอยู่บนชั้นลอยของอาคาร เป็นลักษณะพื้นที่ซึ่งแตกต่างจากห้องหนังสือของห้องสมุดฯอื่นๆ ตรงที่ขนาดของพื้นที่ห้อง

น้อยกว่าแต่ลักษณะองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยยังคงเหมือนกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการซึ่งอยู่ภายในห้องหนังสือนี้ตั้งอยู่ติดกับประตูทางเข้าออกรูปแบบเป็นโต๊ะสำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำ 1 ท่าน คอยสอดส่องดูแล จากการสำรวจส่วนอ่านหนังสือจะถูกตั้งอยู่กลางห้อง โดยมีชั้นวางหนังสือเตี้ยวางพียงกับผนังโดยรอบและมีส่วนชั้นวางหนังสือซึ่งวางอยู่ติดผนังใกล้ทางเข้าออก ชั้นวางหนังสือที่วางเป็นกลุ่มนี้มีช่องทางเดินภายในกว้าง 0.65 เมตร ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือทั้งหมดเท่ากับ 12.7 ตารางเมตร ส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบ 4 ที่นั่ง วางเรียงเป็นกลุ่มติดกันรองรับผู้ใช้ได้ 24 ที่นั่ง โต๊ะแต่ละตัวถูกวางห่างจากกัน 1.15 เมตร พื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือถูกแบ่งออกจากกันโดยบันไดเวียนกลางห้องที่สามารถเชื่อมต่อ ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล หนังสือพิมพ์และมุมเด็กได้ ซึ่งขนาดของส่วนอ่านหนังสือมีพื้นที่เท่ากับ 19.44 ตารางเมตร ระยะห่างจากโต๊ะไปจนถึงชั้นหนังสือเตี้ยที่วางโดยรอบห้องกว้าง 1.08 เมตร ส่วนระยะห่างจากโต๊ะนั่งอ่านไปจนถึงส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 2.65 เมตร ซึ่งเป็นทางสัญจรหลัก ทางสัญจรหลักของห้องแยกพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งไม่เท่ากันเนื่องจากห้องหนังสือมีขนาดเล็กส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) จึงถูกนำมาตั้งไว้บริเวณด้านนอกห้องซึ่งติดกับประตูทางเข้าออกของห้องขนาดของประตูห้องกว้าง 0.85 เมตร

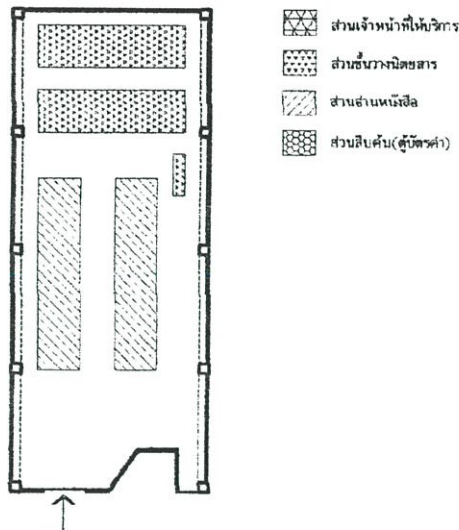
ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีขนาดของห้องหนังสือ 150.36 ตารางเมตร โดยมีองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วน ของห้องหนังสือเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ที่ใช้ในปัจจุบันนำมาคำนวณหาค่าร้อยละของพื้นที่ห้องหนังสือ ดังตาราง 5.16

ตารางที่ 5.16 แสดงขนาดพื้นที่ใช้สอยและค่าร้อยละของพื้นที่ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

องค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ หมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล	ขนาดของพื้นที่ใช้สอย (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่ห้อง (%)
ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	-	-
ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.76*	-
ส่วนอ่านหนังสือ	29.2	22.4
ส่วนชั้นวางหนังสือ	22.7	15
ทางสัญจรหลัก	27	18
พื้นที่ทางสัญจร	71.5	47.6
พื้นที่ภายในห้องหนังสือ	150.36	100

*ตั้งอยู่นอกพื้นที่ของห้องหนังสือ

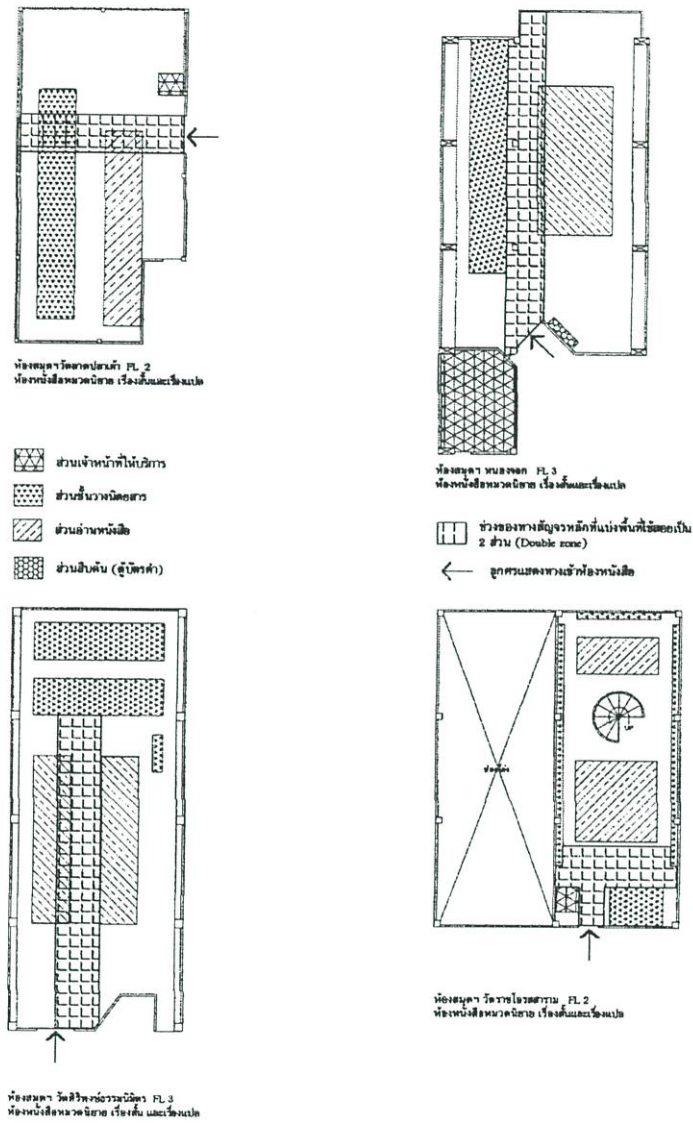

ภาพที่ 5.22 การจัดกลุ่มของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือมีผังพื้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยประตูทางเข้าออกอยู่ทางด้านกว้างของอาคารซึ่งมีประตูทางเข้าออกกว้าง 1.80 เมตร ไม่พบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการภายในพื้นที่ห้องหนังสือ และส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) เป็นส่วนที่ตั้งอยู่ด้านนอกห้องหนังสือใกล้ๆ กับประตูทางเข้าห้อง ภายในห้องมีส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือตั้งอยู่ โดยที่ส่วนชั้นวางหนังสือตั้งอยู่ทางด้านในสุดของห้องจัดเรียงเป็นแถวขนานไปตามความกว้างของอาคารแบ่งออกเป็น 2 แถว ซึ่งวางห่างกัน 0.09 เมตร ภายในแถวมีช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.66 เมตร ส่วนชั้นวางหนังสือใช้พื้นที่เท่ากับ 12.70 ตารางเมตร โดยรอบชั้นวางหนังสือมีทางสัญจร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ตอนกลางของห้อง ระยะห่างจากส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 2.40 เมตร ส่วนอ่านหนังสือจัดเป็นแถว 2 แถว มีทางสัญจรหลักตัดผ่านโดยมีโต๊ะที่นั่งในแต่ละแถว 4 ชุด และในแต่ละชุดเป็นโต๊ะที่นั่งแบบ 6 ที่ ซึ่งคิดเป็นที่นั่งทั้งสิ้น 48 ที่นั่ง ระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะที่นั่งกว้าง 1.80 เมตร และระยะห่างภายในโต๊ะกว้าง 1.20 เมตร ผู้ใช้จะนั่งโดยหันด้านข้างให้กับหน้าต่าง พื้นที่ใช้สอยภายในถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้วยทางสัญจรหลักของห้องที่ขนานไปกับความยาวของอาคาร

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่ามีการจัดผังพื้นแบบเปิด (Open plan) ทำให้เจ้าหน้าที่ให้บริการสามารถสอดส่อง ดูแล หรือตรวจตราได้ทั่วทั้งห้องหนังสือ และมีการวางเส้นทางสัญจรที่สามารถเข้าใช้ยังส่วนใช้สอยต่างๆ ของห้องหนังสือมีแนวการสัญจรอยู่บริเวณกึ่งกลาง ของห้องหนังสือ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นทางสัญจรหลักของห้อง พบว่าเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร

ยกเว้นที่ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า ที่พบว่ามิเส้นทางสัญจรมีแนวขนานไปตามความยาวของห้องหนังสือหนังสือ และมีประตูทางเข้าออกตั้งอยู่ทางด้านกว้างของอาคาร ซึ่งทางสัญจรทั้ง 2 แนว มีลักษณะเหมือนกัน คือ ตั้งอยู่บริเวณแนวกึ่งกลางของห้องหนังสือ ทำให้เกิดพื้นที่ใช้สอยถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เป็นรูปแบบของทางสัญจรแนวเดียวที่แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วน (Double zone) จากภาพที่ 5.15 สามารถสังเกตเห็นการซ้อนทับกันของพื้นที่ใช้สอย ทำให้เกิดการบิดเบือนรูปร่างของเส้นทางสัญจรจนมีรูปร่างไม่ชัดเจน ยกเว้นห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มีความชัดเจนของเส้นทางสัญจรมากที่สุด

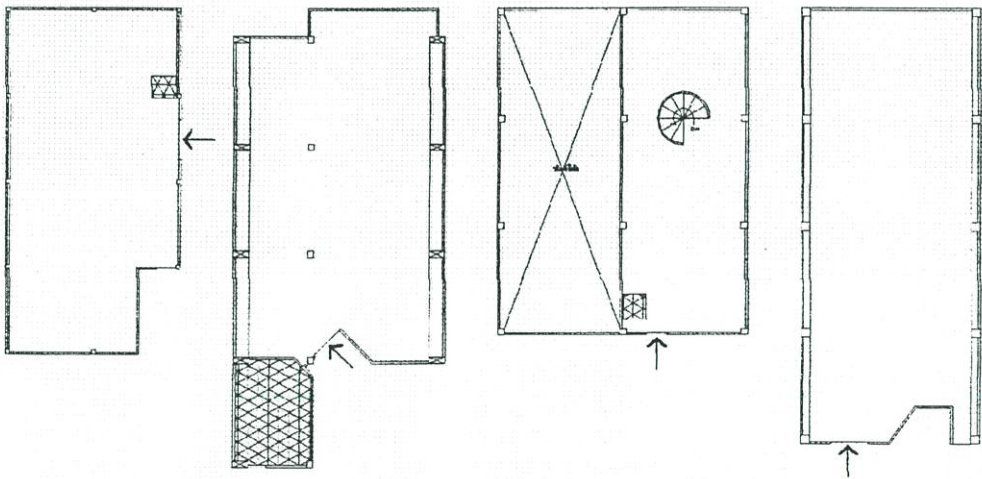
ภาพที่ 5.23 แสดงรูปแบบทางสัญจรที่มีผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้สัญจรไปยังส่วนใช้สอยต่างๆ แบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น 2 ส่วนภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุด ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

จากพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของกรณีศึกษาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการจัดองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือ ซึ่งประกอบด้วยส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือรวมไปถึงประตูทางเข้าออกและพื้นที่ทางสัญจร เมื่อนำองค์ประกอบเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์ในแต่ละห้องสมุดฯ สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยได้ 2 ลักษณะ

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออก

ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกจัดให้อยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออกมากที่สุด เนื่องจากในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้เป็นจุดที่เจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ห้องหนังสือนี จากตำแหน่งนี้สามารถมองเห็นส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือได้ มีเพียงห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่ไม่มีส่วนเจ้าหน้าที่บริการตั้งอยู่ ขนาดของพื้นที่ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการผันแปรอยู่ในช่วง 1.2 - 14.42 ตารางเมตร และขนาดความกว้างของประตูผันแปรในช่วง 0.85 - 1.80 เมตร

ลักษณะความสัมพันธ์ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออก จากห้องสมุดฯ ทั้ง 4 ที่เป็นกรณีศึกษาสามารถแสดงให้เห็นดังภาพต่อไปนี้

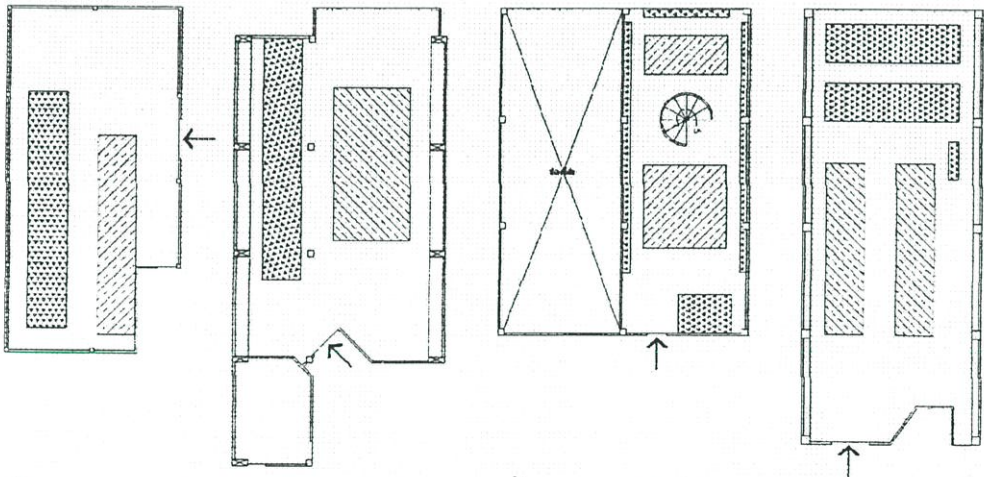
ภาพที่ 5.24 แสดงรูปแบบส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการกับประตูทางเข้าออกในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ

ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปลของห้องสมุดฯ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นพบว่าทั้ง 2 ส่วนนี้ถูกจัดให้อยู่ใกล้กันเหมือนกัน ในห้องสมุดฯ ทุกแห่งแตกต่างกันที่ขนาดของพื้นที่ใช้สอย ซึ่งในส่วนอ่านหนังสือมีขนาดพื้นที่ใช้สอยผัน

แปรในช่วง 16.92 - 29.16 ตารางเมตร และส่วนชั้นวางหนังสือมีขนาดพื้นที่ใช้สอยผันแปรในช่วง 12.70 - 22.70 ตารางเมตร ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือจะถูกจัดอยู่ชิดผนังด้านในสุดของห้อง โดยแบ่งเป็นจัดวางเรียงเป็นแถวตอนเดียวขนานไปตามความยาวของอาคารซึ่งเรียงจากด้านในสุดที่พบในห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้าและห้องสมุดฯ หนองจอก และจัดวางเป็นกลุ่ม 2 แถวขนานไปตามด้านกว้างของห้องหนังสือซึ่งอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือ ส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ซึ่งเป็นห้องหนังสือที่มีขนาดเล็กที่สุดเพียง 87 ตารางเมตร มีการวางเรียงชั้นวางหนังสือเดี่ยวไว้โดยรอบห้องหนังสือและชั้นวางหนังสือสูงไว้ทางผนังด้านหน้าห้อง ซึ่งติดกับส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการและประตูทางเข้าออก ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือมีความผันแปรในช่วง 1.40 - 2.65 เมตร ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ มีรูปแบบการจัดและที่นั่งแตกต่างกันคือ จัดเรียงแบบแถวเดี่ยวและจัดเรียงแบบแถวคู่ขนาน ที่นั่งอ่านภายในห้องหนังสือมีจำนวนตั้งแต่ 24 - 48 ที่นั่ง รูปแบบของการจัดเรียงโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือจะแสดงในหัวข้อต่อไป

ลักษณะความสัมพันธ์ของตำแหน่งในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือจากห้องสมุดฯ ทั้ง 4 ที่เป็นกรณีศึกษา สามารถแสดงให้เห็นได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.25 แสดงรูปแบบส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

5.3 การจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือ

การจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางหนังสือของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 ซึ่งแบ่งตามห้องหนังสือหมวดต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

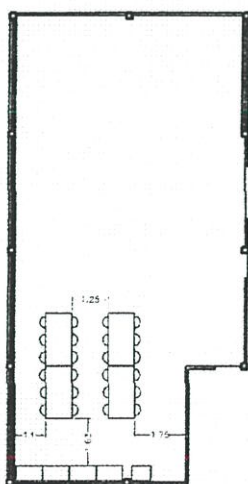
ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง และห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล โดยศึกษารูปแบบของการจัดโต๊ะที่นั่งอ่านและชั้นวางหนังสือหรือนิตยสารรวมไปถึงขนาดของระยะระหว่างโต๊ะ ระยะภายในโต๊ะ ระยะระหว่างแถวของโต๊ะ ระยะระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ช่องทางสัญจรระหว่างชั้นวางหนังสือ ระยะภายในชั้น ช่องทางสัญจรภายในชั้นหนังสือ ช่องทางสัญจรโดยรอบชั้นวางหนังสือ

5.3.1 ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ในส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะหนังสือรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง จำนวน 4 ชุด มี 24 ที่นั่ง แบ่งเป็น 2 แถว วางเรียงขนานกัน โดยแต่ละแถวมีโต๊ะหนังสือ 2 ชุด วางติดกัน ผู้ใช้บริการจะถูกจัดให้นั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร โดยมีระยะภายในโต๊ะกว้าง 1.25 เมตร ชั้นวางนิตยสารถูกจัดวางให้พียงผนังด้านในสุดของห้อง ซึ่งระยะระหว่างส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางนิตยสารกว้าง 1.63 เมตร โต๊ะที่นั่งวางห่างจากผนังด้านมีหน้าต่าง 1.10 เมตร

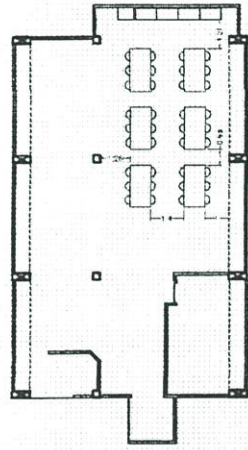
เนื่องจากบริเวณจัดวางส่วนอ่านหนังสือมีขนาดเล็กทำให้การจัดโต๊ะที่นั่งถูกวางให้ชิดติดกันดังภาพ เพราะพื้นที่บางส่วนต้องใช้เพื่อเป็นทางสัญจรสำหรับผู้ใช้นี้ห้องหนังสือนี้

ภาพที่ 5.26 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ห้องสมุดฯหนองจอก

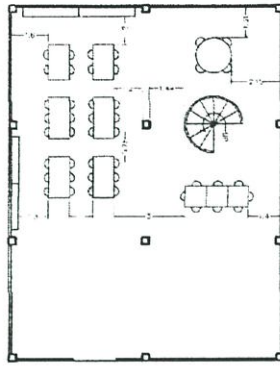
ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร ตั้งอยู่ด้านในสุดของห้องโดยส่วนชั้นวางนิตยสารถูกวางชิดติดผนัง ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือกว้าง 1.20 เมตร ส่วนอ่านหนังสือใช้โต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง จัดวางเรียงกันเป็น 2 แถว แต่ละแถววางโต๊ะที่นั่ง 3 ชุด ระยะห่างระหว่างแถว 1.40 เมตร โดยที่โต๊ะที่นั่งแต่ละตัวมีระยะห่างระหว่างโต๊ะ 0.65 เมตร ผู้ใช้นั่งหันหน้าหรือหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร ช่องทางเดินระหว่างโต๊ะและผนังด้านที่ติดหน้าต่างกว้าง 1.00 เมตร ทางเดินระหว่างโต๊ะและเสาของอาคารกว้าง 1.26 เมตร ส่วนอ่านหนังสือสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 36 ที่นั่ง

ภาพที่ 5.27 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯหนองจอก

ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

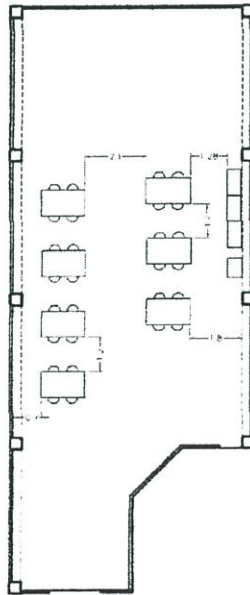
ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร ตั้งอยู่ด้านในสุดของห้องหนังสือโดยชั้นวางนิตยสารถูกตั้งให้ชิดกับผนังส่วนอ่านหนังสือถูกวางถัดมา ระยะห่างระหว่างชั้นนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือกว้าง 1.20 เมตร โดยที่ส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง 4 ชุด และแบบ 4 ที่นั่ง 2 ชุด วางเป็นแถว 2 แถว โดยระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะกว้าง 1.00 เมตร โต๊ะแต่ละตัวมีระยะห่างจากกัน 0.75 เมตร ระยะจากผนังด้านหน้าต่างห่างจากโต๊ะ 1.60 เมตร สามารถรองรับผู้ใช้ได้ทั้งสิ้น 32 ที่นั่ง ยังพบส่วนอ่านหนังสือที่ไม่ได้อยู่รวมกลุ่มกัน ซึ่งมีจำนวนที่นั่ง 4 และ 8 ที่นั่ง ตามลำดับโดยตั้งอยู่ไม่ห่างจากกลุ่มของส่วนอ่านหนังสือ ลักษณะของโต๊ะที่ให้เป็นแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางเรียงเป็นแถวมี 3 ชุด 8 ที่นั่ง และโต๊ะรูปวงกลมมี 4 ที่นั่ง

ภาพที่ 5.28 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสารวารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร

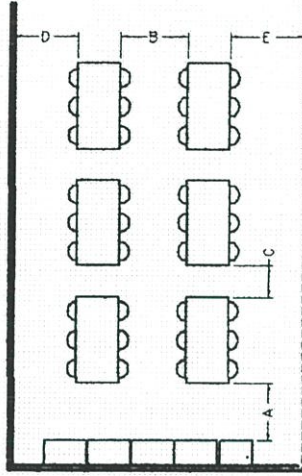
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสารถูกจัดให้อยู่ตอนกลางของห้องหนังสือ ชั้นวางนิยายสารถูกวางพียงผนังด้านมีหน้าต่าง ส่วนอ่านหนังสือวางเรียงเป็นแถว 2 แถวขนานไปตามยาวของอาคารโดยที่มีทางระยะระหว่างแถวกว้าง 2.10 เมตร ผู้ใช้จะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่าง ส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 4 ที่นั่ง แถวหนึ่งมีโต๊ะที่นั่ง 4 ชุด และอีกแถวหนึ่งมีโต๊ะที่นั่ง 3 ชุด ตั้งอยู่ใกล้กับชั้นวางนิยายสารซึ่งมีระยะห่างจากโต๊ะไปถึงชั้นวางนิยายสารกว้าง 1.28 เมตร ภายในแถวจัดโต๊ะห่างจากกัน 1.20 เมตร ส่วนอ่านหนังสือสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 28 ที่นั่ง

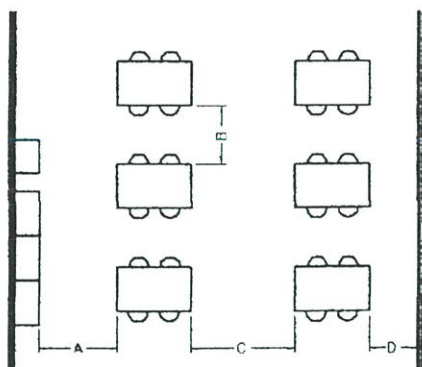
ภาพที่ 5.29 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสารวารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

จากห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็กของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิยายสารแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ วางเรียงแถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้หันด้านหน้าหรือหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร โดยชั้นนิยายสารวางอยู่ในแนวเดียวกันกับโต๊ะที่นั่งอ่านและวางเรียงแถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้นั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่าง โดยที่ชั้นวางนิยายสารวางพียงผนังหน้าต่างขนานไปกับแถวของโต๊ะหนังสือ

ภาพที่ 5.30 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิยายสาร (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 5.30) เป็นการจัดโดยให้ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิยายสาร ตั้งอยู่ด้านในของตัวอาคารเพื่อให้ผู้ใช้ไม่ถูกรบกวนจากการสัญจรของผู้ใช้ที่ต้องการใช้บริการในส่วนอื่น การจัดชั้นวางนิยายสารให้วางชิดผนังด้านในโดยให้มีส่วนอ่านหนังสือวางติดกันและมีทางเดินโดยรอบ การจัดโต๊ะเป็นแถวคู่ขนานโดยที่ผู้ใช้จะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร ในกรณีที่มีขนาดของพื้นที่ภายในเล็กช่องทางสัญจรต่างๆ จะถูกบีบให้เล็กจากการซ้อนทับของส่วนใช้สอยหรือลดขนาดลงจากการสำรวจระยะจากชั้นนิยายสารถึงส่วนอ่าน (A) 1.20 และ 1.63 เมตร ระยะห่างจากโต๊ะแต่ละตัวภายในแถว (B) ตั้งแต่ 1.00 - 1.40 เมตร (การวางโต๊ะของแต่ละแถววางด้านยาวของโต๊ะขนาดไปกับด้านยาวของอาคาร) ระยะห่างจากโต๊ะแต่ละตัวภายในแถว (C) 0 - 0.75 เมตร ระยะห่างจากผนังด้านที่ใกล้กับส่วนอ่าน (D) 1 - 1.6 เมตร และระยะห่างจากส่วนอ่านหนังสือกับส่วนใช้สอยอื่น (E) 1.26 - 2.10 เมตร ในแบบที่ 1 นี้เป็นแบบที่ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอกและห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

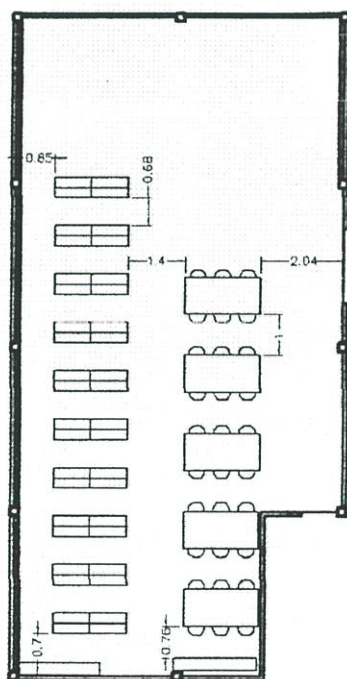
ภาพที่ 5.31 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 5.31) เป็นการจัดที่พบเฉพาะในห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร โดยมีส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารตั้งอยู่ตอนกลางของห้องหนังสือ โต๊ะที่นั่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 4 ที่นั่ง วางเป็นแถว 2 แถวขนานไปตามยาวของอาคาร สามารถรองรับผู้ใช้ได้ 28 ที่นั่ง มีระยะจากส่วนอ่านหนังสือถึงชั้นนิตยสาร (A) 1.20 เมตร ระยะห่างภายในโต๊ะ (B) 1.20 เมตร ระยะห่างระหว่างแถว (C) 2.10 เมตร ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรหลักของห้องหนังสือไปด้วยกันและช่องทางสัญจรที่ติดกับผนังหรือหน้าต่างด้านใกล้ที่สุด (D) 0.70 เมตร

5.3.2 การจัดเครื่องเรือนในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง เป็นห้องหนังสือที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อศึกษาค้นคว้า

ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

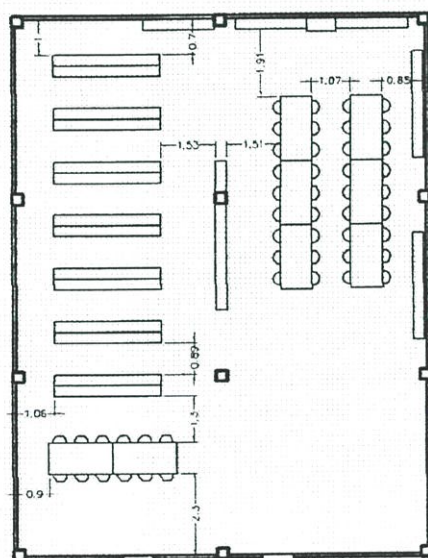
ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ จัดวางให้เรียงขนานไปตามยาวของอาคารโดยส่วนชั้นวางหนังสือตั้งอยู่ใกล้กับหน้าต่างของอาคารวางเรียง 1 แถว การจัดชั้นวางหนังสือผู้ใช้สามารถมองเห็นช่องทางสัญจรภายในชั้นหนังสือได้จากส่วนอ่านหนังสือ ส่วนอ่านหนังสือเมื่อผู้ใช้ต้องการใช้พื้นที่จะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคารชั้นหนังสือจะวางแถวเรียงไปจนถึงด้านในสุดของอาคาร มีระยะของช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.68 เมตร โดยมีระยะของชั้นหนังสือที่ตั้งห่างจากผนังด้านหน้าต่างกว้าง 0.85 เมตร และระยะห่างของชั้นหนังสือจากผนังด้านในสุดของอาคารกว้าง 1.03 เมตร โดยมีระยะห่างจากชั้นหนังสือถึงส่วนอ่านหนังสือกว้าง 1.4 เมตร ส่วนอ่านหนังสือเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง โดยมีระยะห่างของโต๊ะแต่ละตัวกว้าง 1.00 เมตร วางเรียงกันเป็นแถวตอนเดียวขนานไปกับส่วนชั้นวางหนังสือ จำนวน 5 ชุด สามารถรองรับผู้ใช้ได้ 30 ที่นั่ง

ภาพที่ 5.32 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ส่วนชั้นวางหนังสือ จัดวางเรียงชั้นวางหนังสือจำนวน 7 แถว ขนานไปตามความยาวของอาคาร จนถึงผนังด้านในเป็นแถวตอนเดียว มีช่องทางเดินระหว่างชั้นวางหนังสือกว้าง 0.89 เมตร ระยะห่างจากชั้นหนังสือจนถึงผนังด้านที่ติดหน้าต่างกว้าง 1.07 เมตร และระยะห่างของชั้นหนังสือกับด้านที่ติดผนังด้านในของอาคารกว้าง 1.00 เมตร ส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือมีระยะห่างจากกัน 3.35 เมตร ส่วนอ่านหนังสือมีการจัดโต๊ะที่นั่งแบ่งเป็น 2 แถววางคู่ขนานกัน แต่ละแถวมีโต๊ะจำนวน 3 ชุด วางเรียงชิดติดกัน ระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะที่นั่งกว้าง 1.07 เมตร และมีทางสัญจรในด้านที่ติดกับหน้าต่างกว้าง 0.68 เมตร ส่วนอ่านหนังสือสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 36 ที่นั่ง ผู้อ่านจะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร จากตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือนี้ผู้ใช้สามารถมองเห็นช่องทางสัญจรภายในชั้นหนังสือได้

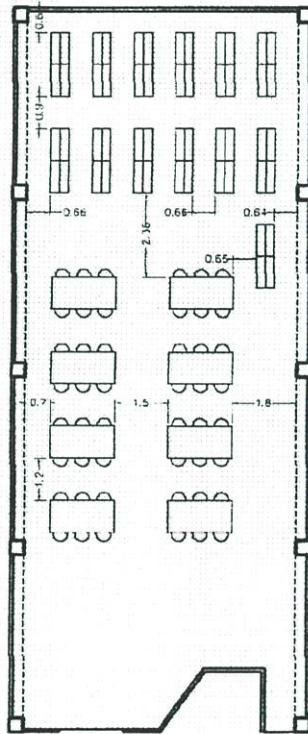

ภาพที่ 5.34 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือของวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรจัดส่วนชั้นวางหนังสือไว้ด้านในสุดของห้อง โดยการจัดเรียงชั้นวางหนังสือแบ่งเป็น 2 แถว แต่ละแถววางขนานกันและมีช่องทางเดินภายในชั้นขนานกัน ภายในแต่ละแถวมีชั้นวางเรียงกัน 5 แถว โดยมีระยะห่างระหว่างแถวของชั้นหนังสือกว้าง 0.90 เมตร และมีช่องทางเดินภายในชั้นกว้าง 0.66 เมตร ทางสัญจรโดยรอบชั้นวางหนังสือนี้มีความกว้างของช่องทางสัญจรด้านติดกับผนังด้านในเท่ากับ 0.60 เมตร และความกว้างของทางสัญจรด้านที่ติดกับหน้าต่างของอาคารเท่ากับ 0.66 เมตร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่ห่างจากส่วนชั้นวางหนังสือ 1.20 เมตร โต๊ะหนังสือ

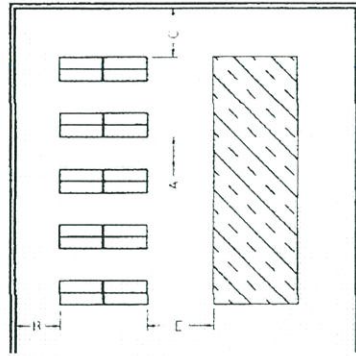
ในส่วนอ่านหนังสือถูกวางเรียงเป็น 2 แถว โดยแต่ละแถวมีโต๊ะจากห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะ หนังสือและชั้นวางนิเทศสารแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ วางเรียงแถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้หันด้านหน้า หรือหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร โดยชั้นนิเทศสารวางอยู่ในแนวเดียวกับโต๊ะที่นั่งอ่านและวางเรียง แถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้นั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่าง โดยที่ชั้นวางนิเทศสารวางพียงผนังหน้าต่างขนาน ไปกับแถวของโต๊ะหนังสือสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่งวางเรียงกัน 4 ชุด ระยะห่างระหว่างโต๊ะภายใน แถวห่าง 1.20 เมตร แต่ละแถววางห่างจากกัน 1.80 เมตร โต๊ะหนังสือถูกตั้งห่างจากผนังด้านที่ใกล้กับ หน้าต่าง 1.80 เมตร ส่วนอ่านหนังสือสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 48 ที่นั่ง ซึ่งผู้ใช้จะนั่งหันหน้าและหลังไป ทางหน้าต่างของอาคาร

ภาพที่ 5.35 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดหมวด วิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

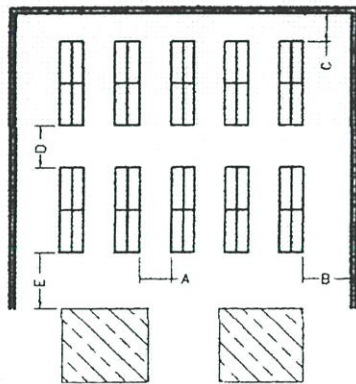
จากห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมา วิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก จัด ให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเป็นแถวตอนเดียวขนานไปกับความยาวของอาคาร โดยที่จัดให้ส่วนอ่าน หนังสือวางคู่ขนานกัน และลักษณะที่ 2 จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นกลุ่ม ใช้พื้นที่ด้านในสุด ของอาคารและจัดส่วนอ่านหนังสืออยู่บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือ

จากรูปแบบในการจัดทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าวมาแล้ว สามารถรูปแบบการจัดโต๊ะหนังสือออกได้ 2 แบบ และการจัดชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกออกได้ 2 แบบ ดังต่อไปนี้
การจัดโต๊ะหนังสือสามารถจำแนกได้ 2 แบบ คือ

ภาพที่ 5.36 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 5.36) เป็นแบบที่จัดเป็นแถวตอนเดียวขนานไปตามความยาวของอาคารและมีตำแหน่งติดกับหน้าต่างทำให้เกิดพื้นที่ว่างด้านข้างของส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งชั้นหนังสือจะวางเรียงกัน โดยมีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.68 - 0.89 เมตร และมีทางเดินโดยรอบในด้านที่ติดหน้าต่าง (B) 0.66 - 1.07 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 0.76 - 1.00 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.40, 1.54 และ 3.35 เมตร

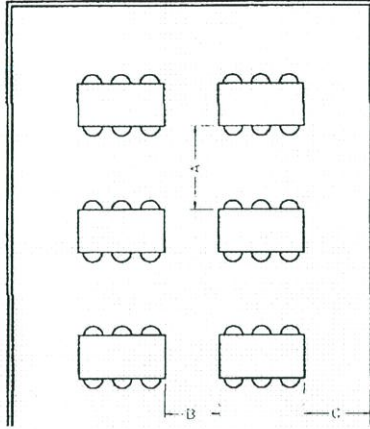

ภาพที่ 5.37 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 5.37) เป็นแบบที่วางตำแหน่งชั้นไว้ด้านในสุดของอาคารเรียงเป็นแถว 2 แถว คู่ขนานกันไปตามด้านกว้างของอาคารจะเหลือพื้นที่ในตอนกลางของห้องหนังสือ ระยะห่างระหว่างแถวของชั้นวางหนังสือ (D) 0.90 เมตร มีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.66 เมตร โดยมีทางเดิน

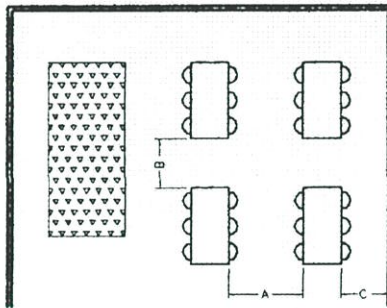
โดยรอบในด้านที่ติดกับหน้าต่าง (B) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 0.60 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.20 เมตร

ส่วนอ่านหนังสือสามารถจำแนกรูปแบบในการจัดได้ 2 แบบ

ภาพที่ 5.38 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 5.38) เป็นการจัดโต๊ะแบบหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคารและเรียงขนานไปตามความยาวของอาคาร ซึ่งมีระยะห่างจากโต๊ะหนึ่งไปยังอีกโต๊ะหนึ่งกว้าง (A) 1.00 เมตร

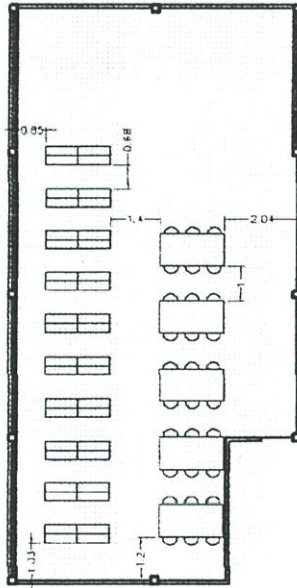
ภาพที่ 5.39 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 5.39) เป็นการจัดโต๊ะแบบหันหน้าและหลังให้กับหน้าต่างอาคาร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะ (A) 1.07, 1.76, 1.80 เมตร โต๊ะภายในแถวมีระยะห่าง (B) 0 - 1.15 - 1.20 เมตร และระยะห่างของโต๊ะที่ตั้งห่างจากผนังด้านมีกระจก (C) 0.85 - 0.91 - 1.80 เมตร

5.3.3 ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

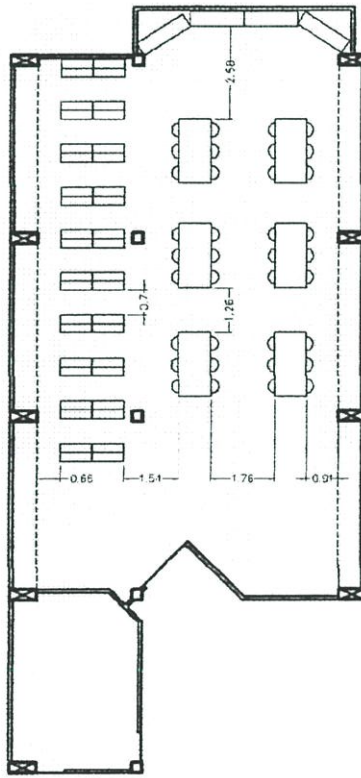
ห้องหนังสือหมวดนี้มีส่วนชั้นวางหนังสือจัดอยู่ขนานไปตามความยาวของอาคารเป็นแถวตอนเดียว ซึ่งมีชั้นหนังสือวางเรียงกัน 10 แถว ภายในมีช่องทางเดินระหว่างกันกว้าง 0.68 เมตร มีทางเดินโดยรอบส่วนชั้นวางหนังสือในด้านที่ติดหน้าต่างกว้าง 0.85 เมตร และในด้านที่ติดกับผนังกว้าง 1.03 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 1.40 เมตร ส่วนอ่านหนังสือวางเรียงเป็นแถวตอนเดียวระยะห่างระหว่างโต๊ะภายในแถวกว้าง 1 เมตร เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่งจำนวน 5 ชุดวางเรียงขนานไปกับชั้นวางหนังสือ ซึ่งสามารถรองรับผู้เข้าใช้ได้ 30 ที่นั่งโดยที่ผู้ใช้จะนั่งหันด้านข้างไปทางหน้าต่างของอาคาร

ภาพที่ 5.40 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ห้องสมุดฯหนองจอก

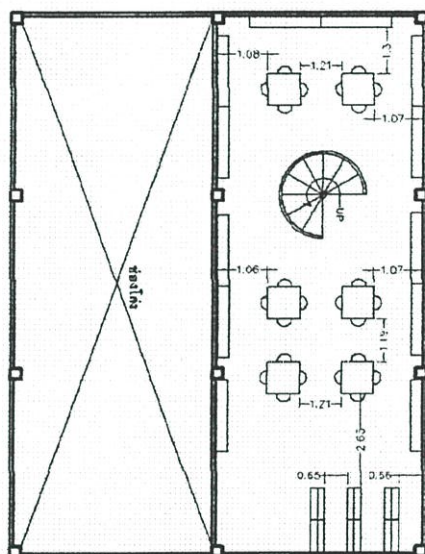
ห้องหนังสือหมวดนี้มีส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคารเป็นแบบแถวตอนเดียวซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับหน้าต่าง จากผนังด้านในสุดของห้องมีชั้นหนังสือวางเรียงกันอยู่ 10 แถว ช่องทางภายในชั้นหนังสือแต่ละแถวกว้าง 0.70 เมตร โดยมีทางสัญจรโดยรอบในด้านที่ติดกับหน้าต่างของอาคารนั้นกว้าง 0.62 เมตร ระยะระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือกว้าง 1.45 เมตร ส่วนอ่านหนังสือวางโต๊ะเรียงชิดติดกันแบ่งเป็น 2 แถว โดยมีระยะห่างระหว่างแถวกว้าง 1.80 เมตร และมีช่องทางเดินจากโต๊ะหนังสือถึงผนังด้านที่ติดหน้าต่างกว้าง 0.99 เมตร โต๊ะหนังสือเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่งจำนวนทั้งสิ้น 6 ชุด สามารถรองรับผู้เข้าใช้ได้ 36 ที่นั่ง ผู้ใช้จะหันด้านข้างไปทางหน้าต่างของอาคาร

ภาพที่ 5.41 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯหนองจอก

ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

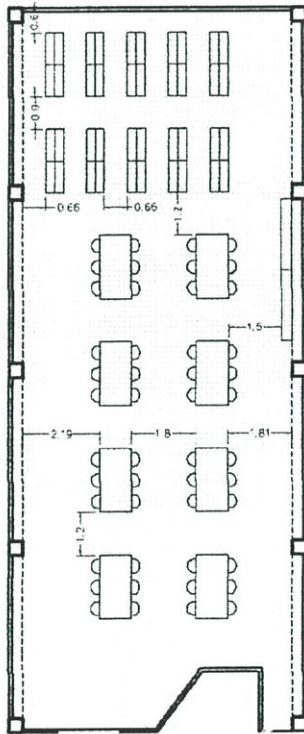
ห้องหนังสือหมวดนี้มีชั้นวางหนังสือแบบเตี้ยตั้งพิงผนังโดยรอบห้องและมีส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นแถวตอนเดียวติดกับผนังด้านประตูทางเข้า มีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือกว้าง 0.65 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 2.65 เมตร ส่วนอ่านหนังสือตั้งอยู่กลางห้อง วางเรียงเป็นแถวคู่ขนานกัน 2 แถว โต๊ะหนังสือเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบ 4 ที่นั่งจำนวน 6 ชุด วางเรียงขนานกัน 2 แถว ระยะห่างระหว่างแถวกว้าง 1.21 เมตร และระยะห่างของโต๊ะภายในแถวกว้าง 1.38 เมตร โดยมีทางสัญจรโดยรอบกว้าง 1.06 เมตร ส่วนอ่านหนังสือสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 24 ที่นั่ง

ภาพที่ 5.42 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ห้องหนังสือหมวดนี้มีส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงกัน 2 แถวขนานไปตามความกว้างของอาคารติดกับผนังด้านในสุดแต่ละแถวมีชั้นวางเรียงกัน 6 แถวรวมทั้งสิ้น 13 ชุด ภายในแถวมีช่องทางเดินกว้าง 0.66 เมตร มีระยะห่างระหว่างแถวกว้าง 0.90 เมตร มีทางเดินโดยรอบส่วนชั้นวางหนังสือในด้านที่ติดกับผนังกว้าง 0.60 เมตรและด้านที่ติดกับหน้าต่างกว้าง 0.66 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือกว้าง 2.40 เมตร ส่วนอ่านหนังสือถูกจัดไว้ตอนกลางของห้องโต๊ะหนังสือวางเรียงคู่ขนานกัน 2 แถวไปตามความยาวของอาคารแต่ละแถวมีโต๊ะหนังสือ 4 ชุด โต๊ะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 6 ที่นั่ง จำนวนที่นั่งสามารถรองรับผู้ใช้ได้ 48 ที่นั่ง ระยะห่างระหว่างแถวทั้ง 2 กว้าง 1.80 เมตร ภายในแถวมีระยะห่างระหว่างโต๊ะกว้าง 1.20 เมตร โดยมีระยะห่างจากโต๊ะหนังสือและผนังด้านที่มีหน้าต่างกว้าง 0.70 เมตร

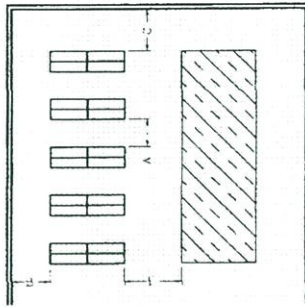
ภาพที่ 5.43 แสดงลักษณะการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

จากห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเป็นแถวตอนเดียวขนานไปกับความยาวของอาคาร โดยที่จัดให้ส่วนอ่าน

หนังสือวางคู่ขนานกัน ลักษณะที่ 2 จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นกลุ่ม ใช้พื้นที่ด้านในสุดของอาคารและจัดส่วนอ่านหนังสืออยู่บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือ และลักษณะที่ 3 จัดให้ส่วนอ่านหนังสือ อยู่บริเวณกลาง ล้อมรอบด้วยชั้นวางหนังสือและมีทางสัญจรโดยรอบระหว่างส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางหนังสือ

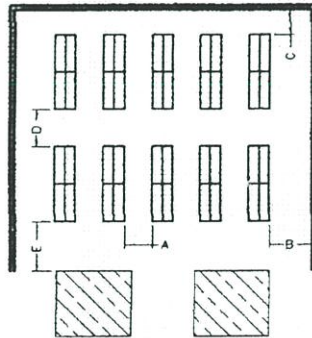
จากรูปแบบในการจัดทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าวมาแล้ว สามารถรูปแบบการจัดโต๊ะหนังสือออกได้ 3 แบบ และการจัดชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกออกได้ 3 แบบ ดังต่อไปนี้

ส่วนชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกรูปแบบการจัดได้ 3 แบบ คือ

ภาพที่ 5.44 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

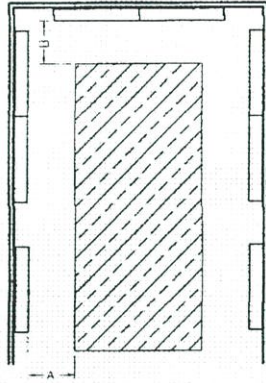
แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 5.44) เป็นแบบที่จัดเป็นแถวตอนเดียววางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคารและมีตำแหน่งใกล้เคียงกับหน้าต่างของอาคารด้านหนึ่งจะเกิดพื้นที่ว่างด้านข้างของส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งชั้นวางหนังสือจะวางเรียงกันโดยมีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.68 - 0.70 เมตร และมีทางเดินโดยรอบในด้านที่ติดผนังหน้าต่าง (B) 0.62 - 0.85 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 1.03 เมตร มีระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.40 - 1.54 เมตร

ภาพที่ 5.45 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 5.45) เป็นแบบที่วางตำแหน่งชั้นวางหนังสืออยู่ด้านในสุดของอาคารวางเรียงเป็นแถว 2 แถวคู่ขนานกันไปตามด้านกว้างของอาคาร ส่วนอ่านหนังสือมีตำแหน่งอยู่บริเวณพื้นที่ว่าง

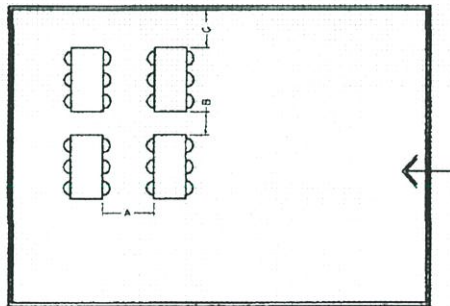
ตอนกลางห้อง ชั้นวางหนังสือมีระยะห่างระหว่างแถวของส่วนชั้นวางหนังสือ (D) 0.90 เมตร มีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.66 เมตร มีทางเดินโดยรอบด้านที่ติดผนังด้านหน้าต่าง (B) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนังด้านใน (C) 0.60 เมตร และมีระยะห่างจากส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 2.40 เมตร

ภาพที่ 5.46 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ

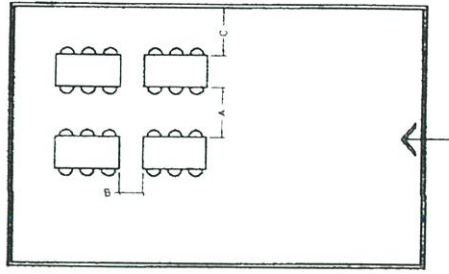
แบบที่ 3 (ดูภาพที่ 5.46) เป็นแบบที่วางชั้นวางหนังสือติดผนังโดยรอบของห้องหนังสือ ชั้นหนังสือเป็นแบบเตี้ยตอนกลางของห้องเป็นพื้นที่ว่างสำหรับจัดเป็นส่วนอ่านหนังสือและทางสัญจร มีทางเดินโดยรอบด้านที่ติดผนังด้านหน้าต่าง (A) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนังด้านใน (B) 0.60 เมตร

รูปแบบของส่วนอ่านหนังสือสามารถจำแนกได้ 3 แบบ

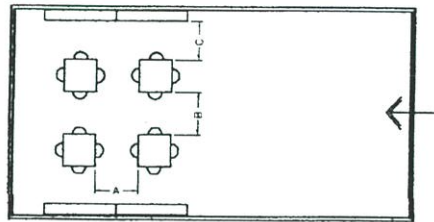
ภาพที่ 5.47 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ(แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 5.47) เป็นการจัดโต๊ะหนังสือแบบที่ผู้อ่านจะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคาร และวางเรียงเป็นแถวเดี่ยวหรือขนานไปตามความยาวของอาคาร โดยมีระยะห่างระหว่างโต๊ะภายในแถว (A) 1.00 เมตร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะ (B) 0 - 1.80 เมตร และมีระยะห่างของส่วนอ่านหนังสือไปจนถึงผนังด้านหน้าต่าง (C) 0.70 - 0.99 เมตร

ภาพที่ 5.48 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 5.48) เป็นการจัดโต๊ะแบบที่ผู้อ่านจะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร และวางเรียงเป็นแถวคู่ขนานไปตามความยาวของอาคาร โดยระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะในส่วนอ่านหนังสือ (A) 1.76 - 1.80 เมตร แต่ละแถวมีระยะห่างระหว่างโต๊ะ (B) 1.20 - 1.26 เมตร และระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือไปจนถึงผนังด้านหน้าต่างของอาคาร (C) 0.91 - 1.80 เมตร

ภาพที่ 5.49 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 3 (ดูภาพที่ 5.49) เป็นการจัดโต๊ะหนังสือแบบแถวคู่ขนานซึ่งมีทางสัญจรล้อมรอบ ส่วนอ่านหนังสือนี้ใช้โต๊ะหนังสือสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบ 4 ที่นั่ง ซึ่งจะมีที่นั่งให้ผู้ใช้ทั้ง 4 ด้าน แต่ละแถวของโต๊ะวางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคาร ระยะห่างของโต๊ะแต่ละตัวภายในแถวกว้าง (A) 1.38 เมตร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะกว้าง (B) 1.38 เมตร และมีระยะห่างจากโต๊ะถึงผนังด้านข้างที่เป็นหน้าต่างของอาคารกว้าง (C) 1.06 เมตร

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จะนำผลที่ได้ไปรวมกับการอภิปรายผลทางสถิติ ที่เกี่ยวกับความต้องการอุปกรณ์ของผู้ใช้ห้องสมุด และผลจากการวัดทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดฯ ในเรื่องขนาด และตำแหน่งของกลุ่มพื้นที่ใช้สอย และขนาดของทางสัญจรในส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ รวมไปถึงทางสัญจรหลัก ที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ในการสัญจรไปยังส่วนบริการต่างๆภายในห้องสมุดฯ ในบทต่อไป เพื่อนำผลที่ได้ไปสรุปผลการวิจัย

บทที่ 6 การอภิปรายผล

ทำการอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง ที่จำแนกออกได้ตามหมวดหนังสือได้ 3 หมวดคือ ห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง และห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ใช้ห้องสมุดฯ ประกอบกับแบบสำรวจการใช้พื้นที่, การสังเกตการณ์, ภาพถ่าย และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ห้องสมุดฯ มีผู้ตอบแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ทั้งสิ้น 194 คน จากห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า 49 คน ห้องสมุดฯ หนองจอก 50 คน ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม 47 คน และผู้ตอบแบบสอบถามจากห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร 48 คน โดยสามารถจำแนกผู้ใช้ตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพและวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและวัตถุประสงค์ของการใช้ห้องสมุดฯ

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1. ชาย	88	45.4
	2. หญิง	106	54.6
อายุ	1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	2	1
	2. 11-20 ปี	94	48.5
	3. 21-30 ปี	47	24.2
	4. 31-40 ปี	25	12.9
	5. 41-50 ปี	20	10.3
	6. 51-60 ปี	2	1
	7. มากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี	4	2.1
ระดับการศึกษา	1. ประถม	11	5.7
	2. มัธยมต้น	20	10.3
	3. มัธยมปลายหรือเทียบเท่า	76	39.2
	4. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	9	4.6
	5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นต้นไป	77	39.7
	6. ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ	1	5

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	1. ทำงานเอกชน	51	26.3
	2. รับราชการ	10	5.2
	3. นักเรียน นักศึกษา	115	59.3
	4. นักบวช ภิกษุ	1	0.5
	5. ไม่ได้ทำงาน เกษียณอายุ แม่บ้าน	17	8.8
วัตถุประสงค์การ เข้าใช้	1. ศึกษาค้นคว้า	105	54.1
	2. รับข่าวสารข้อมูล	31	16
	3. อ่านเล่น	36	18.6
	4. ยืมและคืนหนังสือ	22	11.3

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ใช้ห้องสมุดฯ ร้อยละ 54.6 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 45.4 เป็นเพศชาย ยกเว้นห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามที่มีผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ตอบส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.5 ยกเว้นห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่มีผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี นักเรียนและนักศึกษาเป็นกลุ่มอาชีพที่เข้าใช้บริการห้องสมุดฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.3 เว้นแต่ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่ผู้ใช้ส่วนมากทำงานภาคเอกชน ผู้ใช้ห้องสมุดฯ ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นต้นไปหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 39.7 ส่วนผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีปริมาณการเข้าใช้รองลงมาแต่ใกล้เคียงกันมาก คิดเป็นร้อยละ 39.2 ยกเว้นเพียงแต่ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามเท่านั้นที่มีผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า วัตถุประสงค์การเข้าใช้ของผู้ใช้ส่วนใหญ่มาใช้เพื่อศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 54.1 ยกเว้นแต่ที่ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรที่ผู้ใช้มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้เพื่อการยืมและคืนมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้จะทำการวิเคราะห์ไปตามห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครตามเนื่อหาดังต่อไปนี้ คือ ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

6.1 ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องเรือนภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความต้องการใช้นั่งในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ว่าผู้ใช้มีความคิดเห็นในเรื่องจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือว่ามีปริมาณเพียงพอกับความต้องการในการใช้งานหรือไม่ โดยมีรายละเอียดของการศึกษา คือ จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง และจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ดังต่อไปนี้

6.1.1 จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

จากการสำรวจความต้องการใช้ของผู้ใช้กับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือนี้ โดยการใช้แบบสอบถามถามผู้ใช้ห้องสมุดฯ ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง (ดูตารางที่ 6.2) พบว่าห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามมีจำนวนที่นั่ง 44 ที่นั่ง ซึ่งมากกว่าห้องสมุดฯ อีก 3 แห่ง แต่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งว่าเพียงพอ (83%) ซึ่งเป็นค่าร้อยละของผู้ตอบสูงที่สุด ซึ่งเท่ากับกับผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร แต่มีจำนวนที่นั่ง 28 ที่นั่ง รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้าที่มีจำนวนที่นั่ง 24 ที่นั่ง มีความเห็นว่าเพียงพอ (53%) ในคะแนนที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดฯ อีก 3 แห่ง และมีความคิดเห็นเพียงพอใกล้เคียงกับความคิดเห็นที่ไม่เพียงพอ (47%) ห้องสมุดฯ หนองจอกมีจำนวนที่นั่ง 36 ที่นั่ง มีผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าเพียงพอ (78%)

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ให้ความคิดเห็นว่าจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือนี้ว่าเพียงพอ (74%) ซึ่งมีจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสืออยู่ในช่วงตั้งแต่ 24 - 48 ที่นั่ง และพบว่าถ้าจำนวนที่นั่งยิ่งมากความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของจำนวนที่นั่งก็จะมากขึ้นตาม

ตารางที่ 6.2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร	จำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ (ที่นั่ง)	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ		จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
		เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	
วัดลาดปลาเค้า	24	26 (53%)	23 (47%)	49
หนองจอก	36	39 (78%)	11 (22%)	50
วัดราชโอรสาราม	44	39 (83%)	8 (17%)	47
วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร	28	40 (83%)	8 (17%)	48
รวม	132	144 (74%)	50 (26%)	194

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

6.1.2 จำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการผู้ใช้กับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือวิชาการและอ้างอิง โดยการใช้แบบสอบถามถามผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง (ดูตารางที่ 6.3) พบว่าจำนวนที่นั่งของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรมีผู้ตอบแสดงความเห็นว่าเพียงพอ (81.25%) ซึ่งเป็นปริมาณที่มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดฯ อีก 3 แห่ง มีเพียงห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้าที่มีผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นกับจำนวนที่นั่งว่าไม่เพียงพอ (63%) ทั้งที่มีจำนวนที่นั่งภายในโต๊ะหนังสืออยู่ 30 ที่นั่ง เท่ากับที่ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามมีจำนวนที่นั่งภายในโต๊ะหนังสือ 48 ที่นั่ง แต่มีปริมาณผู้ตอบที่ให้ความเห็นว่าจำนวนที่นั่งเพียงพอ (70%) ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยกว่าที่มีผู้ตอบของห้องสมุดฯ หนองจอก ทั้งที่มีจำนวนที่นั่งมากกว่าห้องสมุดฯ หนองจอก ซึ่งมีเพียง 36 ที่นั่ง

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ให้ความเห็นว่าจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือนี้ว่าเพียงพอ (66%) ต่อความต้องการใช้ ซึ่งจำนวนของที่นั่งในโต๊ะหนังสืออยู่ในช่วงตั้งแต่ 30 - 48 ที่นั่ง และพบว่าถ้าจำนวนที่นั่งยิ่งมากความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือ

ตารางที่ 6.3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร	จำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ (ที่นั่ง)	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ		จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
		เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	
วัดลาดปลาเค้า	30	18 (37%)	31 (63%)	49
หนองจอก	36	38 (76%)	12 (24%)	50
วัดราชโอรสาราม	48	33 (70%)	14 (30%)	47
วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร	48	39 (81.25%)	9 (18.75%)	48
รวม	162	144 (74%)	66 (34%)	194

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

6.1.3 จำนวนที่นั่งภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

จากการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งอ่านภายในห้องหนังสือ นิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล โดยการใช้แบบสอบถามถามผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ของกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง (จากตารางที่ 6.4) พบว่าจำนวนที่นั่งอ่านของห้องสมุดแต่ละแห่งของ กรณีศึกษา ห้องสมุดวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรมีผู้ตอบความคิดเห็นว่าเพียงพอ (85%) ซึ่งเป็น ปริมาณสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดหนองจอกมีจำนวนที่นั่ง 36 ที่นั่ง ผู้ใช้แสดงความคิดเห็น ว่าเพียงพอ (78%) ห้องสมุดวัดราชโอรสารามมีจำนวนที่นั่ง 24 ที่นั่ง มีผู้ใช้แสดงความคิดเห็นว่า เพียงพอ (64%) และห้องสมุดวัดลาดปลาเค้ามีจำนวนที่นั่ง 30 ที่นั่ง มีผู้ใช้แสดงความคิดเห็นว่า เพียงพอ (55%) ซึ่งเป็นปริมาณที่น้อยที่สุด ทั้งที่จำนวนที่นั่งอ่านมากกว่าห้องสมุดวัดราชโอรสา รามซึ่งมีเพียง 24 ที่นั่ง อาจเป็นผลมาจากผู้ใช้ที่ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้ามีมากกว่า

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ให้ความเห็นที่เกี่ยวกับจำนวนของที่นั่งอ่านในห้อง หนังสือนี้ว่ามีเพียงพอ (71%) โดยที่ค่าความเพียงพอของจำนวนที่นั่งอ่านในห้องหนังสือหมวด นิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล อยู่ในช่วง 24 – 48 ที่นั่ง ยังมีจำนวนที่นั่งมากความคิดเห็นว่าเพียงพอ ต่อจำนวนที่นั่งในโต๊ะหนังสือก็จะสูงขึ้นตามมา

ตารางที่ 6.4 ความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อจำนวนที่นั่งที่มีอยู่ในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง

ห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร	จำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ (ที่นั่ง)	ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนที่นั่งใน โต๊ะหนังสือ		จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
		เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	
วัดลาดปลาเค้า	30	27 (55%)	22 (45%)	49
หนองจอก	36	39 (78%)	11 (22%)	50
วัดราชโอรสาราม	24	30 (64%)	17 (36%)	47
วัดศรีพงษ์ศรีธรรมนิมิตร	48	41 (85%)	7 (15%)	48
รวม	138	137 (71%)	57 (29%)	194

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดฯ เกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดฯ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 194 คน เพื่อวัดทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาหาค่าร้อยละของทัศนคติในแต่ละองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือ โดยใช้เกณฑ์ในการอธิบายความหมายของระดับทัศนคติความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.01 - 5.00 หมายถึงดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.01 - 4.00 หมายถึงดี

ค่าเฉลี่ย 2.01 - 3.00 หมายถึงปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.01 - 2.00 หมายถึงเลว

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.00 หมายถึงเลวมาก

การวัดระดับทัศนคติความพึงพอใจกับองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครโดยแยกออกได้เป็น 3 ปัจจัย คือ ขนาดของพื้นที่ใช้สอย ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออก ในการวิจัยได้ทำการศึกษาค่าประกอบของพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จำแนกพื้นที่ใช้สอยออกเป็นห้องหนังสือตามหมวดหนังสือประกอบด้วย 3 หมวด คือ

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก ซึ่งมีส่วนพื้นที่ใช้สอยตามหน้าที่ได้ 4 ส่วนหลักด้วยกัน คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนอ่านหนังสือ ส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนมูมเด็ก ซึ่งเป็นบริเวณที่ทางห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครได้กำหนดไว้ รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออก

ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง มีส่วนพื้นที่ใช้สอยตามหน้าที่ได้ 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งเป็นส่วนบริการพื้นฐานของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ รวมไปถึงทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออก

และห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล มีส่วนพื้นที่ใช้สอยตามหน้าที่ได้ 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งเป็นส่วนบริการพื้นฐานที่ทางห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ รวมไปถึงประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายใน ทำการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบค่าร้อยละทางสถิติและค่าเฉลี่ย

6.2.1 ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

6.2.1.1 ทศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยภายในห้องสมุดฯ

จากผลการวิเคราะห์ทศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนี้ โดยการเปรียบเทียบร้อยละและค่าเฉลี่ยของทศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของห้องหนังสือหมวด
นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดที่เป็นกรณีศึกษา

ห้องสมุดฯ	ระดับ ทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ		ส่วนอ่าน หนังสือ		ส่วนชั้นวาง นิตยสาร		ส่วนมุมเด็ก	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดกาญจนาภิเษกทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	2.97		2.91		2.96		2.89	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	6	3.1	13	6.7	10	5.2	20	10.3
	ปานกลาง	42	21.6	33	17	35	18	29	14.9
	ดี	98	50.5	106	54.6	102	52.6	97	50
	ดีมาก	48	24.7	42	21.6	47	24.2	48	24.7
ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.9		2.53		2.67		2.73	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	1	2	10	20.4	4	8.2	4	8.2
	ปานกลาง	16	32.7	9	18.4	16	32.7	16	32.7
	ดี	19	38.8	24	49	21	42.9	18	36.7
	ดีมาก	13	26.5	6	12.2	8	16.3	11	22.4
ห้องสมุดหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	2.98		3.14		3.34		2.64	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	3	6.4	0	0	10	20
	ปานกลาง	13	22	12	25.5	5	10	7	14
	ดี	25	46	24	51.1	23	46	24	48
	ดีมาก	12	32	8	17	22	44	0	0
ห้องสมุดวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.98		2.79		2.79		2.83	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	2	4.3	3	6.3	3	6.4	6	12.8
	ปานกลาง	7	14.9	12	25	12	25.5	6	12.8
	ดี	28	59.6	24	50	24	51.1	25	53.2
	ดีมาก	10	21.3	8	16.7	8	17	0	0
ห้องสมุดวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	3.02		3.19		3.02		3.38	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	3	6.3	0	0	3	6.3	0	0
	ปานกลาง	6	12.5	0	0	2	4.2	0	0
	ดี	26	54.2	36	75	34	70.8	30	62.5
	ดีมาก	13	27.1	12	25	0	0	18	37.5

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ขนาดของพื้นที่ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ขนาดของพื้นที่ในส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 194 คน มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของพื้นที่ในส่วนนี้ที่ค่าเฉลี่ย 2.97 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 50.5 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 24.7

ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 7.2 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 54.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 27.1

ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 8.35 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ค่าเฉลี่ย 2.98 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 59.6 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 21.3

ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 12.57 ตารางเมตรคิดเป็นร้อยละ 9.64 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ค่าเฉลี่ย 2.98 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 46 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 32

ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 15.03 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.1 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ค่าเฉลี่ย 2.90 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 38.8 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 26.5

จากระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการนี้ พบว่า ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในระดับดี มีค่าร้อยละที่สูงที่สุด เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯหนองจอก และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องหนังสือนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของห้องสมุดฯ วิทยาลัยฯ 4 แห่ง มีทัศนคติความพึงพอใจต่อขนาดของส่วนอ่านหนังสือในช่วง 14.4 - 40 ตารางเมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.91 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 54.6 ของทัศนคติความพึงพอใจต่อขนาดของส่วนอ่านหนังสือของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของห้องสมุดฯ

ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ที่มีขนาดของพื้นที่ 21.3 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 13 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.19 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 75

ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ หนองจอก มีขนาดของพื้นที่ 27.72 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 21.25 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.14 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีขนาดของพื้นที่ 40 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 23 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.79 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีขนาดของพื้นที่ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.6 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.53 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 49

จากระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือห้องสมุดฯ วิทยาลัยฯ ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบ พบว่า ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสาร

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องหนังสือในหมวดนี้ จากผู้ตอบแบบสอบถาม 194 คน ของห้องสมุดฯ วิทยาลัยฯ ทั้ง 4 แห่ง มีทัศนคติความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสาร ในช่วง 1.9 - 3.42 ตารางเมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.96 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 52.6 ของทัศนคติความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสารของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นของห้องสมุดฯ

ส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก มีขนาดของพื้นที่ 3.42 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.62 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.34 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 44

ส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีขนาดของพื้นที่ 1.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 70.8

ส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม มีขนาดของพื้นที่ 1.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.79 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า มีขนาดของพื้นที่ 3.25 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.65 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.67 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9

จากระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบ พบว่าขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ใช้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มีค่าร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนมุมเด็ก

ขนาดพื้นที่ของส่วนมุมเด็กของห้องหนังสือหมวดนี้ จากผู้ตอบแบบสอบถาม 194 คน ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีทัศนคติความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ของมุมเด็กในช่วง 26.4 - 40.3 ตารางเมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.89 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 50 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 24.7

ส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีขนาดพื้นที่ 40.3 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 24.9 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.38 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62.5

ส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า มีขนาดพื้นที่ 32.8 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 26.5 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.73 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 36.7

ส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม มีขนาดพื้นที่ 27.5 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 16 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.83 โดยที่ค่าร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 53.2

ส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯหนองจอก มีขนาดพื้นที่ 26.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.25 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.64 โดยที่ค่าร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 48

จากระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของมุมเด็กของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าขนาดพื้นที่ของมุมเด็กของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มีค่าร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯหนองจอก ตามลำดับ

6.2.1.2 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนใช้สอยภายในห้องสมุดฯ

จากการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามการวัดทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก โดยเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจ และค่าเฉลี่ย ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ ดูตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของห้องหนังสือหมวด
นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก ของห้องสมุดที่เป็นกรณีศึกษา

ห้องสมุดฯ	ระดับ ทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ		ส่วนอ่าน หนังสือ		ส่วนชั้นวาง นิตยสาร		ส่วนมุมเด็ก	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	2.92		3.08		3.12		3.20	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	7	3.6	4	2.1	7	3.6	5	2.6
	ปานกลาง	43	22.2	29	14.9	22	11.3	21	10.8
	ดี	103	53.1	108	55.7	105	54.1	99	51
	ดีมาก	41	21.1	53	27.3	60	30.9	69	35.6
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.61		2.71		3.00		3.18	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	3	6.1	3	6.1	1	2	0	0
	ปานกลาง	17	34.7	16	32.7	11	22.4	10	20
	ดี	25	51	22	44.9	24	49	20	40
	ดีมาก	0	0	8	16.3	13	26.5	19	38
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.10		3.34		3.30		3.06	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	0	0	0	0	0	0
	ปานกลาง	11	22	6	12	3	6	2	4
	ดี	23	46	21	42	29	58	7	14
	ดีมาก	16	32	23	46	18	36	27	54
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.72		3.02		3.02		3.13	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	4	8.5	1	2.1	3	6.4	3	6.4
	ปานกลาง	11	23.4	7	14.9	6	12.8	4	8.5
	ดี	26	55.3	29	61.7	25	53.2	24	51.1
	ดีมาก	0	0	10	21.3	13	27.7	0	0
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	3.23		3.25		3.17		3.42	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	0	0	3	6.3	0	0
	ปานกลาง	4	8.3	3	6.3	2	4.2	0	0
	ดี	29	60.4	33	68.7	27	56.3	28	58.3
	ดีมาก	15	31.3	12	25	16	33.2	20	41.7

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ทัศนคติความพึงพอใจตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 2.92 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แต่ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 53.1 มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละทางสถิติของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานครแต่ละแห่งดังนี้ ทัศนคติความพึงพอใจตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรได้ค่าเฉลี่ย 3.23 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 60.4 มีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

ทัศนคติความพึงพอใจตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ หนองจอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 46 มีความพึงพอใจในระดับดี และร้อยละ 32 มีความพึงพอใจในระดับดีมาก

ทัศนคติความพึงพอใจตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 แต่เมื่อดูจากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ แห่งนี้เท่ากับร้อยละ 55.3 ซึ่งเป็นคะแนนของผู้ตอบที่เลือกความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

ทัศนคติความพึงพอใจตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าร้อยละ 51 ของผู้ตอบมีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

จากร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการจากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แต่ละแห่ง พบว่า ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรนั้น ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการในระดับดี มีค่าร้อยละสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยทางสถิติ รองลงมา คือ ผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ

การวัดทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ (จากตารางที่ 6.6) จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ซึ่งจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดร้อยละ 55.7 มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ซึ่งสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยดังกล่าว

ทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ห้องสมุดฯ หนองจอกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 เป็นค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดฯ อื่นๆ ร้อยละ 46 มีความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบมากที่สุด) และร้อยละ 42 มีความพึงพอใจในระดับดี

ทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 โดยที่ร้อยละ 68.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

ทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบส่วนมากเท่ากับ 3.02 ซึ่งมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 61.7 ของผู้ตอบแบบสอบถาม (มีผู้ตอบมากที่สุด)

ทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดฯแห่งอื่นนับว่ามีระดับความพึงพอใจโดยต่ำที่สุด แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่ามีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 44.9 (มีผู้ตอบมากที่สุด)

จากตารางที่ 6.6 นี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอกมากที่สุด รองลงมาเป็นห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร์ ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสาร

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯทั้ง 4 (ตารางที่ 6.6) จากแบบสอบถามที่มีผู้ตอบทั้งสิ้น 194 คน มีค่าเฉลี่ยของผู้ตอบเท่ากับ 3.12 โดยมีร้อยละ 54.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯหนองจอกมีค่าเฉลี่ย 3.30 โดยที่ร้อยละ 58 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯแห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร์ มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารเท่ากับ 3.17 โดยที่ร้อยละ 56.3 ของผู้ตอบมีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) กับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯ แห่งนี้

จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม มีค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารเท่ากับ 3.02 โดยที่ร้อยละ 53.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯแห่งนี้มีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า มีค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารเท่ากับ 3.00 แต่ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯแห่งนี้ ร้อยละ 49 มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด)

จากการวัดทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารของห้องสมุดฯ จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แต่ละแห่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ หนองจอกมีความพึงพอใจในตำแหน่งของส่วนชั้นวางนิตยสารมีค่าเฉลี่ยในระดับดี และร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี และระดับดีมาก สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าร้อยละของความพึงพอใจกับห้องสมุดฯ อื่นๆ รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนมุมเด็ก

ตำแหน่งของส่วนมุมเด็กของห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง (ดูตารางที่ 6.6) จากแบบสอบถามทัศนคติซึ่งมีผู้ตอบทั้งสิ้น 194 คน ได้ค่าเฉลี่ยของการวัดทัศนคติของความพึงพอใจของผู้ตอบเท่ากับ 3.20 ซึ่งสอดคล้องกับค่าร้อยละที่มีทัศนคติของความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของมุมเด็กในระดับดี ร้อยละ 51 มากที่สุด และร้อยละ 35.6 ของผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดีมาก

จากตารางที่ 6.6 ทัศนคติผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของมุมเด็กเท่ากับ 3.42 โดยที่ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดีร้อยละ 58.3 มากที่สุด และร้อยละ 41.7 ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดีมาก

ทัศนคติผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของมุมเด็กเท่ากับ 3.18 โดยที่ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 40 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 38

ทัศนคติผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ หนองจอก มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของมุมเด็กในห้องสมุดฯ แห่งนี้เท่ากับ 3.06 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 54 (มีผู้ตอบมากที่สุด) และความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 14

ทัศนคติผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสารามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของมุมเด็กที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 โดยที่ผู้ตอบมีความพึงพอใจในระดับดี ร้อยละ 51.1

จากตารางที่ 6.6 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในตำแหน่งของมุมเด็กของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรมากที่สุด รองลงมาคือห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ หนองจอก และห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ตามลำดับ จากค่าร้อยละทางสถิติที่ได้

6.2.1.3 ทักษะเกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมัมเด็ก

จากผลการวิเคราะห์ขนาดของประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายในของห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมัมเด็ก โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของทักษะความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษา ทั้ง 4 แห่ง ได้ผลทางสถิติตาม ตารางที่ 6.7

ตารางที่ 6.7 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออกและทางสัญจรภายในห้องหนังสือ
หมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็กของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ประตูทางเข้าออก		ทางสัญจร (หลัก)	
		n	%	n	%
ห้องสมุดฯกรณีศึกษา 4	ค่าเฉลี่ย	2.94		3.05	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	4	2.1	3	1.5
	ปานกลาง	23	11.9	32	16.5
	ดี	124	63.9	120	61.9
	ดีมาก	43	22.2	39	20.1
ห้องสมุดฯวัดลาด ปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.84		2.84	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	4	8.2	2	4.1
	ปานกลาง	12	24.5	16	32.7
	ดี	21	42.9	19	38.8
	ดีมาก	12	24.5	12	24.5
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.16		3.04	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	2	4	0	0
	ปานกลาง	2	4	9	18
	ดี	32	64	30	60
	ดีมาก	14	28	11	22
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.81		3.09	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	3	6.4	2	4.3
	ปานกลาง	11	23.4	5	10.6
	ดี	25	53.2	27	57.4
	ดีมาก	8	17	13	27.7
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	3.05		3.25	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	0	0	0	0
	ปานกลาง	6	4.6	0	0
	ดี	27	65.9	36	75
	ดีมาก	8	19.5	12	25

ตารางที่ 6.7 (ต่อ)

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ระยะห่างระหว่าง ชั้นนิตยสารและ ส่วนอ่านหนังสือ		ระยะห่างภายใน โต๊ะ		ระยะห่างระหว่าง ส่วนอ่านหนังสือ กับผนังอาคาร	
		n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯกรังด์ิซีกซังก์ 4	ค่าเฉลี่ย	2.89		2.95		2.83	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0
	เลว	13	6.7	4	2.1	19	9.8
	ปานกลาง	37	19.1	52	26.8	32	16.5
	ดี	102	52.6	88	45.4	106	54.6
	ดีมาก	42	21.6	50	25.8	37	19.1
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.89		2.53		2.08	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0
	เลว	4	8.2	2	4.1	16	32.7
	ปานกลาง	12	24.5	23	46.9	17	34.7
	ดี	21	42.9	20	40.8	12	24.4
	ดีมาก	12	24.5	4	8.2	4	8.2
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	2.98		2.86		3.24	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	4	8	0	0
	ปานกลาง	10	20	16	32	3	6
	ดี	31	62	13	26	32	64
	ดีมาก	9	18	17	34	15	30
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม	ค่าเฉลี่ย	2.81		2.96		2.91	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0
	เลว	3	6.4	2	4.3	3	6.4
	ปานกลาง	9	19.1	17	36.2	9	19.1
	ดี	24	51.1	9	19.1	24	51.1
	ดีมาก	11	23.4	19	40.4	11	23.4
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.96		3.13		3.13	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0
	เลว	2	4.2	0	0	0	0
	ปานกลาง	6	12.5	3	6.3	2	4.2
	ดี	32	66.7	36	75	38	79.2
	ดีมาก	8	16.7	9	18.7	8	16.6

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ประตูทางเข้าออก

จากตารางที่ 6.7 ขนาดของประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติความพึงพอใจในขนาดความกว้างของประตูเท่ากับ 2.94 กับขนาดของประตูซึ่งอยู่ในช่วง 1.60 และ 1.80 เมตร โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ร้อยละ 63.9 ซึ่งมีผู้ตอบมากที่สุด มีจำนวนผู้ตอบรองลงมาร้อยละ 43 มีทัศนคติความพึงพอใจดีมากกว่าขนาดของประตูทางเข้าออกนี้

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯหนองจอกมีความกว้าง 1.60 เมตร ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 64 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 28 ของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ นี้

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรมีความกว้าง 1.80 เมตร ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจจากแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 65.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 19.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ แห่งนี้

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้ามีความกว้าง 1.80 เมตร ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 24.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ แห่งนี้

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯวัดราชโอรสารามมีความกว้าง 1.80 เมตร ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 53.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 17 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

จากระดับของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของประตู พบว่าห้องสมุดฯหนองจอกมีความพึงพอใจในขนาดของประตูที่ค่าเฉลี่ยในระดับดี และร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี และในระดับดีมาก มีคะแนนของผู้ตอบสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของประตูในห้องสมุดฯ อีก 3 แห่งของกรณีศึกษา ซึ่งแต่ละแห่งมีขนาดประตูกว้าง 1.80 เมตร เท่ากัน แต่มีค่าร้อยละของผู้ตอบที่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก ลดลงตามลำดับ คือ ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้าและห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ทางสัญจรหลัก

ทางสัญจรหลัก เป็นทางสัญจรที่ผู้ใช้ส่วนมากใช้สัญจรไปยังส่วนบริการอื่นๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก จากตารางที่ 6.7 ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง มีทัศนคติความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และจากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่าทัศนคติความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 61.9 และความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักที่อยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 20.1 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทัศนคติความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักกว้าง 1.53 เมตรที่ค่าเฉลี่ย 3.25 และจากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ พบว่าทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดทางสัญจรหลักที่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 75 และความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักที่อยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 25

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีทัศนคติความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักกว้าง 1.65 เมตรที่ค่าเฉลี่ย 3.09 จากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ พบว่าทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดทางสัญจรหลักที่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 57.4 และความพึงพอใจที่อยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 27.7

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ หนองจอก มีทัศนคติความพึงพอใจของขนาดทางสัญจรหลักกว้าง 1.6 เมตรโดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 และจากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ พบว่าทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของทางสัญจรหลักที่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 60 และความพึงพอใจที่อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 22 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของทางสัญจรหลักกว้าง 1.8 เมตร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 แต่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้เกี่ยวกับขนาดของทางสัญจรหลัก ซึ่งมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (ถูกเลือกมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 38.8 และความพึงพอใจที่อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 24.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้เกี่ยวกับขนาดของทางสัญจรหลัก ของห้องสมุดฯ แต่ละแห่งที่ทำการศึกษาเมื่อนำค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ จากตาราง 6.7 มาทำการเปรียบเทียบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตรมีความพึงพอใจในขนาดของทางสัญจรหลักมี

ค่าร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมา คือ ขนาดทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ หนองจอก และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารกับส่วนอ่านหนังสือ

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างชั้นนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ จากตารางที่ 6.7 ห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.89 ซึ่งมีขนาด 1.2 และ 1.63 เมตร แต่จากค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ ผู้ตอบส่วนใหญ่จะมีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างนี้อยู่ในระดับดี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.6 และมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดีมาก ซึ่งมีผู้เลือกตอบรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 21.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดของห้องสมุดฯ

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือ 1.20 เมตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 แต่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 66.7 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ หนองจอก มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือ ความกว้าง 1.20 เมตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 แต่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 18 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือ ความกว้าง 1.20 เมตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 แต่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 51.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 23.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารและส่วนอ่านหนังสือ ความกว้าง 1.63 เมตร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 แต่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 42.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 24.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

จากทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารกับส่วนอ่านหนังสือ จากตารางที่ 6.7 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดฯ ของกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่าระยะห่างระหว่างชั้นนิตยสารกับส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบมีความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงสุด และรองลงมา คือ ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ ระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารกับส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้ามักมีขนาดกว้างกว่าห้องสมุดฯ แห่งอื่นๆ แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก น้อยกว่าส่วนระยะห่างระหว่างชั้นวางนิตยสารกับส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ ทั้ง 3 ข้างต้นมีขนาดเท่ากัน

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดฯ เกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือที่ต้องการพื้นที่เคลื่อนไหวเข้าออก อยู่ในช่วง 1.00 – 1.40 เมตร จากตารางที่ 6.7 ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 แต่ค่าร้อยละของความพึงพอใจจากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 45.4 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 25.8

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ซึ่งมีขนาดความกว้าง 1.20 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.13 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 75 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 18.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ซึ่งมีขนาดความกว้าง 1.00 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.96 แต่มีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 40.4 และมีความพึงพอใจในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 19.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ หนองจอก มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ซึ่งมีขนาดความกว้าง 1.40 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.86 แต่มีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 34 และมีความพึงพอใจในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 26 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า มีทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ซึ่งมีขนาดความกว้าง 1.25 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.53 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 46.9 และมีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 40.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้

จากทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือที่ต้องการพื้นที่เลื่อนเก้าอี้ จากตารางที่ 6.7 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร 1.20 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละที่สูงที่สุด รองลงมาคือ ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม 1.00 เมตร ห้องสมุดฯหนองจอก 1.40 เมตร และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า 1.25 ตามลำดับ

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดฯ เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคารจากตารางที่ 6.7 ค่าเฉลี่ยของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของห้องสมุดฯ เท่ากับ 2.83 แต่ค่าร้อยละของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 54.6 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 19.1 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯหนองจอก มีทัศนคติความพึงพอใจที่เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคารมีขนาดความกว้าง 1.00 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.24 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 64 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 30

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีทัศนคติความพึงพอใจที่เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร มีขนาดความกว้าง 0.70 เมตร โดยที่ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.13 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 79.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 16.6

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม มีทัศนคติความพึงพอใจที่เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร มีขนาดความกว้าง 1.30 เมตร โดยที่ผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.91 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่ง

นี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 51.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 23.4

ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีทัศนคติความพึงพอใจที่เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร มีขนาดความกว้าง 1.10 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.08 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 34.7 และความพึงพอใจในระดับเลว (มีผู้ตอบรองลงมา) คิดเป็นร้อยละ 32.7

จากตารางที่ 6.7 พบว่าทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคารมาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แต่ละแห่ง พบว่าระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องสมุดฯ หนองจอกมีความกว้าง 1.00 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีความกว้าง 0.70 เมตร และห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีความกว้าง 1.30 เมตร ตามลำดับ ยกเว้นห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) และระดับเลว (มีผู้ตอบรองลงมา) กับขนาดความกว้างของระยะห่างของส่วนอ่านกับผนังอาคาร 1.10 เมตร เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละกับห้องสมุดฯ ทั้ง 3 แห่งข้างต้นแล้ว เห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับระยะห่างนี้น้อยที่สุด

6.2.2 ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

6.2.2.1 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ

ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละและค่าเฉลี่ย ของระดับทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 ทักษะคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ภายในห้องหนังสือวิชาการและ
อ้างอิง

ห้องสมุดฯ	ระดับ ทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ		ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)		ส่วนอ่าน หนังสือ		ส่วนชั้นวาง หนังสือ	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯ วิทยาลัยราชภัฏ 4	ค่าเฉลี่ย	2.63		2.53		2.86		2.72	
	ดีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	ดี	17	8.8	21	10.8	7	3.6	14	7.2
	ปานกลาง	55	28.4	66	34	47	24.2	51	26.3
	เลว	104	53.6	91	46.9	107	55.2	105	54.1
	เลวมาก	18	9.3	16	8.2	33	17	24	12.4
ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.59		2.55		2.59		2.69	
	ดีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	ดี	3	6	7	12.2	4	8.2	5	10.2
	ปานกลาง	21	42.9	19	34.7	16	32.7	13	26.5
	เลว	18	36.7	17	38.8	25	51	23	46.9
	เลวมาก	7	14.3	6	14.3	4	8.2	8	16.3
ห้องสมุดฯ หนองจอก	ค่าเฉลี่ย	2.98		2.68		3.10		2.90	
	ดีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	ดี	0	0	3	6	0	0	3	6
	ปานกลาง	5	9.8	16	32	10	20	9	18
	เลว	41	80.4	25	50	25	50	28	56
	เลวมาก	4	7.8	6	12	15	30	10	20
ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม	ค่าเฉลี่ย	2.64		2.38		2.60		2.70	
	ดีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	ดี	5	10.4	8	17	5	10.6	4	8.5
	ปานกลาง	12	25	14	29.8	15	31.9	11	23.4
	เลว	25	52.2	24	51.1	21	44.7	27	57.4
	เลวมาก	5	10.4	1	2.1	6	12.8	5	10.7
ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.73		2.69		3.00		2.71	
	ดีมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	ดี	5	10.4	3	6.3	0	0	5	10.4
	ปานกลาง	7	14.6	13	27.1	6	12.5	6	12.5
	เลว	32	66.7	28	58.3	36	75	35	72.9
	เลวมาก	4	8.3	4	8.3	6	12.5	2	4.2

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ที่มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่มีขนาดตั้งแต่ 8.4 – 17.75 ตารางเมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.63 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) คิดเป็นร้อยละ 53.6 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 9.3

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 17.75 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 12 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ที่ค่าเฉลี่ย 2.98 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 80.4 และความพึงพอใจที่อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 14.3

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 10.05 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.7 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ที่ค่าเฉลี่ย 2.73 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 66.7

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 14.7 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ที่ค่าเฉลี่ย 2.64 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 52.2

ขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 8.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 7 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ที่ค่าเฉลี่ย 2.59 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ร้อยละ 36.7

จากระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการ พบว่าห้องสมุดฯหนองจอก มีทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของสวนเจ้าหน้าที่ให้บริการในระดับดี มีค่าร้อยละสูงที่สุด เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจกับห้องสมุดฯ กรณีศึกษา รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของสวนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของสวนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) อยู่ในช่วง 0.38 และ 0.76 ตารางเมตร จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของสวน

สี่บ้น ที่ค่าเฉลี่ย 2.53 ในขณะที่ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 8.2

ขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น (ตู้บัตรค่า) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร (ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือ) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น ที่ค่าเฉลี่ย 2.69 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 75 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 12.5

ขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น (ตู้บัตรค่า) ของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น ที่ค่าเฉลี่ย 2.68 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 50 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 12

ขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น (ตู้บัตรค่า) ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 0.38 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของพื้นที่ห้อง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น ที่ค่าเฉลี่ย 2.38 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น (ตู้บัตรค่า) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร (ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือ) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น ที่ค่าเฉลี่ย 2.55 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 38.8 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 14.3

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของส่วนสี่บ้น (ตู้บัตรค่า) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบแสดงความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก มีผลรวมของค่าร้อยละสูงสุด จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจกับห้องสมุดฯ กรณีศึกษา รองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง อยู่ในช่วง 17 - 38.9 ตารางเมตร จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน มีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.86 ในขณะที่ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.2 และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 17

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 38.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 25.9 ของพื้นที่ห้อง ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วน

อ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 75 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 12.5

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 28.1 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 19 ของพื้นที่ห้อง ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 3.10 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 50 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 30

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 17 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.2 ของพื้นที่ห้อง ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.59 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 8.2

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 29.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 17 ของพื้นที่ห้อง ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.60 ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44.7 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 12.8

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก มีผลรวมของค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสูงที่สุด ได้จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง รองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง อยู่ในช่วง 18.7 – 28.8 ตารางเมตร ผลจากการวัดระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ใช้เกี่ยวกับขนาดของพื้นที่นี้ได้ค่าเฉลี่ย 2.72 ในขณะที่ทัศนคติของผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 54.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 12.4

ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 18.7 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของพื้นที่ห้อง ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.71 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 72.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 4.2

ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 19.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 13.5 ของพื้นที่ห้อง ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.90 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 56 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 20

ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 28.8 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 28.8 ของพื้นที่ห้อง ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.70 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 57.4 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 10.7

ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 19.8 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 16.5 ของพื้นที่ห้อง ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.69 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 16.3

จากตารางที่ 6.8 ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก มีผลรวมของค่าร้อยละอยู่ในระดับสูงสุด ได้จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง รองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

6.2.2.2 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ

ผลของการวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละและค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ เกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.9

ตารางที่ 6.9 ทักษะที่เกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและ
อ้างอิง

ห้องสมุดฯ	ระดับ ทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ		ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)		ส่วนอ่าน หนังสือ		ส่วนชั้นวาง หนังสือ	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯ วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4	ค่าเฉลี่ย	2.58		2.61		3.07		2.86	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	27	13.9	16	8.2	1	0.5	14	7.2
	ปานกลาง	47	24.2	58	29.9	28	14.4	42	21.6
	ดี	101	52.1	105	54.1	121	62.4	116	59.8
	ดีมาก	19	9.8	15	7.7	44	22.7	22	11.3
ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.51		2.67		3.04		2.80	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	6	12	2	4.1	0	0	4	8.2
	ปานกลาง	17	34.7	18	36.7	9	18.4	14	28.6
	ดี	21	42.9	23	46.9	29	59.2	19	38.8
	ดีมาก	5	10.2	6	12.2	11	22.4	12	24.5
ห้องสมุดฯ หนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.10		2.92		3.32		2.90	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	1	2	0	0	3	6
	ปานกลาง	10	20	7	14	4	8	3	6
	ดี	25	50	37	74	26	52	40	80
	ดีมาก	15	30	5	10	20	40	4	8
ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.45		2.60		2.81		2.79	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	8	17	3	6.3	2	4.3	3	6.4
	ปานกลาง	13	27.7	18	37.5	12	25.5	11	23.4
	ดี	23	48.9	21	43.8	26	55.3	26	55.3
	ดีมาก	3	6.4	5	10.4	7	14.9	7	14.9
ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.48		2.31		3.04		3.02	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	9	18.4	9	18.8	0	0	2	4.2
	ปานกลาง	7	14.6	17	35.4	4	8.3	2	4.2
	ดี	32	65.3	20	41.7	38	79.2	37	77.1
	ดีมาก	0	0	2	4.2	6	12.5	7	14.6

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ทั้งสิ้น 194 คน ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ที่ค่าเฉลี่ย 2.58 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 52.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 9.8

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ หนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนบริการนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.10 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 50 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 30

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนบริการนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.48 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 65.3

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนบริการนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.45 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 48.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 6.4

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนบริการนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.51 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก ร้อยละ 10.2

จากตารางที่ 6.9 ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการจากห้องสมุดฯ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ หนองจอก ผู้ตอบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)

จากตารางที่ 6.9 ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ ภาควิชาศึกษาศาสตร์ 194 คน ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนสืบค้น ที่ค่าเฉลี่ย

2.61 ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 54.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 7.7

ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตัวบรรทัด) ของห้องสมุดฯหนองจอก ตั้งอยู่ในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนสืบค้นนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.92 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 74 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 10

ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตัวบรรทัด) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตั้งอยู่ด้านนอกห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนสืบค้นนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.67 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 12.2

ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตัวบรรทัด) ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตั้งอยู่ในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนสืบค้นนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.6 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 43.8 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 10.4

ตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตัวบรรทัด) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ตั้งอยู่ด้านนอกห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนสืบค้นนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.31 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 41.7 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 4.2

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ดูตารางที่ 6.9) จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าตำแหน่งของส่วนสืบค้น (ตัวบรรทัด) ของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ

จากตารางที่ 6.9 ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯกรณีศึกษา 194 คน ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 3.07 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62.4 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 22.7

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.32 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบ

แบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 52 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 40

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.04 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 79.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 12.5

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.04 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 22.4

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือนี้ ที่ค่าเฉลี่ย 2.81 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.3 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 14.9

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ (ดูตารางที่ 6.9) จากการเปรียบเทียบค่าร้อยละของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก มีผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้ค่าสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ

จากตารางที่ 6.9 ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯกรณีศึกษา 194 คน ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.86 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.8 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 11.3

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 77.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 14.6

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.90 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบ

แบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 80 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 8

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.79 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.3 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 14.9

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.80 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 38.8 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 24.5

(ดูตารางที่ 6.9) ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศรีพงษ์ธรรมนิมิตร์นี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้ค่าสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

6.2.2.3. ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายในของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

ผลวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดประตูทางเข้าออก และทางสัญจรต่างๆภายในของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.10

ตารางที่ 6.10 ทักษะคติเกี่ยวกับทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือ
หมวดวิชาการและอ้างอิง

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ประตูทางเข้าออก		ทางสัญจร (หลัก)	
		n	%	n	%
ห้องสมุดฯ ศึกษาศาสตร์ 4	ค่าเฉลี่ย	3.06		2.98	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	4	2.1	4	2.1
	ปานกลาง	23	11.9	30	15.5
	ดี	124	63.9	112	57.7
	ดีมาก	43	22.2	48	24.7
ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	3.00		2.84	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	2	4.1	1	2
	ปานกลาง	8	16.3	15	30.6
	ดี	27	55.1	24	49
	ดีมาก	12	24.5	9	18.4
ห้องสมุดฯ เหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.20		3.02	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	2	4	0	0
	ปานกลาง	2	4	13	26
	ดี	30	60	23	46
	ดีมาก	16	32	14	28
ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.89		2.60	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	0	0	2	4.3
	ปานกลาง	13	27.7	8	17
	ดี	26	55.3	29	61.7
	ดีมาก	8	17	8	17
ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	3.15		3.13	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	0	0	0	0
	ปานกลาง	0	0	2	4.2
	ดี	41	14.3	38	79.2
	ดีมาก	7	83.7	8	16.7

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ตารางที่ 6.10 (ต่อ)

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ		ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคาร		ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ		ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดวิทยากรนิเทศฯ ทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	2.60		2.57		2.96		2.87	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	27	13.9	23	11.9	8	4.1	15	7.7
	ปานกลาง	50	25.8	64	33	37	19.1	36	18.6
	ดี	90	46.4	80	41.2	104	53.6	103	53.1
	ดีมาก	27	13.9	27	13.9	45	23.2	40	20.6
ห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.33		2.49		2.55		2.47	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	12	24.5	6	12.2	6	12.2	12	24.5
	ปานกลาง	13	26.5	17	34.7	20	40.8	10	20.4
	ดี	20	40.8	22	44.9	13	26.5	19	38.8
	ดีมาก	4	8.2	4	8.2	10	20.4	8	16.3
ห้องสมุดชุมชนองอาจ	ค่าเฉลี่ย	2.68		2.72		3.08		2.90	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	5	10	3	6	0	0	0	0
	ปานกลาง	20	40	21	42	9	18	14	28
	ดี	11	22	13	26	28	56	27	54
	ดีมาก	14	28	13	26	13	26	9	18
ห้องสมุดวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.70		2.40		3.02		3.09	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	3	6.4	9	19.1	2	4.3	3	6.4
	ปานกลาง	14	29.8	17	36.2	5	10.6	4	8.5
	ดี	24	51.1	14	29.8	30	63.8	26	55.3
	ดีมาก	6	12.8	7	14.9	10	21.3	14	29.8
ห้องสมุดวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.71		2.67		3.19		3.02	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	7	14.6	5	10.4	0	0	0	0
	ปานกลาง	3	6.3	9	18.8	3	6.3	8	16.7
	ดี	35	72.9	31	64.6	33	68.3	31	64.6
	ดีมาก	3	6.3	3	6.3	12	25	9	18.8

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ประตูทางเข้าออก

ขนาดของประตูทางเข้าออกห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ซึ่งอยู่ในช่วง 0.90 – 1.80 เมตร โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 63.9 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 24.7

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีความกว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของประตูทางเข้าออก ที่ค่าเฉลี่ย 3.15 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 85.4 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 14.6

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯหนองจอก มีความกว้าง 1.60 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของประตูทางเข้าออก ที่ค่าเฉลี่ย 3.20 โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 60 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 32

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า มีความกว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของประตูทางเข้าออก ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 แต่ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.1 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 24.5

จากตารางที่ 6.10 ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออกจากห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าขนาดประตูของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้สูงที่สุดรองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ทางสัญจรหลัก

ทางสัญจรหลัก เป็นทางสัญจรที่ผู้ใช้ส่วนมากใช้สัญจรไปยังส่วนบริการอื่นๆ ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากตารางที่ 6.10 ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.98 แต่ในขณะที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความพึงพอใจขนาดของทางสัญจรหลักอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 57.7 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 24.7

ทางสัญจรหลักภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีความกว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลักที่ค่าเฉลี่ย 3.13 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 79.2 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 16.7

ทางสัญจรหลักภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลักกว้าง 1.60 เมตรที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 28

ทางสัญจรหลักภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลักกว้าง 1.30 เมตรที่ค่าเฉลี่ย 2.84 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 49 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 30.6

ทางสัญจรหลักภายในห้องหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลักกว้าง 1.50 เมตรที่ค่าเฉลี่ย 2.60 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 61.7 และความพึงพอใจในระดับปานกลางและระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมาเท่ากัน) คือ ร้อยละ 17

จากตารางที่ 6.10 ทศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับทางสัญจรหลัก จากห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าขนาดขนาดของทางสัญจรของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และระดับดีมาก รวมกันได้สูงที่สุดรองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.60 ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสืออยู่ในช่วง 0.65 – 0.70 ตารางเมตร ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.4 และความพึงพอใจในระดับดีมาก มีผู้ตอบร้อยละ 13.9

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีความกว้าง 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.71 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบ

ถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 72.9 และความพึงพอใจในระดับเลว (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 6.3

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีความกว้าง 0.65 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.70 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 29.8

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีความกว้าง 0.68 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.33 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 40.8 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 26.5

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ หนองจอก มีความกว้าง 0.70 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.68 โดยมีค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 40 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 28

จากตารางที่ 6.10 ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี รวมกันได้สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯ หนองจอก ตามลำดับ

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคาร

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคาร ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.57 ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคาร อยู่ในช่วง 0.62 – 1.06 ตารางเมตร โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 41.2

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.67 โดยมีค่าร้อยละทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 64.6

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.85 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.49 โดยมีค่าร้อยละทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44.9

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.06 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.40 โดยมีค่าร้อยละทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 36.2

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 0.62 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.72 โดยมีค่าร้อยละทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42

จากตารางที่ 6.10 ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือและผนังอาคารของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มากที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่งอยู่ในช่วง 1.00 – 1.76 ตารางเมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.96 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 53.6

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 1.20 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.19 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 68.3

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.20 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 63.8

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 1.76 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.08 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 56

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 1.00 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.55 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 40.8

จากตารางที่ 6.10 ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มากที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ หนองจอก และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิงของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่งอยู่ในช่วง 0.70 – 0.99 ตารางเมตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.87 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 53.1

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องหนังสือ ในห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 1.25 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.20 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 64.6

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องหนังสือ ในห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม เท่ากับ 0.85 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.09 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.3

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องหนังสือ ในห้องสมุดฯ หนองจอก เท่ากับ 0.99 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.90 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 54

ระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือกับผนังอาคารของห้องหนังสือ ในห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.76 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.47 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 38.8

จากตารางที่ 6.10 ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ หนองจอก และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

6.2.3 ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

6.2.3.1 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดฯ

ผลของการวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละและค่าเฉลี่ย ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.11 ทัศนคติเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ		ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)		ส่วนอ่านหนังสือ		ส่วนชั้นวางหนังสือ	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	2.53		2.64		3.05		2.94	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	31	16	17	8.8	2	1	7	3.6
	ปานกลาง	47	24.2	53	27.3	32	16.5	28	14.4
	ดี	98	50.5	107	55.2	115	59.3	128	66
	ดีมาก	18	9.3	17	8.8	45	23.2	31	16
ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.33		2.69		2.86		2.94	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	8	16.3	2	4.1	0	0	1	2
	ปานกลาง	18	36.7	18	36.7	14	28.6	13	26.5
	ดี	22	44.9	22	44.9	28	57.1	23	46.9
	ดีมาก	1	2	7	14.3	7	14.3	12	24.5
ห้องสมุดฯ หนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.02		2.86		3.24		3.14	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	3	6	0	0	0	0
	ปานกลาง	9	18	5	10	9	18	10	20
	ดี	31	62	38	76	20	40	23	46
	ดีมาก	10	20	4	8	21	42	17	34

ตารางที่ 6.11 (ต่อ)

ห้องสมุดประชาชนอิโระงะ	ค่าเฉลี่ย	2.38		2.51		3.06		2.91	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	10	21.3	4	8.5	1	2.1	1	2.1
	ปานกลาง	12	25.5	16	34	6	12.8	10	21.3
	ดี	22	46.8	26	55.3	29	61.4	28	59.6
	ดีมาก	3	6.4	1	2.1	11	23.4	8	17
ห้องสมุดประชาชน	ค่าเฉลี่ย	2.13		2.42		3.08		2.71	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	17	35.4	9	18.8	0	0	5	10.4
	ปานกลาง	8	16.7	12	25	2	4.2	6	12.5
	ดี	23	47.9	25	52.1	40	83.3	35	72.9
	ดีมาก	0	0	2	4.1	6	12.5	2	4.2

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครจากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ ในช่วงระหว่าง 1.2 – 14.4 ตารางเมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.70 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 58.8

ขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดหนองจอก เท่ากับ 14.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 9.8 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.96 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 80

ขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.32 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.30 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.8 และความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 31.9

ขนาดพื้นที่ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 1.20 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.51 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจใน

ระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9 และความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 32.7

จากตารางที่ 6.11 ทศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากห้องสมุดฯ วิทยาลัยฯ ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯหนองจอก มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ซึ่งมีผู้ตอบมากที่สุด

ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)

จากตารางที่ 6.11 ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) อยู่ในช่วง 0.38 และ 0.76 ตาราง เมตร จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.56 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 5.1

ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.69 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 58.3

ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร คิดเป็น ร้อยละ 0.5 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.62 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 56

ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 0.38 ตาราง เมตร ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.32 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.6

ขนาดพื้นที่ของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.76 ตารางเมตร ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.41 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 36.9

จากตารางที่ 6.11 ทศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของ ส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากห้องสมุดฯ วิทยาลัยฯ ทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่า

ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ซึ่งมีความร้อยละสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ

จากตารางที่ 6.11 ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร จากกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน มีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.88 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 58.8

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 29.2 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 19.4 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.08 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 83.3

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ หนองจอก เท่ากับ 25.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 17.6 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.24 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 56

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 16.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 14 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.76 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51

ขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม เท่ากับ 19.4 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 22.4 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.55 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44.7

ทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนอ่านหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก รวมกันสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือ

จากตารางที่ 6.11 ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง อยู่ในช่วง 12.7 – 22.7 ตารางเมตร โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือที่ค่าเฉลี่ย 2.73 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 56.2

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 22.7 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 15.1 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.69 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 68.8

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม เท่ากับ 12.7 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.72 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 53.2

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ หอนงจอก เท่ากับ 20.2 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 17 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.78 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44

ขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 19.9 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 13.5 ของพื้นที่ห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.57 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดพื้นที่ของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี สูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ หอนงจอก และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า

6.2.3.2 ทศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายใน ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ผลของการวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละและค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ เกี่ยวกับตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.12 ทศนคติเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ		ส่วนสื่อบันทึก (ตู้บัตรค่า)		ส่วนอ่านหนังสือ		ส่วนชั้นวางหนังสือ	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	2.70		2.56		2.88		2.73	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	14	7.2	20	10.3	9	4.6	16	8.2
	ปานกลาง	48	24.7	60	30.9	38	19.6	45	23.2
	ดี	114	58.8	99	51	114	58.8	109	56.2
	ดีมาก	18	9.3	15	7.7	33	17	24	12.4
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.51		2.41		2.76		2.57	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	5	10.2	8	16.3	2	4.1	3	6.1
	ปานกลาง	21	42.9	18	36.7	15	30.6	20	40.8
	ดี	16	32.7	18	36.7	25	51	21	42.9
	ดีมาก	7	14	5	10.2	7	14.3	5	10.2
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	2.96		2.62		3.24		2.78	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	3	6	0	0	1	2
	ปานกลาง	6	12	16	32	5	10	18	36
	ดี	40	80	28	56	28	56	22	44
	ดีมาก	4	8	3	6	17	34	9	18
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.30		2.32		2.55		2.72	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	7	14.9	7	14.9	5	10.6	5	10.6
	ปานกลาง	22	46.8	19	40.4	16	34	10	21.3
	ดี	15	31.9	20	42.6	21	44.7	25	53.2
	ดีมาก	3	6.4	1	2.1	5	10.6	7	14.9

ตารางที่ 6.12 (ต่อ)

ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.60		2.69		3.08		2.69	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	6	12.5	3	6.3	0	0	4	8.3
	ปานกลาง	9	18.8	13	27.1	2	4.2	9	18.8
	ดี	31	64.6	28	58.3	40	83.3	33	68.8
	ดีมาก	2	4.2	4	8.3	6	12.5	2	4.2

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ

จากตารางที่ 6.12 ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของพื้นที่ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการที่ค่าเฉลี่ย 2.53 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 50.5

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.02 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.13 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 47.9

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.38 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.8

ตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.33 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44.9

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯหนองจอก มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี กับตำแหน่งของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมากที่สุด รองลงมาคือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ)

จากตารางที่ 6.12 ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯ ทั้ง 4 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ที่ค่าเฉลี่ย 2.64 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.2

ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯหนองจอก ตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ที่ค่าเฉลี่ย 2.86 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 76

ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ไม่ได้ตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ที่ค่าเฉลี่ย 2.51 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.3

ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ไม่ได้ตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ที่ค่าเฉลี่ย 2.42 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 52.1

ตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ไม่ได้ตั้งอยู่ภายในห้องหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ที่ค่าเฉลี่ย 2.69 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 44.9

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งของสวนสี่บ้น (ตู้บัตรคำ) ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯหนองจอก มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มากที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ตำแหน่งของสวนอ่านหนังสือ

จากตารางที่ 6.12 ตำแหน่งของสวนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน โดยผู้ตอบ

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 3.05 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.3

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.24 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42 และความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 40

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.08 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 83.5

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.06 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 61.7

ตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดฯ แห่งนี้ มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.86 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 57.1

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือ ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าตำแหน่งของส่วนอ่านหนังสือห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี มากที่สุด รองลงมา คือห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ

จากตารางที่ 6.12 ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน โดยผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือ ที่ค่าเฉลี่ย 2.94 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 66

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.14 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46 และความพึงพอใจในระดับดีมาก (มีผู้ตอบรองลงมา) ร้อยละ 34

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.71 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 72.9

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.91 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.6

ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.94 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.9

ทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ค่าร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

6.2.3.3 ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายในของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ผลวิเคราะห์ค่าทางสถิติในรูปร้อยละและค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ เกี่ยวกับขนาดของประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายในของห้องหนังสือ จากผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 6.13

ตารางที่ 6.13 ทศนคติเกี่ยวกับทางสัญจรภายในและประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือหมวด
นิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ห้องสมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ประตูทางเข้าออก		ทางสัญจร (หลัก)	
		n	%	n	%
ห้องสมุดฯทางทั้ง 4	ค่าเฉลี่ย	3.03		3.01	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	4	2.1	3	1.5
	ปานกลาง	28	14.4	32	16.5
	ดี	121	62.4	120	61.9
	ดีมาก	41	21.1	39	20.1
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	3.00		2.88	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	2	4.1	1	2
	ปานกลาง	8	16.3	14	28.6
	ดี	27	55.1	24	49
	ดีมาก	12	24.5	10	20.4
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	3.20		3.14	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	2	4	0	0
	ปานกลาง	2	4	7	14
	ดี	30	60	29	58
	ดีมาก	16	32	14	28
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสารักษ์	ค่าเฉลี่ย	2.74		2.91	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	0	0	2	4.3
	ปานกลาง	18	38.3	8	17
	ดี	23	48.9	29	61.7
	ดีมาก	6	12.8	8	17
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	3.15		3.13	
	เลวมาก	0	0	0	0
	เลว	0	0	0	0
	ปานกลาง	0	0	2	4.2
	ดี	41	83.7	38	79.2
	ดีมาก	7	14.3	8	16.7

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ตารางที่ 6.13 (ต่อ)

ห้อง สมุดฯ	ระดับทัศนคติ	ระยะห่าง ภายในห้องชั้น วางหนังสือ		ระยะห่าง ระหว่างชั้นกับ ผนังอาคาร		ระยะห่าง ภายในโต๊ะ หนังสือ		ระยะห่าง ระหว่างชั้นกับ ผนังอาคาร	
		n	%	n	%	n	%	n	%
ห้องสมุดฯวิทยาลัยราชภัฏ 4	ค่าเฉลี่ย	2.58		2.74		2.89		2.80	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	29	14.9	19	9.8	4	2.1	8	4.1
	ปานกลาง	52	26.8	52	26.8	44	22.7	46	23.7
	ดี	85	43.8	83	42.8	115	59.3	116	59.3
	ดีมาก	28	14.4	40	20.6	31	16	24	12.4
ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า	ค่าเฉลี่ย	2.31		2.76		2.39		2.35	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	12	24.5	4	8.2	4	8.2	8	16.3
	ปานกลาง	12	24.5	12	24.5	24	49	18	36.7
	ดี	23	46.9	25	51	19	38.8	21	42.9
	ดีมาก	2	4.1	8	16.3	2	4.1	2	4.1
ห้องสมุดฯหนองจอก	ค่าเฉลี่ย	2.76		2.70		3.16		2.90	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	0	0	2	4	0	0	0	0
	ปานกลาง	24	48	24	48	3	6	9	18
	ดี	14	28	11	22	36	72	37	74
	ดีมาก	12	24	13	26	11	22	4	8
ห้องสมุดฯวัดราชโอรสฯ	ค่าเฉลี่ย	2.62		2.85		2.89		2.83	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	5	10.6	5	10.6	0	0	0	0
	ปานกลาง	16	34	11	23.4	14	29.8	14	29
	ดี	18	38.3	17	36.2	24	51.1	27	57
	ดีมาก	8	17	14	29.8	9	19.1	6	12.8
ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ฯ	ค่าเฉลี่ย	2.63		2.67		3.13		3.15	
	เลวมาก	0	0	0	0	0	0	0	0
	เลว	12	25	8	16.7	0	0	0	0
	ปานกลาง	0	0	5	10.4	3	6.3	5	10.4
	ดี	30	62.5	30	62.5	36	75	31	64.6
	ดีมาก	6	12.5	5	10.4	9	18.8	12	25

ที่มา : จากแบบสอบถาม ธันวาคม 2545 - มกราคม 2546

ประตูทางเข้าออก

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล จากห้องสมุดฯ วรรณศึกษาทั้ง 4 แห่ง ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน ที่มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของประตูทางเข้าออก อยู่ในช่วง 0.90 – 1.80 เมตร ที่ค่าเฉลี่ย 3.03 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62.4

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร กว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.15 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 83.7

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯ หนองจอก กว้าง 1.60 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.20 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 60

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า กว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.00 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 55.1

ขนาดประตูทางเข้าออกของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม กว้าง 0.90 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.60 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 48.9

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับประตูทางเข้าออก ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วรรณศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจ พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ หนองจอก ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ตามลำดับ

ทางสัญจรหลัก

ทางสัญจรหลัก เป็นทางสัญจรที่ผู้ใช้ส่วนมากใช้สัญจรไปยังส่วนบริการอื่นๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ วรรณศึกษาทั้ง 4 แห่ง จากตารางที่ 6.13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลัก ที่ค่าเฉลี่ย 3.01 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 61.9

ทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีความกว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลัก ที่ค่าเฉลี่ย 3.13 โดยค่าร้อยละ

ละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 79.2

ทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม มีความกว้าง 1.50 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลัก ที่ค่าเฉลี่ย 2.91 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 61.7

ทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯ หนองจอก มีความกว้าง 1.50 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลัก ที่ค่าเฉลี่ย 3.14 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 58

ทางสัญจรหลักของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า มีความกว้าง 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับขนาดของทางสัญจรหลัก ที่ค่าเฉลี่ย 2.88 โดยค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 49

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับทางสัญจรหลัก ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม ห้องสมุดฯ หนองจอก และห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ตามลำดับ

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง จากตารางที่ 6.13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือในช่วง 0.66 – 0.89 เมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.58 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 43.8

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.63 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62.5

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.68 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.31 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 46.9

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม เท่ากับ 0.89 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.62 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 38.8

ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องสมุดฯ หนองจอก เท่ากับ 0.70 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.76 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 48

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯ หนองจอก ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคาร

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง จากตารางที่ 6.13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคาร ในช่วงความกว้าง 0.66 – 0.85 เมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.74 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.8

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.67 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 62.5

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 0.85 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.76 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม เท่ากับ 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.85 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 36.2

ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคารของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 0.66 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.70 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 48

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือกับผนังอาคาร ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงที่สุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ส่วนห้องสมุดฯหนองจอก ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง จากตารางที่ 6.13 มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ในช่วงความกว้าง 1 – 1.76 เมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.89 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.3

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.13 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 75

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 1.76 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.16 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 72

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.21 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.89 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.21 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.89 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 51.1

ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 1.00 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.38 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 49

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ ของห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯหนองจอก และห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม ส่วนห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้าผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง จากตารางที่ 6.13 มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจกับระยะห่างระหว่างโต๊ะหนังสือและผนังอาคาร ในช่วงความกว้าง 0.91 – 1.80 เมตร ที่ค่าเฉลี่ย 2.80 โดยที่ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 59.3

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องสมุดฯหนองจอก เท่ากับ 0.91 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.90 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 74

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร เท่ากับ 1.80 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 3.15 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 64.6

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม เท่ากับ 1.07 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.83 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 57

ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ของห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า เท่ากับ 1.20 เมตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ย 2.35 โดยที่ค่าร้อยละของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (มีผู้ตอบมากที่สุด) ร้อยละ 42.9

ทัศนคติความพึงพอใจเกี่ยวกับระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือกับผนังอาคาร ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง มาทำการเปรียบเทียบค่าร้อยละของทัศนคติความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าห้องสมุดฯหนองจอก มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีทัศนคติความพึงพอใจในระดับดี มีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมา คือ ห้องสมุดฯวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม และห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

แต่เดิมมายังไม่เคยมีการศึกษาหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการใช้พื้นที่และการกำหนดองค์ประกอบผังพื้นที่ของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร การจัดพื้นที่ใช้สอยที่เป็นอยู่ปัจจุบันทำตามความเห็นชอบของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดฯ

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับการใช้พื้นที่ภายในห้องสมุด เพื่อมิให้เกิดความสูญเปล่าของพื้นที่ โดยงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของห้องสมุดในที่นี้ คือ พื้นที่ในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่มีผลต่อทัศนคติในการใช้พื้นที่ของผู้ใช้ส่วนใหญ่ ศึกษาความต้องการใช้และการใช้พื้นที่ของผู้เข้าใช้ตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดฯ รวมไปถึงการสรุปเกณฑ์ในการกำหนดผังพื้นที่ เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มพื้นที่ที่เหมาะสมกับทัศนคติความพึงพอใจในการใช้งานตามวัตถุประสงค์ และพฤติกรรมการใช้ของผู้เข้าใช้ ความสัมพันธ์ของกลุ่มพื้นที่ใช้สอยภายในของแต่ละห้องหนังสือและการจัดรูปแบบของโต๊ะหนังสือ และชั้นวางหนังสือในห้องสมุด ภายใต้ขอบเขตของกรณีศึกษา (Case study) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่เป็นอาคารสร้างขึ้นเพื่อกิจการของห้องสมุด ซึ่งอาคารมีความสูงของพื้นที่อย่างน้อย 3 ชั้น โดยต้องมีที่ตั้งอยู่ติดหรือในบริเวณวัด และผ่านการใช้งานมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง

การศึกษาโดยการใช้การสำรวจพื้นที่ บันทึกภาพ และสังเกตการณ์เบื้องต้น ในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร รวมถึงการศึกษาวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม จิตวิทยา และการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวัดทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดฯ เกี่ยวกับตำแหน่งขนาดและความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ และองค์ประกอบต่างๆ ของห้องสมุดประชาชน โดยศึกษาขนาดของกลุ่มพื้นที่ รูปแบบของการจัดพื้นที่ใช้สอย ความสัมพันธ์ในแต่ละกลุ่มของพื้นที่ ความกว้างของประตู ขนาดของทางเดินภายในห้องหนังสือ และรูปแบบการจัดโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นคำถามที่ขอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้ใช้ที่เข้าใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 194 คน คือ ผู้ใช้ห้องสมุดฯ วัดลาดปลาเค้า ผู้ใช้ห้องสมุดฯ หนองจอก ผู้ใช้ห้องสมุดฯ วัดราชโอรสาราม และผู้ใช้ห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ซึ่งแบบสอบถามการวัดทัศนคติความพึงพอใจเป็นส่วนหนึ่งของการทำ P.O.E และนำข้อมูลที่ได้รวมกับข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติในรูปของร้อยละและค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบค่าร้อยละที่ได้ เพื่อหาขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้งาน และ

สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้ และวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นที่ เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยทั้ง 4 ส่วน ในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด รวมไปถึงขนาดของประตูทางเข้าออก และทางสัญจรภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

7.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในการศึกษาทัศนคติของผู้ใช้ (ผู้รับบริการ) ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกรณีศึกษา 4 แห่ง เกี่ยวกับขนาดขององค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดฯ และรูปแบบความสัมพันธ์ในการจัดส่วนพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดฯ เพื่อนำไปสู่การใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดผังพื้นที่ภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1.1 ขนาดของส่วนใช้สอยและความต้องการใช้พื้นที่ของผู้ใช้ในส่วนพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของห้องสมุดฯ

ผลสรุปของการศึกษาขนาดขององค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ รวมทั้งขนาดของทางสัญจรต่างๆ และความกว้างของทางเข้าห้องหนังสือภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดฯ

7.1.1.1 ขนาดขององค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก

ตารางที่ 7.1 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิเทศสาร วารสาร
หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก

องค์ประกอบของพื้นที่ห้องหนังสือ หมวดนิเทศสารฯ	ช่วงของขนาดที่ผู้ใช้ มีความพึงพอใจ	ขนาดที่ถูก เลือกตอบ มากที่สุด	ร้อยละ ของ พื้นที่	ช่วงของร้อยละ ของพื้นที่ที่ผู้ใช้มี ความพึงพอใจ
ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	7.2 - 15.2 ตร.ม	14.4 ตร.ม	8.4	5 -12.7
ขนาดของส่วนอ่านหนังสือ	14.4 -35.6ตร.ม	21.3 ตร.ม	13	11.6 - 23
ขนาดของส่วนชั้นวางนิเทศสาร	1.9 - 3.24 ตร.ม	3.24 ตร.ม	2.7	1.2 - 2.65
ขนาดของส่วนมุมเด็ก	26.4 -40.3 ตร.ม	40.3 ตร.ม	25	16 - 26.5
ทางเข้าห้องหนังสือ	1.60 -1.80 เมตร	1.80 เมตร	-	-
ทางสัญจรหลัก	123 - 180 เมตร	1.80 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างชั้นวางนิเทศสาร และส่วนอ่านหนังสือ	1.20 -1.63 เมตร	1.20 เมตร	-	-
ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ	1.00 -1.40 เมตร	1.20 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านกับผนัง อาคาร	0.70 -1.30 เมตร	1.00 เมตร	-	-

7.1.1.2 ขนาดขององค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและ
อ้างอิง

ตารางที่ 7.2 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

องค์ประกอบของพื้นที่ห้องหนังสือ หมวดวิชาการและอ้างอิง	ช่วงของขนาดที่ผู้ใช้ มีความพึงพอใจ	ขนาดที่ถูก เลือกตอบ มากที่สุด	ร้อยละ ของพื้นที่	ช่วงของร้อยละ ของพื้นที่ ที่ผู้ใช้มีความ พึงพอใจ
ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ	8.4 -17.75 ตร.ม	17.75ตร.ม	12	6.7 - 12
ขนาดของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.38 - 0.76 ตร.ม	0.76 ตร.ม	0.5	0.5
ขนาดของส่วนอ่านหนังสือ	17 - 38.9 ตร.ม	38.9 ตร.ม	25.9	14.2 -25.9
ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือ	18.7 -28.8 ตร.ม	18.7ตร.ม	12.4	12.4 -16.7
ประตูทางเข้าห้องหนังสือ	0.90 -1.80 เมตร	1.80 เมตร	-	-
ทางสัญจรหลัก	1.30 - 2.10 เมตร	2.10เมตร	-	-
ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ	0.65 - 0.70 เมตร	0.65 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือ กับผนังอาคาร	0.62 -1.06 เมตร	0.66 เมตร	-	-
ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ	1.00 - 1.76 เมตร	1.20 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือ กับผนังอาคาร	0.70 -1.25 เมตร	1.25 เมตร	-	-

7.1.1.3 ขนาดขององค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแปล

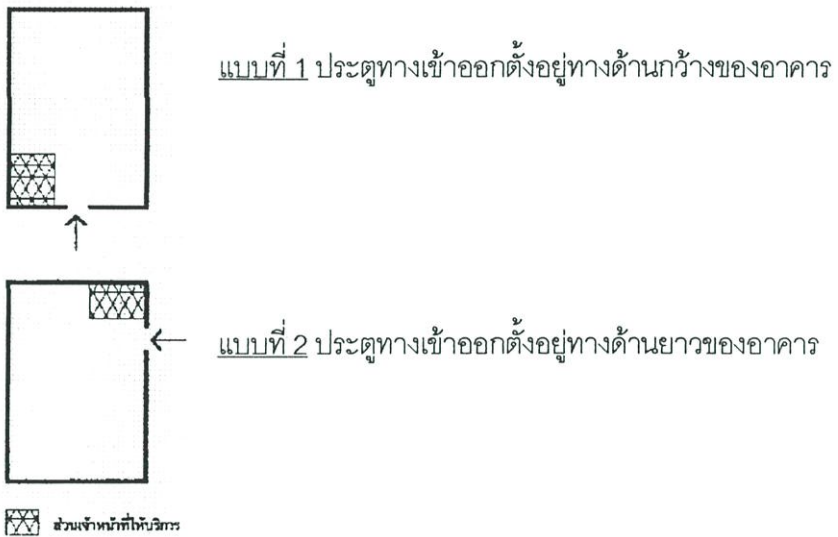
ตารางที่ 7.3 ขนาดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

องค์ประกอบของพื้นที่ห้องหนังสือ หมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล	ช่วงของขนาดผู้ใช้ มีความพึงพอใจ	ขนาดที่ถูก เลือกตอบ มากที่สุด	ร้อยละของ พื้นที่	ช่วงของร้อยละ ของพื้นที่ ที่ผู้ใช้มีความ พึงพอใจ
ขนาดของส่วนเจ้าหน้าที่ ให้บริการ	1.2 -14.4 ตร.ม	14.4 ตร.ม	9.8	1 – 9.8
ขนาดของส่วนสืบค้น (ตู้บัตรคำ)	0.38 -0.76 ตร.ม	0.76 ตร.ม	0.5	0.5
ขนาดของส่วนอ่านหนังสือ	16.9 -29.2 ตร.ม	29.2 ตร.ม	19.4	14 – 22.4
ขนาดของส่วนชั้นวางหนังสือ	12.7 –22.7ตร.ม	22.7 ตร.ม	15.1	13.5 - 17
ทางเข้าห้องหนังสือ	0.9 -1.80 เมตร	1.80 เมตร	-	-
ทางสัญจรหลัก	1.30–1.60 เมตร	1.50 เมตร	-	-
ระยะห่างภายในชั้นวางหนังสือ	0.66 –0.89เมตร	0.66 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างชั้นวางหนังสือ กับผนังอาคาร	0.66 –0.85เมตร	0.66 เมตร	-	-
ระยะห่างภายในโต๊ะหนังสือ	1.00 -1.80 เมตร	1.80 เมตร	-	-
ระยะห่างระหว่างส่วนอ่านกับ ผนังอาคาร	0.91 -1.80 เมตร	0.91 เมตร	-	-

การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมูมเด็ก

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ และประตูทางเข้าออก พบว่า ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีตำแหน่งอยู่ใกล้กับประตูทางเข้าออกอย่างมาก ซึ่งพบได้ในห้องสมุดฯ ทุกแห่งและสามารถจำแนกรูปแบบความสัมพันธ์ได้ 2 ลักษณะ

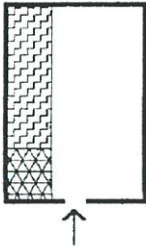

ภาพที่ 7.3 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการ และประตูทางเข้าออกที่พบ

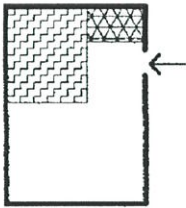
พบว่า ในแบบที่ 1 มีความนิยมใช้มากที่สุด ซึ่งเป็นแบบที่สามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ได้หลากหลายกว่าแบบที่ 2

ความสัมพันธ์ของส่วนเจ้าหน้าที่และมุมเด็ก สามารถสรุปรูปแบบความสัมพันธ์ได้ 2 กลุ่ม

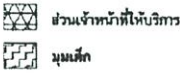
- 1) ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่ติดกับมุมเด็ก ในกลุ่มนี้ยังสามารถจำแนกออกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 เป็นแบบที่มีพื้นที่ติดกันขนานไปตามยาวของอาคาร ในแบบนี้มีขอบเขตของพื้นที่ชัดเจน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการจัดพื้นที่ใช้สอย

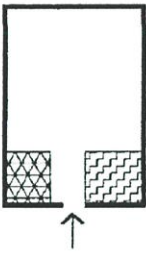

แบบที่ 2 เป็นแบบที่มีพื้นที่ด้านข้างติดกัน มีข้อดี คือ เจ้าหน้าที่สามารถจะควบคุมดูแลพื้นที่มุมเด็กได้อย่างสะดวก

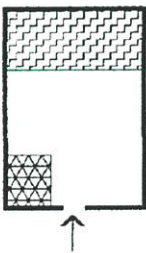

ภาพที่ 7.4 รูปแบบของส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่ติดกับมุมเด็ก

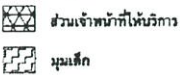
- 2) ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่แยกจากมุมเด็ก ในกลุ่มนี้สามารถจำแนกออกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกแยกออกจากมุมเด็กด้วยทางสัญจร มีข้อดี คือ เจ้าหน้าที่สามารถสอดส่องดูแลได้อย่างสะดวก

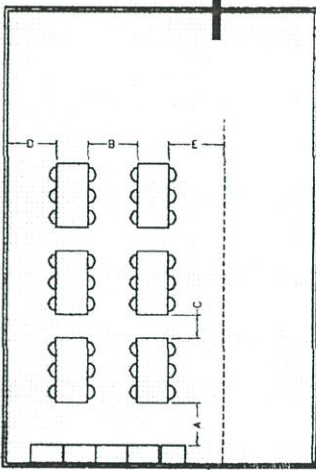
แบบที่ 2 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการถูกแยกออกจากมุมเด็กด้วยกลุ่มของพื้นที่ใช้สอย มีข้อดี คือ ได้ขนาดของพื้นที่มุมเด็กกว้างขวางกว่า

ภาพที่ 7.5 ส่วนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีพื้นที่แยกจากมุมเด็ก

ความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางนิตยสาร

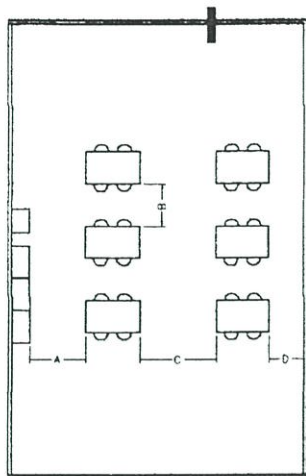
จากห้องหนังสือหมวดนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็กของห้องสมุดฯกรณีศึกษา ทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสารแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ วางเรียงแถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้หันด้านหน้าหรือหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร โดยชั้นนิตยสารวางอยู่ในแนวเดียวกันกับโต๊ะที่นั่งอ่านและวางเรียงแถวขนานกัน 2 แถว ผู้ใช้นั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่าง โดยที่ชั้นวางนิตยสารวางพียงผนังหน้าต่างขนานไปกับแถวของโต๊ะหนังสือ

ภาพที่ 7.6 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 7.6) เป็นการจัดโดยให้ส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสาร ตั้งอยู่ด้านในของตัวอาคารเพื่อให้ผู้ใช้ไม่ถูกรบกวนจากการสัญจรของผู้ใช้ที่ต้องการใช้บริการในส่วนอื่น การจัดชั้นวางนิตยสารให้วางชิดผนังด้านในโดยให้มีส่วนอ่านหนังสือวางติดกันและมีทางเดินโดยรอบ การจัดโต๊ะเป็นแถวคู่ขนานโดยที่ผู้ใช้จะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร ในกรณีที่ขนาดของพื้นที่ภายในเล็กช่องทางสัญจรต่างๆ จะถูกบีบให้เล็กจากการซ้อนทับของส่วนใช้สอยหรือลดขนาดลง จากการสำรวจระยะจากชั้นนิตยสารถึงส่วนอ่าน (A) 1.20 และ 1.63 เมตร ระยะห่างจากโต๊ะแต่ละตัวภายในแถว (B) ตั้งแต่ 1.00 - 1.40 เมตร (การวางโต๊ะของแต่ละแถววางด้านยาวของโต๊ะขนาดไปกับด้านยาวของอาคาร) ระยะห่างจากโต๊ะแต่ละตัวภายในแถว (C) 0 - 0.75 เมตร ระยะห่างจากผนังด้านที่ใกล้กับส่วนอ่าน (D) 1 - 1.6 เมตร และระยะห่างจากส่วนอ่านหนังสือกับส่วนใช้สอยอื่น (E) 1.26 - 2.10 เมตร

แบบที่ 1 นี้เป็นแบบที่ห้องสมุดฯวัดลาดปลาเค้า ห้องสมุดฯหนองจอกและห้องสมุดฯวัดราชโอรสาราม

ภาพที่ 7.7 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางนิตยสาร (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 7.7) เป็นการจัดที่พบเฉพาะในห้องสมุดฯ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร โดยมีส่วนอ่านหนังสือและส่วนชั้นวางนิตยสารตั้งอยู่ตอนกลางของห้องหนังสือ โต๊ะที่นั่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบ 4 ที่นั่ง วางเป็นแถว 2 แถวขนานไปตามยาวของอาคาร สามารถรองรับผู้ใช้ได้ 28 ที่นั่ง มีระยะจากส่วนอ่านหนังสือถึงชั้นนิตยสาร (A) 1.20 เมตร ระยะห่างภายในโต๊ะ (B) 1.20 เมตร ระยะห่างระหว่างแถว (C) 2.10 เมตร ซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรหลักของห้องหนังสือไปด้วยกัน และช่องทางสัญจรที่ติดกับผนังหรือหน้าต่างด้านใกล้ที่สุด (D) 0.70 เมตร

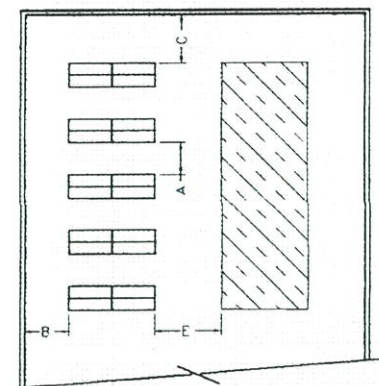
ห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการและอ้างอิง

ความสัมพันธ์ของส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางหนังสือ

จากห้องหนังสือหมวดหมวดวิชาการและอ้างอิง ของห้องสมุดฯ กรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเป็นแถวตอนเดียวขนานไปกับความยาวของอาคาร โดยที่จัดให้ส่วนอ่านหนังสือวางคู่ขนานกัน และลักษณะที่ 2 จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นกลุ่ม ใช้พื้นที่ด้านในสุดของอาคารและจัดส่วนอ่านหนังสืออยู่บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือ

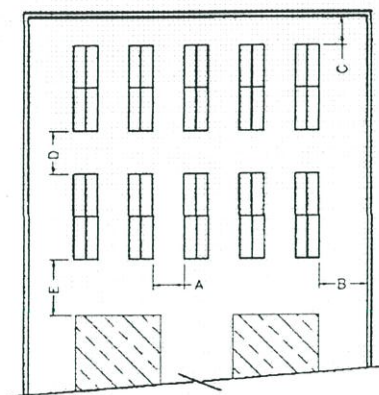
จากรูปแบบในการจัดทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าวมาแล้ว สามารถรูปแบบการจัดโต๊ะหนังสือออกได้ 2 แบบ และการจัดชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกออกได้ 2 แบบ ดังต่อไปนี้

การจัดชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกได้ 2 แบบ คือ

ภาพที่ 7.8 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 7.8) เป็นแบบที่จัดเป็นแถวตอนเดียวขนานไปตามความยาวของอาคาร และมีตำแหน่งติดกับหน้าต่างทำให้เกิดพื้นที่ว่างด้านข้างของส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งชั้นหนังสือจะวางเรียงกันโดยมีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.68 - 0.89 เมตร และมีทางเดินโดยรอบในด้านที่ติดหน้าต่าง (B) 0.66 - 1.07 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 0.76 - 1.00 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.40, 1.54 และ 3.35 เมตร

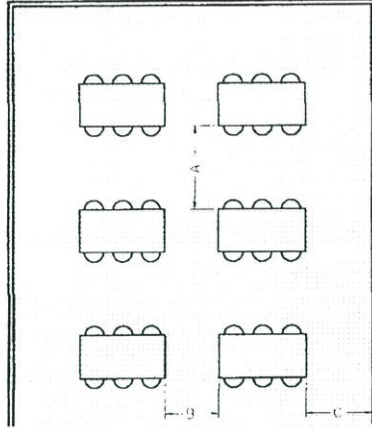

ภาพที่ 7.9 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 7.9) เป็นแบบที่จัดวางตำแหน่งชั้นไว้ด้านในสุดของอาคารเรียงเป็นแถว 2 แถวคู่ขนานกันไปตามด้านกว้างของอาคารจะเหลือพื้นที่ในตอนกลางของห้องหนังสือ ระยะห่างระหว่างแถวของชั้นวางหนังสือ (D) 0.90 เมตร มีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.66 เมตร

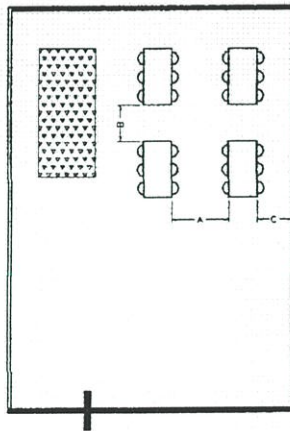
โดยมีทางเดินโดยรอบในด้านที่ติดกับหน้าต่าง (B) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 0.60 เมตร ระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.20 เมตร

ส่วนอ่านหนังสือสามารถจำแนกรูปแบบในการจัดได้ 2 แบบ

ภาพที่ 7.10 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 7.10) เป็นการจัดโต๊ะแบบหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคารและเรียงขนานไปตามความยาวของอาคาร มีระยะห่างจากโต๊ะหนึ่งไปยังอีกโต๊ะหนึ่งกว้าง (A) 1.00 เมตร

ภาพที่ 7.11 แสดงลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือในส่วนอ่านหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

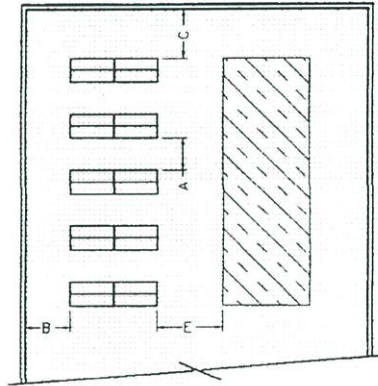
แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 7.11) เป็นการจัดโต๊ะแบบหันหน้าและหลังให้กับหน้าต่างอาคาร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะ (A) 1.07, 1.76, 1.80 เมตร โต๊ะภายในแถวมีระยะห่าง (B) 0 - 1.15 - 1.20 เมตร และระยะห่างของโต๊ะที่ตั้งห่างจากผนังด้านมีกระจก (C) 0.85 - 0.91 - 1.80 เมตร

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

จากห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล ของห้องสมุดฯกรณีศึกษาทั้ง 4 แห่ง นำมาวิเคราะห์ ลักษณะการจัดวางโต๊ะหนังสือและชั้นวางหนังสือแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเป็นแถวตอนเดียวขนานไปกับความยาวของอาคาร โดยที่จัดให้ส่วนอ่านหนังสือวางคู่ขนานกัน ลักษณะที่ 2 จัดให้ส่วนชั้นวางหนังสือวางเรียงเป็นกลุ่ม ใช้พื้นที่ด้านในสุดของอาคารและจัดส่วนอ่านหนังสืออยู่บริเวณตอนกลางของห้องหนังสือ และลักษณะที่ 3 จัดให้ส่วนอ่านหนังสือ อยู่บริเวณกลาง ล้อมรอบด้วยชั้นวางหนังสือและมีทางสัญจรโดยรอบระหว่างส่วนอ่านหนังสือและชั้นวางหนังสือ

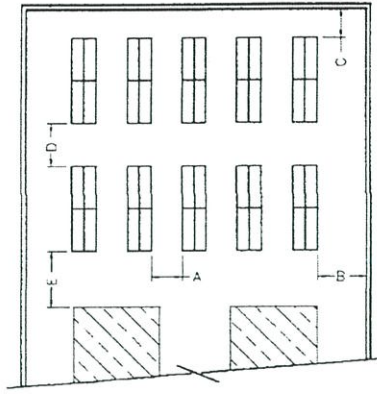
จากรูปแบบในการจัดทั้ง 2 ลักษณะที่กล่าวมาแล้ว สามารถจำแนกรูปแบบการจัดโต๊ะหนังสือออกได้ 3 แบบ และการจัดชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกออกได้ 3 แบบ ดังต่อไปนี้

ส่วนชั้นวางหนังสือสามารถจำแนกรูปแบบการจัดได้ 3 แบบ คือ

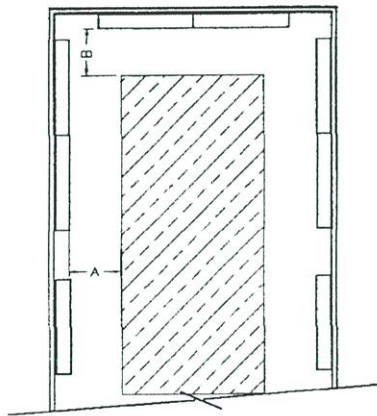
ภาพที่ 7.12 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 7.12) เป็นแบบที่จัดเป็นแถวตอนเดียววางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคารและมีตำแหน่งใกล้กับหน้าต่างของอาคารด้านหนึ่งจะเกิดพื้นที่ว่างด้านข้างของส่วนชั้นวางหนังสือ ซึ่งชั้นวางหนังสือจะวางเรียงกันโดยมีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.68 - 0.70 เมตร และมีทางเดินโดยรอบในด้านที่ติดผนังหน้าต่าง (B) 0.62 - 0.85 เมตร และด้านที่ติดกับผนัง (C) 1.03 เมตร มีระยะห่างระหว่างส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 1.40 - 1.54 เมตร

ภาพที่ 7.13 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

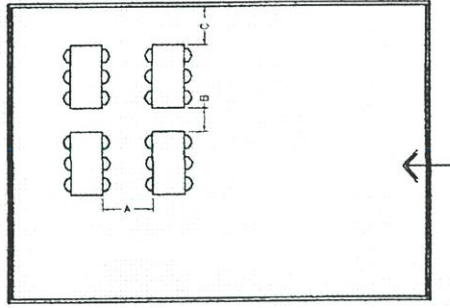
แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 7.13) เป็นแบบที่วางตำแหน่งชั้นวางหนังสืออยู่ด้านในสุดของอาคารวางเรียงเป็นแถว 2 แถวคู่ขนานกันไปตามด้านกว้างของอาคาร ส่วนอ่านหนังสือมีตำแหน่งอยู่บริเวณพื้นที่ว่างตอนกลางห้อง ชั้นวางหนังสือมีระยะห่างระหว่างแถวของส่วนชั้นวางหนังสือ (D) 0.90 เมตร มีช่องทางเดินภายในชั้นหนังสือ (A) 0.66 เมตร มีทางเดินโดยรอบด้านที่ติดผนังด้านหน้าต่าง (B) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนังด้านใน (C) 0.60 เมตร และมีระยะห่างจากส่วนชั้นวางหนังสือและส่วนอ่านหนังสือ (E) 2.40 เมตร

ภาพที่ 7.14 แสดงลักษณะของการจัดชั้นวางหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ

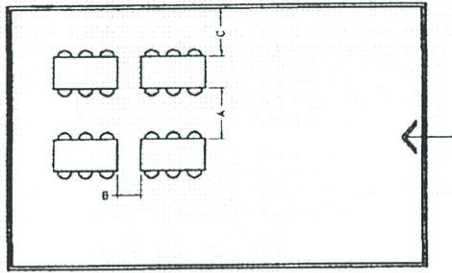
แบบที่ 3 (ดูภาพที่ 7.14) เป็นแบบที่วางชั้นวางหนังสือติดผนังโดยรอบของห้องหนังสือ ชั้นหนังสือเป็นแบบเตี้ยตอนกลางของห้องเป็นพื้นที่ว่างสำหรับจัดเป็นส่วนอ่านหนังสือและทางสัญจร มีทางเดินโดยรอบด้านที่ติดผนังด้านหน้าต่าง (A) 0.66 เมตร และด้านที่ติดกับผนังด้านใน (B) 0.60 เมตร

รูปแบบของส่วนอ่านหนังสือสามารถจำแนกได้ 3 แบบ

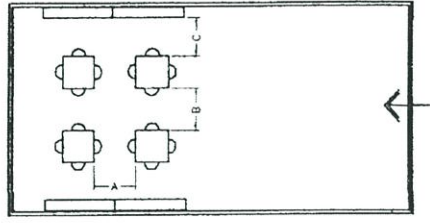
ภาพที่ 7.15 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ(แบบที่ 1) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 1 (ดูภาพที่ 7.15) เป็นการจัดโต๊ะหนังสือแบบที่ผู้อ่านจะนั่งหันด้านข้างให้กับหน้าต่างของอาคาร และวางเรียงเป็นแถวเดี่ยวหรือขนานไปตามความยาวของอาคาร โดยมีระยะห่างระหว่างโต๊ะภายในแถว (A) 1.00 เมตร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะ (B) 0 - 1.80 เมตร และมีระยะห่างของส่วนอ่านหนังสือไปจนถึงผนังด้านหน้าต่าง (C) 0.70 - 0.99 เมตร

ภาพที่ 7.16 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 2) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 2 (ดูภาพที่ 7.16) เป็นการจัดโต๊ะแบบที่ผู้อ่านจะนั่งหันหน้าและหลังไปทางหน้าต่างของอาคาร และวางเรียงเป็นแถวคู่ขนานไปตามความยาวของอาคาร โดยระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะในส่วนอ่านหนังสือ (A) 1.76 - 1.80 เมตร แต่ละแถวมีระยะห่างระหว่างโต๊ะ (B) 1.20 - 1.26 เมตร และระยะห่างระหว่างส่วนอ่านหนังสือไปจนถึงผนังด้านหน้าต่างของอาคาร (C) 0.91 - 1.80 เมตร

ภาพที่ 7.17 แสดงลักษณะของการจัดโต๊ะหนังสือ (แบบที่ 3) ของห้องสมุดฯ

แบบที่ 3 (ดูภาพที่ 7.18 เป็นการจัดโต๊ะหนังสือแบบแถวคู่ขนานซึ่งมีทางสัญจรล้อมรอบ ส่วนอ่านหนังสือนี้ใช้โต๊ะหนังสือสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบ 4 ที่นั่ง ซึ่งจะมีที่นั่งให้ผู้ใช้นั่ง 4 ด้าน แต่ละแถวของโต๊ะวางเรียงขนานไปตามความยาวของอาคาร ระยะห่างของโต๊ะแต่ละตัวภายในแถวกว้าง (A) 1.38 เมตร มีระยะห่างระหว่างแถวของโต๊ะกว้าง (B) 1.38 เมตร และมีระยะห่างจากโต๊ะถึงผนังด้านข้างที่เป็นหน้าต่างของอาคารกว้าง (C) 1.06 เมตร

7.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถนำเกณฑ์ที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ในการกำหนดรูปแบบการจัดพื้นที่ใช้สอยของห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดได้ ตามเกณฑ์ของความสัมพันธ์ของส่วนใช้สอยต่างๆ ที่ค้นพบ รวมไปถึงขนาดพื้นที่ของส่วนใช้สอยต่างๆของห้องสมุดฯ รวมทั้งขนาดของทางสัญจร และขนาดของประตูทางเข้าออก ซึ่งเหมาะสมกับทัศนคติความพึงพอใจในการใช้ของผู้ใช้ห้องสมุดฯ

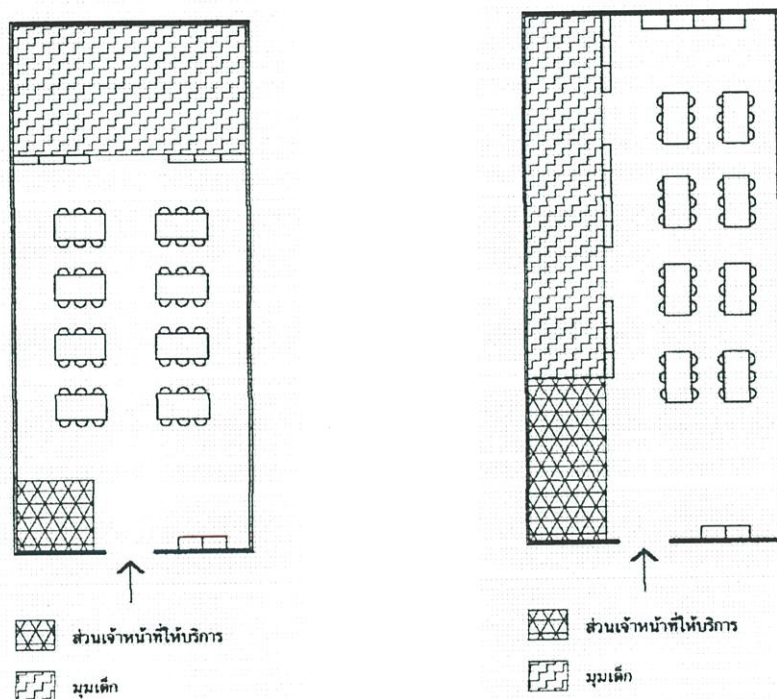
ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดผังพื้นที่เพื่อหารูปแบบความสัมพันธ์ของส่วนใช้สอยหลักภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุดฯ เนื่องจากงานวิจัยนี้มีตัวแปรของการศึกษาค่อนข้างมาก จึงไม่สามารถทำให้ได้มาซึ่งผลในเชิงลึก และทั้งยังมีข้อจำกัดทางงบประมาณ และ บุคลากร ทำให้ไม่สามารถทำการศึกษการเปรียบเทียบองค์ประกอบของผังพื้นที่ได้ครอบคลุมห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ผู้สนใจควรหาวิธีการศึกษาให้ได้มาซึ่งข้อมูลในเชิงลึกต่อไป รวมทั้งการศึกษาสภาพแวดล้อมของห้องสมุดฯ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเบื้องต้น ที่จะเบิกทางให้กับผู้สนใจสามารถทำการวิจัยปัจจัยอื่นๆ หรือจะทำการศึกษาในเบื้องต้นเกี่ยวกับการกำหนดผังพื้นที่ของห้องสมุดฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้นไป

7.3 ตัวอย่างของการจัดพื้นที่ภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวดของห้องสมุด ฯ

ตัวอย่างในการจัดพื้นที่ ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ มาทำการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือทั้ง 3 หมวด ดังนี้

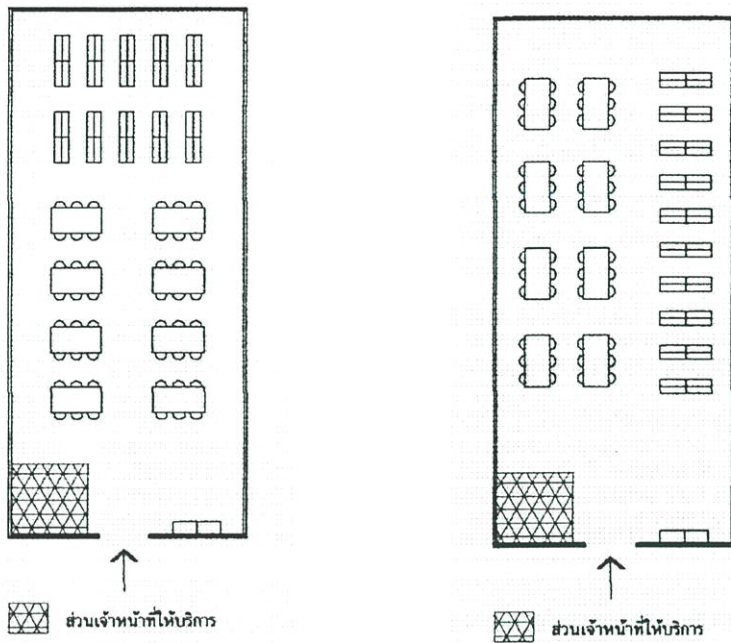
ห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และมุมเด็ก

ภาพที่ 7.18 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยายสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และมุมเด็ก

จากภาพที่ 7.18 พบว่า มีลักษณะของทางสัญจรหลักแบบเดียวกันคือ เป็นทางสัญจรหลักทางเดียวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ตำแหน่งมุมเด็กเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัย

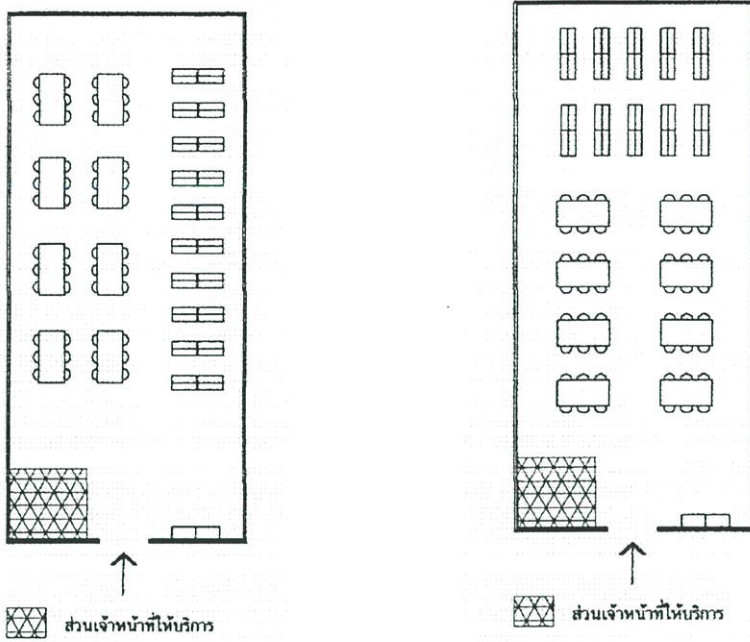
ห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

ภาพที่ 7.19 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดวิชาการและอ้างอิง

จากภาพที่ 7.19 พบว่า มีลักษณะของทางสัญจรหลักแบบเดียวกันคือ เป็นทางสัญจรหลักทางเดียวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน แต่ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัย

ห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

ภาพที่ 7.20 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องหนังสือหมวดนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล

จากภาพที่ 7.20 พบว่า มีลักษณะของทางสัญจรหลักแบบเดียวกันคือ เป็นทางสัญจรหลักทางเดียวแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน แต่ตำแหน่งของส่วนชั้นวางหนังสือเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้จากการวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. "เฉลิมราชกุมารี" แนวทางใหม่ในการจัดห้องสมุดประชาชน. กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คุรุสภา,2536.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. แนวทางการนิเทศห้องสมุดประชาชน. กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คุรุสภา,2533.
- กุลรัสมิ์ ภูมิมาศ ผศ. งานธุรการของห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2527
- ณรงค์ ป้อมบุปผา. การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์,2529.
- เดวิด อี.แคมเบล และอีโอดอร์ เอ็ม.ชเลคเตอร์. อิทธิพลการออกแบบห้องสมุดต่อพฤติกรรมของผู้ใช้. แปลโดย อัญชลี สุตธรรม และสุนทร แก้วลาย,บรรณศาสตร์2(กรกฎาคม,2522)
- ลมุล รัตตากร ดร., การใช้ห้องสมุด.ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๗ แก้ไขเพิ่มเติม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิทย์สาสน์,2530.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. มาตรฐานห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่สอง(ปรับปรุงเพิ่มเติม) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย,2533.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ศ. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า.พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,2535.
- สุนทร แก้วลาย. มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย,2529.
- Hoogdaem,Herbert van., Voordt, Theo J.M. van der., and Wegen, Herman B.R. van, Comparative floor plan analysis as a means to develop design guideline. in Journal of Environmental Psychology (1985) 5,: 155-179.
- Lang, Jon. Architecture for Human Behavior: The Nature of The Problem. In Architecture for Human Behavior. pp.5-14. Edited by Jon Lang. Philadelphia: University of Pennsylvania. N.D.
- Marans,Robert W. Evaluating Open and Conventional Office Designing Environmental and Behavior. Saga Publication Inc. May,1982.
- Sim, B.(1978)"Programming environments for human use: a look at some emerging approaches to generating user oriented design requirement,"pp.489-498 in W.E.

Rogers and W.H. Ittelson (eds.) *New Directions in Environmental Design Research*. Washington, DC: Environmental Design Research Association.

Thompson, Godfrey. *Planning and Design of Library buildings*. London: The Architecture Press, 1974.

IFLA .*Unesco Public Library Manifesto* .November, 1994.

Available : <http://www.literature /UNESCO Public Library Mamifesto.html>

Wim M. Renes. *Flexibility is that all ?*. IFLA Council and General Conference Bangkok, Thailand 65th, August 20-28, 1999 [Online] Available : <http://www.IFLA.org/65th/IFLA/Council and General Conference/Conference Programme and Proceedings.html>

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสำรวจการใช้พื้นที่ภายในของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างแบบสำรวจการใช้พื้นที่

แบบสำรวจการใช้พื้นที่ภายในของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

สาขา.....

ณ วันที่ เวลา

1. ลักษณะของอาคาร.....
2. จำนวนชั้นของอาคาร.....
3. ขนาดของพื้นที่ภายใน.....
 ขนาดของพื้นที่ภายใน ชั้น1..... เพดานสูง.....
 ขนาดของพื้นที่ภายใน ชั้น2..... เพดานสูง.....
 ขนาดของพื้นที่ภายใน ชั้น3..... เพดานสูง.....
 ขนาดของพื้นที่ภายใน ชั้น4..... เพดานสูง.....
 พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด nonassignable space.....
4. อุปกรณ์

5. หน้าต่าง

ตำแหน่ง.....

ขนาด.....จำนวน

6. วัสดุ, สี

สี.....

ผนัง.....

เพดาน.....

7. ผังบริเวณ

8. ผังพื้นที่และการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ ชั้น 1

9. ผังพื้นที่และการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ ชั้น.2

10. ผังพื้นที่และการจัดวางเฟอร์นิเจอร์ ชั้น.3

ตัวอย่างแบบสอบถาม
สำหรับผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร
เรื่อง: การศึกษาแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูลในการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร เป็นโครงการวิจัยในระดับมหาบัณฑิตของสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ช่วยตอบแบบสอบถามนี้และขอให้ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ถ้วนทุกข้อ ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการตอบนี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดที่ท่านได้ตอบไว้นี้จะถูกเก็บเป็นความลับ

แบบสอบถามชุดนี้ทั้งหมดมี 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1: ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2: การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องใช้ และเครื่องเรือน

ส่วนที่ 3: การวัดความพึงพอใจในการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องสมุด

ส่วนที่ 4: การวัดความพึงพอใจในทำเลที่ตั้งอาคาร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

สุวัฒน์ ตั้งตระกัณ

ความพึงพอใจต่อการใช้อ้อยพื้นที่ในห้องสมุดประชาชนของ ก.ท.ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย
บริเวณพื้นที่สีบรัน (ตู้บัตรคำ)					
- ท่านว่าตู้บัตรคำในชั้นที่2ได้ถูกวางไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน					
- ท่านว่าตู้บัตรคำในชั้นที่3ได้ถูกวางไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน					
- ท่านเห็นว่ามีจำนวนหนังสือที่จัดไว้ในชั้นที่2มากกว่าชั้นที่3หรือไม่					
- ท่านเห็นว่ามีจำนวนหนังสือที่จัดไว้ในชั้นที่3มากกว่าชั้นที่2หรือไม่					
- บริเวณตู้บัตรคำในชั้นที่2มีพื้นที่สำหรับใช้งานได้โดยไม่ถูกรบกวนจากผู้อื่น					
- บริเวณตู้บัตรคำในชั้นที่3มีพื้นที่สำหรับใช้งานได้โดยไม่ถูกรบกวนจากผู้อื่น					
- ท่านสามารถหาการอ่านหนังสือที่กองสารบรรณตู้บัตรคำในชั้นที่2ได้อย่างสะดวก					
- ท่านสามารถหาการอ่านหนังสือที่กองสารบรรณตู้บัตรคำในชั้นที่3ได้อย่างสะดวก					
- ท่านได้เข้าใช้งานในบริเวณตู้บัตรคำในชั้นที่2นี้ทุกครั้งที่มาห้องสมุด					
- ท่านได้เข้าใช้งานในบริเวณตู้บัตรคำในชั้นที่3นี้ทุกครั้งที่มาห้องสมุด					
- ท่านสามารถมองเห็นรายการต่างๆในช่องของตู้บัตรคำของชั้นที่2ได้ชัดเจนดี					
- ท่านสามารถมองเห็นรายการต่างๆในช่องของตู้บัตรคำของชั้นที่3ได้ชัดเจนดี					
- ตู้บัตรคำควรอยู่ในบริเวณเดียวกับห้องหนังสือ					
มุมสำหรับเด็ก					
- ตำแหน่งของมุมเด็กในปัจจุบันเข้าใช้ได้ง่าย และไม่มีสิ่งกีดขวาง					
- ท่านเห็นว่าขนาดของพื้นที่ที่จัดให้สำหรับเด็กไม่แออัดหรือเบียดเสียด					
- อุปกรณ์และเครื่องเล่นของเด็ก ใช้งานได้ดีกับลักษณะและรูปแบบของพื้นที่ที่จัดไว้ให้					
- ตำแหน่งของบริเวณมุมเด็กในปัจจุบันไม่รบกวนการอ่านนิตยสาร วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ของท่าน					
บริเวณชั้นวางหนังสือ (โดยยกเว้นชั้นวางหนังสือสำหรับเด็ก)					
● หมวดนิตยสาร-วารสาร-น.ส.พ และมุมเด็ก(Periodicals)					
- ตำแหน่งที่ตั้งชั้นในปัจจุบันเข้าใช้ได้ง่าย และไม่มีสิ่งกีดขวาง					
- ตำแหน่งที่ตั้งชั้นวางนิตยสาร ฯลฯ ในปัจจุบันเป็นที่ที่เหมาะสมกับการใช้แล้ว					
- บริเวณชั้นวางนิตยสารมีพื้นที่ในการเลือกหยิบนิตยสารฯฯ โดยไม่ต้องเบียดเสียดกัน					
- พื้นที่ด้านหน้าชั้นวางนิตยสารฯฯ ไม่แออัดเมื่อมีการใช้งานร่วมกับผู้อื่น					
- ที่แขวน น.ส.พ ในปัจจุบันสามารถหยิบอ่านได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง					
- ที่แขวนหนังสือพิมพ์จำเป็นอย่างยี่งที่จะต้องอยู่ติดกับชั้นวางนิตยสารฯฯ					
- ตำแหน่งที่แขวนหนังสือพิมพ์ เหมาะสมดีแล้วเมื่อท่านต้องการใช้งาน					
หมวดหนังสือนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (fictions)					
- รูปแบบการจัดชั้นวางหนังสือในปัจจุบันเข้าใช้ได้ง่าย และไม่มีสิ่งกีดขวาง					
- ตำแหน่งที่ตั้งชั้นวางหนังสือสามารถเข้าใช้งานได้อย่างสะดวก					

ความพึงพอใจต่อการใช้สอยพื้นที่ในห้องสมุดประชาชนของ ก.ท.ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ด้วยไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย
- เมื่อมีผู้อ่านอยู่ในช่องทางเดินระหว่างชั้นหนังสือที่ท่านต้องการจะเข้าไป ท่านสามารถเดินเข้าไปเลือกหาหนังสือที่ท่านต้องการได้โดยไม่รู้สึกรอช้า					
- ขนาดของช่องระหว่างชั้นหนังสือกว้างพอที่จะหยิบหรือเลือกหาหนังสือได้อย่างสะดวก					
- ขนาดของทางเดินโดยรอบชั้นหนังสือสามารถเดินได้อย่างสะดวก					
- ตำแหน่งของชั้นวางหนังสือทำให้ใช้งานได้อย่างคล่องตัว					
• หมวดหนังสือวิชาการและอ้างอิง (Non-fiction)					
- บริเวณพื้นที่ตั้งชั้นวางหนังสือสามารถเข้าไปใช้งานได้สะดวก					
- เมื่อมีผู้อ่านอยู่ในช่องทางเดินระหว่างชั้นหนังสือที่ท่านต้องการจะเข้าไป ท่านสามารถเดินเข้าไปเลือกหาหนังสือที่ท่านต้องการได้โดยไม่รู้สึกรอช้า					
- ขนาดของช่องระหว่างชั้นหนังสือกว้างพอที่จะหยิบหรือเลือกหาหนังสือได้อย่างสะดวก					
- ขนาดของทางเดินโดยรอบชั้นหนังสือสามารถเดินได้อย่างสะดวก					
- ตำแหน่งของชั้นวางหนังสือทำให้ใช้งานได้อย่างคล่องตัว					
บริเวณโต๊ะและที่นั่ง					
• โต๊ะและที่นั่งในชั้นที่					
- รูปแบบการจัดโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือสามารถเข้าใช้ได้ง่าย					
- ตำแหน่งของโต๊ะที่นั่งอ่านตั้งอยู่เหมาะสมกับการใช้งานอย่างยิ่ง					
- ขนาดสัดส่วนของโต๊ะและจำนวนที่นั่งมีความเหมาะสมกับการใช้งานของท่านและไม่เบียดเสียด					
- มีขนาดของพื้นที่ที่สามารถเลื่อนเก้าอี้ เมื่อต้องการนั่งอ่าน ได้โดยสะดวก					
- ทางเดินโดยรอบโต๊ะมีความกว้างเพียงพอกับการเดินสัญจรได้อย่างสะดวก					
- แสงสว่างสำหรับการอ่านบนโต๊ะอ่านหนังสือ สามารถให้ท่านมองเห็นตัวหนังสือได้ชัดเจน					
- ท่านถูกแสงสะท้อนจากภายนอก รบกวนการอ่าน					
• โต๊ะและที่นั่งในหมวดหนังสือวิชาการและอ้างอิง (Non-fiction)					
- รูปแบบการจัดโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือสามารถเข้าใช้ได้ง่าย					
- ตำแหน่งของโต๊ะที่นั่งอ่านตั้งอยู่เหมาะสมกับการใช้งานอย่างยิ่ง					
- ขนาดสัดส่วนของโต๊ะและจำนวนที่นั่งมีความเหมาะสมกับการใช้งานของท่านและไม่เบียดเสียด					
- ท่านสามารถใช้โต๊ะและที่นั่งโดยไม่ถูกผู้ใช้ข้างเคียงรบกวน					
- มีขนาดของพื้นที่ที่สามารถเลื่อนเก้าอี้ เมื่อต้องการนั่งอ่าน ได้โดยสะดวก					
- ทางเดินโดยรอบโต๊ะมีความกว้างเพียงพอกับการเดินสัญจรได้อย่างสะดวก					
• โต๊ะและที่นั่งในหมวดหนังสือนิยาย เรื่องสั้นและเรื่องแปล (fictions)					
- รูปแบบการจัดโต๊ะและที่นั่งอ่านหนังสือสามารถเข้าใช้ได้ง่าย					
- ตำแหน่งของโต๊ะที่นั่งอ่านตั้งอยู่เหมาะสมกับการใช้งานอย่างยิ่ง					

ความพึงพอใจต่อการใช้สอยพื้นที่ในห้องสมุดประชาชนของ ก.ท.ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างเห็นด้วย	เห็นด้วย	ปานกลาง	ด้วยไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย
- ขนาดสัดส่วนของโต๊ะและจำนวนที่นั่งมีความเหมาะสมกับการใช้งานของท่านและไม่เบียดเสียด					
- ท่านสามารถใช้โต๊ะและที่นั่งโดยไม่ถูกผู้ใช้ข้างเคียงรบกวน					
- มีขนาดของพื้นที่ที่สามารถเลื่อนเก้าอี้ เมื่อต้องการนั่งอ่าน ได้โดยสะดวก					
- ทางเดินโดยรอบโต๊ะมีความกว้างเพียงพอกับความต้องการใช้ของท่าน					
● ทางสัญจรภายในห้องสมุดฯ					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินหลักในชั้นที่1 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินหลักในชั้นที่2 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินหลักในชั้นที่3 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินย่อยในชั้นที่1 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินย่อยในชั้นที่2 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดความกว้างของช่องทางเดินย่อยในชั้นที่3 ไม่ทำให้ท่านได้รับความอึดอัดเมื่อเข้าใช้งาน					
- ขนาดพื้นที่ใช้สอยของห้องสมุดฯเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าใช้ทำให้รู้สึกแออัดมาก					
- ความกว้างของประตูทางเข้า-ออกห้องหนังสือในชั้นที่1					
- ความกว้างของประตูทางเข้า-ออกห้องหนังสือในชั้นที่2					
- ความกว้างของประตูทางเข้า-ออกห้องหนังสือในชั้นที่3					

ส่วนที่ 4 : การวัดความพึงพอใจในทำเลที่ตั้งอาคาร

ความพึงพอใจต่อการใช้สอยพื้นที่ในห้องสมุดประชาชนของ ก.ท.ม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ด้วยไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยเลย
- ท่านสามารถมองเห็นอาคารห้องสมุดได้อย่างชัดเจนจากถนน					
- ท่านสามารถมองเห็นประตูทางเข้าสู่บริเวณห้องสมุดฯจากถนนได้อย่างชัดเจน					
- ห้องสมุดฯตั้งอยู่ในที่ที่มีการคมนาคมสะดวกสบาย					
- ท่านสามารถมองเห็นป้ายชื่อบอกทางมายังห้องสมุดฯที่ตั้งบนถนนได้ชัดเจน					
- ท่านสามารถหาที่จอดรถในบริเวณห้องสมุดฯได้สะดวก					
- ท่านเห็นว่าการตั้งห้องสมุดฯใกล้กับถนนใหญ่ไม่ส่งผลต่อการใช้ห้องสมุดฯของท่าน					
- ท่านเห็นว่าห้องสมุดฯควรตั้งอยู่ในย่านชุมชน					
- ท่านเห็นว่าห้องสมุดฯแห่งนี้อยู่ในย่านชุมชน					

ประวัติผู้เขียน

นายสุวัฒน์ ตั้งทีฆะรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2516 ที่จังหวัดสมุทรสงคราม สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนศรีทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม และสำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ออกแบบตกแต่งภายใน) จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2539 เริ่มต้นการทำงานในปี พ.ศ. 2539 ในตำแหน่งมัณฑนากร ที่บริษัทในเรือนจำกัก ปัจจุบันเป็นนักออกแบบภายในอิสระ